SÖZDE KIZLAR

Bütün Romanları

Peyami Safa

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

Peyami Safa

Sözde Kızlar

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 38
EDEBÎ ESERLER: 13

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI
1206-34-003178

ISBN 978-975-437-050-8

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 80060 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 Faks: (0212) 251 00 12
Ankara irtibat bürosu:
Yüksel Caddesi: 33/5 Kızılay - Ankara
Tel: (0312) 431 96 49
İnternet: www.otuken.com.tr
E-posta: otuken@otuken.com.tr
www.facebook.com/otukennesriyat
http://twitter.com/otukennesriyat
Kapak Tasarımı: GNG Tanıtım
Dizgi - Tertip: Ötüken
İstanbul

Peyami Safa; (1899 - 15 Haziran 1961): İstanbul'da doğdu. Meşhur şair İsmail Safa'nın oğludur. Düzenli bir öğrenim göremedi. Kendi kendisini yetiştirdi. 13 yaşında hayata atıldı. Posta Telgraf Nezareti'nde çalıştı. Öğretmenlik (1914-1918), gazetecilik (1918-1961) yaptı. Hayatını yazıları ile kazandı. İstanbul'da öldü.

Kardeşi İlhami ile *Yirminci Asır* adlı bir akşam gazetesi çıkardı. Bu gazetede ilk hikâyelerini imzasız yayınladı (1919), *Kültür Haftası* (21 sayı, 15 Ocak - 3 Haziran 1936) ve *Türk Düşüncesi* (63 sayı, 1953 - 1960) adlarında iki de dergi çıkardı. Öldüğü zaman *Son Havadis* gazetesi başyazarı idi.

Peyami Safa halk için yazdığı edebî değeri olmayan romanlarını "Server Bedi" imzası ile yayınladı. Sayıları 80'i bulan bu eserler arasında *Cumbadan Rumbaya* (1936) romanıyla, *Cingöz Recai* polis hikâyeleri dizisi en ünlüleridir. Ayrıca ders kitapları da yazdı. Peyami Safa'nın fıkra ve makalelerinde sağlam bir mantık dokusu ve inandırıcılık görülür. Romanlarında olaydan çok tahlile önem verdi. Toplumumuzdaki ahlâk çöküntüsünü, medeniyetin yarattığı bocalamayı, nesiller ve sosyal çevreler arasındaki çatışmayı dile getirdi. Zıt kavramları, duygu ve düşünce tezadını ustaca işledi.

Romanları: *Şimşek* (1923), *Sözde Kızlar* (1923), *Mahşer* (1924), *Bir Akşamdı* (1924), *Süngülerin Gölgesinde* (1924), *Bir Genç Kız Kalbinin Cürmü* (1925), *Canan* (1925), *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* (1930), *Fatih-Harbiye* (1931), *Atilla* (1931), *Bir Tereddüdün Romanı* (1933), *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* (1949), *Yalnızız* (1951), *Biz İnsanlar* (1959). Hikâyeleri: *Hikâyeler* (Halil Açıkgöz derledi, 1980). Oyunu: *Gün Doğuyor* (1932). İnceleme-denemeleri: *Türk İnkılâbına Bakışlar* (1938), *Büyük Avrupa Anketi* (1938), *Felsefî Buhran* (1939), *Millet ve İnsan* (1943), *Mahutlar* (1959), *Mistisizm* (1961), *Nasyonalizm* (1961), *Sosyalizm* (1961), *Doğu-Batı Sentezi* (1963), *Sanat-Edebiyat-Tenkid* (1970), *Osmanlıca-Türkçe-Uydurmaca* (1970), *Sosyalizm-Marksizim-Komünizm* (1971), *Din-İnkılâp-İrtica* (1971), *Kadın-Aşk-Aile* (1973), *Yazarlar-Sanatçılar-Meşhurlar* (1976), *Eğitim-Gençlik-Üniversite* (1976), *20. Asır-Avrupa ve Biz* (1976). Ders Kitapları: *Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabesi* (1929), *Cumhuriyet Mekteplerine Alfabe* (1929), *Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat* (I-IV, 1929), *Yeni Talebe Mektupları* (1930), *Büyük Mektup Nümuneleri*

(1932), *Türk Grameri* (1941), *Dil Bilgisi* (1942), *Fransız Grameri* (1942), *Türkçe İzahlı Fransız Grameri* (1948).

Pangaltı. Gece yarısına birkaç dakika var. Sinemanın kapısında, iki siyah, parlak derili, gürbüz hayvaniyle, zarif bir araba duruyor. Sinemanın bitmesini bekleye bekleye sabrı tükenen arabacı hayvanların etlerini sıvazlamakla oyalanıyor, ara sıra, sinemanın methalindeki saate üzüntülü bir göz atıyordu: Tam on iki. Gece. Büyük hava lâmbalarının aydınlattığı boş caddede tek tük insanlar. İki üç saat evvel kaldırımları dolduran ahali yığınlarından eser yok. Bezgin seslerle dolaşan bir iki satıcı, uzaklardan akseden son tramvay çanları, raylarda yer altından geliyormuş gibi derin bir uğultu... Hepsi bu.

Sabırsızlanan arabacı, arkasına dönerek, yeni gelen bir kira arabasına doğru yürüdü, arabacısına seslendi:

- On buçukta geldim, bir saat otuz beş dakikadır bekliyorum. Ne bitmez tükenmez, karnakatısı, belâlı oyunmuş be... Her zaman, saat on bir buçuk dedi mi, karı erkek, kol kola sokağa dökülürlerdi. Bu gece ne var ki?

Kira arabacısı, tevekkülle başını salladı:

- Bu akşam serili kurdele var, uzun sürer, ben bilirim de geç geldim. Sekiz kısım be ağa, kolay biter tükenir mi?

Kapıda, yarısı yırtık, boydan boya duvarı kaplamış, büyük çiğ boyalı bir kadın başı resmini göstererek hırıltılı bir kahkaha attı:

- Aha... şu karı işte... oyunu bu oynuyor... Beynamekel mi, Peynamekeli mi nedir; kelli körlü bir şey... Bu kadının oyunu oldu mu bütün Şişli, Altınbakkal'a kadar, erkekli karılı buraya dolarlar... Cenabet karının oyunları da en aşağı yedi sekiz kısımlıktır, çok bekletir.

- Saat yarıma, bire kadar sürer mi bu?

- A ah, artık tez biter, on beş dakikaya varmaz. Sen nere arabacısısın?

- Ben bir yerin arabacısı değilim, konakta çalışıyorum.

Arabacılar konuşurken, sinemanın köşesinden bir kadın görünmüş, çekingen adımlarla kira arabasına yaklaşmıştı. Arabacı hemen kadına doğru döndü ve sordu:

- Götürelim mi hanım?

Kadın yıpranmış çarşafıyla fazla sıkılgan, ince peçesinin altında süzüle süzüle bakan gözleriyle fazla yorgun, halsiz, cevap verdi:

- Hayır... Size bir adres soracaktım... Belki bilirsiniz... Nafi Bey...

İnce, temiz, berrak söylüyordu. Arabacı, Nafi Beyin nerede oturduğunu düşünürken, adam tanıyan gözleriyle kadına dikkatli dikkatli baktı. Bu genç bir kız, sinemanın büyük lâmbasından gelen keskin ışıkta, sıkı etli, düzgün, biçimli vücudu, siyah gözlerinin koyu parıltısı, muntazam dizlerinin beyazlığı seçiliyor. Konak arabacısı da koşumlarını bırakarak bu kıza dikkat etmeye başlamıştı.

Kira arabacısı nasırlı parmağını Pangaltı caddesinin sonlarına dikerek anlattı:

- Sefaret müsteşarı Nafi Bey değil mi?... tamam... Şişli'dedirler... Te... Öte yan... tramvay ahırlarının tarafı.. Daha öte: Uzakçadır biraz.

Kız, can sıkıntısıyla dudaklarını ısırdı.

- Tarif edemez misiniz?

- Atla arabaya on dakikada varırız.

Kız düşündü, cevap vermedi, arabacının ısrarını görünce sesi titredi:

- İyi amma.. kabil.. değil. Akşamın alaca karanlığından beri sokaktayım... Şişli'ye taşındıklarını öğrendim... Hep.. yayan dolaştım.

- Nafi Bey sizin neniz oluyor?

- Nafi Bey sağ değil. Fakat akrabamdır.

- Eh.. haydi.. arabaya atlayın... Köşkten parayı verirler.

- Ya vermezlerse?

Arabacı sinsi güldü:

- Adam sen de, güç iş değil a: Ödeşiriz!

Genç kız cevap vermedi. Arabacı sözünü tashihe çalıştı:

- Helâlleşiriz be kardeş? Sen hele biraz bekle, şimdi sinema boşalacak, müşteri bulamazsam seni götürürüm. Benim ahır da orada, evden para alırsak ne âlâ, alamazsak yarına, öbür güne bırakırız, borcun olur.

Genç kız mecalsizlikle bükülerek düşündü, düşündü, yorgun bir sesle: “Peki” diyerek, arabanın yanında bekledi.

Çok bekledi. Sinema, ancak saat yarımda bitmişti. İç kapının kırmızı perdesi yanlara doğru açıldı: Kadın, erkek, çocuk, sıkı, düğümlü bir kalabalık, ansızın sinemanın methalini, sonra kaldırımı, daha sonra caddeyi doldurdu. Aileler, ziya karşısında, birdenbire kamaşan gözlerini kırpıştırarak, etrafa bakınıyorlar, uykulu, dalgın bakışlarla birbirlerini arıyorlardı. Kadınların ipekli çarşaflarının hışırtısı, vücutlarının gizli büklümlerinden dağılan gaşyedici kokular, tek tük, kesik heyecanlı mükâlemeler kaldırımı doldurdu. Bunlardan çoğu, seyrettikleri filmin verdiği teheyyüç içinde, mest ve hülyalı idiler. Bazıları, kocalarının yahut akrabalarının koluna asılarak, sendeliye sendeliye kaldırımdan iniyorlar, karşı sokakların karanlıklarında, küçülerek gözden kayboluyorlardı.

Genç bir kadın, yanında iyi giydirilmiş bir çocuğun elinden tutarak şişman, uykudan gözkapakları gevşemiş, yanakları kabarmış bir erkekle konak arabasına atladı. Hayvanlar, her vakitki gibi levent başlarını havada silkerek ufka doğrulttular ve arabayı, bir saman yığını gibi hafifçe, gürültüsüzce süratle çekip götürdüler.

Sinemanın lâmbası söndü.

Kira arabacısı, genç kıza dönerek, neşesiz bir sesle: “Bin, gidelim!” ve bir sıçrayışta arabaya atlayarak hayvanları sürdü:

*

* *

Araba, tramvay garajını geçtikten sonra yol üstünde, üç katlı, kâgir, pembe boyalı bir evin önünde durdu. Arabacı, başını çevirerek, arabanın içinde büzülen genç kıza seslendi:

- Aha... geldik... Nafi Beyin evi şu.

Genç kız indi, eve doğru yürüdü, kapının önünde durakladı, elini çıngırağa uzatırken geriye çekti. Başını yukarı kaldırarak, köşkün karanlık cephesine baktı: Hiçbir odada aydınlık yoktu, pencerelerin camları, sokaktan vuran ışıklarla, karanlık bir ayna gibi parıldıyordu.

Köşkün bütün odaları ıssız. Herkesin yatmış olması, genç kızı büsbütün tereddüde düşürdü. Kapıyı çalmaya bir türlü cesaret edemiyor, korku ile etrafına bakınıyor, fena bir vaziyete düşmekten ürküyordu.

Arabacı tahakkümle:

- Haydi, çal kapıyı, bekletme, dedi.

Genç kız, âni bir cüret hamlesiyle, titreyen ellerini çıngırağa götürdü, asabî bir hareketle parmaklarını çevirdi. Çıngırağın sesi, karanlık yolun boşluğunda uzana uzana yürüdü, sonra, derin sükût yine çöktü. Köşkün içinde hiçbir ses yoktu. Kız arabacıya ümitsiz baktı:

- Galiba yoklar...

- Çal bakalım.

Çıngırağın keskin sesi yine çınladı, yine sükût, yine köşkte hiçbir hareket işitilmedi. Arabacı, yere atlayarak, kapının önüne geldi, içkinin söndürdüğü fersiz, kabarık, aklı gözlerini kızın yüzüne yanaştırarak, kaba, müstehzi fısıldadı:

- Anlaşıldı hanım, döneceğiz, sokakta kalacak değilsin ya... Bizim eve gideriz.

Genç kızın yorgun ve düşük omuzları çırpındı. Karakolda yatmayı hemen tercih etmişti. Zihninden müthiş ihtimaller geçirirken, son ve cılız bir ümitle, parmaklarını tekrar çıngırağa götürdü, bu sefer, şiddetle, üst üste, birkaç defa çıngırağı çevirdi, çevirdi ve bekledi.

Köşkün içinden, uzaklardan bir kapının gıcırdayarak açıldığını, gizli, müphem gürültülerin yaklaştığını ve nihayet, terlikli bir ayağın yerlere sürtünmesinden çıkan silik ve belirsiz sesi işitti, heyecandan kabarıp inen göğsüne elini koyarak eşiğe ayağını bastı.

Büyük kapının arkasında, boğuk bir hırıltı ile anahtar döndü, sürgü çekildi, kanat titredi ve kapı masallardaki mağara kapıları gibi, ağır ağır açıldı.

Genç kızın karşısında, saçları dağınık, gözkapakları şişmiş, dudakları sarkmış, bakışları öfkeli ve meraklı ihtiyar bir Hıristiyan hizmetçi kadını vardı. Uykunun buruşturduğu gözleriyle karanlığı kovmaya çalışarak genç kıza, arabacıya, arabaya baktı, sert ve şaşkın, sordu:

- Kimi istiyorsunuz?
- Hanımefendiyi...
- Hangi hanımefendiyi?
- Nazmiye Hanım...
- Hanımefendi yok!
- Yok mu?
- Hayır!

Kadın kapının aralığını azaltarak, vücudunu kanadın arkasında gizledi. Başını uzattı, daha sert bir sesle sordu.

- Ne yapacaktınız?
- Ben uzaktan geliyorum, Nazmiye Hanımın akrabasıyım, ona.. misafir gelmiştim.

Hizmetçi kadın kapının aralığını biraz açtı:

- Hanımefendi yok, küçük hanımefendi var...

Genç kız anlamamıştı:

- Hangisi?
- Nevin hanım.
- Ya.. iyi.. amma.. yattı mı acaba?
- Çoktan yattı.

Genç kız, hayatın buhranlı zamanlarında insana ani gelen bir itimad-ı nefisle kendini toplayarak, âdeta biraz âmirane:

- Uyandırınız! dedi.

Hizmetçi kadın, kızın yüzüne dikkatli bir tecessüsle baktı, sonra, kararını vererek, kapıyı üstüne kapadı. Terlikli ayaklarının sesi işitildi.

Genç kız ve arabacı, birbirlerine muhtelif hislerle bakışarak, beklediler.

Bitip tükenmeyen dakikalar geçti.

Köşkün içinden, daha fazla gürültü yapan karışık ayak sesleri duyuldu, çok geçmeden kapı açıldı, bir eliyle kombinezonunu tutup çıplak göğsünü örtmeye çalışan genç, rengi uçuk, güzelce bir kız, sürmeli gözkapaklarını kırpıp açarak gece yarısı misafirine baktı ve durakladı: Tanıyamamıştı.

Genç kız, utangaç bir eda ile ezilip büzülerek anlatmaya çalıştı:

- Tanıyamadınız mı?... Ben... Mebrure... Tuhafiyeci İhsan Efendi’nin kızı...

Öteki, ince kaşlarını çatarak ölü hâfızasını diriltmeye çalışıyordu; nihayet, ansızın gözlerini açtı “Ha... Evet...” diye mırıldandı, başını salladı, sonra geriye çekilerek:

- Buyurunuz! dedi.

Mebrure içeriye girdi.

Fakat arabacı, sokağın karanlığında, çarpık, kambur gölgesiyle bekliyordu: Mebrure, arabacıya dönerek:

- Bari, yarın uğra.

Nevin meseleyi derhal anlayarak kapıya geldi, arabacıya seslendi:

- Hayır, şimdi... Bekle.

Hizmetçiyi yukarı yolladı

*

* *

Nevin, Mebrure’yi ikinci kata çıkardı. Kendi yatak odasına bitişik bir odanın kapısını açarak:

- Giriniz! dedi.

İkisi de girdiler.

Nevin elektriği yaktı: Burası, yeni mefruşatla döşenmiş, zarif bir yatak odası. İlk bakışta, göze, duvardaki iki büyük resim çarpıyor. Üniformalarını giymiş bir ferik’in divan halinde fotoğrafisi ve yağlı boya bir baş! Mebrure, sessiz adımlarla, biraz şaşkın, biraz mahcup, biraz müsterih, odanın ortasına yürüdü, döndü, minnettarlık dolu gözlerini Nevin’e çevirerek teşekkür etti, sonra hayretini gizlemedi.

- Ne kadar büyümüşsünüz... Adeta... Yetişmiş bir hanım... güzel bir hanımsınız.

- Ya siz? Siz de çok büyümüşsünüz...

Mebrure gözlerini yumdu, birkaç saniye durduktan sonra açtı.

- Dünya ne tuhaf... Sizinle küçükken ne iyi arkadaştık!

Nevin, biraz gururla, hafifçe geriye çekildi, zoraki bir tebessümle güldü, Mebrure’ye geniş karyolayı göstererek:

- Yatınız, yorgunsunuz, iyi uyuyunuz, sizi kimse rahatsız etmez, yarın görüşürüz.

Sonra birden hatırlayarak sordu:

- İstanbul’a yeni mi geldiniz?

- Evet... Bu akşam... Zaten gecikmemin sebebi evi aramak oldu. Ben sizi Taksim'de biliyordum, halbuki buraya taşınmışsınız. Evi çok aradım, çok...

Mebrure, vücutça, hisçe, fikirce yorgun, ezik, bitkin, halsiz, mecalsiz sandalyelerden birine kendini bıraktı. Cümlesine devam edemedi.

Nevin, kapıya yürüyerek, tekrar:

- Yarın, yarın görüşürüz, iyice görüşürüz.

Diyerek odadan çıktı.

Mebrure yalnız kalınca, başını eğdi, küçük avuçlarının içinde gizledi, kolları titreyerek, omuzları çırpınarak, saçlarından dizlerine kadar sarsılarak ağlamaya başladı, kendi kendisine, birkaç defa, yüksek sesle:

- Ne kadar bedbahtım, diyerek soyundu, karyolaya girdi, hemen derin bir uykuya daldı.

Ertesi gün, sabaha karşı, güneş daha yeni doğarken gözleri açıldı. Yorganı fırlatıp atarak karyolanın içinde oturdu, etrafına yabancı yabancı baktı, sonra, kalkamayacağını anlayarak tekrar yattı: Bütün vücudunda, damarlarında, kemiklerinin oynak yerlerinde, etlerinde bir sızı, bir gevşeklik, bir uyuşukluk, bayıltıcı bir rehavet hissediyordu, uykuya çok ihtiyacı vardı ve uyudu.

İkinci uyanışında iyice gündüzdü. Vücudundaki uyuşukluk devam ediyordu, fakat uyku ihtiyacı kalmamıştı. Odanın tavan süsleri, zarif eşyaları, iki seneden beri ilk defa yattığı rahat, geniş karyola, bembeyaz, temiz örtüler, yastık yüzleri, bütün bu refah duygusu veren şeyler, Mebrure'yi canlandırıyordu. Yeniden, iyice yaşamak, saadetini aramak, mücadele etmek isteği ve kuvvetiyle doğruldu.

Karyoladan indi, terlikleri giydi, odanın bahçe üstündeki pencerelerinden birini açtı, sabahın taze havasını, ilâhi bir şerbet içer gibi, derin derin içine çekti, pencerenin önünde belki bir saat oturdu. Bahçede yüksek, yetişkin çamlar vardı. Bunlardan birinin bol gölgesinde büyük, kahverengi zemin üzerine beyaz benekli, güzel ve cins bir köpek yatıyor. Bu hayvanın şuursuz, âsude ve kaygusuz yatışını seyretmek Mebrure'nin hoşuna gitti. Köpek yüzükoyun yere uzanmış, başını toprağa dayamış, kuyruğunu kıvırmış, büyük kavgalardan dönüp yorgun düşen bir kaplan gibi ihtişamlı ve soğukkanlı idi. Bu istirahatı uzun sürmedi, bahçenin derinliklerinden ince ve pürüzlü bir ses:

- Napolyon.

Diye bağırdı ve köpek, başına bir kaynar su dökülmüş gibi sıçradı. İlk hamlede ayağa kalktı, arka ayaklarını geriye itip şişkin adalelerini çekerek kurt başını ileri uzatarak gerindi, çamlıkların arasında görünen genç sahibesini bekledi. Nevin, bedenini bir sis gibi örten beyaz ipek sabahlığıyla bahçenin dönemeçli yollarından birinde göründü, köpeğe yaklaştı, küçük elleriyle hayvanın yüzünü okşadı, sonra yoluna devam ederken başını yukarıya kaldırarak, pencerenin önünde oturan Mebrure'ye başıyla hafif bir selâm verdi, dudaklarının ucu ile bir:

- Bonjur...

Fısıldadı. Mebrure, Nevin'i görür görmez, içinde bulunduğu hülya âleminden çıktı. O gün ve o günden sonra ne yapacağını, kime müracaat edeceğini, nerede yatıp kalkacağını düşünmeye başladı. Bu evde hanımefendi olsaydı belki kendisine ısrar eder, birkaç gece kalmasını isterdi, fakat Nevin'le pek küçükken tanışıklıkları olduğu için ondan ne muamele göreceğini bilmiyordu.

Düşünceleri arasında odanın kapısı vuruldu ve geceki ihtiyar hizmetçi, elinde bir bohça ile içeri girdi.

Mebrure hayretle bakıyordu.

Hizmetçi, bohçayı sandalyelerden birine koyarak, izah etti:

- Belki iktizanız olur, küçük hanım size biraz çamaşır ve esvap gönderdi.

Mebrure yalnız bir "A..." diyebildi, ağzı açık kaldı; hizmetçi kadın derhal odadan çıktı.

Genç kız yerinden kımıldayamıyordu, bu sabah ianesi onu felce uğratmış gibiydi, şu sandalye üstünde duran mavi ipek bohça, onu bir akraba, bir misafir derecesinden hemen bir besleme mevkiine indirmiyor muydu? Nevin'le aralarında hiçbir samimiyet olmadığı halde, bu ianeyi kabul edebilir miydi?

Tereddütle bohçaya yaklaştı, evvelâ biraz baktı, sonra yavaşça parmaklarını kumaşa götürdü ve bohçayı açtı: İlk gözüne çarpan şey, pembe renkli, ince yünlü, sade bir roptu. Fakat az hırpalanmış, âdeta yeni ve ütülü. Sonra mavi ipekli bir kaşkorse, tamamıyla yeni, daha sonra muslinden bir dekolte, krepdöşinden turuncu kurdeleli bir kombinezon, bir çift yeni, siyah ipekli çorap ve şu bu.

Mebrure iki seneden beri, taze vücudunun hasret olduğu bu temiz ve zarif eşyaya, izzetinefsinin menettiği bir arzu ile bakıyordu. Bunları kabul

etmek, sonra bu ianeyi ödeyememek, acı bir şey. Kabul etmemek de mümkün fakat, bir bahane bulmak lâzım: Meselâ derhal oradan çıkıp pek mühim bir işi olduğunu söylemek, acele teşekkür etmek, köşkü bırakıp gitmek... İhtiyacı meydandayken bu yardımı reddetmek kabalık! Bunu düşünürken oda kapısı vuruldu, hizmetçi kadın yine içeri girdi:

- Küçük hanımefendi: Mebrure Hanım benim hemşirem gibidir, burasını kendi evi bilsin, sıkılmasın diyor, eğer iktizanız varsa banyoyu yaktırayım, yıkanınız.

Mebrure mütereddit, hizmetçi kadın sözüne devam ediyordu:

- Siz bizim hanımefendinin ölen kocasının erkek kardeşinin süt kızı imişsiniz, ben sizi hiç görmedimdi, fakat bu evde lâfınız geçerdi...

Mebrure, bu ihtiyar hizmetçi kadının merhametinden kurtulmak istedi:

- Banyoyu yak! dedi.

Hizmetçi dışarıya çıkınca, duvardaki büyük fotoğrafın önüne gelip durdu: Bu Faik Paşa’nın resmi idi. Nafi Beyin biraderi Faik Paşa ki Karadağ muharebesinde bir kolunu gülle götürdüğü halde, öteki kolunu sallayarak, yanındaki zabitlere: “Bu tepeyi mutlaka işgal edeceğiz!” dediğini anlatırlar. Faik Paşa, Mebrure’nin süt babası. Fakat kendisi bu kahramanı ancak resimleriyle tanıyordu. Genç kız, bu ihtiyar askerin heybetli vücuduyla elpençe divan duruşuna, resmin mukavvasından odanın köşesine dikilmiş keskin ve cesur gözlerine, alnının iradeli ve azimli kırışıklıklarına baktı, dikkatle, uzun uzun baktı, duvardan ayrılarak ağır ağır üstüne gelir gibi kabaran bu insanın hakikaten sağ olmasını tasavvur etti. Ve kendi kendine şöyle düşündü: “Bu adam sağ olsaydı ben, hiç olmazsa süt babasız kalmazdım.”

Hizmetçi kadın, başını kapıdan uzattı:

- Banyo hazır!

Mebrure banyodan çıktıktan sonra, yatak odasına koştu. Yarım saat kadar, saçlarını kurutmak, ılık su içinde yumuşayarak banyodan sonra öbek öbek pembeleşen ve sıcak bir buhar ile tüten vücudunu oğmakla oyalandı. Tuvaleti de bir yarım saat sürdü. Başını yaptıktan, esvabını giydikten sonra, büyük aynanın karşısına geçtiği zaman hayretle bir iki adım geriledi, yüreği birden sevinçle doldu: Tuvalet onu ne değiştirmiş, gençliğinin cazibesini, vücudunun, gözlerinin rengini nasıl belli etmişti! Âdeta benliğinde bir başkalık duyuyor. Artık dünkü kılıksız, şaşkın, avare muhacir kızı değildi, artık vücudunun özlediği rahata, zevkinin istediği temizliğe ve güzelliğe

kavuşmuştu: Buğday renkli, az beyzî çehresinde yorgun bir hülya ile yayılan uzun kirpikli, siyah gözlerinin, zarif başını çerçeveleyen ve bir su kadar parlak, akıcı, yumuşak siyah saçlarıyla mükemmel bir âhengi vardı. Narin burnu, hafif bir kavis ile çehresine gururlu bir cazibe veriyordu. Kendisinden daha zayıf Nevin'in elbisesi içinde Mebrure'nin vücudu, ipek kumaşı gergin bir yuvarlaklıkla şişiyor, olgun göğsü, ince beli, biçimli kalçaları robun altında beliriyordu. Hizmetçinin banyodan sonra getirdiği iskarpinleri de giydi ve bu iane tuvaletiyle, kendi güzelliğinin gururunu da feda ederek bahçeye çıktı. Nevin'le karşılaştı. Genç hâmiyesi, onun bu tuvaletine dikkat etmemiş göründü. En tabiî,, sakin biraz da istihfaflı nezaketiyle Mebrure'ye, bahçenin hasır kanepesinde yer gösterdi:

- Ne zamandan beri merak ediyordum. Sizden haber almayalı bir seneden fazla oldu. Annem geçende bahsediyor, zavallılara ne oldu, diyordu. Manisa'da olmadığınızı öğrendik.

Mebrure derin bir nefes alarak cevap verdi.

- Evet. Yunanlılar girdikten sonra casus diye babamı yakalamak istediler, fakat babam bunu duyunca bize haber vermeden ortadan kayboldu, mağazasını ve beni arkadaşlarından birine bıraktı, halbuki Yunanlılar babamın arkadaşını da yakaladılar, mağazamızı zapt ettiler, beni de tevkif edeceklerdi, kaçtım, güç halle binlerce zahmetlerden sonra Bursa'ya gittim, merhum annemin üvey dayısı Hüseyin Beyin yanında kaldım, Hüseyin Bey de...

Mebrure söylerken Nevin birdenbire ayağa kalktı, kollarını bahçenin bir köşesine uzatarak bağırdı:

- Napolyon! Napolyon! Reste-lâ tranquille!

Sonra Mebrure'ye dönerek nazlı bir öfke ile homurdandı:

- İkidir dikkat ediyorum, yezit hayvan çamları dişliyor, böyle giderse bir senede bütün çamları kurutacak; azgın köpek...

Mebrure, taze bir çam dalının altında, Nevin'in paparasını yedikten sonra başını yere eğerek kuyruğunu sallayan büyük köpeği gördü. Nevin asabileşmişti:

- Bu köpeğe yaptığım fedakârlığı sormayınız. Kâfir yalnız etle doymuyor, su yerine süt içiyor, insan gibi şokola yiyor, kendisiyle meşgul olunmazsa kızar, öfkelenir, delilikler yapar.

Nevin biraz düşündükten sonra ilâve etti:

- Ne olursa olsun bu köpeği seviyorum, buraya tâ Viyana’dan getirdim.

Mebrure sustu.

Genç ev sahibesi köpekten gözlerini ayırmayarak sordu:

- Demek buraya Manisa’dan geliyorsunuz?

Mebrure’nin yanak uçları pembeleşti:

- Hayır, Bandırma’dan geliyorum...

Dedi ve sözünü kesti. Nevin ayağa kalkarak, hafif çatılan kaşlarıyla dedi ki:

- Günün bu vakti, yemeğe kadar, en sevmediğim zamandır. İsterseniz içeri girelim, biraz piyano çalalım.

Mebrure de ayağa kalktı, buzlu ve renkli camekânlarla yanları ve üstü örtülü küçük bir taşlıktan köşke girdiler. Burası, hasır bahçe masası ve koltuklarıyla, iki köşesinde boynu bükük, uzun palmiye saksıları duran zarif bir methaldi. Duvarda raketler asılı idi. Merdivenleri çıkarken Nevin dedi ki:

- Bizim Behiç tenis meraklısıdır. Şişli’de iyi tenisçi sayılır.

Durdu:

- Behiç’i tanımazsın değil mi?

- Küçüklüğünü hatırlıyorum.

- Sonra resmini falan görmedin mi?

- Hayır.

- Oo... Güzel bir genci görmekten mahrum kalmışsın.

Salona girdikleri zaman piyanonun üstünü aradı:

- Burada bir tane resmi vardı amma Güzide götürmüş olacak, ne zamandır istiyordu.

Kapağı açık duran piyanonun önüne oturdu, kanı çekilmiş, zayıf, uçları pembe, tırnakları cilâlı ince parmaklarını piyanonun tuşlarına koydu, başını biraz ileri uzatarak, gözlerini süzerek düşündü, bezgin:

- Ne çalayım?

Diye mırıldandı. Yavaşça dedi ki:

- Sen piyano çalar mısın?

- Az.

- Nerede öğrendin?

- Amerikan mektebinde.

- Hangi Amerikan mektebi bu?

- İzmir’de.

- Ya... İzmir’de bulundun demek?

- Altı sene İzmir’de tahsil ettim.

Nevin piyanodan ellerini çekti:

- Ee, haydi, sen çal.

Mebrure omuzlarını öne doğru bükerek özür diledi:

- İki senedir hiç çalmıyorum, parmaklarım durmuştur, hem de siz yeni havalar bilirsiniz. Biz mektepte hep klâsik havalar çaldık.

Nevin parmaklarını tekrar piyanonun tuşlarına koydu, önünde duran notaya eğildi;

- Ah, “Mon homme” bu havayı hiç dinledin mi?

- Ben İzmir’de iken çıkmıştı.

Nevin, birdenbire o havayı çalmaya başladı. Parmakları tuşların üstünde koşarken, vücudu da bir ip kadar inhinâ ile hafifçe kıvrılıyordu.

Havayı yarısında kesti, ayağa kalktı, notayı eline alarak kabını Mebrure’ye gösterdi:

- Bu resmi gördün müydü?

- Hayır.

- Şu kadının başını bahriye neferinin göğsüne öyle dayayışı var ki pek hoşuma gidiyor. Bahriyeli de tam erkek. Elmacık kemiklerinin sert çıkıntılarına, gözlerindeki azamete bak. Düşün bir kere bu erkek eline düşen bir kadını ne yapar?

Nevin, Mebrure’ye yarı mest, manâlı bir göz ucuyla baktı ve notayı hemen yerine koydu. Mebrure, isteksizliğini gizleyerek piyanosuna devem etmesini söyledi, fakat Nevin, gittikçe artan bir can sıkıntısıyla aynanın önüne gitti, küçük parmaklarını ince telli kumral saç buklelerinin yanında gezdirerek birkaç dakika başıyla oynadı, sonra göğsünü ve memelerini avuçladı, aynadan Mebrure’ye bakarak:

- Yine zayıfladım! dedi.

Mebrure kısık bir sesle itiraz etti:

- Zayıf değilsiniz.

- Yo... Zayıfım ya... Zayıfım ya... Bazılarının bu kadar zayıflık hoşuna gidiyor, dans etmek için de bu vücut iyi, fakat, ne olursa olsun, biraz daha toplu olmak isterdim.

Birdenbire Mebrure’ye döndü:

- Sen ne iyisin, ne iyi... Kolların, göğsün, kalçaların mükemmel. Hele böyle, ayağını ayağının üstüne attığın zaman jüpün altında gizlenen dizlerinden aşağıya doğru, ipek çorabın içinde toplu ve muntazam etlerin.. Nasıl söyleyeyim... Pek “vatreyan...” Söyle Türkçesini.. pek.. pek cazip...

Kapıya bir erkek sesi yaklaştı:

- Nevin... Salonda mısın?..

İçeriye bir genç girdi ve kapının eşiğinde durakladı. Her iki kızın pembeleşen yüzlerine baktı. Serbestçe içeriye girdi: Orta boylu, sarışın, küçük ve yuvarlak başlı. Bıyıksız yüzünde uykusuz gecelerin buruşukları, mavi gözlerinde tatlı bir zevk yorgunluğu var. Boğazına doğru çekik, yuvarlak çenesinde gurura ve tahakküme istidadı gözüküyor. Mebrure’yi anî ve kesik baş büklümüyle selâmladı, kendisinin bile işitmediği bir kelime mırıldandı, derhal Nevin’e dönerek nezleli bir sesle söyledi:

- Ayol... Dün Siyret’le bir el poker yapmışsınız, kaybetmişsin, “Behiç’le sana bir kutu maron glâse gönderirim” demişsin. Siyret bana kulüpte: “Hani moran glâse?” dedi, aldırmadım. Fakat keşke benim de kumarbazlara borcum bir kutu maron glâse olsa, dün gece yüz lira kaybettim, otuz lira borca girdim.

Nevin dudak büktü, hemen Mebrure’yi göstererek dedi ki:

- Behiç bu kızı tanıyabiliyor musun?

Behiç, Mebrure’nin karşısında hafif eğildi, acele şu sözleri söyledi:

- Bu hanım kızı tanıyabilmek için ona dikkatli bakmalı, dikkatli bakmak için de.. kendini zapt edebilmeli.

Piyanoya doğru iki sinirli adım atarak süratle dedi ki:

- Nevin, vaktim yok, bana para bul, şu borcu ödeyeyim, söz verdim.

- Yatak odamda, gümüş sakımın içinde bir yirmi beşlik var al, fazla veremem.

- Kâfi.

Behiç odadan çıkmadan Mebrure’ye döndü:

- Tanışıyor muyuz efendim?

Mebrure titrek bir tebessümle cevap verdi:

- Küçükken beraber doktorluk oynardık, siz doktor olurdunuz...

- Siz de hasta! Yanılmıyorsam amcamın süt kerimesi...

Nevin tamamladı:

- İhsan Efendi’nin kızı Mebrure, aferin, iyi bildin.

Behiç yarım adım geriledi:

- Fakat nereden çıktınız, e.. nasıl oldu böyle? Peder de geldi mi?

Genç kızın gözkapakları kısıldı ve sesi kederle titredi:

- Hayır, peder yok, ben muhacirlerle Bandırma'dan geldim. Yunanlılar pederimi Manisa'da yakaladılar, ben Bursa'ya, Hüseyin Beyin yanına kaçtım, babam mahpus mu, kurşuna mı dizildi, serbest mi bırakıldı, haberim yok. Bursa'da iken şehri Yunanlılar işgal etti. Hüseyin Beyin Konya'ya...

Behiç isticalle sözü kesti:

- Pederden haber yok ha? Mağazası?

- Yunanlılar zapt ettiler!

- Siz ne yaptınız?

- Müthiş aylar geçirdim. Buraya dün gece yarısı geldim. Nevin Hanım halimi anlatsınlar.

- İhsan Efendi'yi kurşuna dizebilirler mi? Mümkün değil... Haber hiç mi yok? Garip şey... Anadolu'dan sormadınız mı? Etmediniz mi?

- Anadolu karışık... Hangi şehre, kasabaya girseniz muhacir dolu...Müthiş... Belki İstanbul'da Muhacirîn Müdüriyeti'nin malûmatı vardır, belki kendisi İstanbul'a kaçmıştır.

Behiç sinirli sinirli tekrarladı:

- Belki... Belki... Evet, sahi müthiş şey... Evet belki İstanbul'a kaçmıştır.

- Bugün Muhacirîn İdaresi'ne gidip soracağım, merak beni öldürüyor, ah bir İstanbul'da olsa...

- Evet.. ya.. elbette...

Sonra hemşiresine döndü:

- Gümüş torban yatak odasının neresinde?

- Ya aynalı dolapta, ya şezlongun üzerindedir, arayıver.

Behiç, yine karışık birtakım itiraz kelimeleri mırıldanarak büyük bir isticalle odadan çıktı.

Nevin kardeşinin arkasından düşünceli gözlerle baktı:

- Kumarbaz çapkın!

Mebrure ayağa kalkmıştı; sevk-i tabiî ile aynaya doğru yürüdü, parmaklarını saçlarına dokundururken, birden bire içinden gelen samimî, uzun bir nefesle:

- Ah, dedi, babam İstanbul'da ise ne mesut, ne mesut olacağım...

Nevin'e doğru giderek başını eğdi:

- Ne dersiniz? Vaziyetim fena değil mi? Dünyada bir tek babam var, onun da ne olduğunu bilmiyorum, ya şimdi, dağ başlarında, Yunanlılar tarafından işkence görüyorsa, ya kurşuna dizilmişse... Hıhhh...

Sıkı sıkı gözlerini yumdu, dudaklarını ısırdı, sonra, rüyalı bir uyanışla, titreyerek gözlerini açtı:

- Belki de.. belki de İstanbul'da.. belki de buraya gelmek istedi, fakat evi bulamadı, belki yüz adım ilerimizde bir muhacir çadırında... Düşününüz, ne müthiş bir merak içindeyim. Yalnız haberini almak için çok büyük fedakârlıklar yaparım. Bursa'da ne çektim, ne çektim, hele iki ay... Of müthiş, müthiş...

- Bir kaza mı oldu? Bir taarruza mı uğradın?

Mebrure'nin yüzündeki ve boynundaki etler, kuvvetli bir müdafaa şiddetiyle gerildi:

- Yok.. değil, fakat babamı kaybetmek, ne olduğunu bilmemek, mağazanın zapt olunuşu, Bursa'ya giderken, Bursa'da çektiğim sefalet, parasızlık, hastalık, ümitsizlik, memleketin hali, Türk ahalinin başına gelmiş felâketler, her şehirde, her köyde çığlık, gözyaşı, bin şey... Nasıl... Nasıl anlatayım?...

Mebrure ağlamamaya çabalıyordu. İçeriye giren hizmetçi kadın ağır bir sesle:

- Küçük hanımefendi, yemek hazır, dedi.

Mebrure, yemekte fazla dalgın, düşünceliydi. Son günlerin zaafına rağmen yemek yiyemiyor, az konuşuyordu. Sofradan âdeta titizlenerek kalktı. Çabucak yatak odasına koştu, çarşafını giydi ve bahçede Nevin'i buldu.

Nevin, Mebrure'yi çarşaflanmış görünce sitem etti:

- A... Söylemeyi unuttum, ben sana grî tafta çarşafımı verecektim, daha yirmi gün evvel yaptırdım ve hiç giymedim. Kabul edersen hemen bu çarşafı çıkar, pek hırpalanmış, benimkini giy.

- Teşekkür ederim, bana yaptığınız ikramlar zaten taşkın... Bu kadar lûtfunuza lâyık değilim, hem de Muhacirîn'e çabuk gitmek istiyorum, vakit gecikmesin, son derece merak içindeyim.

- Peki... Başka gün giyersin, acelesi yok, çabuk gidip gelmeni ben de isterim. İhsan Efendi'yi ben de merak etmiyor değilim. Hele annem meseleyi işitirse daha fazla meraklanacak, bize çabuk haber getir. İnşallah müjde ile gelirsin.

- Ah, inşallah. Babamın İstanbul'da olduğunu öğrenirsem, bu müjde beni deli eder.

Genç kız bahçe kapısına doğru yürüdü. Nevin dikkatli gözlerle Mebrure'nin yürüyüşüne bakıyordu.

Mebrure, arkasına dönerek dedi ki:

- Ne yapayım. Babamı seviyorum, çok seviyorum, hele ortadan kaybolduktan sonra ölesiye seviyorum.

Öteki soğukkanlılıkla başını salladı:

- Hakkın var, hakkın var, nihayet bir baba...

Sonra, küçük avucu içinde bükülü bir zarfı Mebrure' nin eline sıkıştırarak arkadaşça dedi ki:

- Bunu da kabul et, muhakkak ki lâzım olacak, bunlar hep borç! Günün birinde ödeyeceksin, bir ay, bir sene, on sene sonra... Gecikmesinin ehemmiyeti yok...

Mebrure'nin parayı tutan eli kötürüm olmuş gibi boşlukta sallandı, yüzü kızardı, dudakları titredi; genç kız bunu reddetmedi, teşekkür edemedi, bir kelime telâffuz edemedi, Nevin'e selâm bile veremeden, elini sıkamadan sokağa atıldı ve biri tarafından kovalanıyormuş gibi sık ve telâşlı adımlarla koştu.

Muhacirîn Müdüriyeti'nin nerede olduğunu bilmiyordu. Nevin'e sormadığına canı sıkıldı, fakat bu heyecan içinde aklına ne gelebilirdi?

Caddeye çıkınca, unuttuğu şehrin velvelesi içinde biraz yadırgayarak dört tarafına bakındı.

Atlı tramvaylar zamanından beri İstanbul'u görmediği için hangi vagonlara binebileceğini sordu ve tramvaya atladı.

*

* *

Muhacirîn İdaresi'ni bulmakta güçlük çekmedi. Ona köşe başında, üç katlı bir muhacir kadar rengi uçuk, taş bir bina gösterdiler. Parmaklıklı büyük kapısının önünde bir otomobil duruyordu. Camekânlı kapıya varmadan geçilen bahçede, duvarın dibine oturmuş, bitmeyen bir zamanı beklemeye alışmış, tek tük, kılıksız insanlar, çoğu kadın ve bir kısmı yerli kıyafetli şalvarlı ve âbanî sarıklı erkekler vardı. Bunlar korkunç bir ejderha gölgesi tarafından kovalanarak dağ taş, bayır tepe aşmış, kocasının kesildiğini, oğlunun hastalıktan öldüğünü, kulübesinin yıkıldığını görmüş,

bir yumruk kadar küçük midesine iki lokma ekmek sokmak için bu kurtarıcı taş binanın eteğine sığınmışlar, o bina ki, yalnız eteğine sokulanlara değil, daha uzaklardakilere, dağların ve denizlerin ortasındakilere de kurtarıcı elini uzatmak mecburiyetindedir, bununla beraber türbe gibi soğuk ve ıssız cephesiyle yaptığı iş arasında ne tezat var!

Mebrure iç kapıdan taşlığa girdiği zaman sokakta duranlar gibi, birbirinin varlığına ehemmiyet vermeyen dağınık ve kayıtsız bir halk arasında bulundu. İdarenin memuru, odacısı, kapıcısı yok mu? Varsa hangileri? Biraz karışık; derdini kime soracak, anlatabilecekti? Sağ tarafında, önü kalabalık bir odanın kapısında duran erkeklerden birine yaklaştı:

- Siz odacı mısınız?

Erkek Mebrure'yi pişkin bir bakışla süzerek başını salladı:

- Kimi istedin?

- Bir şey soracaktım.

- Ne soracaktın?

- Benim Manisa'da babam vardı, Yunanlılar galiba kurşuna dizdiler, yahut...

- Yukarıda Tahkik-i Fecayî Şubesi var, oraya çık, kurşuna dizildi ise orası belki bilir.

Mebrure, koşarak basamaklara yürüdü, merdivenleri bir solukta çıktı, rast gele bir odaya girdi, memurlardan birine yaklaştı, derdini anlattı.

Genç memur, kızı dikkatle dinledikten sonra biraz düşündü, nazik ve halâvetli sesiyle dedi ki:

- Evvelâ Tahkik-i Fecayî'e bir kere sorunuz, pederiniz Manisa'nın mâruf eşhasından ise ve başına felâket gelmişse orada belki bir malûmat vardır. Oradan kaçmış, başka bir yere gitmişse size hiçbir şey söyleyemez. İstanbul'a geldi ise burada da bir kere arar sorarız. Kayıtlar muhteliftir, bulmak kolay değil. Yani tesadüfe bağlı. Şu sıra İstanbul'a öyle dehşetli muhacir akını var ki hepsinin tercüme-î halini bilmek mümkün değil, takdir edersiniz. En iyisi gazetelerden birine ilân vermek...

Memur daha nezaketli sözüne devam etti:

- Hem ilânı biz veririz, size zahmet olmaz, fakat evvelâ dediğim gibi kaleme uğrayınız, yüzde on, on beş ihtimal ile bir malûmat alınabilir belki... Bir kat daha çıkınız, dar bir koridordan geçiniz. Soldaki oda... Hademeye sorarsınız... Yine buraya geliniz, biz size elimizden gelen yardımı yaparız.

- Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim.

Mebrure kalemden çıktı.

Tahkik-i Fecayî Şubesi'nde, artık ezberlemeye başladığı cümlelerle sergüzeştini anlattı, gözlüklü, sarışın, pek nazik bir memur derhal yazıhanesinden kalktı, odanın köşesinde duran büyücek bir camlı dolaptan zarflar çıkardı, yarım saate yakın bir müddet içinde, birçok kâğıtları karıştırmakla oyalandı.

Mırıldanıyor:

- Burada yok... Bu da değil... İhsan, İhsan... İşte elifler... Yok... inşallah bulunmaz... Zira bunlar fecayî listeleri... işkenceler... Bi şu zarf kaldı... Bakalım... İhsa... İhsa... İhsan Efendi...

Başını kaldırarak geniş bir nefesle cevap verdi:

- Yok efendim.

Genç kızın siyah gözlerinde bir sevinç raşesi parladı:

- Yok mu efendim?... Oh... Demek ki pederim sağ...

- Bilinmez... Mutlaka sağdır diyemem... Fakat kendisi mademki Manisa'nın mâruf eşrafındandır, başına bir felâket gelseydi yüzde altmış ihtimal ile bizim de haberimiz olurdu. Şimdi lütfen beni takip ediniz, İstanbul'a gelenlerin kayıtlarını da bir gözden geçirelim.

Mebrure, memuru takip etti, alt kata indiler, genç kızın ilk girdiği kaleme yürüdüler, evvelki memur kızı görünce yerinden kalktı:

- Listede bulunmadı değil mi?... Âlâ... Bir kere de biz arayalım, belki bir kayıt bulunur...

Kalemde birkaç memur, kendilerini gittikçe meraka düşüren bu maceranın neticesini öğrenmek ihtiyacıyla, büyük defterin başına geçtiler. Her biri, ayrı bir defter sayfasının gözden geçirilmesini üstüne aldı. Bu kayıtlarda tarih sırası esastı. Genç kıza sordular:

- Pederiniz Yunanlılar tarafından tevkif edileli tam bir sene mi oldu?

- Bugün tam bir sene ve üçüncü aydır.

Derhal bir defter yaprağı hışırtısı duyuldu. Asabî parmaklar sayfaları çevirdiler: İhsan... İhsan... İhsan... Memurun biri dedi ki:

- Burada üç İhsan var. İkisi İzmir'den geliyor... Biri Bornava'lı... Belki peder Bornava'lıdır!

- Hayır, pederim İstanbul'ludur, sonradan Manisa'ya gitti.

Araştırma devam etti. Genç kız, kendisine ikram edilen sandalyeye oturamıyor, ani bir saadet haberi verebilecek defterlerin arasında dolaşıyor,

memurların çatık kaşlarında ve dikkatle gezinen gözlerinde tetkiklerin neticesini okumak istiyordu.

Bir tanesi dedi ki:

- Birader, ne çok Ahmet ismi var, İhsan ismi pek az...

Bu memur birden yerinden kalktı: “Buldum!” diye bağırdı:

Mebrure’ye sevinçten baygınlık gelebilirdi: Muammalı defterden biri, Manisalı bir İhsan Efendi’nin İstanbul’a gelerek Davutpaşa barakalarına yerleştirildiğini bildiriyordu, bu kaydın pederine ait olması ne çok mümkün! Böyle ise, demek ki, pederi iki üç bin adım ötede, yakında, pek yakında bulunuyordu. Yirmi dakika, yarım saat sonra onu görebilecekti. Heyecanını zapt edemeyerek kapıya doğru yürüdü.

- Davutpaşa’da mı dediniz? Hemen gidip sorayım.

Memurlar isticale lüzum olmadığını söylediler. Maamafih devâirde nadir görülen bir süratle Davutpaşa’daki memurlardan birine küçük bir tezkere yazdılar, genç kıza verdiler.

Mebrure, kâğıdı alır almaz koştu.

Tramvaya binip Davutpaşa’ya gelinceye kadar, yollarda karşısına birdenbire babası çıkacak olursa ne hale geleceğini düşünüyor, içi içine sığmıyordu. Bütün vücudu titreme içinde, ruhu türlü türlü hâtıralar, ümitler, arzularla kaynıyordu. Tramvaydan iner inmez, tarif edilen yollarda öyle koşmaya başladı ki etrafındaki evleri ve insanları yerden kesilmiş, boşlukta sallanan gölgeler halinde gördü, vücudunda koşmaya bu kadar istidat oluşuna kendi de şaştı.

Ona Davutpaşa muhacirler yerini gösterdiler.

Nereye girdiğini, nerelerden geçtiğini bilemeden, telâşlı telâşlı önüne her çıkan adama elindeki zarfı göstererek yürüdü. Kalabalıktan, birikmiş insan kümelerinden, karışık ve boğuk sesler arasından geçti. Nihâyet, aradığı memuru buldu, zarfı verdi ve yalvardı: “Babam burada imiş, iki seneden beri birbirimizi görmüyoruz, rica ederim, kendisini çağırınız!” dedi, sonra arka arkaya ilâve etti:

- Çağırınız, çok iyilik edeceksiniz, büyük iyilik edeceksiniz... Çağırınız, kuzum rica ederim çağırınız, hem biraz çabuk olunuz...

Memur tezkereyi okudu, Mebrure’nin telâşına ehemmiyet vermeyerek sakin bir zihin gayretiyle hatırlamaya uğraştı:

- İhsan... İhsan Efendi, Manisa’lı...

Diye mırıldanıyordu. Muhacir kümeleri arasında, ekmek dağıtmakla uğraşan yaşlıca bir adama seslendi:

- Azıcık buraya gel...

Çağırdığı yanına gelince sordu:

- Manisalı İhsan Efendi var mı bizde?...

Öteki tereddüt ediyordu. Genç kızın müteheyyiç yüzünü görerek daha büyük bir cehit ile hatırlamaya çalıştı:

- Manisalı İhsan... Hele biraz müsaade et de şu bizim ekmek yoklamalarına bakayım...

Az sonra elinde birkaç defterle geldi, hırpalanmış sayfaları karıştırdı, aradı aradı, defterlerin hepsini kapayıp koltuğuna sıkıştırarak cevap verdi:

- Evet. Manisalı İhsan Efendi...

Mebrure bağırdı:

- Var mı, burada mı?

- Hayır, burada değil, beş altı ay evvel burada idi. Sonra...

- Sonra? Aman çabuk söyleyiniz...

- Sonra çıkıp gitti amma, nereye bilmiyorum.

Mebrure bir örtü gibi sallandı.

Elinde zarfı tutan memur, hiç değişmeyen soğukkanlılığıyla emir verdi:

- Öyle ise buradaki başka Manisa’lılara sor. İhsan Efendi hakkında malûmat al, nereye gittiğini öğren, şimdi haber getir.

Mebrure’ye dönerek dedi ki:

- Siz de odama geliniz, biraz bekleyiniz, burada yorulursunuz.

Hava kararıyordu. Gecenin ilk esmer gölgeleri meydanı doldurdu. Mebrure memurun arkasından yürüdü.

Her muvakkat memuriyet odaları gibi sade ve dağınık döşemeli bir yere girdiler. Memur yazıhanesinin başına geçti, biraz daha lâubalice suallerle genç kızı oyalamaya çalıştı.

Öteki memurun tahkikatı uzun sürmemişti. Gelip haber verdi:

- Bizde Manisalı hiç yok, fakat İhsan Efendi’nin nereye gittiğini öğrendim. Zeytinburnu’nda fabrikaya işçi yazılmış.

- Zeytinburnu mu? Neresi bu?

- Makriköyü’ne gitmeden... Şimendifer durur.

Bakırköy.

- Bundan sonra şimendifer var mıdır?

Memurların ikisi de gülüştüler:

- Yarın gidersin canım acelesi ne, fabrikada çalışıyorsa rahattır, merak etme.

Mebrure ayağa kalktı, biraz düşündü, sonra:

- Evet, yarın gitmeliyim... diye mırıldandı, memura teşekkür ederek yürüdü.

Hademelerden biri odaya lâmba getirirken, Mebrure bahçeye fırladı, birbirini çelmeleyen adımlarla, istediği halde koşmaya muvaffak olamayarak sokağa yürüdü.

Cadde kalabalıkça. Basık dükkânların elektrikleri altında yorgun insanlar birikiyorlar, çıkınlarını parmaklarına takarak dağılıyorlar. Bunların içinde tek tük genç kadınlar da vardı.

Tramvayın kadınlar tarafında yapayalnızdı. Beyazıt’tan tekrar Harbiye tramvayına bindiği zaman şakaklarına keskin bir sızı yapıştı ve saçlarının dibi, sıcak bir terle nemlendi: Harareti vardı.

Şişli’deki eve saat dokuz buçuğa doğru gidebildi. Köşk halkını sofrada buldu.

Nazmiye Hanım, birdenbire yerinden sıçradı, genç kızı öptü, elinden tutarak hizmetçiye seslendi:

- Çabuk takım getir. Mebrure Hanım çok acıkmıştır.

Mebrure’ye dönerek sordu:

- Değil mi kızım?

- Maalesef aç değilim, yolda çok tıkandım.

- Yoruldun mu?

- Evet.

Mebrure sofraya oturarak gündüzkü sergüzeştini anlatmaya başladı.

Sofrada Nazmiye Hanım’la Nevin’den başka kimse yoktu. Ana kız, Mebrure’nin anlattığı vakaları can kulağıyla dinliyorlardı.

Hikâye bitince, Nazmiye Hanım dedi ki:

- Oh, oh.. ümit çok... Herhalde İhsan Efendi’nin sağ olduğu anlaşılıyor. Yarın sabah, erkenden, Zeytinburnu’ na kadar gidersin kızım.

- Ooo.. elbette.. hattâ gece uyku bile uyuyamayacağım.

- Bu kadar meraklanmak iyi değil. Pederinin sağ olduğuna ben hiç şüphe etmiyorum. Burada da yabancı değilsin. Sen de benim kızımsın. Bu ilk helecan günleri geçsin, bak evimizdeki hayattan ne hoşlanacaksın. Burada bizim haftada bir kabul günümüz vardır, genç kızlar, falan gelirler,

konuşur, oyun oynar, dans eder, müzik yaparlar, hiç canın sıkılmaz. Sen de genç bir kızsın. Bugünden sonra istikbalin senin elinde... Böyle cemiyetlerde bulunmak fırsatını kaçırma, ben bile koca kadınken bu eğlentilerden hoşlanıyorum.

Nazmiye Hanım şen bir kahkaha ile önünde duran yarım şarap kadehine parmaklarını uzattı.

- Hâlâ bunsuz olamıyorum. Sen içmez misin? Şarap yorgunluk alır.

- Benim başıma ağrı verir.

Nevin, Mebrure'yi tasdik etti:

- Benden de al o kadar, şampanya dururken şarap içilir mi? Sen şampanyayı da sevmez misin Mebrure?

- Hiç içmedim.

- Hiç içmedin mi? Sahi mi söylüyorsun? Katiyen inanmam...

- Evet.

Nevin hayretle boynunu bükerken içeri Behiç girdi. Doğruca yemek masasına geldi, bağırdı:

- Tebrik edin beni.

Herkesin boş gözlerle baktığını görünce daha fazla bağırdı:

- Gecikmeyin, tebrik edin. Kulüpte meclis-i idare reisi oldum.

Mebrure'nin sandalyesine yaklaşarak genç kıza biraz eğildi:

- Bonsuar Mebrure Hanım, nasılsınız?

- Mersi, iyiceyim.

- Dün gece sabaha karşı yatağıma girerken, eski "arşiv"lerimi karıştırmak aklıma geldi, kâğıtlar arasında ne bulsam beğenirsiniz?

- Tahmin edemiyorum.

- Sizin resminizi.

Mebrure pek merak etti:

- Nasıl resim, nasıl resim?

- Küçüklük resminiz. Erkek elbisesiyle çıkmış.

- A... Çok tuhaf... Benim böyle resmim olduğunu hiç hatırlamıyorum.

Nazmiye Hanım'la Nevin de biraz şaştılar:

- Biz de bilmiyoruz.

Behiç sofranın etrafındaki sandalyelerden birine ters oturarak kaşlarını çattı:

- Resim yukarıda; odamda. Küçükken mektepte aldığım aferinlerin saklı bulunduğu zarfın içinden çıktı.

Mebrure'ye dönerek dedi ki:

- Yemekten sonra odama gelirseniz üç yaşındaki resminizi görürsünüz.

Mebrure sesini çıkarmadı. Nazmiye Hanım ayağa kalkarak bahçede oturmayı teklif etti.

Hep birden çıktılar.

Hava yumuşak ve tatlı. Çamların ince yaprakları arasında elenen güzel kokulu bir rüzgâr yüzlerini okşadı.

Sade ve esrarsız bir geceydi, düşünceden ziyade neş'e veriyordu.

Nevin dedi ki:

- Behiç resimden bahsetti de aklıma geldi. On gün evvel bir fotoğraf çektirdim, almayı unuttum. Yarın gidip alayım, üç aydan beri hiç fotoğraf çektirmedimdi. Acaba değiştim mi?

Mebrure, kendi kendine söylenir gibi mırıldandı.

- Tuhaf şey... Benim erkek elbiseli küçüklük resmim olduğunu bilmiyordum, merak ettim.

Behiç, Mebrure'nin önünde durarak dedi ki:

- İsterseniz şimdi göstereyim, geliniz benimle...

- Siz buraya lütfen getirseniz?

- Mazur görünüz, ben bir kere odama çıkarsam bir daha inmem, pek yorgunum.

Nazmiye Hanım söze karıştı:

- Mebrure, git gör bakalım, resmi bize de getir, biz de görelim!

- Peki...

Genç kız ayağa kalktı. Behiç'le beraber köşke girdiler.

Behiç'in odası en üst katta, sokak üstünde idi. Genç adam, içeri girdikleri zaman bir düğme çevirdi, odanın köşesindeki büyük saksının yaprakları arasında bir elektrik lâmbası yandı. Odayı yeşil ve tatlı bir ışık bürüdü.

Mebrure sesini çıkarmıyordu. Behiç, genç kızın karşısında durarak biraz teklifsizce:

- Otursanıza, dedi.

Yan yana bir kanepeye oturdular.

Mebrure ayağa kalktı:

- Kuzum, şu resmimi gösterseniz, pek meraktayım.

Behiç yerinden kımıldamadı.

- Oturunuz canım, resim kolay, hem ben pek yorgunum.

Genç kız, ayakta, kararsızlık içinde dururken Behiç bir kolunu uzatarak Mebrure'nin elini birdenbire tuttu, sonra iki koluyla genç kızın vücudunu yakalayarak kucağına doğru çekti. İlk hamlede muvazenesini kaybeden Mebrure, bir yastık hafifliğiyle Behiç'in dizlerine düşüverdi. Behiç, sert kollarının arasında sıkışan genç kızın dudaklarını çabucak buldu, fakat sıcak kanatların ilk temasında Mebrure başını silkeledi. Kollarının şiddetli bir ihtilâciyle vücudunu kurtardı, ayağa kalktı, isyanın kızarttığı yüzünü elleri arasında gizleyerek bağırdı:

- Siz fena adamsınız, odanıza geldiğime bin kere pişman oldum, çirkin, pek adi, pek çocukça bir hareket... Yazık size!

Diyerek oda kapısına yürüdü. Behiç arkasından koştu, af dilemek istedi, birkaç kelime söyledi, fakat Mebrure, arkasına bakmayarak, birinden kurtuluyormuş gibi koşa koşa çıkıp gitti.

Bahçe kapısını geçerken, içeriye giren Nevin ve annesiyle karşılaştı, resmin bulunmadığını söyledi, Nazmiye Hanım'dan izin istedi, odasına çıktı.

Az sonra Behiç de, biraz teheyyüçle merdivenleri iniyordu, o da, annesi ve kız kardeşiyle karşılaştı. Nazmiye Hanım, oğlunun yüzüne biraz dikkatlice bakarak dedi ki:

- Behiç nereye?

- Bahçeye anne.

- Sebep?

- Canım sıkıldı.

- Çapkın... Mebrure'ye sataştın galiba...

Behiç sesini çıkarmadı. Nazmiye Hanım gülerek devam etti:

- Daha dün bir, bugün iki, ne acele bu, a çocuk... Kızdı mı?

- Evet.

- Aferin kıza.

Nevin, merdivenin duvarına yaslanmış, loşlukta parıldayan şeytan gözleriyle bu mükâlemeyi dinliyordu, için için gülerek annesinin kulağına fısıldadı:

- Merak etme, o küçük hanımı da görürüz, bir hafta... Fazla değil...

Merdivenleri çıkarken:

- Bir hafta bile sürmez! dedi.

*
* *

Mebrure, sabahleyin erkenden yola çıktı. Saat ona doğru fabrikanın önündeydi, karşısına çıkan neferlerden birine Manisalı İhsan Efendi'yi sordu. Nefer düşündü, bir İhsan Efendi tanıdığını, fakat bunun nereli olduğunu bilmediğini söyledi, yoluna yürüdü.

Uzakta duran bir işçi, Mebrure'ye yaklaşarak, ne istediğini öğrendi, o da nefer gibi:

- Bizde bir İhsan Efendi var, tornacıdır, nereli olduğunu bilmiyorum, dedi.

- Ne zamandan beri burada çalışıyor?

- Yirmi iki seneden beri.

Mebrure ümitsizlendi.

- Başka İhsan Efendi yok mu? Emin misiniz? Koca fabrikadaki işçilerin hepsini tanır mısınız?

- Vallahi bilmem. Benim bildiğim İhsan Efendi tornacıdır, amma bir kere içeride, kâtiplere sor.

Mebrure kâtiplere de sordu. Onlar da "kayda bakalım" dediler. Kaydı aramak uzun sürmedi, birkaç ay evvel, Muhacirin İdaresi'nin bir tavsiyesiyle Manisalı İhsan Efendi isminde bir adamın imalâthaneye kabul edildiği, fakat bu adamın yirmi gün evvel fabrikayı terk ettiği anlaşıldı. Mebrure, hiç olmazsa, bu İhsan Efendi'nin eşkâlini öğrenmek istiyordu. Babası mı? Değil mi? Bari bunu anlayabilseydi... Kâtip dedi ki:

- Burada kaç yüz amele işler bilir misiniz? Hangi birinin şekli hatırda kalır? Hele bu adam az çalışmış, girip çıkmış, eski işçi de değil.

- Bilen yok mudur?

- Bir sorarız.

Kâtip gözden kayboldu, beş on dakika sonra, taşlıkta bekleyen Mebrure'ye dedi ki:

- Orta yaşlı, kranta bıyıklı, saçına ak düşmüş bir adammış.

Babasının yüzü bir fotoğraf gibi hayalinde göründü. Saçlarında ak olduğunu hatırlamıyordu. Kâtip, daha fazla meşgul olmaya lüzum görmeden genç kızı yalnız bırakıp gitti.

Mebrure, fabrikadan çıkarken: "Belki de felâketler zavallı babamın saçlarını beyazlatmıştır?" diye düşündü. Fakat nereye gitmişti. Bu

muammalı İhsan Efendi'yi İstanbul'un hangi köşesinde aramalı?

Derhal kararını verdi: Muhacirîn'e gidecek gazetelere ilân verecekti. Bu kararın verdiği gönül rahatlığıyla İstanbul'a döndü. Muhacirîn'e gitti, kendisini daima nezaketle karşılayan memurlara neticeyi anlattı.

Şişli'ye geldiği zaman Nevin dedi ki:

- Eh... Artık yorulma... Pederin İstanbul'da ise Muhacirîn'e uğrar, malûmat verir. Şimdi mühim bir mesele var, yarın benim kabul günüm. Hem doğduğum güne rastlıyor, bütün dostlar gelecekler... Sen de hazırlan.

- Ne yapayım?

- Ben sana bir esvap vereyim, hiç giyilmemiştir.

O gün akşama kadar, kıyafet hazırlamakla oyalandılar. Nevin'in esvaplarından biri Mebrure'ye iyi geldi.

Akşama doğru Nevin, bir ziyaret için sokağa çıkmıştı. Nazmiye Hanım da evde değildi. Mebrure, salona giderek, bazı moda albümleri karıştırmakla vakit geçirdi.

Bu sırada, salona birden Behiç girdi, telâşla yürüdü, bir eliyle sağ bileğini tutuyor, heyecanlı görünüyordu:

- Mebrure Hanım, Nevin yok mu?

- Hayır, sokağa çıktı.

- Felâket... Tenis oynarken bileğim burkuldu, berbat, fena acıyor... Kolonya ile ovmak lâzım, ne yapmalı?

Mebrure tereddüt ediyordu.

- Öyle fena acıyor ki, gözlerimden yaş gelecek. Odamda kolonya var amma kim ovacak? Siz lütfetmez misiniz?

Mebrure için bir gece evvelki hâdiseyi unutmak mümkün müydü? Behiç, kızın tereddüdünü anlıyor, şüphelerini silmeye çalışıyordu:

- Emin olunuz, uslu duracağım, zaten görüyorsunuz ki mecburum. Talih intikamınızı aldı, düşününüz kolun en nazik yeri, pek fena sızlıyor.

Genç kız razı oldu.

Behiç'in odasına çıktıkları zaman genç adam ceketini çıkardı, kolunu sıyırdı, uzattı:

- Şurası... Şurası... Bakınız nasıl kızarmış?

Mebrure, avucunun pembe çukuruna birkaç damla kolonya döktü. Behiç'in bileğini tuttu, dirseğine kadar yavaş yavaş sıkmaya, ovalamaya başladı. Behiç, derin derin nefes alıyor, her nefeste gözlerini süzüyor, dudaklarının ucunu ısırarak: "Ooo..h âdeta rahat ediyorum. Hıhh...

Ovunuz...” diye mırıldanıyordu. Seyyal bir kolonya tabakası bulunan çıplak kolda Mebrure’nin sıcak avuçları, etleri gererek, bastırarak gidip geliyordu. Her ikisi de seslerini çıkarmıyorlardı, odada yalnız, Behiç’in kısa, kesik heyecanlı solukları işitiliyordu.

Mebrure biraz durdu:

- Yetişmez mi?...

Behiç yalvardı:

- Azıcık daha... Azıcık daha... Bileğime yeni bir hayat geldi, bir rahatlık hissediyorum.

Mebrure biraz daha ovduktan sonra hemen odadan çıktı. Behiç, genç kızın uçan gölgesine bakarken kendi kendine dedi ki: “Geçenlerde Güzide’ye bu oyunu oynamıştım. İnsan lüzum gördükçe vücudunun ötesini berisini kadınlara ovdurmalı!”

*
* *

Ertesi sabah, bütün gazeteler, Mebrure’nin babasını ilân ettiler. Genç kız bu gazetelerin hepsini köşke getirmiş, ayrı ayrı merakla gözden geçiriyordu. Bahçede yarım saat tekrar tekrar bunu okudu. Gazetelerden bir türlü ayrılamıyordu, az sonra yanına gelen Nevin, onu kolundan tutarak köşke soktu:

- Artık gazetelerden bıktım, ne çok merak ediyorsun, unutuyor musun ki bugün benim kabul günümdür ve hemen tuvalete başlamak lâzımdır, birkaç saat sonra davetliler gelecekler.

Mebrure’yi kendi odasına götürdü. Tuvalet masası japonez bir paravana ile yatak odasından ayrılmıştı.

Aynanın önüne geçtiler.

Nevin dedi ki:

- Bu yeni hayatında tuvaletin büyük bir ehemmiyeti var. Bunun inceliklerini öğrenmelisin, şimdi dikkat et.

Ve başladı: Yüzünün bütün derisini kulaklarının arkasına kadar bir krem tabakasıyla sıvadı. Parmaklarının ucunu yüzünün etlerine bastırarak kremi cilde içirmeye çalıştı, mermer taşın üstünde duran krepon sürmeyi eline alarak her iki göz kapaklarının üzerine kuvvetli iki leke sürdü, parmaklarının ucuyla bu sürme lekesini dağıtmaya, gözkapaklarını, göz çukurunu, kirpiklerin etrafını gümüşî gölge ile boyamaya başladı. Sürme

lekelerinin fazla biriktiği yerleri kolonya damlalarıyla hafifletiyordu. Sürme kreyyonunu kirpiklerinin arasında da biraz gezdirdi: Aynanın karşısında geri çekildi, gözlerini kırparak kendisine baktı, sonra küçük bir kutudan beyaz renkli, incecik, uzun bir boya çıkardı, sürme sürdüğü yerlere bu kalemle hafif darbeler konduruyordu, Mebrure'ye dedi ki:

- Eğer sürmenin üstüne bunu sürmezsen renk tabiî olmaz. Bütün Avrupa aktrisleri bu kulörü kullanıyorlar.

Parmağının ucunda yine biraz sürme ezerek burnunun her iki kanadının aşağıya doğru nihayet noktalarını hafif, belirsiz bir gölgeye buladı. Dudaklarına ve yanaklarına kırmızılık sürdü, pudra ponponuyla alnından göğsüne ve ensesine kadar bütün başını hafif bir pudra tabakasıyla boyadı. Sonunda, küçük bir elbezini gayet az kolonya ile ıslatarak bununla yüzünün fazla boyalı yerlerini sildi, rengini hafifletmeye çalıştı, ötede beride gayritabiî bir halde biriken boya, pudra ve sürme lekelerini dağıttı. Gözlerini kırparak, iki adım geriden tablosunu seyreden bir ressam gibi, başını sağa sola büküp kendi kendisini süzdü, nihayet kirpiklerine de birer fırça rimel dokundurdu, onları da dikleştirdi. Avucuna bol lavanta dökerek dekoltesinin arasından çıplak vücudunun her tarafını, koltuk altlarını, göğsünü, belini, hattâ dizlerine kadar daha aşağı kısımlarını ıslattı. Şezlonga oturarak, yirmi dakika kadar da tırnaklarını cilâlamakla oyalandı.

O halde ki, bütün bu taze kadın vücudunda, bir iğne ucu kadar tabiî bir yer, sunî vasıtaların hücum ve istilâsına uğramayan hiçbir cilt noktası kalmadı; tepeden tırnağa kadar bedeninin her tarafında tabiat ricat etti; boyalar, râyihalı suların altında kendi parlaklığı, kokusu ve rengi uçtu, silinip gitti.

Bu, Mebrure'yi hayrete düşürmedi. O, sokaklarda böyle ne kadınlara rastlamış, onların küçük birer mürekkep hokkası gibi siyah göz çukurlarına, sara'sı tutmuş insanlar gibi bembeyaz yüzlerine, dudaklarının çekik ve iğrendirici kırmızılığına tiksinerek bakmış, bütün bu zavallıları yol ortalarında durdurarak, yüzlerine karşı:

- Yazık, güzelleşmek istiyorsunuz, halbuki iğrenç kılıklara giriyorsunuz, yüzünüze bakmak bile insana nefret veriyor!

Diye bağırmak ihtiyacını duymuştu.

Nevin, tuvaletini bitirince:

- Haydi sıra sana geldi, dedi.

Fakat Mebrure'nin tuvaleti, o kadar kısa ve basit oldu ki Nevin, âdeta sinirleniyor, bu hali zarafete karşı bir kayıtsızlık sayıyordu. Ne olursa olsun, Mebrure kendi tabiî rengini, cildinin parlaklığını muhafaza etti. Nevin'in az giyilmiş, tanınmamış bir esvabı da Mebrure'ye pek yaraştı.

*
* *

Kabul saat altıda başlayacaktı: Nevin salonda asabî dolaşıyor, bazı küçük vazoların, resimliklerin, heykellerin yerlerini değiştiriyor, başka odalardan ufak tefek eşya getirtiyor, salonun alışılan manzarasını değiştirmek istiyordu. Ortada duran masayı köşeye çektirdi, yerden halıyı kaldırttı, parke döşemeleri iyice sildirdi, parlattırdı.

Saat beşte her şey hazırdı.

İlk gelen davetli Siyret'ti, Behiç'in koluna takılarak bahçeye çıktı. Ağzında bir Havana vardı. Kahverengi kostümü ütüsüz, buruşuk ve kıyafeti mühmeldi. Behiç'e dedi ki:

- Bugün gelmeyecektim, eve gidip yatacaktım. Nevin'e de kızgındım. Bizim kestane şekerlerini almadı. Monşer, sana bir şey söyleyeyim mi, artık çay davetlerinden, aniverselerden, parti döplezirlerden bıktım. Her zaman aynı simalar, aynı sözler, aynı oyunlar, aynı tuvaletler... Ne bir yeni zekâ, ne bir yeni eğlence, ne bir yeni hâdise... Öff... Biraz seyahate çıkmak istiyorum.

Behiç bu fikre ortak oldu:

- Hakkın var, ben de aynı haldeyim, mamafih bir küçük vak'a: Sana Mebrure'den bahsettim değil mi?

- Az buz hatırlıyorum.

- Tamam... Bir kere taarruza geçtim.

- E...

- Reddetti.

- Sonra?

- Dün teniste kolum incindi bahanesiyle ona bir masaj yaptırdım.

- Yaptı mı?

- Tabiî...

- Düşer öyleyse.

- Pek düşeceğe benzemiyor. İnatçı, fakat nefis ha...

- Görelim şunu be.

- Demin buralarda dolaşıyordu. Nerede ise gelir, belki sana daha mülâyim davranır.

- Senin akraban oluyor değil mi?

- Farkında değilim. Annemin süt birader zadesi imiş, ne karışık bir şey... Anadolu'dan nasıl geldiğini anlattımdı ya...

Köşkün kapısından görünen Mebrure'ye doğru bakarak Behiç ilâve etti:

- İşte bizim sevgili gözüktü, iyi bak, ilk intibaların kuvveti çoktur, fikrini hemen söyle.

Siyret Mebrure'yi göz ucuyla süzdükten sonra, yüzünde hiçbir çizgi kımıldamadan cevap verdi:

- Görünüş mükemmel... Gözleri ve duruşu harikulâde. Vücudu da fena değil, kucak dolduracak kadar toplu.

- Bu tarafa doğru geliyor, seni takdim edeyim, biraz fazla nazik görün, bakalım ne yapacak?

Genç kız yaklaşmıştı. Halinde tereddüde, sıkılganlığa, korkaklığa benzer hafif bir şaşkınlık var. Behiç'e dedi ki:

- Nevin sizi çağırıyor, bahçede ne duruyorlar diye müteessir oluyor.

Behiç hemen Siyret'i göstererek:

- Size sevgili bir arkadaş takdim edeceğim: Kommersiyale bankasından Siyret Bey.. tâbir caizse; süt kuzinim Mebrure Hanım...

Mebrure, gözleri Siyret'in hemen gözlerine ilişip kalarak başını hafifçe eğdi. Siyret başladı:

- Diyebilirim ki yalnız sizinle tanışmaktaki gururu kazanmak için geldim, çünkü pek hasta idim ve gidip yatacaktım. Birkaç gün var ki dostlarımdan hep sizin bahsinizi işitiyorum.

Genç kız sadece:

- Teşekkür ederim, mübalağayı seviyorsunuz...

Dedikten sonra Behiç'e döndü:

- Yukarı çıkalım değil mi?

İki genç de itaat ettiler.

Salonda hâlâ bibloların yerini değiştirmekle vakit geçiren Nevin, Siyret'i görünce kaşlarının ucunu kaldırıp dudaklarını uzatarak gayritabiî incelen sesiyle dedi ki:

- Maşallah küçük bey... Teşrif buyurduğunuz zaman yanıma kadar gelerek elimi sıkmaya tenezzül etmiyor musunuz? Bahçedeki çamları mı

ziyarete geldiniz?

- Behiç’le konuşuyorduk. Fakat gönlüm sizinle dolu idi.

- Evet, ağzınız lâf dolu, yanaklarınız şişiyor.

Siyret, Nevin’e yaklaşarak elini tuttu. Öpmek istedi.

- Affet.

- Çekil kuzum, bugün fenasın. Bak davetime ne kılıkla gelmişsin. Burası kahve mi?

- Hastayım yavrum, kendimde değilim, hiç gelmeyecektim amma, büsbütün canının sıkılacağını düşündüm.

- Peki, peki.. iyi...

Nevin, arkasını dönüyordu. Dışarıdaki sofadan kalınlı inceli, gürültülü sesler işitildi, Behiç dedi ki:

- Salih’le Belma geldiler...

İkisi de şık, serbest tavırlı, biraz şımarık genç bir kadınla erkek içeriye girdi: Kadın koşarak yürüyor, gülüyor, el çırpıyor; erkek, arkasında, kaşlarını kaldırarak omuz silkiyordu.

Kadın Nevin’e koştu, boynuna atıldı, yanaklarını öptü ve yanındaki erkeğe vakit bırakmadan anlattı:

- Başımıza geleni biliyor musunuz? Tünelde Salih’in cüzdanını yankesiciler aşırdı.

Behiç ve Siyret bir kahkaha attılar, Behiç dedi ki:

- Bu işe Salih’ten ziyade yankesicinin canı sıkılmıştır, çünkü...

Siyret tamamladı:

- Sukut-ı hayale uğramıştır.

Salih, elleri pantolonunun cebinde, başı yana eğilmiş, bir kaşı yukarı doğru sivrilmiş, kayıtsız, yanlarına sallana sallana yürüdü, yaklaştı, sıkılmış dişleri arasından bir “tısss...” sesi çıkardıktan sonra anlattı:

- Beylerin dediği doğru, herif cüzdanda para bulamayınca öfkeden çatlamıştır.

Salih devam edecekti, Nevin Mebrure’yi yeni gelenlere tanıştırdı. O zaman genç kız öğrendi ki bu Salih ve Belma iki kardeştir, halbuki insana karı koca hissini veriyorlar. Üstü pek bol, paçaları dar, lüzumundan fazla kilot pantolonu, gelişi güzel bağlanıvermiş çarpık kelebek boyunbağı, saçlarının dağınıklığı Salih’e bir apaş hali veriyor, serbest tavırları ve yayvan lâkırdıları da bu çeşniyi kuvvetlendiriyordu. Belma’ya gelince, kiremit rengi elbisesi, boyalı yüzü, topukları pek yüksek iskarpinleri ve

daima hareket halinde bulunan oynak vücuduyla o da, biraderi kadar garip ve acayip bir mahlûktu. Behiç'e diyordu ki:

- Yüzüne çok pudra sürmüşsün, erkekte pudra sinirime dokunuyor diyorum, anlamıyorsun.

Salih söze karıştı:

- Erkeklerde pudra sürmek değil, sürme çekmek bile sünnet-i seniyedir. Haniya karaciğer hastalığından ölen bir muharrir vardı, bir sürü gazeteler falan çıkarırdı, söyleyin şunun ismini yahu... Hatırıma gelmedi... Ne ise, bu muharrirceğiz başının tepesinden, yakalığına kadar saçlarına, suratına, kulaklarına pudra sürer, gözlerine sürme çeker, dudaklarını da boyar, Moda caddesinde bu kılıkla gezerdi. Ben üç dört defa gördüm.

Kadınlar yüzlerini buruşturdular, Salih devam etti:

- Beğenmediniz mi? Oğlan nur topu gibi idi. Dudakları kızılcık gibi yuvarlak, çiğ renkli, bıyıkları hamsi balığı gibi ufacıktı. Her gün yeni bir kadın düşürürdü. Kadınsız girdiği otel yoktu. Fessiz sokağa çıkar, kadınsız çıkmazdı. Yaman çocuktu.

Münakaşanın bu noktasında Nazmiye Hanım içeri girdi. Siyret, ona doğru birkaç adım atarak sordu:

- Hanımefendi, bir kere de zatıâlinizin fikrinizi öğrenelim, erkeklere pudra, sürme, allık yaraşır mı, yaraşmaz mı?

Nazmiye Hanım, siyah jarse elbisesi içinde, hâlâ diri, gergin vücuduyla güzel ve ihtişamlıydı. Misafirlerinin yüzlerine istihza ile parlayan gözlerini ayrı ayrı çevirdi, güldü:

- Şimdi her şey bitti de bu mu kaldı? Konuşacak başka bir şey bulamadınız mı?

Etraftakiler haykırıştılar:

- Fikrinizi... Fikrinizi söyleyin, fikrinizi.

- Benim fikrim şu ki, eğer pudra ve sürme bir erkeğe yakışırsa böyle bir tuvalet yaptığı için o erkek ayıplanamaz. Amma, kendisine yakışmadığı halde pudra ve sürme süren bir kadın gülünçtür. Ben şimdiki taze kadınlara şaşıyorum, bazıları yüzlerine dalga dalga pudra sürüyor, âdeta üçüncü devresinde bir verem gibi bembeyaz kesiliyor.

Behiç:

- Ruslardan öğrendiler! dedi.

Nazmiye Hanım devam etti:

- Erkek kendisine yakışan her şeyi yapabilir. Kadın da öyle. Eğer kısa jüp, blûz giyen bir erkek görsem bu kıyafetin ona yakışıp yakışmadığına bakarım, yakışmışsa ayıplamam, yakışmamışsa gülerim.

Salih, çıngıraklı bir kahkaha attı:

- Yaşa be Nazmiye Hanımefendi... İşte hovardaca bir lâf!

Nevin, itiraz edecekti. Fakat salondan içeriye, bir keçi yavrusu gibi koşa koşa, sıçraya sıçraya telâşla, heyecanla, yüzü kızarmış, gözleri parlamış bir genç kız girdi.

Yüzünün körpeliği, vücudunun hafifliği ve inceliği, hareketlerindeki çabukluk ve yumuşaklık gösteriyordu ki bu henüz yeni çarşafa girmiş, yaşı küçük bir kızdır, hâlinde ilk gençliğin kaynayan hassasiyeti, hayata bakan gözlerinde parıltılar var.

Siyret, kızı görür görmez el çırptı:

- Hah... İşte Güzide de geldi. Bakın yüzü türbe eriği gibi kızarmış... Mutlaka bir haber getiriyor.

Güzide, başını sudan çıkarır gibi, havada silkeleyerek yukarıya kaldırdı, Siyret’e manalı bir göz atmak istedi, koltuklardan birine kendini bırakarak titrek bir çocuk sesiyle bağırdı:

- Hiçbir haber getirmiyorum. Peşime bir palikarya takıldı, kapının önüne kadar geldi. Rumca bir şeyler söyledi, kurtulmak için koştum, âdeta beni korkuttu.

Salih bağırdı:

- Vay karga vay... Güvercini ürkütmüş...

Mebrure, bu yeni gelen kıza dikkatle bakıyor, hiçbir hareketini gözden kaçırmıyordu:

Nazmiye Hanım sordu:

- Güzide Hanım, valideniz nerede kaldılar?

- Validem de biraz sonra gelecek efendim. Galatasaray’da tramvaydan indi, benden ayrıldı, biraz işi var...

Behiç’in yanında duran Siyret, arkadaşına yavaşça fısıldadı:

- Annesi Galatasaray’da kimi bekliyor, bil bakayım?

- Keşfedemedim.

- Beni!

- Şaşmam... O kadın erkeksiz yaşamamaya yemin etmiştir. Bizim Salih’in metresi olduktan sonra, senin haydi haydi...

İsminin fısıldandığını işiten Salih, iki erkeğe yaklaştı:

- Yine bir şey kaynatıyorsunuz amma farkına varamadım.

Üç erkek bir köşeye çekildiler.

Behiç, lâubali bir hareketle Salih'in kolunu sıkarak dedi ki:

- Evlât, şu Güzide'nin annesiyle ilk maceranızı anlatsana...

Salih, gerdanı iki kat olacak derecede başını geriye çekerek kıs kıs güldü:

- Ha... Şu mesele... Azizim, gayet basit bir hikâye: Ben yaşlı kadınları tercih ediyorum. Hediye istemezler, mükemmel bir kıyafet aramazlar, sitem etmezler, fazla kıskanmazlar, cefaya katlanırlar, hatır almasını bilirler, can sıkmazlar... Naciye Hanım bu bapta enfes bir numunedir. Madam Panayota'nın evine ilk davetimde geldi, hiç nazlanmadan soyundu, candan ahbap olduk... Ara sıra bana uçlanırdı da...

Siyret gözlerini açtı:

- Ne uçlanırdı?

- Parra...

- Amma yaptın ha...

- Elbette.. her randevuda iki papel alırdım, ne zannettin ya!... Yol parası.. oda, araba, gezme parasını da ayrıca verirdi, masrafları ben yapardım hattâ.. daha tuhafı... Ona günün birinde zengin bir müşteri buldum, yirmi lira komisyon aldım!

Siyret:

- Müthiş... Müthiş... diye mırıldanıyor, "İyi ki gitmemişim!" diyordu.

Kadınlar, Nevin'in etrafında, piyanonun başına toplandılar, genç kız, yine "Mon homme"u çalmaya başladı.

Erkekler piyanoya yaklaştılar. Behiç Belma'yı, Salih Güzide'yi dansa kaldırdı. Siyret Mebrure'nin önünde eğilmişti, rica ediyordu. Onlar da katıldılar.

Nevin daha büyük bir şevkle havaya yeniden başladı.

Her vakitki dans manzarası: Erkekler fazla gergin, ağır, dimdik; kadınlar fazla gevşek, hafif uçucu, etekleri hava hücumlarıyla bazen şişip kabaran, bazen de bir sarmaşık gibi bacakların yumuşak sütunlarına sarılarak dönüyorlar, boşlukta uçuşan, içi boş kâğıt bebeklere benziyorlardı.

Az sonra, yanında bir erkekle beraber, Naciye Hanım da salona girdi, fakat dans bitinceye kadar yalnız Nazmiye Hanıma kısa bir selâm vererek kanepeye oturdu, oynayanlara mest ve memnun gözlerle baktı.

Dans bitince yeni gelenlere hatır sordular. Davetlilerden yalnız Nadir gelmemişti. Hava karardığı için lâmbaları yaktılar.

Mecliste bir sükût başladı. Herkesi alâkadar edecek sohbetin anahtarı bulunamıyordu. Yavaş yavaş, piyanonun etrafında, Naciye Hanımla yanındaki erkeğin oturduğu kanepede, odanın diğer bir köşesinde davetliler birkaç gruba ayrıldı. Nevin, Güzide, Belma, piyanonun önünde konuşuyorlar. Salih ve Nazmiye Hanım, Naciye Hanımla Nizamettin Beyin yanında idiler. Behiç'le Siyret de, bir koltukta, köşede yalnız başına oturan ve düşünceli görünen Mebrure'ye yaklaştılar.

Siyret, Behiç'e dedi ki:

- Mebrure Hanım pek güzel dans ediyor, diyebilirim ki İstanbul'un Türk hanımları arasında bu kadar iyi oynayan yoktur.

Mebrure, tabiî bir tevazuyla dans bilmediğini, eski dansları mektepte, yenilerini de bir iki arkadaşının evinde, gelişi güzel öğrendiğini anlattı.

Behiç dedi ki:

- Vücudunuz dans için pek mütenasip. Koldan su gibi akacak kadar zayıf değil, ayak vezinlerini bozacak derecede şişman da değil, tam ölçü!..

Nevin, Siyret'in koluna girerek onu Mebrure'den uzaklaştırmak istedi. Fakat, genç adam, kadınların zayıf dakikalarından hoyratça istifade etmeye pek alıştığı için yerinden kımıldamadı. Öte taraftan Belma da Behiç'in koluna giriyor, tıpkı Nevin gibi, Behiç'i Mebrure'den uzaklaştırmak istiyordu.

Mebrure'nin vaziyeti mühimleşti. Daha ziyade âlicenap arkadaşı Nevin'i üzmemek için bu zümreden ayrılmayı tercih etti, Nazmiye Hanım grubuna doğru yürüdü.

Genç kızın uzaklaştığını görür görmez, Belma, Siyret'in yüzüne gücenmiş bakışlarını dikerek, sinirli, öfkeli, titiz bir şive ile dedi ki:

- Mebrure midir nedir, koyun gibi ahmak kız sinirime dokunuyor... Sen de onu karşına alıp çene çalıyorsun.

Sözünü Behiç'e de teşmil ederek homurdandı:

- Erkek değil misiniz... Alçak zevklisiniz vesselâm...

İki erkek, kahkaha ile gülüştüler.

Nevin, Belma'yı tasdik etti:

- Hakkı var... Sosyetede bir kişinin etrafına toplanmak, öteki misafirleri açıkta bırakmak ayıptır.

Siyret ciddileşti:

- İki gözüm sen de ortaya bir âdab-ı muaşeret meselesi atma... Biz burada lâkırdıya başlayalı iki dakika ya oldu, ya olmadı.

Behiç, lüzumsuz bir münakaşanın önüne geçmek için bir oyun teklif etti, daima oynadıkları salon oyunlarından biri, ki şöyle bir şeydi: Salondakilerden bir tanesi ebe olarak dışarıya çıkacak. İçerdekiler dışarıya çıkan adamın ya lehinde, ya aleyhinde bir kelime, bir tek kelime söyleyecekler, bu kelimeler bir kâğıda yazılacak, ebe içeri girdiği zaman kendisine okunacak. Ebe, bu kelimelerden bir tanesinin kim tarafından söylendiğini keşfederse, onun yerine keşfedilen kimse dışarıya çıkacak ve böylece, oyuna devam edilecek.

Bu oyunun bir ehemmiyeti de şu idi ki, ebe olanlar hakkında herkesin ne düşündüğü meydana çıkıyor, bu da hem bir tenkit, hem bir eğlence işini görüyordu.

Mebrure ebe oldu, dışarıya çıktı.

Herkes birer kelime söyledi ve Salih yazdı. Kelimeler şunlardı:

Siyret - Vazo.

Behiç - Manolya.

Nazmiye Hanım - Melek.

Necmiye Hanım - Ruhsuz.

Belma - Mumya.

Nevin - Biçare.

Güzide - Meçhule.

Salih - Körpe mal.

Nizamettin Bey - Déesse (ilahe).

Mebrure içeri girince kelimeler kendisine okundu. “Mumya” kelimesine gelinceye kadar kelimelerin kimler tarafından söylendiğini keşfedemedi. Fakat “Mumya” kelimesinin Belma tarafından söylendiğini buldu ve Belma dışarıya çıktı.

Belma dışarıya çıkınca hakkında söylenen sözlerin hiçbiri lehinde değildi. Siyret ve Behiç ağır kelimeler söylemişler. Salih de bulunduğu halde bütün davetliler, alaylı sözler yazdırmışlardı. Yalnız Mebrure nazik davrandı, “Zarif kız” dedi.

Oyun yemeğe kadar sürdü.

Bütün davetliler orada yemek yiyecekler, gece kalacaklardı.

Yemekten sonra bir bahçe gezintisi yapıldı. Salih Nazmiye Hanımla, Nizamettin Bey Naciye Hanımla, Mebrure Güzide ile, Siyret Behiç’le,

Nevin Belma ile kolkola girdiler. Bu ikişer kişilik zümreler, büyük çam ağaçlarının arasında düz, intizamlı yollara dağılarak ayrı ayrı, sessiz sessiz konuşuyorlardı.

Salih Nazmiye Hanım'ın kulağına eğildi:

- Bu gece, herkes yattıktan sonra yine burada buluşalım, cicim olmaz mı?

- Korkarım.

- Ben seni yemem ki gözüm, yesem bile vücudunun bir tarafını yerim, lüzumlu taraflarını yine sana bırakırım.

Nazmiye Hanım hülyaları içinde sâkit, uysal ve gevşek adımlarla yürüyordu. Salih ısrar etti:

- Beklersin değil mi? Herkes yattıktan sonra şu fıstık ağacının altına damla. Ortalık karanlık, bizi kimse görmez, merak etme...

Nazmiye Hanım, biraz daha hâkim, tekrar etti:

- Korkarım diyorum.

- Canım neden korkacaksın? Hava karanlık dedik a...

- Hayır, hayır... Yarın yine Madam Panayota'nın odasına gideriz, orası rahat.

- Öff... Orası da benim içimi gıcıklıyor, yatağın halini görmedin mi? Gelincikler serpilmiş gibi dalga dalga kan lekeleri... Berbat şey... Vazgeç... Sen bu gece in aşağı... Pek canım istiyor, uzun etme!

Nazmiye Hanım sesini çıkarmıyordu, ret mi, muvafakat mı ediyor, cilve mi yapıyor, hakikaten korkuyor mu? Bunları onun ancak gözlerinden anlayabilmek kabilken, karanlığın fazla koyuluğu Salih'in keskin gözlerini karartıyordu. Bir iki daha ısrar edince Nazmiye Hanımın bir solukta söylediği "gelirim" vaadini aldı.

Behiç'le Siyret de mühim bir pazarlığa girişmiştiler. Behiç, arkadaşının koluna sıcak bir sokulganlıkla girerek diyordu ki:

- Bu gece bir taarruz daha yapacağım. Şimdi odasına gidip bir kitap bırakacağım, gece, herkes yattıktan sonra: "Kitabımı burada unutmuşum?" diye odasına gireceğim. Bir kere daha saldıracağım.

- Muvaffakiyetinden yüzde kaç eminsin?

- Yemekte fazla şarap içirdim, heyecanı fazladır, taarruzu mahirane idare edersem yüzde doksan muvaffakiyettir. Fakat bir felâket var!

- Ne gibi?

- Güzide de Mebrure'nin odasında yatacak. Güzide'nin yanında hiçbir şey yapılamaz.

İki genç sustular.

Behiç, düşünür gibi söyleyerek devam etti:

- Maamafih bir çare yok değil. Senin yardımın lâzım... Güzide'yi şimdi kandırıp da gece yarısı bir bahçe gezintisine çağırabilirsen âlâ... Sen onu bahçede oyalarsın, ben de Mebrure ile rahatça yalnız kalırım.

- Bakalım Güzide gelir mi?

- Sana karşı zaafı var, muhakkak gelir.

- Bu nevi kızlar herkese âşıktırlar.

- Malûm. Ben de aksini iddia etmiyorum.

Mebrure ile Güzide, bahçenin solundaki kameriyede oturmuşlardı. Hiç konuşmuyorlar, gökyüzüne birer ehram gibi sivrilen çam ağaçlarının taş kadar hareketsiz, katı, simsiyah gölgelerine bakıyorlardı. Bu iki kız için, kalabalık meclisten birdenbire bir sükûnete geçiş, bahçenin bu ıssızlığı, gecenin bu renksizliği korkunç, düşündürücü bir şeydi. İkisi de yaşadıkları ânın felsefî manâsına yükselmek istiyorlardı. Mebrure dedi ki:

- Bu gece beni korkutuyor. Fena hissikablelvukular var.

- Benim de öyle.

- Başımdan o kadar vak'a geçti ki etrafımdaki insanlar bana hep tehditkâr görünüyorlar, şu çam ağaçları hattâ kameriyenin etrafını saran taflanlar bile içime korku veriyor...

- Benim de öyle.

Güzide, bacaklarının ince dallarını asabiyetle sallıyor, küçük ayaklarıyla yerdeki yaprakları itiyor, dürtüyor, eziyordu. Anî bir fikir hamlesiyle dedi ki:

- Ben bedbaht olacağım.

Mebrure, başını yaklaştırarak, Güzide'nin yüzüne yakından baktı, yaş fazlalığı ve tecrübenin verdiği hâkimiyeti hissetti, kendini unuttu ve dedi ki:

- Evet, seni tehlikede görüyorum. Etrafında senin felâketine çalışanlar var.

Küçük kız, gözlerini açtı:

- Nasıl felâket?

- Âdeta felâket. Bazı insanlar var ki, kendi düştükleri âdiliğe seni de düşürmek istiyorlar.

- Bundan kurtulmak için ne yapmalı?

- Bu eve gelmemeli.

Güzide sıçrar gibi şiddetli bir hareket yaptı:

- A...

Sonra bir şey ifşa eder gibi mırıldandı:

- Kabil değil.

- Niçin?

- Kabil değil... Gelmezsem ölürüm. Çünkü “O”nu burada görebiliyorum.

- “O?”

Güzide, içini çekmek ister gibi şu kelimeyi fısıldadı:

- Siyret!

Mebrure başını salladı, bir şey mırıldandı, sonra:

- Bunu anlamıştım, dedi.

Güzide büsbütün heyecana gelmişti. Kameriyenin içinde koşar gibi dolaşıyor, ince kollarını uzatarak sarmaşıkları koparıyor, dişlerinin arasında kemiriyor, yoluyordu.

Mebrure, uzun bir müddet müteheyyiç bakışlarıyla Güzide’nin yaptıklarına dikkat ediyor, onun biraz çıldırmış gibi hoppaca ve manâsız hareketlerine bakıyordu. Gözleri birdenbire kameriyenin kapısına ilişti, hemen ayağa kalktı, biraz geri çekildi ve bakakaldı: Behiçle Siyret, sabit gölgeleriyle kapının önünde duruyorlar, kameriyenin içindeki bu mahrem manzarayı seyrediyorlardı. Güzide de başını çevirdiği zaman, Mebrure gibi şaşırıp kaldı.

Behiç, tabiî biraz da hürmetkâr Mebrure’yi dışarıya çağırdı ve hemen elini tutup hafifçe sürükledi.

Güzide ile Siyret kameriyede yalnız kaldılar.

Behiç, Mebrure’yi bahçenin duvarı dibine yürütürken, kızın ellerini büyük bir kuvvet sarfıyla sımsıkı tutarak dedi ki:

- Gelin size garip bir ağaç göstereceğim.

Uzaklarda görünmez bir karartıya parmağını uzatırken yanlarında bir çatırdı oldu, Nevin ve Belma, küçük bir yoldan Behiç’le Mebrure’yi görmemiş gibi gittiler.

Mebrure, şiddetli bir hareketle elini Behiç’in kerpeten gibi sert avucundan kurtarmak için çırpındı.

- Bırakınız, bizi görüyorlar, müşkül mevkie düşüyorum, rica ederim bırakınız, bırakınız diyorum.

Behiç, Mebrure'nin öteki elini de yakaladı, fakat pek taşkın bir nezaketle ve en halâvetli sesiyle sık sık, üstüste söyledi:

- Benden kaçmayınız, buna lüzum yok, ben zannettiğiniz kadar fena bir adam değilim. Yaşadığımız hayat size şüphe veriyor, hakkınız var, ben de sizin kadar bu muhitten, bu insanlardan nefret ediyorum, size de kalp rahatı vermek arzu ediyorum.

Bu sözler, Mebrure'nin üzerinde derin ve kuvvetli bir tesir bıraktı. Gergin azaları derhal gevşemiş, vücudu bükülmüş, uzun kirpiklerinin arasında gözleri ince bir siyah çizgi kadar küçülmüştü.

Behiç'in sözlerine inanmamak istiyor, fakta bu titrek, samimî, içten gelen ses, bu doğru itiraf, fikirlerin bu hakikiliği ve muntazamlığı onu şaşırtıyordu.

Nevin'le Belma, Behiç'le Mebrure'yi görmüşlerdi. Onlardan biraz uzaklaşınca Belma dedi ki:

- Görüyorsun ya... Açıkça Mebrure'ye kur yapıyor. Senin verdiğin teminat hep boşa gitti. Behiç'in söyledikleri de yalan, hep yalan, daima yalan... Beni böyle, hırpalanmış bir mendil gibi lekeleyerek ortaya attı, bin vaatten, bin hileden, dalavereden sonra yapayalnız bırakıyor... Behiç'le evlenmezsem ben ne yapabilirim? Beş seneden beri her gün, her gece bana izdivaç vaat etti, halbuki gözümün önünde türlü türlü kadınlara sataştı, şimdi de Mebrure...

Biraz düşündükten sonra ilâve etti:

- Fakat Mebrure'yi kandıramıyacak, bu sefer kendisi ona tutulacak ve beni büsbütün terk edecek...

Elindeki mendili didikleyerek, dudaklarını ısırarak yürüyor, gittikçe sinirleniyordu. Birdenbire durdu:

- Senin kardeşin çok âdi bir adam! dedi.

Nevin de, arkadaşına azap veren aynı hislerle Siyret' ten acı acı şikâyet etti. Sert kelimeler kullandı, köpürdü, gazaba geldi ve iki kız, vefasız âşıklarından intikam almak için, ertesi günden itibaren gezintiler, eğlenceler yapmağa karar verdiler.

Uzaktan Salih ve Nazmiye Hanım, Nizamettin Bey ve Naciye Hanım arka arkaya, kolkola geliyorlardı.

Nazmiye Hanım hizmetçiyi göndererek davetlileri içeri çağırdı.

Biraz sonra, karanlıktan aydınlığa geçerken kamaşan gözleriyle, çehreleri buruşmuş, yorgun, mecalsiz davetliler yukarıki salonda

toplandılar:

Nizamettin Bey, yüksek sesle Belma’ya dedi ki:

- Matmazel, sizin mükemmel bir aktris olduğunuzu işitiyorum. Şimdiye kadar hiçbir rolünüzü göremedim, ufak bir şey lütfeder misiniz?

Belma’nın canı sıkılıyordu:

- Kuzum Beyefendi, şimdi pek yorgunum, böyle güç bir teklifte bulunmayınız.

Etrafta herkes birden, Belma’yı bir rol yapmaya davet ettiler. Müşterek bir eğlenceye ihtiyaç vardı.

Avrupa sefaretinde dolaşa dolaşa iyice frenkleşmiş olan Nizamettin Bey, tiyatroya muhabbetinden bahsediyor. Belma’ya yalvarıyordu.

Belma’nın aktrisliğe hevesi meşhurdu. Daha çarşafa girmeden evvel, Şehzadebaşı sinemalarından aldığı tesirlerle aktris olmaya karar vermiş, o günden beri her yerde her vesile ile bu arzusunu anlatmış, ara sıra meclislerde monologlar söylemiş, tek roller temsil etmişti. Bu kızın sinemaya ve aktrislere zaafı o derece idi ki, emeline kavuşmak için mukaddes tanıdığı her şeyi feda edebileceğini açıkça söylerdi.

Ayağa kalktı, “Bora”dan ezberlediği bir sahneyi temsil etti. Zaten heyecan üzerinde bulunduğu için sesinde, tavırlarında, yüzünde oldukça derinleşen bir hassasiyetin izleri görünüyordu.

Temsil uzun sürdü. Fakat herkes büyük dikkatle dinlediler. Rol bitince, kısa bir sükûtu şiddetli bir alkış takip etti. Bu alkış samimî idi, çünkü Belma’nın heyecanında tabiîlik hissedilmişti. Herkes tebrik için ayağa kalktı.

Belma yorgun, yerine oturdu.

Tebrikler devam ederken, siyah elbisesiyle biraz ciddi, ağır tavırlı, genç bir adam içeri girdi.

Bütün davetliler, sevinçle haykırıştılar:

- A... Nadir Bey, Nadir Bey...

Nadir’in resmî yüzünde ansızın tebessümler birikti, gözleri parladı. Genç adam, herkese ayrı ayrı kısa birer baş selâmı vererek koltuklardan birine oturdu, yüksek sesle dedi ki:

- Haberiniz var mı? Yunanlılar Bursa mıntıkasında taarruza geçtiler.

Mecliste bir sükût.

Nizamettin Bey endişeli yüzünü kaldırdı:

- Evet, dedi, akşam üzeri öyle bir şayia vardı.

Nadir, gözlerine dolan ağır düşüncelerle devam etti:

- Beyoğlu'nda Yunan heyet-i askeriye binası kapısında tebliğ asılı. Memleket için tarihî saniyeler yine başladı.

Mebrure ansızın ayağa kalktı ve Nadir'e yaklaştı:

- Affedersiniz Beyefendi, taarruz ne zaman başlamış acaba?

- Evvelki gün, öğleden evvel, saat on yirmi beşte ağır topçu harekâtı, yani tam taarruz.

Herkes susuyordu. Belma oturduğu yerde topuklarını hızlı hızlı yere vuruyor. Nevin gözlerini açmış dinliyordu. Salih odanın ortasına yürüdü ve bağırdı:

- Bize muharebe vız gelir. On beş senedir dövüşüyoruz. Öyle kurusıkı taarruzlardan korkmayız. Yunan domuzları bu sefer boy ölçüsü alırlar, defolur giderler... Cüce keratalar!

Nevin bir kahkaha salıverdi, o da ayağa kalktı, Nadir'e yürüyerek sordu:

- Niçin geç geldin? Biraz evvel ne güzel eğleniyorduk? Belma "Bora" yaptı, çok muvaffak oldu, görmeliydin.

Nadir sesini çıkarmıyordu. Nevin devam etti:

- Sen Belma'yı "Bora" oynarken görmedin değil mi?

- Hayır!

Nadir bu "hayır"ı öyle sert telâffuz etti ki meclise yeniden bir sükût çöktü.

Nevin, kılçıklı, pürüzlü ince sesiyle bu sükûtu dağıttı:

- Nadir Bey, bazen sana öyle bir ciddilik gelir ki ortalığı da susturursun... Demin ne güzel eğleniyorduk. Bu bahisleri bırakalım artık...

Nadir, istihza ile hiddeti birleştiren garip bir yan bakışla sordu:

- Hangi bahisler?

- Öyle ya nedir bu: Harp, taarruz, ağır topçu bilmem nesi?... Biz erkânıharp değiliz ya... Bunları halletmek bize mi düşer?

- İyi ama Nevin Hanım, harekât-î harbiyeyi müzakere ederek kararları ittihaz edelim demedim, hepimizi tehdit eden bir tehlikeyi sadece haber verdim.

- Onu hükümet adamları düşünsünler.

- Biz de düşünmeliyiz.

- Hiç de değil, üstümüze vazife olmayan şeylere ne karışalım? Hele kadınların bu işlere hiç aklı ermez.

Behiç’in muntazam ve beyaz dişleri arasından gevşek bir kahkaha sızdı, ellerini pantolonunun cebine sokup çenesini göğsüne yapıştırarak hâkim bir tavırla etrafına baktı.

Mebrure, Nadir’e yaklaşmış, kulağına eğilmiş, soruyordu:

- İhtisasınız nedir beyefendi, galip geliriz değil mi?

Nadir bu hiç tanımadığı genç kıza dikkatle bakarak düşündü. Galip gelip gelmeyeceğimizi düşünmekten ziyade, salonda yeni gördüğü bu çehrenin manâlarını tahlile uğraşıyordu. Kendi kendine “Güzel kız” dedi, başını kaldırarak sordu:

- Galip gelmemizi ister misiniz?

- Elbette.

- O halde galip geleceğiz.

Mebrure’nin hayretini görerek izah etti:

- Çünkü harplerde galebe iman eden taraftadır. Madem ki galip gelmeği bu kadar şiddetle özlüyoruz, mutlaka galip geliriz.

Nadir’le Mebrure’nin bu hususî görüşmelerine Nazmiye Hanım dikkat etmişti. İki gencin yanına yaklaşarak her ikisine de dedi ki:

- Tanışıyor musunuz?

Nadir, iskemlesinden doğrularak canlandı:

- Bu saadete hazırlanıyorum.

Nazmiye Hanım, şu kelimelerle Nadir’i Mebrure’ye tanıttı:

- En kuvvetli ve sevgili dostlarımdan Nadir Bey... Düyun-î Umumiye’de memur... Zeki, açık fikirli, münevver bir genç...

Nadir teşekkür ederken, Nazmiye Hanım kısa kelimelerle Mebrure’yi de takdim etti ve babasının Anadolu’da kaybolduğunu anlattı. Nadir bu hikâyeyi işitince, birdenbire şiddetli bir alâka duyarak genç kızdan izahat istedi ve Manisalı İhsan Efendi’nin ne garip vaziyetlerde ortadan kaybolduğunu, Mebrure’nin Anadolu’da ne korkulu sergüzeştlere uğradığını, nihayet İstanbul’a nasıl geldiğini, bu eve nasıl kabul edildiğini dikkatlice dinledi, öğrendi, düşündü, ve genç kıza dedi ki:

- Ben Muhacirîn Müdir-i Umumîsini tanırım. Mümkün olduğu kadar fedakâr bir adamdır; aramaktan, koşmaktan, çalışmaktan yılmaz. Eğer maceranızı öğrenseydi Hilâliahmer vasıtasıyla veya doğrudan Anadolu ile muhabereye girişir, pederiniz hakkında malûmat alırdı.

Mebrure titredi:

- Ah... Ne iyi olurdu!

- Müdir-i Umumîyi görmek güç değil, isterseniz yarın birlikte gideriz.

- Minnettar olurum.

İki genç konuşurken, Nevin piyanoya geçti ve bir “Van sitep” çalmaya başladı.

Münakaşalarla âsabı gerilen davetliler, derhal ayağa kalktılar. Neşesi kaçtığı için Salih yerinden kımıldamıyor, Nadir’le Mebrure de yine taarruzdan bahsediyorlardı.

Saat ikiye geliyordu. Nazmiye Hanım uykusu gelenlere odalarını gösterebileceğini söyledi. Uykusu gelen yoktu, fakat herkes yatmak istiyordu.

Behiç’le Siyret hemen yan yana geldiler, bir köşeye çekildiler. Siyret yavaşça fısıldadı:

- Güzide şimdi bahçeye inecek, Mebrure odasında yalnızdır. Plânını korkmadan tatbik edebilirsin, ben Güzide’yi bir saatten fazla oyalarım.

- Odasına kitabı koydum. Yapılacak başka şey yoktu. Az sonra kapısını vurup içeri gireceğim.

- Muvaffakiyetini temenni ederim.

- Ben de senin.

*

* *

Salih’le Nazmiye Hanım, doğrudan doğruya bahçedeki kameriyede buluşmak için sözleşmişler, odalarına muvakkat çekilmişlerdi. Siyret’le Güzide hemen bahçeye indiler.

Köşk birden sessiz kaldı.

Behiç, kendi odasında asabiyetle dolaşıyor, plânının teferruatını düşünüyor, nefsine emniyeti çoğaltmak için o ana kadar birçok kadınlara ve kızlara yaptığı muvaffakiyetli taarruzları hatırlamaya çalışıyordu. Biliyordu ki kadın işlerinde erkeklere muvaffakiyet veren bir tek hassa vardır, bir büyük kuvvet ki en mukavemetli kadınları zaafa düşürür, korku ve tereddütlerini giderir, tahminlerini altüst eder, inatçıları itaate, kurnaz ve işvebazları şaşkınlığa, safları emrivakiye sürükler. Havva’nın bütün kızlarını gafil avlar... Nefse emniyet! Taarruza geçmek için evvelâ bununla silâhlanmak, bu silâhı ele geçirmek için de kadın muvaffakiyetleriyle şımarık olmak lâzımdır.

Behiç cesaretini ölçtüğü zaman kendisini oldukça kuvvetli buldu, merdivenlerde gürültü çıkarmamak için terliklerini giydi, dişlerine bir sigara sıkıştırarak alt kata indi.

Mebrure'nin odası, büyük sofanın dibinde, bahçe üstünde idi, onun sırasında Nazmiye Hanımın yatak odası vardı. Naciye Hanım da Behiç'in annesiyle bir odada yatıyordu. Behiç evvelâ bu odanın kapısına geldi, kulağını içeriye verdi. İki kadın kesik, kısa cümlelerle konuşuyorlardı. Behiç bu mükâlemeyi işitmek istemedi, fakat Naciye Hanımın şu sözleri kulağına geldi ve onu güldürdü:

- Kurabiye gibi genç, ben onu kıtır kıtır yerim!

Annesinin ağzından da böyle maskaraca lâkırdılar işitebileceğini düşünen Behiç kendi kendine: "Çenen tutulsun!" diyerek Mebrure'nin kapısına yürüdü, kulağını yaklaştırdı, dinledi: İçeride hafif su damlaları şıpırtılarına benzeyen belirsiz gürültüler vardı, genç adam bunu evvelâ yanlış anlayarak büyük bir hayrete düştü, fakat biraz dikkat edince Mebrure'nin bir kitap sahifelerini karıştırdığını tahmin etti.

Elini kapının topuzuna götüremiyordu. Hiçbir sergüzeştinden hatırlayamadığı bir yürek helecanı, bütün vücudunda bir gerilme hissetti: Korkuyordu. Köşk o kadar sessizdi ki yere bir kibrit çöpü düşse çıkardığı ses işitilebilirdi.

Etrafa kulak verdi: Issız ev sanki caddede hırıldaya hırıldıya koşuşan kamyonların zangırtılı seslerini boğazlayan bir horoz gibi keskin, yırtıcı uzun çığlıklar koparararak geçen otomobillerin gürültülerini içine çekiyordu. Behiç şehrin bu velvelesine ömründe ilk defa dikkat etmişti.

Vakit geçtikçe nefsine itimadını kaybedebileceğini düşünerek parmaklarını kapıya yanaştırdı, üç hafif fiske vurdu, cevap yoktu.

İkinci bir hamle ile üç fiskeyi tekrarladı, yine cevap yoktu.

Bu sefer daha kuvvetli, daha asabî üç fiske vurdu, kulak verdi: Çıplak bir ayak sesi kapıya yaklaşıyordu. Sürgü kımıldamadan Mebrure'nin ince sesi duyuldu: "Kim?"

Behiç mümkün olduğu kadar sert: "Açınız!" dedi. Bir iki dakika sonra sürgü çekildi, kapının kanadı titredi ve açıldı. Mebrure, dekoltesinin üstüne acele ile çarşafının pelerinini örtmüş, ayaklarına çabucak geçirdiği düşük, buruşuk çoraplarıyla az dağınık saçlarıyla göründü, Behiç'e şaşırarak baktı.

Genç adam izah etmeye lüzum görmeden içeriye girdi ve kapıyı kapadı. Mebrure'nin isyan haline geçebilecek kadar sinirlendiğini,

kaşlarının buruştuğunu, dudaklarının büküldüğünü görmemezlikten geldi, bir iki adım atarak en tabiî şivesiyle dedi ki:

- Sizi rahatsız ettim. Dün nasılsa buraya gelmiş, kitabımı bırakmıştım. Gece yatarken kitap okumak âdetimdir, bu romana da yeni başladım, merak ediyorum, almaya geldim.

Genç kız karyolasının yanındaki küçük masaya koştu, kitabı yakaladı, heyecanının boğduğu sesle:

- İşte kitabınız.

Dedi ve arkasını dönerken pencereye yürüdü, bahçeye bakarak hiç sesini çıkarmadı.

Kitap açık tersine kıvrılmıştı. Behiç yakınında duran sandalyeye oturarak sordu:

- A... Siz bunu okumaya başlamışsınız, almıyorum.

Öteki başını çevirmeden sert ve kısa cevap verdi:

- Okumuyorum. Göz gezdiriyorum. Alın, götürün.

- Beğenmediniz ha... Güzel bir romandır ama...

- Okumuyorum dedim size...

Behiç ayağa kalktı, pencereye yaklaştı, genç kızın yanı başında durarak:

- Hiç mi okumadınız? diye sordu.

Mebrure şiddetle ayağa kalktı, kıpkırmızı kesilen başını yukarı kaldırdı ve son kuvvetiyle emretti:

- Behiç Bey, rica ederim odamdan çıkınız, ben böyle şeylere tahammül edemem.

Genç adam yerinden hiç kımıldamadan, sakin, tabiî haliyle dedi ki:

- Mebrure Hanım, daima yanlış düşünüyorsunuz, beni tecavüzkâr bir adam sanıyorsunuz, yanılıyorsunuz, aldanıyorsunuz, ben size karşı bir kere hata yaptım, bu hatayı tekrar etmek istemem; sizin pek ciddî bir kız olduğunuzu biliyorum, en küçük münasebetsizlikten kaçınıyorum. Gerçi odanıza gelmekten maksadım yalnız bu kitabı almak değil, sizi kendi yuvanızda, samimiyetinizin ılık havası içinde görmektir, fakat sadece görmek, işte o kadar... Şu asabiyetinizin arasında saçlarınızın bir su gibi öyle bir.. ürperişi.. ve gözlerinizin öyle bir.. ne diyeyim? yanışı var ki pek hoşuma gidiyor... Fakat hepsi bu kadar, yalnız bir tablo seyretmek arzusu... Buna müsaade ediniz, bu kadarcığına izin veriniz.

Behiç söylerken, Mebrure, tazyike dayanamayarak hürriyetine kavuşmak için pelerin altında dışarıya uğrayan çıplak göğsünü örtmeye uğraşıyor, ezilip büzülüyor, heyecanını gizleyemiyordu. Pek az hafiflemiş bir sertlikle yine:

- Çıkınız! dedi.

- Çıkıyorum, çıkacağım; elbette çıkacağım, burada durmayacağım, ben samimiyet hırsızı değilim, fakat bu suitefehhümü izale etmeden çıkmak istemiyorum.

Behiç'in izale etmek istediği şey yalnız bir suitefehhüm olsa mesele kolay halledilebilir, ertesi gün de münakaşası kabil olurdu. Mebrure bu endişe ile tekrar etti:

- Çıkınız, hüsnüniyetinizi ispat etmek için çıkınız, hemen odamı terk ederseniz suitefehhüm kalmaz, burada durdukça suitefehhümü çoğaltıyorsunuz.

- Peki... Çıkıyorum... İşte iki adım geriye attım... Fakat bir tek sualcik sormama izin veriniz.

- Sorunuz, amma çabuk.

- Beni fena, emniyetsiz, tehlikeli bir adam telâkki etmeyeceksiniz ya...

- Hayır dedim canım...

- Bunu ispat etmeniz lâzım. Elinizi bana uzatınız, dostça ayrılalım.

- Gece vakti el sıkmaya lüzum yok.

- O halde suitefehhüm devam ediyor.

- Hayır, hayır, hiçbir şey devam etmiyor, çıkınız.

Behiç sandalyeye oturdu katî söyledi:

- Çıkmayacağım.

Genç kız küçük parmağını dişlerinin arasına götürerek hafif bağırdı:

- Ooo... İşte bir tecavüz... Siz çıkmazsanız ben çıkıyorum.

Mebrure kapıya doğru yürürken Behiç arkasından koştu:

- Durunuz, gitmeyiniz, peki... Çıkıyorum çıkıyorum, çıkıyorum.

Elini kapının topuzuna götürürken öyle garip, tuhaf, çocukça bir hareketle kaşlarını kaldırdı ki şu manâyı ifade edebiliyordu: "Peki.. senin için her şeye razıyım, peki..." Mebrure Behiç'in bu hareketinden müteessir oldu. Bir erkeğe bu derece kaba görünmek istemediğini hissettirmek arzusuna düştü:

- Yarın... Gündüz... uzun uzun konuşuruz, dedi.

Behiç bu ani zaaftan hemen istifade etmek istedi:

- Elinizi uzatmazsanız darılacağım.

Mebrure, çabucak geri çekmek üzere elini uzattı, fakat Behiç tutmadı:

- Böyle değil... Böyle değil... Serbestçe uzatacaksınız.

Genç kızda bir teheyyüç başlıyordu.

Pelerinin altında titreyerek doğan beyaz kolunu çıkararak elini uzattı. Behiç, gayet ihtiyatla, kızın elini hafifçe tuttu, kendine doğru yavaşça çekti, sükûnetini bozmayarak dedi ki:

- İşte bu... Benden bu kadar korkmak ayıp...

Genç kızın kolu gevşek duruyor, kızarmış yüzünde teheyyüç görünüyordu.

Behiç, daima ihtiyatla bu hisli eli dudaklarına götürdü, öptü ve genç kızın bütün kolunda bir titreme hissetti. Teşebbüsünü hemen tekrarladı, dudaklarını bileğe doğru gezdirerek elde dolaştırdı. Fakat Mebrure birdenbire kendini kurtararak kapıya koştu, kanadı açtı ve titreye titreye, ağlıyacak gibi telâşla, heyecanla:

- Çıkınız, çabuk, çıkınız durmayınız haydi, dedi ve yalvarmaya başladı.

Behiç itiraz etmedi, kitabını yerden alarak genç kızın yüzüne hiç bakmadan çıktı.

Ve düşündü: “Münasip bir mukaddeme, ikinci seferde tamam.”

*
* *

Bu gece ziyareti, Behiç’in muvaffakiyetleri sırasına dizilmeye lâyıktı. Odasına giden küçük dar merdivenleri çıkarken Behiç de böyle muhakeme ediyor, Mebrure gibi namusunu, dinî bir taassupla seven bir kızın bu kadarcık olsun zaaf göstermesini, sukutun ilk parlak işareti sayıyordu.

Odasına adımını atar atmaz şaşırdı: Belma, kütüphanenin önündeki yaylı koltuğa oturarak, iskarpinsiz ayaklarını uzatarak bir taburenin üstüne koymuş, başını arkaya doğru bırakmış, odanın yeşil aydınlığı içinde bir gölge kadar silik, rüyalı ve hareketsiz, oturuyordu. Behiç’i görür görmez sıçradı, yerinden kalktı, dargın, sitemli, kederli bir bakışla dedi ki:

- Nerelerdesin? Bahçeyi, köşkün odalarını, her yeri aradım, yoksun. İçime fena şüpheler girdi. Yoksa o budala kızın odasında mıydın?

Behiç, Belma’yı odasında bulduğuna sevindi. O heyecandan sonra geceyi yalnız geçirmek istemiyordu:

- Ne münasebet? dedi, kuruntuyu bu derece ileri götürmeye lüzum var mı ya... Sigaram bitmişti, caddeye kadar çıktım. Sen benim Mebrure ile meşgul olduğumu zannedersen aldanırsın!

Mebrure ismi Belma'yı titretti. Behiç'in üstüne koşarak ellerini genç adamın omuzlarına koydu, gözlerinin içine bakarak artık hiç saklayamadığı, saklamak istemediği bir isyan ile bağırdı:

- Aldanmıyorum biliyorum, sen beni, benim gibileri, karşına çıkan her zayıf genç kızı nasıl kandırdın, kendine nasıl halayık yaptınsa onu da, o budalayı da bu hale getirmek istiyorsun. Biliyorum, sen bütün kızları, kadınları bir el ilânı gibi okuyor, buruşturup atıyorsun! Biliyorum, sen bizim bütün zaaflarımızı anlıyor, nerede, ne zaman, nasıl kendimizden geçtiğimizi, aklımızı kaybettiğimizi hesaplıyorsun. Biliyorum, sen dünyaya bunun için gelmiş, bunun için yaşıyor, bunun için öleceksin ve son nefesinde bile seni deliresiye sevenler bulunacak. Bana yaptıklarını unutma. Genç kızlığımın ilk hezeyan günlerinde bana ne vaatlerde bulunduğunu, altı senedir beni kullanmak, başka muvaffakiyetlerine vasıta yapmak için ne yezit plânlar tatbik ettiğini unutma. Nihayet iliklerime işleyen bir felâkete sebep olduğunu hatırla. Beni Cerrahpaşa gibi sakin, temiz yerlerden buralara getiren, bu rezalet ocağına düşüren sensin.

Behiç, böyle zamanlarda erkeklere pek lâzım olan soğukkanlılıkla, çehresinin alıcı durgunluğunu hiç bozmayarak dinliyordu, kadın şiddetli bir nefret hareketiyle kendisini itip uzaklaştığı zaman, Behiç bir sigara tüttürmekteki keyfi hatırladı, ağır ağır tabakasını çıkardı, bir koltuğa uzanarak biraz düşündü, yavaş yavaş cevap verdi:

- Yavrum, aktrisliğe fevkalâde istidadını kabul ederim. Şimdi yaptığın sahne de bu muvaffakiyetlerinden biridir. Asabisin, kıskançsın, isyan ediyorsun, pekâlâ... Samimi değilsin, yalan söylüyorsun demiyorum, fakat mademki benim kadınları pek iyi tanıdığımı söylüyorsun, şu fikrime lütfen dikkat et: Kadınların bir karakterleri vardır, her şeyi mübalâğa ederler, bütün zaafları, kuvvetleri, cazibeleri, büyüklükleri, küçüklükleri bu muvazenesizlikten ileri gelir. Sen de şimdi bu psikolojik muvazenesizliğe düşüyorsun, vakaları tahrif ediyorsun, maziyi yanlış hatırlıyorsun, olan biten şeylerin sebeplerini ve neticelerini yanlış tahlil ediyorsun. Neden mi diyeceksin? Dinle: Ben seni Cerrahpaşa'da tanımadım, İstanbul'da Cerrahpaşa isminde bir yer var mıdır, varsa neresidir, bu yere şimendiferle mi, araba ile mi, tramvayla mı gidilir bilmem. Viyana'nın her sokağını

tanırım, isimlerini ezbere sayabilirim, fakat İstanbul’un semtlerini hiç görmedim, gezmedim. Ben seni Nadir’in Şehzadebaşı’ndaki evinde tanıdım. O eve de ilk gidişimdi, sen Türk hayatından acı acı şikâyet ediyor, bana Viyana hakkında bir sürü sualler soruyor, cevap aldıkça çıldırır gibi seviniyor, Avrupa’yı hayalen olsun tanımaktan hoşlanıyordun: “Ben aktris olacağım. Evimi barkımı terk edeceğim, ailemden, anamdan, babamdan nefret ediyorum!” diyordun. Ben sana Viyana’da birçok aktrisler tanıdığımı, onların resimlerini sakladığımı, birçoklarıyla mektuplaştığımı söyledim, âdeta yalvardın, yakardın, buraya geldik, yine şu kütüphanenin önünde oturdun, bu resimlere, bu mektuplara hayran hayran baktın, o günden sonra bu evdeki hayata uymak için lisan, dans, hattâ müzik öğrenmeye kalktın, bu hususta itiraf et ki sana çok yardımım dokundu. O zamanlar ben Nevin’in piyano ustasının kızıyla yaşıyordum. Sen bir gün yine bu odaya geldin, ağladın, bağırdın. “Ben o budala kızı istemiyorum!” dedin, ben de sana cevaben: “Ne yapayım, her erkeğin bir metrese ihtiyacı vardır” dedim. Sen de büyük bir tehalükle, memnuniyetle “Silviya”nın yerine geçmek istedin ve yine bu odada, şu uzun koltukta baygın düştüğün zaman unutamazsın ki bana tekrar tekrar teşekkür ettin ve dedin ki: “Behiç, hayatı bana sen öğrettin!”

Behiç sustu, ikisi de o uzun koltuğa bakıyorlardı. Odanın yeşil ziyası içinde Belma’nın bütün hatıraları diriliyor, altı senelik maziyi bir fotoğraf kadar açık, keskin görüyordu. Hakikaten bu uzun koltuk onun Behiç’le bütün hatıralarına timsal olmuştu. Orada bir asırlık hayat geçmiş sandı. Yine bu uzun koltuğun cazibesine kapılarak sendeliye sendeliye yürüdü, kendini bıraktı, yine bu uzun koltukta, fakat bu sefer hasta, ümitsiz, şaşkın, fakat bu sefer bir ölü bitkinliğiyle uzandı.

Ve ağladı.

Uzun, uzun müddet, sessiz hıçkırıkların necip matemi içinde ağladı. Yüzünü elleri içine kapıyor, bütün asâbı durup durup, ansızın bir ihtilâçla çırpınıyor, bir yastığa gömülmüş başı, ara sıra tıkayıcı bir hıçkırığı kovmak için yukarıya kalkıp düşüyordu.

Behiç düşündü: “İşte... Bu manzaranın verdiği heyecanı poker veremez.” Belma’ya yaklaşarak uzun parmaklarını genç kadının saçlarına daldırdı, hafif hafif, ince temaslarla bu sıtmalı başı, bu göz yaşıyla ıslak yüzü okşadı.

*
* *

Mebrure odasında yalnız kalınca pencerenin önündeki koltuğa kendini bıraktı.

Bütün vücudu titriyordu. Pek ziyade heyecanda idi. Ara sıra, kısık kısık:

- Ne yaptım? Ne yaptım?

Diyor, dişlerini ve yumruklarını sıkıyordu. Her zaman düşüncelerine tahakküm eden ve muntazam düşünen genç kız, bu sefer, fikirlerini hiç toplayamadı, son günlerin karışık, muğlâk vakıalarını tahlil edemedi. Behiç'in odaya girişi, kitap bahanesiyle yaptığı hareketler, söylediği sözler tekrar tekrar canlanıyor, zihninden ayrılmıyordu. Mebrure bazen bu hayallerin cazibesine kapılarak hep Behiç'i, onun sihirbaz gözlerini, garip tesirli hallerini göz önüne getiriyor, bazen da bu hâdiseye mânâ vermeye uğraşıyordu.

Kendisini Behiç'ten kurtarıncaya kadar uzun bir müddet geçti... Güzide hâlâ gelmemişti. Mebrure bunu da anlamıyor, kızı beklemek istiyordu.

Biraz evvelki teheyyüçlerinden kurtulunca kendi vaziyetini sükûnetle, soğukkanlılıkla muhakemeye başladı. Artık buna pek, pek ziyade ihtiyacı var. İstanbul'a geldiği zamandan beri, daha hiç zihnini toplamamış, olan biten şeylerin mânâsını vermemiş, bu göz karartıcı hayat içinde nasıl yaşayacağını kararlaştıramamıştı. Ne yapacaktı? Babasını bulacağı güne kadar, burada, bu sonsuz misafirlikte kalacak mıydı? Bu hayatın nihayeti belli değil, ne zaman, nasıl biteceğini tahmin edemiyordu, ya bu evin hoppa, delice ve biraz iğrenç hayatına karışarak Nevin'e sevimli bir arkadaş olmak, böylece bir yanaşma kedi vaziyetinden kurtulup evin içinde göze batmamak, yahut bir iki gün daha oturduktan sonra çıkıp gitmek lâzım. Nereye? Meçhul... Mebrure'nin zihni, bu kati iki yol karşısında durakladı. İkinci yol büsbütün sarp ve çıkmaz görünüyordu. Bu evden ayrılmak, kaldırımlara ve belki daha iğrenç hayata düşmekti, sonu hiç belli değil. Öyle ise birinci yolu ister istemez beğenmek, orada biraz ihtiyatlı yürümek lâzım geliyordu.

Mebrure için bu köşk, büyükten küçüğe, kadından erkeğe, teklifsizden yabancıya kadar hep sefih, zevk düşkünü, hafif meşrep insanlarla dolu.

Bunlar, dümeni kopmuş, freni kırılmış bir otomobil içinde, yüksek, dik bir bayırdan aşağıya alabildiğine giden, fakat vartayı ya hissetmeyen, yahut seve seve kabul eden insanlara benziyorlardı. Nazmiye Hanım pek borçlandığını söylemişti, şüphe yok ki ölçüsüz bir para israfı bu borçları daha çoğaltacak, hiç azaltmayacaktı. Nevin, yirmi beşine yaklaşan bir kız, fakat gözlerini dolayan çürüklü buruşuklarla âdeta beş çocuk doğurmuş bir kadına benzemişti. Bu kız, istikbali için ne düşünebiliyor? Hastalık, parasızlık, ihtiyarlık felâketlerinden nasıl korkmuyor? Mebrure pek iyi dikkat etti ki, bütün bu insanlar şu evde, yalnız birbirlerine zevk, eğlence ve heyecan vermek için yan yana gelmişlerdi. Bu maksada yürümek için başkaları tarafından kudsî tanınan her şeyi hurafe sanıyorlar, korkmadan çiğniyorlardı.

Mebrure zaten İstanbul'un bu iğrenç ailelerinden bahsedildiğini çok işitmişti, fakat bu aileleri, böyle âdeta pertavsız ile büyümüş gibi yakından görmemişti.

Behiç'i düşündü: Gazetelerde karikatürü yapılan asrî genç bu muydu? Hayır, gerçi kıyafeti o kıyafet, tuvaleti o tuvaletti; gerçi söz söyleyişi, yürüyüşü, bakışı, bütün halleri o hallerdi, fakat züppe ismi verilen gülünç Türk genci bu değildi; çünkü Behiç, ne yaptığını bilmeyen, budala, tecrübesiz bir insan olmak şöyle dursun, etrafında herkesin zaaflarını çok iyi anlamış, herkesi gülünç ve mânâsız görebilmiş, kendi arzularına göre yaşamanın sırrını keşfetmiş bir mahlûktu. Kendi aklına göre yaşamasını, iyi yaşamasını biliyor, harikulâde zeki. Bu genç adam, bir karikatür, gülünç bir insan değil, belki şaşkın ve tehlikeli zekâsıyla korkunç ve zararlı bir mahlûktu.

Mebrure bu adamdan korkuyordu, bunu kendi kendisine itiraf etti. Behiç yalancı, sahtekâr, hodbin ve nankördü, fakat sevimliydi. Yahut böyle görünmesini pek iyi biliyor. Mebrure, birçok Mebrure, birçok genç kızların aldandıklarını, kandırıldıklarını bile bile, isteye isteye bu adamın kucağına atıldıklarına emindi. Çünkü İzmirli arkadaşlarından birkaçı bu sihirbaz gençlere böyle kanmışlardı.

Kendisi de tehlikeyi sezdi. Behiç'in günün birinde Mebrure'nin pek zayıf, erkeğe pek muhtaç saniyelerinden birini yakalayarak bundan istifade etmesine mâni ne idi?... Mebrure, kendi iffetine, namuskârane mukavemetine emindi, fakat şunu biliyor ki, her insanın zaafları ve iradeden mahrum kaldıkları zamanlar var, çok vardır. Her insan bu

zamanlarda bir manyetizmacı karşısında şuurunu kaybeden hastaya benzer, kendine malik değildir, düşünemez, düşünse de tabiî zevkleriyle mücadele edemez, mücadele etse de galip gelemez... Bu zaaf saniyelerini tanımayan kadın var mıdır?

Mebrure şunu da bilmiyordu ki, kaba isimleriyle zampara denen erkekler, yalnız kadınların bu zayıf anlarını keşfetmekle kalmazlar, bu zaafı her istedikleri zaman uyandırmaya da muvaffak olurlar: Zendostluğun bütün sırrı budur. Genç kız, kadınlara has keşifle, dikkat inceliğiyle bunları çoktan anlamış, bunun için kendini müdafaaya karar vermişti. Erkeklerin zendostane hareketlerine mukavemet etmek istemesinin sebebi yalnız çiğ bir namus taassubu değildi, aldatılmaktan da ürküyordu. Bunların hepsini bahçede Güzide'ye, zavallı Güzide'ye anlatmak isterdi, fakat hiç tecrübesi olmayan, yaşı küçük, fazla hayâlperest bir çocuğa bunlar nasıl anlatılabilir? Güzide'nin bu tehlikeyi hissedebilmesi için Mebrure kadar zekâsını felâketlerle tezhip etmiş olması lâzımdı. Halbuki o zavallı, mütereddî bir annenin mütereddî dostları arasında büyümüş, düşünmenin yollarını şaşırmış, tabiî sevklerine mağlûp bir kızcağızdı.

En sonunda Mebrure kararını verdi: Ertesi sabah babasını sormak için Nadir'le Muhacirîn'e gidecek, haber alamazsa yine bu eve gelecek, bu eğlence âlemlerine katlanacak, zâhiren iştirak eder görünecek ve her tehlike ile şiddetli mücadele edecekti.

*
* *

Ertesi gün, Mebrure ile Nadir, Muhacirîn'de müdir-i umumîyi bulamamışlar, öğleden sonra geleceğini öğrenerek gazetelere ilân veren kaleme uğramışlardı.

İlân üzerine henüz hiçbir müracaat yoktu.

Nadir dedi ki:

- Şişli'ye kadar gidip öğleden sonra buraya avdet etmeniz doğru değil, yol uzun, vakit geçer, yorulursunuz. Bize gidelim. Biraz oturalım, saat üçe doğru buraya geliriz, benim bir validem var ki, sizi ona tanıtmak isterim, her oğul annesini şefkatli zanneder amma, benimki hakikaten müşfik bir kadındır, tanışmanızı çok arzu ederim.

Mebrure gülümsedi.

Türbe'den tramvaya bindiler. Nadir'in evi Şehzadebaşı'nda idi. Vefa'ya inen sokaklardan birinde, üç katlı, yüzü kararmış, pencereleri geniş, büyük bir eski Türk evi.

Kapı açıldı. Geniş, bomboş bir taşlığın serin, rutubetli küf kokusu duyuldu. Tavan pek yüksekti. Biri sağda, öteki solda, iki kalın tahta direk, tavandan yere kadar uzanıyordu. Harem tarafına geçen iki kanatlı büyük kapının üstünde yarım dairelik bir kemer vardı.

Kapıyı açan küçük bir kızdı. Bir besleme. Misafire alışkın, kayıtsız bakışlarla iki adım geri çekildi, hafif gülüyordu.

Selâmlığın dar, karanlık merdiveninden çıktılar. Bir sofadan geçtiler. Bu sofanın pencerelerinde eski saçaklı muşamba perdelerden başka eşyası yoktu. Bahçeden, bir tavuğun boğuk ve azametli sesi geliyordu.

Nadir kendi odasının kapısını açtı.

Bu odaya bomboş demeye engel olan üç parça eşya şunlar. Ortada mustatil, uzun, siyah örtülü bir masa. Üstünde, lâcivert abajurlu, parlak bir madenden lâmba. Dört sandalye, bir köşede yayvan bir minder. Duvara boylu boyunca gömülmüş büyük bir camekânlı hücre, hep kitap dolu. Sade, beyaz tül perdeler. Duvarda Nadir'in pastelle yapılmış çerçevesiz bir portresi.

Çırçıplak, fakat pek temiz, yokluktaki huzura imrenen bir ruhu dinlendirebilecek bir oda idi.

Nadir, genç kıza yer göstererek güldü:

- Odama şaşmayınız. Bu çıplaklığın fukaralıktan başka bir sebebi var: Yormaz. Gözler, şehrin çok süratle değişen manzaralarından bulandığı zaman, bu odada bir manastır sükûneti bulur. Düşünmek için iyidir. Yatağa girip gözleri yummağa hacet yoktur.

Kapı aralık oldu. Hizmetçi kız, pembe entarisiyle göründü. Nadir kıza seslendi:

- Perihan, anneme söyle, gelsin.

Kız içeri girmeden kapı aralığından silindi.

Biraz sonra odanın kapısı açıldı, uzun boylu, saçları ağarmış, yüzü kararmış bir kadın, ağır ağır içeriye girdi, Mebrure'ye:

- Safa geldiniz kızım.

Dedi. Nadir annesine döndü:

- Sana Mebrure Hanımı takdim edeceğim. Nafi Beyin süt biraderzadesi...

Kadın Mebrure'ye dikkatle bakarak:

- Teşerrüf ettim kızım, memnun oldum, dedi.

Nadir hemen ilâve etti:

- Her ne kadar o aileye uzak bir akrabalığı varsa da ne ahlâkça, ne tabiatça onlara hiç benzemiyor.

- Çehrelerinden belli...

- Fakat Mebrure Hanımın büyük bir kederi var.

- Nedir efendim?...

Nadir, genç kızın Anadolu'da başından geçenleri ve babasının halini anlattı. Annesi Hayriye Hanım, bu sergüzeşti can kulağıyla dinliyor, ara sıra "Vah yavrum vah... Ne fena... Ne yazık..." diyordu.

Bu hikâye Hayriye Hanımı içerlendirdi. Mebrure'ye pek acımıştı. Merak ettiği bazı şeyleri öğrenmek için sualler sormaya başladı:

- Siz asıl Manisalı mısınız kızım?

- Hayır efendim, İstanbul'da, Beşiktaş'ta doğdum. On bir yaşıma kadar burada kaldım. Validem nahif, hastalıklı bir kadındı. Vefat etti. Pederim teehhül etmek istemedi, İstanbul'dan da nefret etmeye başladı. Mahmutpaşa'da büyük bir mağazası vardı; onu sattı. Manisalı tüccar arkadaşlarından biriyle Manisa'ya gittik. Orada yeni bir mağaza açtı. Beni İzmir'de tahsile gönderdi. Çok fedakârlık etti. Çünkü bir tane evlâdı idim. İyi terbiye edilmemi istiyordu. Orada Amerikan mektebine leylî verdi, ayrıca Türkçe okumam için de hususî muallim tutturdu. Yedi sene İzmir'de kaldım. Mektebi bitirdim. Pederimin de Manisa'da ticareti yolunda idi. Oradan İzmir'e taşınacaktık. Ne güzel tasavvurlarımız vardı. Birdenbire İzmir işgal edildi. Projelerimiz yüzüstü kaldı. Sonra Yunanlılar Manisa'ya da girdiler.

- İzmir'de iken pederinizi görmez miydiniz?

- On beş günde bir İzmir'e gelirdi. Paskalya yortularında, dinî tatillerde, büyük tatillerde Manisa'ya gelirdim. Pederim orada da hiç teehhül etmek istemedi. İstanbul'dan Mecbur Kalfa isminde bir dadım vardı. Manisa'ya onu da beraber götürdük. Pederime o bakıyordu. Son zamanlara kadar, zavallı kadın babama anne gibi baktı. Fakat bu mesele olunca Mecbur Kalfa da hastalandı, yatağa düştü, kendine gelemedi, vefat etti.

- İstanbul'da hiç başka akrabanız yok mu kızım?

- Pederimin bir hemşiresi vardı. O da iki sene evvel Trabzon'a gitmişti. Ailesini de beraber götürdü. Orada ölen zevcinin emlâki vardı. Validem zaten Çerkez'di. Saraylı idi. İstanbul'da kimsesi yoktu.

- İzmir'de sizin çok tanıdıklarınız var mı?

- Oooh, pek çok... Hep mektep arkadaşları... Onlara Bursa'dan mektuplar gönderdim, hiç cevap alamadım. Mamafih, hepsi, çok, çok iyi kalpli kızlardı. Mutlaka cevap vermişlerdir. Fakat mektuplar bana vâsıl olmamıştır.

Hayriye Hanım, bu hayatın bütün sahnelerini gözlerinin önünden geçirerek başını salladı:

- Büyük felâketler geçirmişsiniz kızım, inşaallah bundan sonrası hayırlı olur, pederinize kavuşursunuz, eğer içimden gelen seslere inanılırsa ben öyle hissediyorum ki, pederiniz sağdır, İstanbul'a gelecektir, sizi kucaklayacaktır, yine rahat yaşayacaksınız.

Mebrure gözlerini yere eğdi. Hayriye Hanım, Nadir'e bakarak dedi ki:

- Mebrure Hanımın Şişli'deki ailede bulunması ne fena... O ahlâksız insanların arasında bu çocuk nasıl rahat eder?...

Nadir tasdik etti:

- Sorma, benim de canımı sıkan bu ya...

Mebrure tevekkülle omuzlarını kaldırdı:

- Ne yapayım? Burada bir onlar akrabam... Başka kimsem yok. Bu misafirliğin ne zamana kadar süreceğini de tahmin edemiyorum. Bu kararsızlık da beni müteessir ediyor. Sonumun ne olacağı meçhul... Ben Nazmiye Hanımın ve ailesinin bu derece iğrenç olduklarını hiç bilmiyordum. Manisa'da iken bazı dedikodular kulağımıza gelmiş, babam da, ben de hiç inanmamıştık. Zaten böyle bir aile tahayyül bile edilemez, o kadar acayip ki, o kadar acayip ki...

Hayriye Hanım güldü:

- Siz onları çarçabuk anlamışsınız. Herkes iç yüzlerini biliyor. Şişli'deki Nazmiye Hanım dediniz mi, parmakla gösterirler. Ne cibilliyetsiz insanlarmış, şaştım. Ben bu aile ile sıkı fıkı görüşmem, çokluk gittiğim yoktur, bizim Nadir anlatır da dinlerim. O pek iyi bilir. Her zaman da gider. Onlar da buraya gelirler. Nadir'i pek severler. Zaten Nadir'le geçinmeyen yoktur ki...

Mebrure, Hayriye Hanım'a sordu:

- Nazmiye Hanım buraya gelir mi efendim?

- Az gelir... Daha doğrusu bana gelmez, Nadir'e gelir. Biz birbirimizden hoşlanmayız.

Hayriye Hanım ayağa kalktı, Mebrure'yi yemeğe davet etti. Genç kız tereddüt ederken Nadir sıçradı:

- Ooo... Mutlaka yemek yemelisiniz. Daha Muhacirîn'e gideceğiz...

Yemeğin sonuna kadar Güzide ile Naciye Hanımdan bahsedildi. Nadir, bu kızla annesinin neden dolayı sukut ettiklerini izah etmek için, bütün yemek zamanını mülâhazalarını anlatmakla geçirmişti. Hayriye Hanım, yemek sonunda Mebrure ile Nadir'i yalnız bıraktı.

İki genç tekrar yukarıki odaya çıktılar.

Biraz sonra kapı vuruldu, titrek bir erkek sesi: "Rahatsız edilebilir misiniz?" diye sordu.

Nadir bağırdı:

- Ah... Fahri geldi. Buyurunuz!

İçeriye bir genç girdi. Mebrure'yi görünce biraz şaşırdı, hafif kızardı, yerden selâm verdi, bu selâmdan sonra bir Nadir'e, bir Mebrure'ye baktı. Ne söyleyeceğini bilemiyordu...

Nadir imdada yetişti:

- Fahri, dostum, bugün talihin varmış, seni bir Anadolu kızına takdim edeceğim. Meziyetlerine hayran olacaksın, yaklaş...

Mebrure ve Fahri bakıştılar.

- Halis Anadolulu bir arkadaşım Fahri... Fakat İstanbul'u benden iyi tanır.

Fahri büsbütün kızararak, daima titreyen sesiyle Nadir'in sözünü kesti:

- Mübalâğa etmeyiniz, Nadir Bey, kuzum...

Mebrure'nin uzattığı eli tabiî bir hürmetle sıktı.

Nadir, Mebrure'yi de takdim etti. Artık ezberlediği macerasını anlattı. Fahri, genç kızın sergüzeştini öğrenince, Mebrure'yi pek hayrete düşüren bir "Ah..." ile başladı:

- Ah, ah Mebrure Hanım, bilmezsiniz, ben Anadolu'yu ne kadar severim. Geceleri rüyama girer, gözlerim daldığı zaman onu düşünürüm, biraz açıklık, kır, dağ, taş, görsem onu hatırlarım... Anadolu'dan geliyorsunuz ha.. Vallahi... Vallahi Mebrure Hanım, sizi tanıdığıma çok, çok bahtiyarım.

Mebrure, karşısındaki gence taaccüple bakıyordu: Bu yirmi yedi, yirmi sekiz yaşlarında, yüzü yanık, gözleri patlak, alnının etleri büklüm büklüm kırışmış, başı, elleri ve ayakları büyük, bütün vücudu titrek, üstü başı dağınık, tuvaletsiz, pantolonu ütüsüz bir delikanlı. Daha ilk sözlerinde bu derece hararetli, samimî, hattâ lâubali oluşu, bununla beraber, söz söylerken kızaran yüzü, titreyen sesi ile hakikaten bir kız çocuğu hissini veriyordu. Nadir, Mebrure'nin hayretini gördü, güldü:

- Bizim Fahri çok hararetlidir. Anadolu sözüne dayanamaz. Hemen vecde gelir. Zaten hissiyatını zapt edememekle maruftur. Tam manasıyla samimi gençtir.

Mebrure tebessüm ediyor, dikkatli gözlerini Fahri'den ayırmıyordu. Bir şey söylemek lüzumunu hissetti.

- Anadolu gençleri samimidirler. Manisa'da böyle gençlere rastladım. Hem de pek sevimlidirler.

Fahri canlandı:

- Manisa'da iki sene bulundum. Anadolu'nun en sevdiğim yerlerinden biri de orasıdır. Ah, Mebrure Hanım, bir sonbahar akşamı, ben Manisa'da bir batı seyrettim. Asya'nın hiçbir ufkunda güneş o derece güzel batmamıştır. Manisa deyince o gurub aklıma gelir. Manisa güzeldir, Mebrure Hanım, çok güzeldir, Manisa rüya gibidir Mebrure Hanım...

Birdenbire kendini toplayarak sordu:

- Pederinizin ismi nedir efendim?

- İhsan... Tuhafiyeci İhsan efendi.

- Tanıyorum...

Genç kız, gözlerini açarak Fahri'ye doğru bir adım attı, sevinçle bağırdı:

- Sahi mi?...

- Evet, tanıyorum, bizim fırka oradan geçerken mağazasından bazı şeyler satın almıştım, bir gece de evinde misafir kaldım, çok seviştik. Hattâ...

Genç adam hatırlamaya çalışıyordu, uzun kirpikli yüzünü kısarak düşündü, düşündü:

- Yanılmıyorsam siz İzmir'de, Amerikan mektebinde tahsilde idiniz.

- Öyle ya...

- Bir dadınız var mıydı?

- Öyle ya... Mecbur Kalfa... Zavallı şimdi sağ değildir.

- Sahi mi? O iyi kalpli kadıncağız öldü mü? Ta kendisi, ben sizin evde misafir kaldım. Siz İzmir'deydiniz, pederiniz bana sizden çok bahsetti. Ah... ne tesadüf!..

Nadir'in parmağı ağzında kalmıştı, kapıya doğru yürüyerek:

- Muhacirîn'e geç kalmıyalım, yolda konuşuruz, ben de bu işe şaştım! dedi.

*
* *

Fahri, Cağaloğlu'na kadar onlara refakat etti. Mebrure ile sık sık soruşuyorlar, müşterek hâtıralar anlatıyorlardı. Bu tesadüf ikisini de hem şaşırtmış, hem sevindirmişti. Nadir, bu iki yeni dosta bakıyor, "Sübhanallah" diyerek kıs kıs gülüyordu.

Fahri ile Mebrure ayrılırken tekrar görüşmek arzusunu kuvvetle izhar ettiler.

Nadir, Muhacirîn'in merdivenlerini çıkarken dedi ki:

- Bu tesadüfe ben de sevindim. Sizin için bu çocuk harikulâde bir arkadaştır. İmbikten süzülmüş saf temiz bir ruhu vardır. Son derece hararetli ve hassastır. Istıraplı günlerinizde onu arayınız... Hiç aldanmazsınız, hem de...

*
* *

- Müdür-i umumî bey geldi mi?

Hademe başiyle tasdik etti:

- On dakika evvel geldi.

- Söyle, Nadir Şekip Bey gelmiş diye haber ver.

Hademe gitti, biraz sonra iki genci Müdir-i Umumînin odasına soktu.

Mebrure'nin derdi, Müdir-i Umumî'yi pek alâkadar etti. Hikâyeyi sonuna kadar, en samimi dikkatiyle dinleyen bu zat, genç kıza birçok sualler sordu, not aldı, vahim anlarda verilen vaatlerin hararetli teminatıyla dedi ki:

- On güne kadar size pederiniz hakkında müsbet veya menfî malûmat vereceğime emin olunuz. İstanbul'da ise gazetelerdeki ilânı okur, buraya gelir. Yunanlılar'ın elinde ise buradaki, Yunan salibiahmerinden derhal malûmat almak mümkündür. Anadolu'da ise Ankara vasıtasıyla her tarafa telgraf çektiririm, mutlaka cevap alırım, emin olunuz ki İhsan Efendi'yi

kendi pederim gibi arayacağım. Sizi tatmin edecek bir cevap elde edinceye kadar arayacağım.

Mebrure ve Nadir sık sık teşekkür ettiler. Bir nevi gönül rahatlığıyla dışarıya çıktılar. Mebrure: “Ne nazik adam...” diyordu.

Nadir, genç kızı Türbe’ye kadar teşyi etti. Tramvay beklerken kulağına eğildi, dedi ki:

- Tekrar söylüyorum: En fedakâr arkadaşınız olacağım. En müşkül dakikalarınızda bana geliniz. Fikrimi sormadan hiçbir harekette bulunmayınız. Hayatınızın en buhranlı günlerindesiniz. Bir küçük zaaf sizi felâkete sürükleyebilir. Bu felâket kelimesine dikkat ediniz, hiç mübalâğa etmiyorum, bir küçük zaaf sizi felâkete sürükleyebilir. Böyle zamanlarınızda lütfen bu sözümü hatırlayınız. Ben sizi gelir, her zaman görürüm. Fahri’yi de beraber getiririm. Bu gencin dostluğu kıymetsiz değildir. Bedbin zamanlarınızda size yaşamak harareti verebilir. Evime gelirseniz saadetten çıldırırım. İstanbul’a geçtiğiniz zamanlar uğrayınız. Hiç olmazsa validemle görüşürsünüz. Mademki validesizsiniz, o maalmemnuniye size bu kudsî vazifeyi görür. Tramvayınız geliyor... Yeşil levha: Harbiye... Hem de kalabalık değil, şansınız var... Bonjur... Güle güle... Aman Mebrure Hanım kulağınızda küpe olsun: Behiç’ten, Siyret’ten, Nevin’den korkunuz, metanetinizi muhafaza ediniz. Belma’yı gözünüze getiriniz, vücudunuzu ve kalbinizi sakınınız, güle güle... Güle güle... Ben yarın gelirim... Koşunuz... tramvay kalkmasın... Evet, yarın, yarın olmazsa öbürgün... Bizim sınıfsızlara da selâm götürün... Güle güle...

Tramvay hareket etmişti.

Mebrure, pencereden hafifçe başını uzatarak gülümseyen gözlerle Nadir’e baktı.

Genç adam kaldırımda yalnız kalınca, bir aralık yerinden hiç kımıldamadı, tramvayın arkasından bakarak düşündü: Bu kız da bir iki ay sonra sözde kızlar kafilesine katılacak, babasını unutacak. Madam Panayota’nın Taksim’deki evinin kıymetli müşterilerinden olacak, pembe vücudunun tadını beğendiği gençlere tattıracak mıydı? Bu da olağan mıydı?

Bu felâkete elinden geldiği kadar mâni olmaya karar verdi, fakat elinden ne gelebileceğini bir türlü kestiremedi.

*

* *

Belma, Cerrahpaşa'ya evine geldiği zaman, köşebaşındaki mescitte ikindi ezanı okunuyordu. Kapının önünde, küçük kardeşi Nurettin, mektep çantasının üstüne oturmuş, bir ekmek kabuğunu geveliyordu. Ablasını görünce hiç yerinden kımıldamadı, gülmedi. Yabancı gözlerle baktı. Belma her vakitkinin aksine, kardeşini okşamak için eğildi, parmaklarını çocuğun kirli sarı saçları arasında dolaştırarak sordu:

- Nuri, Salih ağabeyin geldi mi?

- Bilmem. Ben mektepten şimdi geldim. Yukarı çıkmadım.

Ablasından utanarak, elindeki ekmek kabuğunu küçük avuçlarında gizlemeye çalışıyordu.

Belma çantasını açtı, bir çeyrek buldu. Nurettin'e uzattı:

- Haydi git de çikolata al, dedi.

Çocuk bu parayı alırken yabancıdan alır gibi tereddüt içinde idi. Küçük, yorgun vücudunu zahmetle taşıyan ince bacakları üstünde doğruldu. Parayı aldı, çantasını kapının eşiğinde unutarak yürüdü.

Belma, köşeyi dönünceye kadar Nurettin'i gözlerinden ayırmadı. Dikkat etti ki kardeşini senelerdenberi ilk defa bugün, içini sızlatan bir merhametle seviyordu.

İçeriye girdi. Karanlık, basık tavanlar, inişli yokuşlu taşlıkta bir iki adım attı. Soğanla karışık keskin bir yağ kokusu genzini yakmıştı. Demek ki annesi mutfakta idi. Hızlı hızlı yürüdü, mutfağın küçük kapısından başını uzattı. Annesi, ocağın başında, kırmızı çubuklu, soluk entarisinin bir eteğini beline sokmuş, elinde büyük tahta kaşığiyle soğan kavuruyordu. Belma'yı görünce, herzaman yaptığı gibi, kızını tepeden tırnağa süzdü, birşeyler söylemek istedi, fakat Belma evvel davrandı:

- Anne... Salih ağabeyim geldi mi?

- Yukarıda.

Belma merdivenlere doğru yürürken annesi, arkasından seslendi:

- Hatice... Baban da yukarıda... dün gece gelmediniz diye pek kızdı. Gözüne görünme.

Belma cevap vermedi, merdivenleri yavaş yavaş çıktı. Salih'in odasına girdi.

Salih, elleri cebinde, kaşları çatılmış, yere bakarak asabî dolaşıyordu. Belma'yı görünce durdu:

- Nerdesin?

- Seni arıyorum, karakola gittim.

- Beni aramaya lüzum var mıydı? Bu gibi işlerden bana ziyan gelmeyeceğini bilmiyor musun?

- Ne bileyim ben, korktum.

Salih kızkardeşine yaklaşarak kat’î emretti:

- Bugünden itibaren Şişli, Beyoğlu yok. Sana Galata Köprüsünü geçmek yasak. Nazmiye, Nevin, Behiç, Siyret Miyret kalmadı. Yolda rastgelirsen de hiçbirine selâm vermiyeceksin. Seni hiç kimse bir daha Beyoğlu’nda, Şişli’de görmemeli. Böyle birşey duyarsam pek fena muamele yaparım. Bir tecrübe geçirmek, sana müthiş pahalıya maloldu. Bundan sonra gözünü aç, Sulukule’de dolaş, Beyoğlu’nda dolaşma. Çirkefe gir, Şişli’deki eve girme. Aklını başına topla.

Belma sesini çıkarmadı.

Salih öfkeli değildi. Fakat kızkardeşinin izzetinefsinde küçük bir galeyan, sözlerinde hafif bir isyan kabiliyetini hissetseydi, kuduracaktı. Belma, onun bütün huylarını bilirdi. İtiraz etmek şöyle dursun, aldığı emirleri muvafık bulmak lâzımdı.

- Zaten ben bir daha hiç gitmiyeceğimi Nazmiye Hanıma da, Nevin’e de söyledim.

- İşte o kadar, ben o rezalethanenin temeline bir bomba koymaz, o rezilleri elâleme maskara etmezsem adam sayılmam. Hele o Behiç’e bir numara yapacağım... Bir numara ki hımmm...

Salih başını sallıyor, dudaklarını ısırıyor, kinini belli etmek istediği zamanlarda yaptığı gibi, çene kemiklerini oynatıyordu.

- Ne yapmak istiyorsun?

- Ne mi? Ne mi? Ben istesem ne yapmam be? Sen benim ara sıra ince göründüğüme bakma, benim ismim her zaman: “Cerrahpaşalı Salih”tir. Can çıkar, huy çıkmaz.

- Elini kana mı bulayacaksın?

- Şimdi çene yapma. Bir mesele var: Babam bize kızmış, demin sofada karşılaştık, yüzüme bakmadı, hiçbir şey söylemedi, galiba dün gece eve gelmedik diye...

- Bizim eve gelmediğimiz geceler bir tane mi?

- Ne bileyim ben? Herif kızmış işte... Sabrı tükenmiş olmalı. Bizim moruk yeni kafalı görünmek ister amma halis muhlis softadır.

Belma biraz düşündü:

- Hakkı da var amma...

- Elbette hakkı var... Seni bu evde hapsedip de sokağa çıkarmasaydı, Şehzadebaşı’nda oyuna göndermeseydi, şimdi bu felâketler başına gelmezdi.

- O zaman da aptal bir kız olurdum.

- Deli olmaktansa aptal olmak hayırlıdır.

- Deli sensin.

- Tepem atmazsa benden akıllı yoktur. Zıvanadan çıkarsam benden deli yoktur. Gevezeliği bırakalım. Moruk namazını bitirdi galiba... Sofada ayak sesleri işitiyorum, galiba buraya geliyor, “Babacığım...” falan de, elini öp, yüzüne gül, bir kulp yap da öfkesini geçir. Bu gün sen de, ben de ona muhtacız. Bende metelik kalmadı. İş kötü...

- Babam çok hiddetliyse yüzüne gülmek iyi değildir. Büsbütün gazaba gelir.

- Bilmem artık... Bir çaresine bak...

Sofadaki ayak sesleri kapıya geliyordu. Salih’le Belma bakıştılar... Oda kapısı ağır ağır açıldı; lâtasını omuzlarına, sarığını arkaya atmış, kollar sıvalı bir hoca efendi, sarı sakalını sıvazlayarak içeri girdi. Oğluyla kızının yüzüne bakmayarak sandalyelerden birine oturdu. Kaşlarında çatıklık istidadı olmıyan âsude yüzlü, gözlerinin içi gülen bir adamdı. Maamafih hiddetli görünmeye çalışıyordu. Salih’e bakarak dedi ki:

- Oğul, seninle ciddi konuşmaya geldim.

Salih, ne kadar acı söz işitirse işitsin, babasının her fikrine hürmet etmeye karar verdiği için elpençe divan duruyor, Belma da kardeşini taklide çalışıyordu.

Mustafa Efendi, başını sola doğru biraz eğdi, sandalyeye iyice yaslandı, gözlerini yerdeki halının resimlerine dikerek evvelce hazırladığı anlaşılan beyanatına başladı:

- İkiniz de kulak verin... Söyliyeceğim şey size aittir. Kararlarım kat’idir.

Salih babasına doğru bir adım atarak geveledi:

- Baba, sen bize ne dedin de yapmadık?

Mustafa Efendi, oğluna ters bakarak devam etti:

- Diplomatlığın lüzumu yok. Bu ev apartman değil, han hiç değil... Burası Cerrahpaşa, bu evde oturanlar da dini bütün Müslüman, mü’min adamlardır. Ben külhanbeylik, züppelik sevmem, şıllıklardan nefret ederim.

Evimde oturanlar, benim ekmeğimi yiyenler, tayin ettiğim hatt-ı hareketin haricine çıkmamalıdır.

- Bunları kim için söylüyorsun baba?

- Kimin için olacak, senin için, onun için.

- Biz sana ne yaptık, hürmette kusur ediyor muyuz?

- Daha ne yapacaksınız? Haftanın iki üç günü eve gelmezsiniz. Nereye gittiğiniz, nerede yatıp kalktığınız belli değil, bu mahallede bakire kızları bakkal dükkânına kadar bile yollamıyorlar, bu kız eve hiç uğramıyor.

- İyi ama baba, Hatice'nin benim yanımdan ayrıldığı yok ki...

- Sen neci oluyorsun? Zındığın birisin. Namaz niyaz yok. Kelime-i şehadet getir desem şaşırırsın. Var mı sana rakı, şarap, karı, çenk ve çigane, hey hey var mı sana para.. İşte bu: Dün yine mahkemeden celp geldi. Mübaşir seni arar, zabıta seni arar, mahalle imamı seni arar, bekçi seni arar, bakkal seni arar, kimi mahkemeye kimi karakola götürmek ister, kimi borcunu ödetmeye çalışır. Sen hayırlı bir mal mısın ki Hatice'yi sahabet edeceksin?

- Baba, mübalâğa ediyorsun!...

- Yalan söylemiyorum a... Biraz bekle imam yine gelir, iki lira borç almışsın, iki aydır vermemişsin.

- İki lira değil, baba, yüz seksen beş kuruş.

- Ne karnakatısı ise... Bana orası lâzım değil. Şimdi ikinizden son söz istiyorum. Eve gelmediğiniz günler nerede kalıyorsunuz? Bu üst baş, bu tuvalet masrafları nereden çıkıyor? Kumarhane mi, meyhane mi işletiyorsun? Dellallık mı ediyorsun? Polisle ne işin var? Anlat bakalım.

Salih durakladı. Babasının değme teminat ile aldanmayacağını anlıyordu. Hocanın kulağına fena şeyler gitmiş olacak. Belma'ya da bir kere baktı. Kız kardeşinden imdat ummanın faydasızlığını görünce şu cevabı verdi:

- Şu musibet mahalle halkının lâflarına inanıp da evlâtlarını azarlama. Biliyorsun ki senin için de ne kötü dedikodu yapıyorlar: "Başındaki sarıktan utanmıyor da mahallenin kızlarına göz atıyor" demiyorlar mı? Hani geçen sene yağlıkçının kızı Hasna ile seni tramvay yolunda konuşurken gördüler de altı ay dedikodusu bitip tükenmedi mi? Adi bir mesele için polis gelip beni aramış, mahkemeden celp gelmiş, bundan ne çıkar? İmamın alacağına gelince, deyyus herif bizden az para mı aldı? Yüz kuruş için kapının eşiğini aşındırıyor, köşe başında bir elense etsem mel'unun nemrut suratına

ineceğim. Senin hakkında geçen sene söylediği laf hâlâ kulağımda... “Mustafa Efendi bizim mahallenin yüz karası!” demedi miydi?

Salih, babasının rekabet damarlarına dokunuyor, imama kininden istifadeye çalışıyordu. Mustafa Efendi, mahallede “açık fikirleriyle” tanınmış, hovardalığı, müsrifliği, dik kafalılığiyle meşhurdu... Hattâ imam, Mustafa Efendiden bahsettiği zaman... “Con Hoca” derdi. Con demek, Jön, yani yeni fikirli demekti. Mustafa Efendinin koyu İttihatçılığı da bu unvana liyakatini arttırmıştı. Bundan başka, evlâtlarının terbiyesine karşı kayıtsızlığı, onları pek serbest bırakması, evinde çalgı, dernek yapılmasından hoşlanması, her akşam pencere önünde gazel söylemesi de Con Hoca’nın fena şöhretini Cerrahpaşa’ya yaymıştı.

Mustafa Efendi, başını hiç kımıldatmıyarak, gözleri yerde sözlerine devam etti:

- Şimdi mesele orada değil... Şu sizin hal ve harekâtınızda. Bana kat’i cevap verin, akşam ezanı eve gelecek misiniz? Yoksa yine sokaklarda, Şişli’lerde sürtecek misiniz? Sürtecekseniz bu evden ya siz gideceksiniz, ya ben!

- Babacığım, bizim evden ayrıldığımız çok çok ayda iki kere... Gittiğimiz yer de Şişli’de Nâfi Beyler... Namuslu, dindar bir aile... Sana yüz kere söyledim ki bu aile gibi namuslusuna dünyanın hiçbir yerinde tesadüf edilmez. Görmedin de bilmiyorsun. Biz ne yapalım? Genciz, kanımız hareketli, bu civarda görüşüp konuşacak adam olmadığını her zaman sen de söylersin. Şu evde ne zaman iki tel çalgı çalsak mahalleli söylemediğini bırakmıyor. Biz de ara sıra misafirliğe gidiyoruz, ne yapalım?

Mustafa Efendi, oğluna acayip acayip baktı, güldü, oğlunun ağzından bu kadar efendice sözleri ilk defa işitiyordu. İlk şiddetini bırakarak dedi ki:

- Ulan köftehor, bugün külhanbeyliğin üstünde değil, efendi gibi konuşuyorsun, beni mat edeceksin galiba.

Salih’le Belma, geniş bir zafer nefesiyle gülüştüler.

Salih biraz daha lâübaliliği ele alarak dedi ki:

- Yahu, baba... sarıklısın amma, ham kafalı değilsin. Cin fikirliliğinle meşhursun. Biz de seni bu meziyetin için iki kat severiz. Gençlik nedir bilirsin. Sakal koyuvermezden evvel yaptığın hovardalıkları annem anlatmakla bitiremiyor. İstanbul’u haraca kesmişsin. Hâlâ mahallenin tazelerinde gözün var. Onlar da senden hoşlanıyorlar.

Mustafa Efendi sırıttı:

- Anladık amma Salih reis, ben gençliğimde sizin gibi eğlenmezdim. Yedi mahalle duymazdı.

- Bizim yaptığımızı duyuyorlar mı?

- Daha nasıl duymasınlar, söylemedikleri kaldı mı?

- Adam sen de, onlar herkes için söylüyorlar.

- Canım, ben de sizin bu türlü yaşayışınızı anlamıyorum vesselâm... Bizim zamanımızda eğlenti başka türlü idi: Meselâ, bir Cuma günü, Alemdağı'na gitmeye hazırlanırdık. Üç gün evvelden masraf düzerdik. Patlıcan mevsimi halis Edremit yağından dolma doldurur, helva yaptırır, Haydarpaşa'dan bir muhacir arabası kiralar, yirmi kişi içine dolardık. Yanımıza hokkabaz Portakaloğlu ile çengilerini de alırdık, bir altına gelirlerdi. Binlikleri de halis Umurca ile doldurur, "Memo" şarkısını söyleye söyleye giderdik. Yer içer, eğlenir, herşeyi yapardık. Akşama eve döndüğümüz zaman ağzımızı nane ile yıkar, yine camie gider, mahallenin ihtiyarlarının elini öper, hovardalığı hiç çaktırmazdık.

- O devir başka, bugün başka...

- Neden başka olsun? Alemdağı yerinde duruyor, patlıcan mevsimi geçmedi, Edremit yağı bulunur. Portakaloğlu sağ, muhacir arabası yığınla, Umurca hâlâ var, "Memo" şarkısı unutulmadı, mahalle o mahalle, mescit o mescit.

- Doğru ya... İşte... Biz bu türlü eğlentilerden anlamıyoruz.

- Kalın kafalılığınızdan. Fakat çeneyi bırakalım, benim bir fikrim var. Bu evden çıkmak istiyorum.

Salih, babasına yaklaştı, kollarını boynuna doladı:

- Hay Allah razı olsun, sakalını seveyim baba, ne iyi edersin yok mu?

Mustafa Efendi, bıyıklarını burarak güldü:

- Hoşuna gitti değil mi köftehor!

O ana kadar hiç sesi çıkmayan Belma da, "Ne iyi olur!" dedi.

Fakat hocaefendi, birşey söylemek istiyor. Salih'in yüzüne bakıyor, cesaret edemiyordu, nihayet dedi ki:

- Altmış lira lâzım.

Salih'in kolları çözüldü:

- Altmış lira niçin lâzım baba?

- İshakpaşa'da bir ev buldum. Aylığı yirmi lira. Üç aylık peşin istiyor amma, iki aylığa râzı edeceğim, yirmi lira da taşınma parası... Sen şu parayı buluversen taşınırız, yoksa biz bu mahalleden başka yere adım atamayız.

Salih, etrafına bakındı. Bu evden çıkmak onun senelerden beri istediği şeydi. Her zaman: “Hünkârın ahırı bu evden temizdir” der, annesini, babasını sıkıştırır, evden çıkmaya teşvik ederdi. Hele kendi odası pek sinirine dokunuyordu: Ne kadar aktarılsa bir türlü iyice tamir edilemiyen damda biriken yağmur suları, odanın duvarlarından sızıyor, siyah dalga dalga lekeler bırakıyor, rutubeti çoğaltıyordu. Duvara astığı kartpostallar kıvrılmış, bazı büyük gazetelerle kapamaya çalıştığı duvar delikleri, rutubetten gevşeyerek, pörsüyerek saçaklanmış, parmakla dokunulsa sökülecek hale gelmişti. Zaten odanın duvarları eski Papağan gazetelerinin çiğ boyalı resimleri, bir sürü kartpostallar, fotoğraflarla boydan boya kapanmıştı. Salih eline geçen resmi bir toplu iğne ile bu duvara iliştirir, yeni bir resmin eskilerden birini yarı yarıya kapatmasına ehemmiyet vermezdi.

Bir falcının dükkânına benziyen odasına tiksinerek bakıyor, yumruklarını sıkarak diyordu ki:

- Bu evden çıkarsak bir yumruk yapıştırıp şu duvarı yıkacağım.

Babası tekrar söyledi:

- Altmış... Altmış lira lâzım.

Salih için bu parayı bulmak imkân haricinde Fakat bunu babasına açıkça söyleyemiyor, moruğun kinini uyandırmaktan korkuyordu. “Veririm!” dese çabucak yalancı çıkmış olacaktı. İkisi ortası bir cevap vermek için dedi ki:

- Altmış lira değil, yüz altmış lira da lâzım olsa bulmaya çalışırım. Fakat nereden bulmalı, onu düşünüyorum.

- Sen istersen bulursun.

- Anladım amma, şimdi piyasada kesat var. Papel çokluk düşmüyor.

- Bahane çıkarma... Ev işi olunca ağzını burnunu eğersin, kendi işin olursa çabucak bulursun.

- Biz de bulamam demedik, nereden bulacağımızı düşünüyoruz. Sen kefil olsan sarraf Vasil’den alırım.

Mustafa Efendi sinirli sinirli güldü:

- Yuff... Akla bak... Ben kefil olacağım, sen para alacaksın! Haydi aptal babanın akıllı oğlu! Ben istesem kendim alamaz mıyım?

Ayağa kalktı: Lâtasının kollarını geçirerek kapıya doğru yürüdü, iki kardeşe sert baktı:

- Ne yapıp yapın bu parayı bulun, yoksa bu evin semtine uğramayın.

- Ararız.

Con Hoca Mustafa Efendi odadan çıktı, iki kardeş bir müddet bakıştılar.

Belma biraz düşündü:

- Ben yirmi lira bulurum, dedi.

- Nereden bulursun?

- Bulurum dedim ya...

Salih, karyolasına çıktı, arkası üstü uzandı, bir müddet hayallere daldı, sesini çıkarmadı. Sonra yatakta doğrulup bir sigara yaktı. Belma'yı yanına çağırdı:

- Otur şuraya... Seninle esaslı konuşalım. Benim gayet vâsi bir plânım var. Sana anlatacağım.

Belma, karyolanın başucundaki sandalyeye yerleşti, bir sigara da o yaktı, dirseğini yastığa dayadı, ağzından öbek öbek salıverdiği dumanlara bakarak gözlerini kırptı:

- Anlat, dedi.

*

* *

Behiç'le Siyret, köşkten çıkınca Tepe'ye doğru yürümüşlerdi. Yollar tenha. Kolkola yaslandılar. Siyret, Güzide ile son macerasını anlatıyor:

- Tuhaf şey, âdeta hiç mukavemet etmedi gibi, diyordu.

- Onun sana teslim olacağı evvelden belli idi. Bakışlarındaki arzuları okuyordum, herhalde biçarenin tahayyül ettiği erkek sen oldun.

- Anladım amma, ona tecavüz etmek hiç aklımdan geçmiyordu. Yalnız kollarımın arasında onu biraz sıkmak istedim, baktım ki fevkalâde heyecana düşüyor, titriyor, âdeta kendini kaybediyor, eh.. durur muyum ya...

İkisi de güldüler.

Behiç, bastonunu havaya savurarak taşlara vurdu:

- Ben senin kadar talihli çıkmadım. Ufak tefek bazı yanlışlıklar, manevra hataları yüzünden fırsatı kaçırdım. Artık bu işi becerebileceğime de emniyetim kalmadı. Mebrure pek acayip mahlûk azizim.

- Acayip değil, fazla ciddi... Bu muhite iyice ısınamadı, tadını alamadı. Alelâde kadınlara tatbik edilen plânlarla bu kız ele geçirilemez.

- Çok doğru, ben de ayni şeyi düşünüyorum.

- Bu kızın aşka ihtiyacı var. Kalbi pek zayıf. Başından bazı felâketler geçtiği için fazla hislenmiş. Sen onun karşısına çapkın bir adam gibi çıktın.

- Evet, hata ettim.

- Halbuki daha platonik, daha manidar gözükecektin. Burası mühim bir nokta...

- Hakkın var. Alışkanlık beni şaşırttı. Mebrure'yi salon kızı zannettim. Halbuki! Halbuki! Büsbütün başka tertip... Babasını kaybetmiş, tanımadığı bir şehre düşmüş, bilmediği bir muhit içinde yaşamaya mecbur kalmış bir kız, ne düşünebilir? Ne isteyebilir? Herşeyden evvel bu karışık hayata bir nihayet vermek değil mi? Mebrure pek iyi anlar ki bu hayatın sonu berbattır.

- Binaenaleyh evvelâ yakayı sıyırmak ister.

- Yakayı sıyırıp da nereye gidecek? Hiç! Becerikli, yırtık bir kız değil ki mağazalarda, devâirde iş arasın, bulsun, buna imkân yok. Oturduğu yerde oturmaya mecbur... Şimdilik babasını bulmak ümidinde... Bu ümit de azalırsa, muhite uymaya mahkûm kalmaz mı?

- Kendini müdafaa eder.

- Nitekim ediyor. Fakat ne zamana kadar?

- Daima müdafaa edebilir. Sana aldanmadı diye annen onu evden kovmaz ya...

- Canım, zaten cebren iş olur mu? Hele bu kıza kuvvetle hareket etmek yanlıştır. Kızarsa çıkıp gider, aç kalır, sürünür, yine bize uğramaz, malûm... Fakat Mebrure'nin mutlaka gizli bir fikri vardır.

- Ne gibi?

- Meselâ, şu fırsatta kendisine münasip bir koca bulmaya çalışmaz mı? Her genç kızda ilk sevk-i tabiî budur. Ben de olsam kendime münasip bir eş ararım. Bence Mebrure'nin en büyük arzusu kendisine bir zevç bulmaktır.

- Olabilir.

- Muhakkak böyledir. İster ki bu zevç, kendi halinde, uslu, hassas, iyi kalpli bir genç olsun, ailesini geçindirecek kadar para kazansın...

- Her genç kızın istediği budur.

- Tamam... Hele bu tıynetteki kızlar, hafifmeşrep, çapkın, hovarda adamlardan nefret ederler. Böyleleriyle evlendikleri zaman bedbaht olacaklarını pek iyi bilirler. Bunun için benim ilk görünüşümü hiç beğenmemiştir. Sevimli fakat sefih bir adam demiştir. Bu düşünce, onun bana karşı mukavemetini çoğaltır. Şimdi plânı değiştirmek, kıza uslu akıllı görünmenin çaresine bakmak lâzım. Belma ve Salih'le hesabı kesmek iyi

oldu. Hareket Mebrure'de hüsnü tesir bırakmıştır. Çünkü bu iki kardeşten nefret ettiğini görüyordum.

- Bilmem. Senin bundan sonra Mebrure'ye uslu akıllı görünebileceğini tahmin edemiyorum. Bu biraz fedakârlık meselesi... Güç bir rol...

- Güç amma yapacağım! Şaka değil, bu kız benim kanımı alevlendiriyor. Aşağı yukarı kendimde zaaf hissediyorum. Artık bu muhitin sahte ve hilekâr kadınlarından yoruldum. Böyle acemi, saf, inatçı bir kızla meşgul olmak hoşuma gidiyor. Sonra güzel şey de azizim... Gece odasına girdiğim zaman, hele kollarımın arasında bir saniye çırpınırken gözleri öyle kaynıyor, saçları öyle nefis ürperiyor ki hâlâ aklımdan çıkmıyor. Âşık olmak istidadında değilim amma üzerimde tesir yaptı azizim.

- Âşık da olabilirsin, mâni yok, sen şimdiye kadar hiçbir kadından bu derece mukavemet görmedin, bu mukavemet seni zaafa düşürebilir.

- Onu bilmem. Fakat bugün bence en büyük zevk Mebrure'yi tahayyül etmektir. En büyük zevk, hiç şüphesiz, mübalâğasız... Bu tahayyül başıma sıcaklık veriyor, beni değiştiriyor, bu tahayyül günümün birçok saatlerini işgal ediyor, yatakta beni birkaç kere çeviriyor...

- Eyvah, dostum... Bir âşık gibi söylüyorsun.

- Acele etme... Sana âşık olmak istidadında bulunmadığımı birkaç kere ispat ettim sanırım.

- Fakat bu sefer... Fazla müteheyyiç görünüyorsun.

İki arkadaş düşünerek yürüdüler. Sonbaharın sisli bir günü idi. Abidenin çıplak taş bedeni, donuk ve bulanık ufkun önünde silik, belirsiz duruyor, ara sıra yerden kalkan bir toz kümesi arkasında gözden kayboluyordu. Yollarda kimse yoktu. Siyret sordu:

- Köşkten çıktığımız zaman bu Bedosyan Hanı meselesinin Salih'e bir belâ açacağını söylüyordun.

- Muhakkak.

- Fakat demin bir şey aklıma geldi: Salih bu işten yakayı kurtarırsa sen fena bir tehlikeye düşersin zannederim. Ben kendi hesabıma Salih'ten korkarım.

- Salih'in korkulu bir adam olduğunu ben de biliyorum. Fakat onun elini kolunu bağlıyacağım. Yakayı sıyırması mümkün değildir.

- Şimdi karakolda mı acaba?

- Karakoldan çıkmıştır amma, bunun hiç ehemmiyeti yok. Ben onu cinayet mahkemesine çekeceğim. Çaresini buldum.

İki dost daha fazla yürümek istemeyerek, Tepe’ye varmadan geriye döndüler.

Caddeye kadar ikisi de susuyor, ikisi de düşünceli görünüyor, sallanarak yürüyorlardı.

Tramvay yolunda Siyret Behiç’e elini uzattı:

- Bankaya bugün de geç kaldım. Birkaç gündür çok asıyorum. Tembelliğim şefin kulağına giderse fena...

- Güle güle. Ben de eve gidiyorum. Biraz uzanıp kitap okuyacağım. Dinlenmeye ihtiyacım var. Bana yarın uğra. Kulüpte buluşamazsak eve mutlaka gel.

İki arkadaş yorgun gözlerle bakışarak ayrıldılar.

Aradan on gün geçti.

Bu on gün içinde köşkün hali çok değişti: Hiçbir gün evde oturmayan Nazmiye Hanım, sabahtan akşama kadar köşkten ayrılmıyor, çok defalar odasına kapanarak dikiş dikmekle oyalanıyordu.

Nevin'in perşembe günleri kabul davetleri kalmamıştı. Resmî dostlarına birer kart göndererek baş ağrılarından dolayı bu kabullere fasıla verdiğini bildirmişti. Mamafih, annesi gibi evde oturmuyor, öğleden sonra çıkıyor, eve pek geç vakit geliyordu. Yüzünde can sıkıntısı izleri vardı. Sinirli görünüyor, ufak şeylere kızıyor, herkesi tenkit ediyor, pek sevdiği Napolyon'u bile ara sıra dövüyordu.

Behiç, kulüpten istifa etmiş, bir daha hiç kumar oynamak istemediğini söylüyor, Siyret geldiği zaman beraber sokağa çıkıyor, gelmediği günlerde de odasına çekiliyor, ne ile meşgul olduğunu hissettirmeyerek saatlerce orada kalıyordu. Köşkte herkese karşı birdenbire pek nazik olmuştu. Annesinin ve kız kardeşinin sinirlerini yatıştırmaya çalışıyordu. Mebrure'ye karşı hürmetkârdı. Genç kızı her zaman dikkatle dinliyor, sözlerine çok ehemmiyet verir görünüyordu.

Mebrure, köşkün bu değişikliğinden pek memnundu. Onun ne zamandan beri bu ıssızlığa ne kadar ihtiyacı vardı. Kendini dinlemek, zihnini toplamak, hâtıralarıyla yalnız kalmak için saatler buluyordu. Bazen, Nazmiye Hanımın dikişlerine yardım ediyor, bu haşarı kadının böyle uslu uslu odasında oturup çalışmasına şaşıyordu.

Bir gün dedi ki:

- Hanımefendi... Böyle sessiz çalışmak ne iyi! Ben bütün hayatımda bu sadeliği özledim. Bu rahata kavuşmak istedim.

Nazmiye Hanım birdenbire canlandı:

- Aman sus kızım... Benim içimi hafakanlar boğuyor, bu hayattan hiç hoşlanmıyorum. Keşke bazı münasebetsizlikler olmasaydı da ahbaplar yine sık sık gelselerdi. Şimdi evin içi mezarlığa döndü. Nevin yerinde oturmuyor, oturduğu zamanlar suratı asık: Behiç eski şen Behiç değil; Evdoksiya bile odasına kaçıyor, Napolyon bile eski sevimliliklerini bıraktı. Bütün bunları o kâfir Salih yaptı. Ben Belma'yı kandırdım, fakat Salih'in vakası üzerine muvaffak olamadım. Şimdi yeni bir hayat kurmak ne güç, ne güç... Onlara alışmışız. Ben Naciye'yi canım gibi severim. Güzide'yi Nevin'den ayırt etmem. Belma da bizi pek eğlendirirdi. Nizamettin Bey tatlı dilli bir adamdı. Dünyanın dört köşesini dolaşmış edep bilir, terbiye bilir, söz bilir, muamele bilir bir adam... Hepsi gelmez oldular.

- Naciye Hanım niçin gelmiyor?

- Anlayamadık ki... Ne oldu? Aklım ermiyor...

- Nadir Bey de hiç gelmiyor.

Birdenbire içeriye giren Behiç, Nazmiye Hanımın sözünü kesti:

- Anne... Salih'i kudurtacağım, yarın bütün gazeteler: "Bir serserinin dolandırıcılıkları... Bedosyan Hanı meselesi" diye, büyük yazılarla Salih'i ilân edecekler.

Nazmiye Hanım, elindeki dikişleri bir kenara atarak:

- Sahi mi? diye bağırdı.

- Şimdi İstanbul'dan geliyorum. Bir haftadan beri adliye koridorlarında dolaşıyor, Salih'in evrakını buldurmakla uğraşıyordum. Artık bütün vesikalar elimde. Melunu sadece rezil etmekle kalmayacağım, hapse de tıktıracağım.

Behiç, söylerken annesinin yüzü buruşuyor, gözleri endişe ile küçülüyordu: "Amma... Bilmem ki.. tuhaf iş" diye mırıldanıyordu.

Behiç erkekçe bağırdı:

- Korkulacak hiçbir şey yok... Burası medenî bir şehir... Beni kesemez ya...

Sonra Mebrure'ye dönerek biraz eğildi, yavaşça sordu:

- Siz ne düşünüyorsunuz? Haksız mıyım?

- Meseleyi bilmiyorum ki...

Behiç, genç kıza biraz daha yaklaşarak, daima ayakta ve hürmetkâr, dedi ki:

- Salih için ne düşündüğünüzü söyler misiniz? Sizde nasıl bir tesir bıraktı?

Mebrure bu suale hemen cevap vermedi. Çünkü onun fikri daha umumî idi: Bu eve gelenlerin hepsi hakkında aynı şeyi düşünüyordu. Eğer hakikî fikrini söylemek lâzım gelseydi, diyecekti ki: "Bu evin bütün insanları bende fena tesir bıraktılar. Ne yapayım ki aranızda bulunmaya mecburum. Çok şükür birkaç günden beri evde herkes kendi halinde, eski dırıltılar kalmadı, o hal devam etseydi, hakkınızda fikrim pek fena olacaktı..."

Genç kızın bu manâlı sükûtunda ne düşündüğü tahmin edilmiyor değildi. Bu manâyı ana oğul pek iyi anladılar. Behiç sualini yenileştirdi:

- Burada gördüğünüz simalar arasında, Salih'ten daha âdisi var mıdır?

Sualin böyle ansızın değişmesi üzerine genç kız birden silkindi, uyandı, hemen tasdik etti:

- Ah elbette: Elbette... O adam buraya hiç lâyık değildi.

- Düşününüz ki melun başka bir adam namına sahte ilmühaber tanzim ettiriyor, o adam namına bir han satıyor, parasını yiyor, sonra elini kolunu sallayarak buralara kadar sokuluyor. Ben bunu evvelce bilseydim, bu eve sokar mıydım?

Nazmiye Hanım oğlunun sözünü kesti:

- Gazetelerin hepsi yazacaklar mı?

- Öyle ya hepsi.

Behiç ansızın bahsi değiştirerek dedi ki:

- Anne... Sana daha mühim bir havadisim var. Ben bugün Naciye Hanımı gördüm.

- Naciye Hanımı mı? E... Söyle nerede?

- Eminönü'nde... Yanında şişmanca bir erkek vardı. Beni acele durdurdu: "Size iyi ki rast geldim. Mühim söyleyeceklerim var!" dedi, halbuki benim işim çoktu, yolda konuşamayacağımızı, bu akşam buraya gelmesini söyledim.

- Gelecek mi?

- Gelecek.

- Gece mi kalacak?

- Ben onu yemeğe çağırdım. Belki gece de kalır.

- Tabiî kalır... E.. Öfkeli miydi?

- Herhalde sinirli görünüyordu. Benimle karşı karşıya gelince öyle şaşırdı ki ceketimin ucundan bile çekti. Ben de bu hareketine sinirlendim.

- Bu hakikaten mühim mesele... Demin biz de Mebrure ile Naciye'den bahsediyorduk. Kız niçin gelmediğini soruyordu.

Nazmiye Hanım ayağa kalktı, dışarıya çıkarken Behiç'e gözleriyle işaret etti: Ana oğul, sofada bir köşeye çekildiler.

Kadın oğlunun gözlerinin içine bakarak sordu:

- Naciye Hanım, meseleyi öğrenmiş midir dersin?

- Zannederim.

- Nereden hükmediyorsun?

- Pek dargın görünüyordu. Ben yürüyüp gitmeseydim acı şeyler işitecektim. Halinden anlaşılıyordu. Güzide annesine meseleyi anlatmış olacak.

- Peki... Ben bu kadına şimdi ne cevap vereyim?

- Onu bilmem... Fakat... Bu işte senin ne alâkan var. Naciye Hanımın sana kızmaya hakkı yok. Sen dersin ki: “Böyle olduğunu bilmiyordum, sonradan öğrendim. Behiç’le Siyret benden gizlediler”; kabahat bizim üstümüzde kalır.

- Bu iyi... İyi ama sen ne cevap vereceksin?

- Bana ne canım? Güzide, on altı, on yedisine gelmiş. Aklı başında, iyiyi kötüden ayıracak bir kız... Siyret’le aralarında bir kaza olmuş, benim ne dahlim var? Mamafih, şimdi bankaya telefon eder, Siyret’i buraya çağırırım. Naciye Hanım gelmeden meseleyi onunla bir kere konuşuruz.

- Hayır, hayır, daha acele etme, kadın gelsin, maksadı nedir anlayalım. Siyretle sonra konuşuruz.

- Sen bilirsin. Herhalde bu işte her iki tarafı da uzlaştıracak bir vasıta oluruz.

Behiç odasına çıkıyordu. Nazmiye Hanım bahçeye indi.

Nevin bahçede idi, köşke yeni gelmişti; köpeğine et yediriyor, Fransızca şarkının nakaratını sık sık tekrar ediyordu. Annesi kızını görünce:

- Sen burada mıydın? Gel, mühim işler var, dedi. Behiç’in verdiği havadisleri kızına anlattı. Nevin, Salih meselesine ehemmiyet vermemişti, fakat Naciye Hanım’ ın Behiç’e rast gelişini öğrenince meraka düştü, köpeğini bıraktı, hâlâ elinde tuttuğu gümüş torbasının kapağını sık sık açıp kapayarak: “Sahi bu mühim, sahi bu mühim...” diye söylenmeye başladı. Düşünüyordu ki eğer Naciye Hanım Güzide’nin başına geleni öğrenmişse mutlaka bir dırıltı çıkarır, kızını Siyret’e vermeye kalkardı. İş mahkemeye düşünce de netice bu olacaktı. Nevin Güzide’yi kıskandığı için değil, elinden Siyret gibi mükemmel bir âşıkı kaçıracağı için endişeliydi. Kazara Siyret Güzide’yi nikâhla almaya mecbur kalırsa Nevin muhite karşı gülünç bir vaziyete düşecekti. Çünkü herkes, Kommersiyale bankasının Siyret Beyi, sefaret müsteşarı Nafi Beyin kerimesi Nevin Hanımın âşıkı zannediyordu. Nevin köşkün içyüzünü bilmeyenlere iyi propaganda yapmıştı.

Birdenbire haykırdı:

- İspat yok... Güzide ile Siyret’in münasebetini.. Naciye Hanım nasıl ispat eder?

- Nerede?

- Mahkemede.

- Mahkeme de nereden çıktı? Bu işin mahkemeye düşmesine ne Siyret razı olur, ne de ben... Evimde böyle rezaletler olduğunu herkesin öğrenmesini ister miyim?

- O halde?

- O halde iş mutlaka gönül rızasıyla bitmeli.

- Gönül rızası nedir?

- Naciye Hanımı ikna etmeye çalışmalıyım.

Nevin ümitsizlikle başını salladı. Dizlerinin dibine çömelmiş yatan Napolyon'un başını okşuyor, düşünüyordu.

Daha hava kararmamıştı. Bütün köşk halkı bahçede idiler.

Naciye Hanımın parmaklıklı bahçe kapısını açtığını Behiç annesine haber verdi. Nazmiye Hanım, başını çevirdiği zaman, Naciye Hanımın sert, kati, âdeta askerce adımlarla kendilerine doğru yürüdüğünü gördü, ayağa kalktı, hasretine hiç dayanılmayan bu dostu kucaklamak ister gibi kollarını açarak bağırdı:

- Neredesin cicim, nerelerdesin? Bu kadar ihmalcilik olur mu? Aşkolsun!

Naciye Hanım, bu iltifatlı karşılanışa aynı hararetle mukabele etmedi. Hep o ciddi yürüyüşüyle yaklaştı, kendisini kucaklamak isteyen Nazmiye Hanımın kollarından sıyrıldı, herkese kısa bir: "Bonsuvar" diye mırıldandı, sonra Nazmiye Hanıma hafif çatık kaşlarla bakarak, resmî bir eda ile söyledi:

- Sizinle biraz hususî görüşmek istiyorum.

- E, haydi içeriye girelim.

- Hayır, hemen gideceğim, burada konuşmalıyız.

Nazmiye Hanım'ın arzusu katiydi. Bunu hisseden Behiç, Nevin, Mebrure hemen ayağa kalktılar, iki kadını yalnız bırakmak için köşke yürüdüler.

Nazmiye Hanım, arkadaşının biraz pembeleşen yüzüne, asabiyetle kısılmış gözleriyle bakarak mırıldandı:

- İçeriye girmeliydik.

Naciye Hanım, bahçenin demir iskemlelerinden birine oturdu, çarşafının iğnesini çıkararak yorgun bir nefes bıraktı:

- Ben sana gücendim, dedi.

- Neden canımın içi?

- Neden olduğunu sen bilirsin. Diplomatlığı bırak da açık görüşelim.

Nazmiye Hanım için mühim bir saniye idi. Anlamıyor görünmekte muvaffak olmak lâzımdı. Yoksa bütün emekleri başlangıçta heba olacaktı. Kaşlarını maharetle yukarı kaldırdı, çehresine, istidadı olduğu kadar hayret manâsını vermeğe çalıştı, ağzını yarı açarak Naciye Hanım'a bir müddet baktı:

- Anlayamıyorum, dedi.

Bu hayret, Naciye Hanımı sinirlendirdi. Hazırladığı hücuma başlamağa sevk etti.

- Nasıl anlamıyorsun? Güzide'nin başına gelenleri hâlâ mı bilmiyor görüneceksin? Hâlâ mı benden gizleyeceksin? Senin arkadaşlığın böyle mi olacaktı? Biz birbirimizi aldatmak için mi dost olduk? Güzide'nin felâketini benden gizleyebileceğinizi sandınız değil mi? Kızım bunu bana söylemeyecek sandınız.

- Peki amma iki gözüm...

- Hayır Nazmiye Hanım, bak sana hanım diyorum, çünkü artık senin canının içi de değilim, iki gözün de değilim, artık yabancı bir kadınım, aramızda dostluk da kalmadı.

İki kadın da sustular.

Nazmiye Hanım, bu sitem fırtınasının geçmesini bekliyordu. Arkadaşının sustuğunu görünce dedi ki:

- Pek sinirlisin, hakkın var, ben de senin yerinde olsam üzülürüm. Canım sıkılır, hakkın var amma... biraz sakin ol, etraflı konuşalım. Güzide yalnız senin kızın değildir, ben de onu senin kadar severim.

- Sen sevdiklerini böyle mi seversin? Onların felâketlerine böyle mi iştirak edersin? En müthiş zamanlarında...

- Canım Naciye, yavrum, iki gözüm, canımın içi, bırak şu asabiyeti, biraz beni dinle...

- Söyle bakalım, söyleyecek nen var...

- Sen akıllı bir kadınsın, böyle hırçınlıklar sana hiç yaraşmıyor. Şimdi azıcık dikkat et, benim nazarımda Siyret de, Güzide de aklı başında insanlardı, onlardan hiç ummadığım bir hal çıktı, şaşırdım, canım sıkıldı, fakat olmuş bir şeye ne yapabilirdim? Elimde ne vardı? İkisi de büyümüş çocuklar, ikisi de iyiyi fenadan ayıracak yaşta...

Naciye Hanımın tereddüdünü görünce Nazmiye Hanım daha cesur bir talâkatla devam etti:

- İşin aslını öğrenince yüreğime iniyordu. Koşup sana gelecektim. Fakat bir takım dertler daha çıktı, senin de bana koşup geleceğini hissettim, halbuki hiç gözükmedin. Ne ise cicim, keder kederdir. Yerden göğe kadar hakkın var, hepimize kız. Hepimizi payla... Annesin, kalbin zayıftır, değil böyle büyük kederlere, ufacık şeylere de müteessir olursun tabiî bir şey... Artık uzatma da bir çare düşünelim.

Naciye Hanım birdenbire cevap verdi:

- Çare bir tane: Evlenirler.

Nazmiye Hanım, son sözün bu olduğunu biliyordu. Naciye'nin iki üç seneden beri Güzide'ye koca aradığını anlamamış değildi. Eğer bildiği Naciye ise, bu fırsattan elbette istifade edecek, kızını Siyret gibi varidatı sağlam bir gence vermeğe uğraşacak, elinden geldiği kadar çalışacak, icap ederse mahkeme rezaletini de göze aldıracaktı. Çünkü sel gider kum kalır, çünkü mahkeme dırıltıları iki üç ay sürer, fakat neticede Naciye Hanımın arzusu yerine gelir.

Nazmiye Hanım bu düşünceleri ima etmek için başını eğdi:

- İşte bu... Senin başka fikrin olmadığını bilirim, dedi. Fakat şimdi beraber düşünelim. Siyret böyle bir teklifi reddetmek ister mi istemez mi?

- Reddedecektir.

- Hayır... Hemen buna hükmedivermemeli... Güzide'ye karşı ne fikir beslediğini biliyor muyuz?

Naciye Hanım sordu:

- Sana Siyret hiçbir şey söylemedi mi?

- Hayır.

- Behiç?

- Behiç'le de bu meseleyi inceden inceye konuşmadım. Fakat şimdi içeriye girelim, bulalım, kendisiyle görüşelim, fikrini anlayalım.

İki kadın ayağa kalktılar. Naciye Hanım diyordu ki:

- Bu iş bu gece kararlaşmalı ki ben de rahat uyku uyuyayım, gecikmesine tahammül edemem.

İçeri girdiler: Nazmiye Hanım, hizmetçiyi göndererek Behiç'i çağırttı: Genç adam, fikirlerini kısaca söyledi:

- Siyret'in Güzide'den nefret etmediğine eminim. (Naciye Hanımın kaşlarını çattığını gördü). Âdi, ahlâksız bir adam olmadığını, böyle bir genç kızı kandırmak istemeyeceğini de bilirim. Eğer ben, annem, Nevin ısrar edersek onu ikna ederiz. İsterseniz ben onu şimdi gider bulurum.

Nazmiye Hanım soruyordu:

- Nerededir?

- Evinde...

Naciye Hanım muvafakat etti. Ayağa kalkıyordu. Nevin içeriye girdi, Behiç'e nereye gittiğini sordu.

- Siyret'i bulacağım.

- Siyret şimdi gelecek.

- Ne biliyorsun?

- Bugün beraberdik.

Kadınlar "iyi..." diye mırıldandılar.

Yemekten sonra Nazmiye Hanımla Naciye Hanım ve Behiç salona çıktılar. Mebrure ile Nevin aralarında değildi.

Siyret gecikmedi. Köşke girince hizmetçiden öğrendi ki Naciye Hanım kendisini salonda bekliyor... Tereddüt etmeden merdivenleri çıktı, serbest, kendine hâkim, vakur tavrıyla salona girdi.

Naciye Hanım, ilk defa gördüğü bir adama bakar gibi mütecessis gözlerinden Siyret'in hiçbir hareketini kaçırmıyordu. Behiç dedi ki:

- Siyret, Naciye Hanım bilhassa seni görmek için gelmiş, mühim birşeyden bahsedeceğiz.

Bu sözleri söylerken arkadaşının yüzüne sabit gözlerle bakıyor, fevkalâde bir vaziyeti ona hissettirmek istiyordu:

- Gel şöyle yakına... Çünkü bizim kararımız verildi, iş senin kararına kaldı.

Siyret ticarî bir meseleyi halletmek üzere toplandıkları zaman iş adamlarının aldıkları kati tavırlarla fesini başından attı, bir köşe koltuğuna oturdu. Ayaklarını biraz uzattı ve bir sigara yaktı: Müzakereye hazırdı.

Naciye ve Nazmiye Hanımlar bakıştılar. Söze hangisinin başlaması daha münasip olacağını tayin etmek istemişlerdi. Naciye Hanımın küçük bir baş işareti bu salâhiyeti Behiç'in annesine bıraktı.

Nazmiye Hanım Siyret'e bakarak başladı:

- Sizi İstanbul'da tanıyan hiç kimse yoktur ki zekânızı, hele iyi kalpliliğinizi takdir etmesin. Bunlardan birincisi Naciye ile benim. Sizin dostluğunuz her ikimiz için de daha kıymetli oldu.

Siyret ayaklarını biraz geri çekerek müstehzi bir kelime fısıldadı ki işitilmedi. Fakat, galiba: "Teveccühünüz hanımefendi" demişti. Nazmiye Hanım devam etti:

- Yalnız... geçenlerde... bir küçük vak’a...

Nazmiye Hanım hemen söze karıştı:

- Küçük mü ya...

- Bir büyük vak’a bu evde hepimizin canını sıktı.

Siyret’le Behiç bakıştılar. İkisi de gülümsüyordu. Behiç bu bakışla: “Şu vaziyet pek şık!” Siyret de: “Annenin diplomatlığına hayranım!” demek istiyordu.

Nazmiye Hanım, bu bakışları görmemezlikten geldi:

- Canımızı sıktı, inkâr edemeyiz, çünkü bu evin en kıymetli erkek misafiri sizsiniz, en sevimli kadın misafirleri de Naciye ve Güzide’dir.

Siyret hiç cevap vermiyor, sigarasının dumanlarını ağzında hapsederek muntazam halkalar yapmağa uğraşıyor, kayıtsız görünüyordu.

Nazmiye Hanım hep devam etti:

- İnsan hali.... Dünyada fena şeyler olur... Hele gençlikte herkesin başına gelir... Zavallı kadınlar buna âdeta... mahkûm...

Naciye Hanım arkadaşının sözünü şiddetli bir sitemle kesti:

- Nazmiye... Lâkırdıyı uzatma, maksadını söyle!

- Peki, canım, merak etme, netice oraya geliyor, evet, Siyret Bey... Bilirsiniz ki kadınlar çok zayıftır. Böyle felâketlere istemeyerek düşerler, ellerinde silâhları yoktur, kendilerini müdafaa edemezler. Eğer erkek hakşinas, yani.. bütün manâsıyla insan.. değilse.. iş ona vazifesini tanıtmaya kalır. Bunun için de bir vasıta.. kanundur. Tabii.. burada, benim evimde, böyle şey düşünülmez, madem ki, hepimiz azçok aklı başında insanlarız, meseleyi aramızda hallederiz.

Siyret, hemen ayağa kalktı. Naciye Hanıma doğru iki adım attı, gayet katî sordu:

- Ne istiyorsunuz, hanımefendi, para mı, izdivaç mı?

Naciye Hanım tereddüt etmeden cevap verdi:

- İzdivaç.

Siyret, kayıtsız ve serbest tavırlarını bırakmadan:

- Pekâlâ, dedi. Hiçbir kayda, şarta tâbi olmadan kızınızı alacağım. Nişan, nikâh, düğün günlerini siz tâyin ediniz.

Nazmiye Hanım: “Bravo!” diye bağırdı. Naciye Hanım, hiç beklemediği bu süratli karara şaşarak müstakbel damadının gözlerine bakıyor, ne kadar ciddi olduğunu tahmin etmek istiyordu. Behiç de hayret etti ve düşündü: “Siyret şaka mı ediyor?” hayır şaka etmediği meydanda idi,

bu sözleri söyledikten sonra, iki kadını da resmiyetle selamlayarak salondan çıktı. Behiç de arkasından koştu.

Sofada arkadaşına hayretle sordu:

- Ne yaptın Siyret?

- İki yüz lira kaybettim.

- Ne gibi?

- Ne gibi olacak, Güzide'yi boşamak için iki yüz lira kâfi. Bizde bu talâk kanunu olduktan sonra, izdivaçtan hangi erkek korkar? Zaten bu neticeyi tahmin ediyordum. Naciye Hanım gürültüden hoşlanan bir mahluktur. Reddetseydim işi mahkemelere sürüklerdi. Bunu sana da bir iki kere söylemiştim.

- İzdivaç ihtimalini hiç hatırımıza getirmemiştik.

- Benim ara sıra aklıma geliyordu.

Behiç güldü:

- Tuhaf şey monşer... Ben bu işe şaştım, bizim evde bir izdivaç kararı verileceğini hiç ümit etmezdim.

- Benim pratik bir adam olduğumu bilirsin. Senin gibi işi uzatmam, gürültüden hoşlanmam...

- Peki monşer amma, bu izdivaç senin muhitteki kredini düşürmez mi?

- Bilâkis... Herkes meseleyi anlayacak.

Merdivenleri iniyorlardı, bahçeye çıktılar. Siyret devam etti:

- Hele düğünden bir ay sonra kızı boşadığım zaman... Ben bu kararı bir saniyede verdim, hiç tereddüt etmedim, müteessif de değilim, çünkü pek basit bir karar.

Bahçede yürüyorlardı. İki beyaz gölge ile karşılaştılar:

Mebrure ve Nevin...

İki kız, merakla durdular. Nevin, her iki erkeğin yüzlerini görmeye çalışarak:

- Ne o? Müzakere bitti mi? dedi.

Behiç gerilen sinirlerinin bir hamlesiyle uzun bir kahkaha attı:

- Gelecek aya düğünümüz var.

Siyret de, karanlıkta parlayan beyaz dişleriyle gülüyordu:

- Güzide'yi alıyorum.

Kızlar evvelâ inanmadılar. Mebrure, bunu o kadar lâtife zannetmişti ki dudak bükerek başını çevirdi. Erkeklerin hain istihzaları canını sıkmıştı.

Behiç, âdeta askerî bir müzakereye benzeyen sahneyi, annesinin ne mahâretle söz söylediğini anlattı, meselenin ciddî olduğunu söyledi.

Nevin inanmamak için sebep kalmadığı halde, Siyret'in yüzüne dikkatle bakıyor:

- Bu ne demek sersem!

Demek istiyor, azar azar kalbini sıkan bir öfke ile yüzünü buruşturuyordu.

Siyret, Nevin'in koluna girdi, biraz uzaklaştılar, yalnız kalınca dedi ki:

- Mecbur oldum.

Nevin'in sesi nefretle titredi:

- Sebep?

- Naciye Hanımın nasıl bir mahlûk olduğunu sana anlatmaya ihtiyaç var mı?

- Nasıl mahlûk olursa olsun, bu yaptığın şey ahmakça, budalaca, sersemce bir iş... Beni de herkese rezil etmek... Sen de alçak mısın?

- Bunun sana ne taallûku var?

- Ooo... O.. rica ederim Siyret, rica ederim, rica ederim, entrikaya başlamayalım.

- Öyle ya, bu karar...

- Hayır gözüm, hayır yavrum, çocukluk istemem, herkes nazarında sen benim âşığımsın, başkasına ait değilsin, başkasına ait olamazsın, hiçbir zaman... Bak, ben Güzide ile geçen şeyi affettim, benim de bir kadınlık itibarım var, oo... tahammül edemem.

Siyret birdenbire durarak Nevinin ellerini tuttu:

- Ben seni şimdiye kadar hiç aldattım mı? Behiç'in Belma'ya yaptıklarını sana yaptım mı? Hayır değil mi? Hayır, elbette hayır... O halde bana itimat et, bu izdivaç senin şerefini artıracak.

- Anlamıyorum.

- Çünkü, Güzide de herkesle beraber görecek ki ben sana eskisinden fazla ehemmiyet vereceğim. Hattâ düğün gecesi vaat ediyorum, daima seninle meşgul olacağım. Güzide'ye hakaret edeceğim, içine şüphe gelmesin, çünkü benim menfaatim bunu icap eder. Ben Güzide gibi manâsız bir çocuğu ihmal etmeye mecburum. Bu izdivacın zarurî olduğunu muhite hissettirmeye mecburum. Hattâ... sana bir vaat daha... düğün gecesi Güzide ile yatmayacağım.

- Ee?

- Evden çıkıp gideceğim.

- Herkes ne der?

- Ne derse desin. Ben pratik bir adamım, masallardan korkmam. Dahası var... düğünden bir ay sonra da Güzide'yi boşayacağım. İşte bu: Kısa, hattâ biraz da eğlenceli bir sergüzeşt...

Nevin sustu: Ağaçların arasında titreşen yıldızlara bakarak düşündü, düşündü:

- İnanmam ki.

- İnanmaz mısın? Seni ne ile temin edeyim, istersen imzam ile teminat vereyim, istersen büyük bir fedakârlık yapayım, fakat en iyi teminat böyle olur.

Nevin'i kucakladı, göğsünde sıktı, saçlarından başlayarak bu sıcak kadın başının her tarafını öptü, öptü.

- Ben daima seninim, şüphen olmasın, dedi.

Behiç'le yalnız kalan Mebrure, hayretini saklayamıyor:

- Yalandır, Siyret Güzide'yi almaz, aldatacaktır, diyordu.

Behiç, sesini incelterek her vakitki hürmetini çoğalttı:

- Mebrure Hanım, siz bizi yanlış tanıyorsunuz, bizi İstanbul'un kalpsiz ve sefih erkekleri sanıyorsunuz, yanılıyorsunuz. Her erkek gibi bizim için de gaye, bir aile tesis etmektir. Düğüne kadar yaşamaktan doymak, yorulmak isteriz, tek ailemize daha fedakâr ve sâdık olalım. Zira pek iyi takdir edersiniz ki mesut bir aile kurmak güç bir şeydir. Hattâ zevçle zevcenin hüsnüniyeti de kâfi değildir. İnsan bir takım fevkalâde şeylerin.. nasıl diyeyim.. bazı tabiî kanunların elinde esirdir. Meselâ, meselâ... Bilirsiniz ki... erkekler, kadınlardan fazla maymun iştahlıdırlar, eğer kadın âlemlerinden fazla yorulmamış iseler, evlendikten sonra da gözleri dışarıda kalır. Zevcelerine ihanet etmeye daha müsait olurlar. Halbuki, kadından yorulmuş bir erkek, yalnız zevcesine merbut kalır, yalnız onu sever, onu düşünür. Siz beni ihtimal ki biraz çapkın.. hattâ sefih sanıyorsunuz. Ben size bunun aksini ispat edemem, çünkü fena bir muhitin içindeyim, dekolte bir piyesin eşhasındanım, ne söylesem faydasız, ne anlatsam beyhude, ne yapsam nafile... Sizin de hakkınız var, hattâ garip bir şey söyleyeyim: Bana karşı bu hareketiniz size hürmetimi de artırıyor, sizi takdir ediyorum.

Behiç sustu. Sözlerinin kızdaki tesirini anlamak için eğiliyor, Mebrure'ye kesin bir dikkatle bakıyordu.

Genç kız, gecenin esmer ve titrek havası içinde, gözlerini yarı kırparak, düşünceli ve hülyalı yürüyor, hislerini gizliyordu. Cevap vermedi, hiçbir şey söylemedi, yalnız, hafifçe açık dudaklarının arasından belirsiz bir fısıltı ile dökülen nefesinin muttarit sesi işitiliyordu.

Yavaş adımlarla, birbirlerine hiç bakmadan köşkün kapısına kadar yürüdüler. Genç kız durdu, beyaz bir ışığa benzeyen küçük elini uzattı. Hâlâ esrarlı bakışlarla titreyen gözlerini Behiç'e çevirdi, yavaşça:

- Bonnüi, dedi.

Behiç.

- Geceniz hayırlı olsun Mebrure Hanım!

Derken genç kızın elini sımsıkı tutuyor, gözlerinin içine bakıyor, biraz evvelki sözlerine aldanıp aldanmadığını anlamaya çalışıyordu.

Fakat anlamadı. Genç kız hemen başını çevirdi, elini çekti, köşkün karanlık methalinde silindi.

Behiç, düşünüyordu: "Ne gizli kalp, ne kapalı ruh.. Hayret..."

*

* *

Ertesi günü akşamı, Mebrure ile hizmetçiden başka kimse yoktu. Genç kız, misafir salonuna çıkarak elektrikleri yaktı, bazı ecnebi mecmualarını karıştırmakla oyalandı.

Artık kendi odasına kapanarak sonu gelmeyen uzun düşünceler içinde hapsolmaktan çekiniyordu. Güzide ile Siyret'in meselesinden sonra büsbütün asabileşmeye, yeniden kendi kendine düşünmeye başlamıştı. Fakat şaşırtıcı bir kararsızlık içindeydi. Fikirleri mevzudan mevzuya atlıyor, onu hemen can sıkıntısına düşürüyordu. Mecmualardan sıkıldı, onları dağınık bir halde yerlerine bıraktı, isterik bir silkinişle yerinden kalktı, gezinmeye başladı.

Zihnine yığılan şeylerin hiçbirini durduramıyor, hiçbir fikri iyice takip edemiyordu. Bir aralık o evde ne yapacağını düşündü, günün birinde ev halkından istiskal, belki de tahkir görmek ihtimalini hatırladı. Sonra, Behiç'in uzun ve biçimli gölgesi, manâlı tavırları, son günlerdeki hareketleri gözünün önüne geldi. Behiç'in mizacındaki değişikliği, kumara, kadına ve sefahate karşı âni nefretini muhakeme etmek istedi. Fakat, hiçbir şeye karar veremiyordu. Bazen bütün ihtimalleri unutarak, Behiç'e mağlûp oluvereceğini, namustan ibaret servetini kaybedeceğini hatırına getiriyor,

tüyleri ürperiyordu. Bir aralık babasını düşündü, korkunç şeyler tahayyül etti, ansızın ölümünü göz önüne getirdi, dişlerini sıkarak, birkaç defa gözlerini yumup açtı, dehşetten titredi.

Biraz piyano... İki adım attı, ondan da vazgeçti, tekrar babasını, Muhacirîn'i, müdürün vaadini düşündü.

Sinirleri gittikçe gevşiyordu. İradesini kötürüm eden bu kararsızlığın azabıyla mücadeleden yoruldu. Koltuklardan birine kendini bırakmak istedi, fakat yine, piyano çalmak arzusuna mağlûp olarak geriye döndü, piyano iskemlesine oturdu. Tuşlara biraz baktı, ne çalacağını tayin etmek istedi.

Heyecanlarını yatıştırmak için tatlı, hüzün veren sakin havalardan birini aradı. Eski bir hava ki, İzmir'de mektebin paslı demir parmaklıklarından Karşıyaka'nın solan ufuklarına bakarken de onu çalardı. Uzak bir âtiye hasretle baktığı o parlak ümit günlerinin havası bu idi; mektepte, cana yakın dostlarla, meçhul hayat için yapılan saf, çocukça tahayyüllerin havası bu idi, en küçük şeyleri keder yaparak dökülen samimi gözyaşlarının ve âdi vakaların çınlattığı kahkahaların havası, ah, ilk gençliğin o bizden ayrıldıktan sonra bir daha hiç, hiç görünmeyen taze ve saf hülya günlerinin havası bu idi.

Mebrure, çalarken daha eski günleri, bütün Manisa'yı çepeçevre dağları, sükût ve gölge dolu akşamları, Anadolu'nun hiçbir yabancı sesle örselenmeyen devamlı sükûnunu, küçük evlerini, babasını, ölen dadısını, hep iyi kalpli komşuları ve arkadaşları hatırlıyordu.

Genç kız iskemlesinden kalktı, geriye döndüğü zaman hayret ve hicap, onu sarstı ve sendeletti: Salonun ortasında Behiç, dişlerine taktığı sigarasının dumanları arasında gözlerini kırparak başını eğmiş, ayakta, hareketsiz, kendisine bakıyordu.

- Affedersiniz. Mebrure Hanım, beni buraya getiren sevki tabiîmdir. Yoksa cüret edemezdim, dedi.

Genç kız, bir şey yapmış olmak için piyanonun kapağını örterken: "Zararı yok, estağfurullah" diyor, fakat sesini kendi bile güç işitiyordu.

Behiç, piyanoya doğru ilerleyerek biraz durdu, korkak bir hareketle yalvardı:

- Devam etmez misiniz?

Mebrure, ilk heyecanından kendisini kurtarmış, genç adama dikkatle baktı:

- Kâfi derecede dinlediniz galiba?

Behiç şaşırmadı:

- Hayır, ben geleli çok olmadı, nihayet... bir dakika.

Genç kız düşünüyordu. Sebebini bulamadığı bir dalgınlık, ruhun garip bir uyuşukluğuyla piyanoya bakıyor, bir türlü başlayamıyordu.

Nihayet, biraz oyalandıktan sonra canlanan, kıvrılıp açılan parmaklarını beyaz tuşlarda asabî hamlelerle koşturarak çalmaya başladı. Bu parmaklar, şuurunun tanımadığı gizli bir irade ile büyük bir çeviklik kazanmış, âdetâ kendi kendilerine kımıldıyor, yürüyor, âdetâ Mebrure'ye tâbî değil görünüyorlardı. O kadar canlı, o kadar hisli, o kadar cevvaldiler. Ve nağmeler, durgun havada ıssız bir gölün kenarındaki taş parçalarına çarpıp dağılan minicik su damlaları gibi, tatlı bir şırıltı ile uzanıp gidiyor, odanın kalın sükûtunu buruşturuyordu.

Behiç, bol bol savurduğu sigara dumanları arasında genç kızın vecdle ürperen gözkapaklarına, kısılan dudaklarına, beyaz titrek ellerine bakıyordu.

Musiki bitince iki genç de sustular: İkisi de bir müddet, ıssız müze dehlizlerinin loş bir köşesinde uzun sükûtlardan ayrılmayan çift heykellere benzediler.

Mebrure, başını kaldırdığı zaman Behiç'in sabit gözleriyle karşılaştı. Bu gözler, bulanık, erimiş ve yaşlı gözbebekleriyle hep sabit duruyor, muammalı görünüyordu.

Genç adam sigarasını söndürmek için bir hareket yaptı, ayağa kalktı, heyecanlı bir sesle:

- Bu romansı, hiç unutmayacağım ve sizden her zaman isteyeceğim, dedi.

Genç kız da kalkmıştı, hafif gülerek kapıya doğru ilerliyordu.

Mebrure salondan çıkmak üzere iken, Behiç elektriği söndürdü. Sofanın lâmbası yakılıncaya kadar karanlıkta kaldılar. Mebrure, ötekinin kesik nefesini hissediyordu, biraz geri çekildi.

Behiç, Mebrure'nin elini buldu ve hemen tuttu. Kızın küçük mukavemetini kırmakta güçlük çekmiyerek toplu, küçük eli dudaklarına götürdü, tazyikini azar azar çoğaltarak dudaklarını sıcak etlere gömdü, genç kız çekinceye kadar, birkaç saniye, güzel kokan eli öptü.

Mebrure elini çekince Behiç sofanın elektriğini yaktı, merdivenlere doğru, arkasına bakmadan koşan Mebrure'nin ihtiras verici vücudunu seyrederek yürüdü ve düşündü: "Bana karşı eskisi kadar vahşi değil."

Genç kız, yalnız kalmak ihtiyacıyla odasına koşmuştu, yemeğe kadar çıkmadı.

Behiç, yemek odasında sesler işitti, sokağa çıkarak Siyret'i aramak niyetinde iken odaya girdi; Nevin ve Siyret, bir koltukta yan yana, diz dize oturmuşlar, pembeleşmiş yüzleri, yorulmuş gözleriyle hararetli konuşuyorlardı.

Behiç, içeriye girince Siyret ayağa kalktı:

- Hah... Neredesin? Seni arıyorum.

- Ben de seni.

İki arkadaş bakıştılar.

Behiç, biraz manâlı titreyen sesini yavaşlatarak ve gülerek Siyret'in elini sıktı:

- Ben yukarda, Mebrure ile yalnızdım.

Biraz düşündükten sonra arkadaşının ve kardeşinin yüzüne ayrı ayrı baktı:

- Fakat sizin yardımlarınıza ihtiyacım var. Bilhassa Nevin'in yardımına...

- Nasıl?

- Mebrure, benim kendisini beğendiğime ve fedakârlıklara hazır olduğuma inanmalıdır. Siz de ona bu telkini yapmalısınız.

Nevin'le Siyret bu fikri tuhaf buldular. Nevin âdeta kahkaha ile güldü:

- Acayip şey... Bunda bizim sana ne hizmetimiz olabilir? Sen bu kızı kendi kendine idare etmelisin.

- Benim yeni plânım mükemmel. Mebrure'ye karşı ben şimdi son derece halûk, bir mahalle beyi gibi akşam ezanında evine gelir, gece sokağa çıkmaz, kadın, kumar nedir, estağfurullah hiç bilmez, vatanına, dinine pek merbut, melâike gibi bir adamım...

Behiç, müstehzi gözlerini bir iki defa kımıldattıktan sonra, daha sıcak devam etti:

- Hattâ.. hattâ.. kıza parlak bir vaatte bulunacağım, ne kadar iyi akıl ettiğime şaşacaksınız, öyle tuhaf tuhaf yüzüme bakmayın, gayet mükemmel bir fikir...

Dışarıda karışık sesler vardı. Nazmiye Hanımın hâkim sesi duyuluyordu: "Evdoksiya, açlıktan bayılıyorum, çabuk yemek.. bir takım fazla koy...

Behiç kapıya bakarak can sıkıntısıyla mırıldandı:

- Annem misafir getiriyor galiba...

Nazmiye Hanım, elinde paketler, siyah çarşafının içinde büsbütün al görünen kızarmış yüzünü mendiliyle silerek içeriye girdi:

- Çocuklar, burada mısınız? Hemen yemeğe oturalım.

Arkasından Nadir girdi, odadakilere umumî bir selâm vererek oturdu:

- Ben hanımefendiye caddede rastladım, beraber geldik...

Behiç, istihza ile:

- İyi ettin, çocuğum, dedi.

Mebrure de içeriye girmişti. Odanın içinde birdenbire verilen selâmlar, sıkılan eller, ortaya atılan samimi ve istihzalı sözlerle karışık bir sahne oldu.

Sofraya oturulduğu zaman, Nazmiye Hanım "buyurun" demeği bile unutarak yemeğe başladı, dolgun ağzıyla özür diliyordu:

- Kusura bakmayın, bugün çok yoruldum. Naciye ile Mahmutpaşa, Eminönü, Galata... Her yeri dolaştık. Ben zaten İstanbul tarafında alışverişe yeminliyim. Zarif yünleri yine Beyoğlu'nda bulduk. Mahmutpaşa'dakiler hep kaba şeyler...

Siyret'i gösterdi:

- Beyefendinin hesabına çalışıyoruz. Müstakbel zevcesini süslemek için uğraşıyoruz.

Siyret, omuzlarını oynattı:

- Zahmet buyurmuşsunuz... ben müşkülpesent değilim, hele Güzide'nin tuvaleti beni hiç meşgul etmez, ona emin olunuz...

Nevin yüzünü buruşturarak söze karıştı:

- Anne, paketleri buraya neye getirdiniz?

- Naciye de yarın köşke gelecek, modistra da gelecek, Güzide de gelecek, hazırlıklar burada olacak...

Nadir, kayıtsızlığını daima muhafaza eden Siyret'in yüzüne dikkatle bakarak anlamak istedi:

- Düğün pek mi yakın? Ben havadisi aldımdı amma böyle hazırlıklara başlandığını bilmiyordum.

Siyret güldü:

- İş başa düşünce!

Nadir: "Ne âlâ, ne âlâ!.." diyordu, gözleri parladı:

- Hem şu günlerde olursa daha iyi... Harbi kazanıyoruz, ordumuz mukabil taarruza geçti.

Behiç birdenbire çatalını bırakarak sıçradı:

- Sahi mi?

Nadir, ağzını yarı açarak Behiç'e şaşkın şaşkın baktı ve güldü:

- Sana ne? Sen yemeğini ye! Mukabil taarruz nedir anlar mısın?

Behiç, Nadir'in yüzüne en samimi bakışlarını serperek cevap verdi:

- Olabilir Nadir, senin benim için böyle düşündüğüne ihtimal veririm, mümkündür, fakat yanıldığına da hiç şüphen olmasın. Sana daha garip bir şey söyleyeyim mi? Ben Anadolu'ya da gitmek istiyorum.

Mebrure, Behiç'i dikkatle süzüyor, samimi olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. Nazmiye Hanım da hayret içindeydi. Yalnız Siyret ve Nevin bu taaccübün azabından kurtulmuşlardı.

Nadir dedi ki:

- Anadolu'ya gitmek isteyen ikileşti. Salih de dün bana Anadolu'ya gideceğini söylüyordu.

Behiç'in yüzüne pek mânâlı bakarak devam etti:

- Salih'in İstanbul'da gizli bir tasavvuru var, onu yaptıktan sonra Anadolu'ya gidecek, asker olacakmış... Bu tasavvurun ne olduğunu bilmiyorum, yalnız korkunç bir proje olduğuna eminim.

Herkes Nadir'e baktı, izahat isteyen gözler parlıyordu. Nadir izah etmek istedi:

- Salih'in son günlerindeki hali acayipleşti. Eski bildiğiniz Salih değil. Artık lâtifeler yapmıyor, eski şenliği, kayıtsızlığı kalmadı, somurtkan, öfkeli bir adam oldu.

Etrafındaki dikkatli sükûttan hararet alarak devam etti:

- Ne düşündüğünü bilmiyorum, fakat zihninde müthiş bir galeyan var.

Behiç, lâtife ile: "çıldırmıştır!" dedi, fakat kimse gülmedi. Nadir, fazlalaşan bir ciddiyetle anlattı:

- Evet, çıldırmış olduğuna eminim. Harekâtı buna hiç şüphe bırakmıyor: Her gece içiyor, eve sarhoş geliyor, kimse ile konuşmuyor, odasına kapanıyor, evde herkesi azarlıyor... Zavallı Belma, çok bedbaht, pek şaşkın bir halde... Ağabeysini teselliye çalışıyor, muvaffak olamıyor.. müthiş azap çekiyor... Bu kızın ne kadar zayıfladığını görseniz şaşarsınız...

Behiç, heyecanını gizleyerek sordu:

- Salih'in zoru ne?

- Salih'in zoru nedir bilmiyorum, yahut bildiğim bir şey tahminden ibaret... Muhakkak olan bir şey varsa bu adam, deliliğin bütün ârazını

göstermeğe başladı: Meselâ geceleri, odasında kendi kendine konuşuyor!

Mebrure sordu:

- Birini mi seviyor acaba?

Nadir güldü:

- Bilâkis Mebrure Hanım, birine kini var...

Sofradakiler sustular. Nazmiye Hanımın göğsünden uzun bir nefes boşandı. Behiç'in yüzündeki kıvrık istihza çizgileri düzelmiş, alnında düşüncenin buruşuklukları toplanmıştı. Yalnız çatal sesleri işitiliyordu.

Nadir bu sükûtu zedeledi:

- Belma'nın ağzını aradım. Zannederim ki birkaç gün evvel iki kardeş arasında mühim bir mükâleme geçmiş... Belma, Salih'e bir sırrını tevdi etmiş, onun üzerine Salih kendini kaybetmiş, o günden sonra ne yapacağını şaşırmış.

Behiç'i gösterdi:

- Eğer tesadüfen haber almasaydım da Behiç'in Salih için gazetelere verdiği ilân intişar etseydi, büyük bir felâket yakındı.

Küçük bir sükûttan sonra Behiç havlusunu atarak sofradan kalkarken dedi ki:

- Ben meseleyi anlıyorum, fakat Salih'in tabiriyle söyleyeyim: Bana böyle şeyler vız gelir!

Odada derin bir neşesizlik yüzleri buruşturmuştu. Bu meselenin münakaşası can sıkıyordu. Nevin bahsi değiştirmek için annesine döndü:

- Terzi, yarın mı gelecek? Tesadüfe bak: Yarın benim de davetlilerim var...

- Kimler?

- Handan, Refia, Şaziye, Saadet, Melike, hep birden gelecekler... Hattâ Güzide de gelecekti de nişan gününün programını yapacaktık.

- İyi ya işte, iki iş birden olur.

Nadir, Mebrure'yi bir köşeye çekti:

- Görüşemiyoruz Mebrure Hanım...

- Gelmiyorsunuz?

- Siz bizim evi öğrendiniz, bir zahmet edebilirsiniz.

- Hakkınız var... Hele Muhacirîn'den de haber almak için çıldırıyorum. Fakat düşünüyorum ki eğer mühim bir şey olsaydı, bana malûmat verirdiniz.

- Pek doğru... İşinizi birkaç defa takip ettim. Müdür-i umumî, birkaç yere telgraf çekmiş, Anadolu'da arandığına dair cevap gelmiş, fakat daha mühim bir haber yok... Yunan Salibiahmer'inden de sorduruluyor, pederiniz esirse, değilse, Anadolu'ya geçmişse, sağsa, başına bir felâket gelmişse, gelmemişse mutlaka öğreneceğiz.

Genç kız, bütün odadakilere başlarını çevirten keskin bir "Ah..." koyuverdi.

- Ah ne iyi! Çünkü beni bir şey bilmemek delirtiyor... Felâket bile olsa öğrenmek istiyorum.

Sesini alçaltarak dedi ki:

- Hele son günlerde... Hele son günlerde... Ağlamadığım gece yok diyebilirim.

Nadir, genç kızın kulağına eğildi:

- Yarın değil, öbür gün Cuma... Benim ve Fahri'nin tatil günümüz... Bana geliniz, Fahri'ye gidelim, size bu gencin çok teselli verebileceğini söylemiştim. Hele o günden sonra hep sizden, hep sizden bahsetti. Üzerinde harikulâde tesir yapmışsınız. Garip bir tesadüf olarak hayat-ı askeriyesinde pederinizi, Manisa'daki evinizi, ölen dadınızı tanıması da onu müteessir ediyor. Bilseniz Fahri'yle hemen her gün sizi konuşuyoruz, pederinizden bahsediyoruz. Hattâ Muhacirîn'e bir iki kere o gitti. Bana diyor ki: "İnsan tahayyül ettiği kadınlara ancak hayatında bir iki kere rast gelir. Mebrure Hanımı tanıdığım gün bu müstesna tesadüfü kazandım..."

Genç kız hülyalı bir teneffüsle gözlerini yumdu ve hemen açtı:

- Peki Nadir Bey, yarın değil öbür gün.. öğleden sonra.

*
* *

Mebrure, ertesi gün, öğleye kadar nasıl vakit geçireceğini bilemedi. Öğleden sonra Nadir'e söz vermişti. Nedense İstanbul'a geçmeye, Nadir'le konuşmaya, uzun nutuklar dinletmemesi şartıyla onun fikirlerini öğrenmeye ihtiyacı vardır, artık bu evde hiç kimse ile arkadaşça konuşamıyordu.

Yemeği yiyince hemen giyindi. Dışarıda güzel bir kış havası vardı. Devamlı bir güneş, iki gün evvelki yağmur birikintilerini kurutmuş, kaldırımları silmiş, mermer gibi parlatmıştı. Köşkün yolundaki ağaçlardan bu yalancı bahara aldanan birkaç kuş da ötüşüyordu. Mebrure Harbiye'ye kadar yürüdü tramvaya bindi.

Şehzadebaşı’nda, Nadir’in evini bulmakta güçlük çekmedi. Zaten bu sokağın köşesini dönünce, eski Türk evlerine mahsus destekler, şahnişlerle göze çarpıyordu.

Kapıyı Mebrure’ye açan Nadir’di. Genç kızı taşkın bir sevinçle karşıladı: “Bravo, diyordu, hiç bekletmediniz!”

Misafir odasına çıkarken, merdivenlerde Nadir sık sık geriye dönüp genç kızın yüzüne bakarak söylüyordu:

- Size iyi bir haberim de var, beni bile sevindiren bir havadis...

- Nedir?

- Pederinize dair.

- Sahi mi söylüyorsunuz?

Kızın sesi o kadar sertti ki sofanın yüksek tavanlarına vurarak çınladı. İkisi de durdular. Nadir şaşırdı:

- Aman, sizi çok mu ümide düşürdüm; o kadar sevinmeyiniz; daha müspet bir şey yok, küçük bir telgraftan ibaret...

Genç kız iskarpinlerini asabiyetle yere vurarak soruyordu:

- Nedir, nedir? Çabuk söyleyiniz; öğrenmek isterim.

- Ne söyleyeyim? Bir şey yok ki... Hele yürüyünüz...

Misafir odasına girdiler. Nadir genç kızın mantosunu çıkararak eline aldı, çıktı, yine geldi ve söyledi:

- Yunan Salibiahmer’inden Muhacirîn’e bir telgraf sureti gönderildi. Bu telgraf İzmir’de Yunan Salibiahmer’inden buradaki mümessile gelmiş. Haber şu: Pederiniz Manisa’dan esir-i harp olarak İzmir’e götürülmüş. Oradan Pire’ye sevk edileceği sırada Fransız konsoloshanesinin tavassutuyla serbest bırakılmış. Pederiniz de hemen İzmir’i terk etmiş, nereye gittiği belli değil.

Genç kız, sevinçle haykırmak istedi, fakat ağzı açık kaldı. Korkunç ihtimallerden bir tanesi onu ansızın katılaştırmıştı, ne düşüneceğini bilmiyordu... Nadir dedi ki:

- Evvelâ bu haber, bir müjdedir. Çünkü pederinizin İlk Yunan tazyikinden kurtulduğunu gösterir. Artık gâlip bir ihtimal ile ölüm tehlikesinden kurtulmuştur.

Mebrure, sevinmek için acele etmemeye çalışarak büyüyen gözleriyle Nadir’i dinliyor, mırıldanıyordu:

- Ya tekrar Yunanlılar’ın eline geçtiyse?

- Pek zayıf bir ihtimal... Mademki İzmir'de serbest bırakılmıştır, bir daha, başka yerde yakalanmaz.

- Böyle söylemeyiniz, ben Yunan idaresinin ne olduğunu bilirim.

Genç kız içli göğsünü şişiren bir teneffüsten sonra tekrar etti:

- Bilirim, Nadir Bey, bilirim...

- Size zayıf bir ihtimal olduğunu söylüyorum. Yoksa dünyada her şey mümkündür. Bence.. pederiniz şimdi Anadolu'dadır. Belki sıkıntı çekiyor, belki hastalanmıştır, oraları tahmin edilemez, fakat hayatta olduğunu zannederim. Tevkif edildiği zaman yanında parası var mıydı?

- Birkaç bin lirası olduğunu tahmin ediyorum, fakat elinden almadılarsa... Bir de İzmir bankalarında parası olması ihtimali var, iyice bilmiyorum, çünkü babamın ticarî işlerine hiç karışmazdım. Zaten karışılmasından hoşlanmazdı da...

İki genç sustular. Karşı evlerden birinde, alışık bir el ut çalıyordu.

Mebrure: "Ferahfeza." diye mırıldandı.

Nadir, duvardaki saate baktı.

- Üçe, geliyor. Fahri bizi bekler, isterseniz hemen kalkalım, çocuğa söz verdim, beklemesin.

- Derhal.

Nadir, sokağa çıkarken genç kıza biraz samimiyetle sokuldu:

- Siz Fahri'yi tanımıyorsunuz. Bu gencin babası, annesi, kardeşi, hiç, hiç kimsesi yoktur. Vefa'da bir odacığı vardır. Orada, kendi başına yaşar. Postahanede memurdur.

Genç kızın hayretle kaşlarını kaldırdığını gören Nadir sözünü bitirdi:

- Şuna emin olunuz ki Fahri'nin oturduğu odanın bir ağaç kabuğundan farkı yoktur. İşte geldik.

Parmağıyla iki katlı bir bina gösterdi: Bu viran taş evin kirli beyaz rengi otuz kırk seneden beri tabiatla mücadelesinin bütün yorgunluklarını haykırıyor, pencere kenarlarının parça parça dökülmüş sıvaları, yakın bir inkırazın kara haberini veriyordu. Mebrure, eve uzun müddet bakmadı, hemen içeriye girdiler.

Bir kat çıktılar. Tahta merdivenler, kuvvetli adımlara razı olmadıklarını boğuk, gıcırtılı bir sesle ilân ediyorlar, bazen diplere doğru çukurlaşarak, bazen bir adımın arkasından kamburlaşarak kopmaya ve sökülmeye hazır tahtalardan son bir gayretle ayrılmaya muvaffak oluyorlardı. Birinci katın görünüşü acıklı: Duvarlar, badanasızlığın ve kireç

döküntülerinin azap verici manzarasını örtmek isteyen renkli gazeteler ve mukavvalarla kaplanmış, yamalı bir bohçaya benziyor. Tavan kambur, basık, kapkara ve yer yer çatlak. Ortalığa genzi yakan, teneffüsü ağırlaştıran, mideye bulantı veren keskin bir yağ ve soğan kokusu sinmiş, bir mahzen loşluğunu hatırlatan yarı karanlıklar içinde, Nadir odayı gösterdi.

Kapıyı vurmadan girdiler.

Kırmızı, eski bir yaylı kadife koltuğa uzanmış, uyur gibi hareketsiz oturan Fahri, yerinden sıçrayarak misafirlerini karşıladı. Yüzü hemen kızarıvermişti. Kelimelerini bulmak için açık bir üzüntü içinde kekeledi:

- Ne... ne saadet... geldiniz ha... vallahi... saadet işte bu Mebrure Hanım, bu işte saadet başka nedir ya, buyurun, girin... Şuraya Mebrure Hanım, şuraya...

Kırmızı koltuğu gösteriyordu. Genç kız, herhangi bir tiksinme hareketinin Fahri’de uyandıracağı derin azabı takdir ederek, mecburi bir sevinçle kendini koltuğa bıraktı. Nadir, bir sandalyeye oturdu. Fahri karyolasına ilişti, odası için özür dileyip dilememeyi düşündü.

Mebrure’nin gözleri, karyolanın başındaki masaya kaydı: Bu yuvarlak, kırık tahta masanın üstünde, kaplardan ayrılmış, dağınık, boy boy kitaplar yığılıydı... Kapağı kıvrılarak açılmış bir defter, yanında birkaç kurşun kalemi, bir toprak testi ile bardak, masanın kenarında yemeğini yemek için Fahri’ye pek az yer bırakmışlar. Duvarlar, üstleri hep sıcak ithaflarla dolu, ufak yerlerin damgalarını taşıyan kartpostallar, fotoğraflar, mektuplarla örtülü.

Fahri, kızın bu tecessüsünü görünce ayağa kalktı, duvarlardan üç dört kart çekerek ona uzattı:

- Bakınız Vardar kıyısı... Ben Rumeli’de gezdim Mebrure Hanım... Vardar, bu kartpostalda güzelliğinin çoğunu kaybetmiştir. Fakat, dikkat ediniz, ne sakin ne tatlı beldelerdir. Mebrure Hanım, bir sabah vakti oradan geçiniz, Vardar’ın musikili akışını, ıssızlık içinde suların uzana uzana bitmeyen, ebedilik hissini veren şırıltısını dinleyiniz, o sükûtu eminiz, aylarca şifa bulursunuz Mebrure Hanım, gurbetteki acıyı, gurbetin o... o... insanı günlerce kapkara bir azap içinde kıvrandıran, bel büken yetimliğini unutursunuz Mebrure Hanım, ah, Vardar...

Vardar, Fahri’yi ne çabuk tehyiç ediyordu. Genç kız bunu ima etmek istedi:

- Vardar’ı çok seviyorsunuz, bunun bir sebebi olmalı.
- Taşra’yı çok severim.
- Her tarafını mı?
- Her tarafını diyebilirim. Anadolu’yu ve Rumeli’yi...
- Askerlik münasebetiyle mi dolaştınız?
- Evet, askerlik, askerlik...
Nadir söze karıştı:
- Fahri, iki harpte askerlik etti.
- Bütün gençliğimi orduda geçirdim, üç defa yaralandım. Mebrure Hanım, üçüncüde de muhakkak ölümlerden kurtuldum, fakat ne kurtuluş ya Mebrure Hanım, ne kurtuluş ya...

Genç kızın gözleri, Fahri’nin devamlı bir pırıltı içinde, az kırpışarak, sabit bakan gözlerine, ince uçları sivri, her yeni fikirde ve hatırada kıvrılıp açılan kaşlarına, alnının yol yol, kalın ve yılankavi buruşukluklarına, sözleri daha fasih çıkarmak için hafif şapırtılarla oynayan kırmızı dudaklarına takılıyordu. Düşündü ki bu genç, şehirlilerin âdiliğine ve yalancılığına karşı taşranın yarattığı lekesiz ve temiz, biraz iptidaî amma samimi, biraz hoyrat amma hararetli, biraz saf amma zeki bir insandı. Bu saffet, bu samimilik ve bu sıcaklık, bazen taşıyor, üzüntü veriyor, fakat, daima hoşa gidiyordu.

Küçük sükûta mani olmak isteyen Nadir, Mebrure’nin babası hakkındaki haberi anlattı, nasıl tefsir edileceğini sordu, Fahri’nin de fikrini öğrenmek istedi. Mebrure’nin bu bahisteki heyecanını tahmin eden Fahri: “Vallahi... Vallahi... Bu pek mühim bir safha... Mebrure Hanım, bu çok iyi bir haber... Amma...” diyor, söylenerek düşünüyordu. Birdenbire kollarını kaldırdı:

- Pederiniz sağdır, Mebrure Hanım, dedi.
- Nereden hükmediyorsunuz?
- Sağdır, buna şüphem yoktur. İzmir’de mademki tahliye edilmiş, bir daha yakalanmaz, emin olunuz. Yunanlılar adamı kolay kolay bırakmazlar, demek ki tevkifine lüzum görmemişler, zaten mağazası yağma edilmiş bir tüccar, Pire’ye sevk edilip de ne olacak? Yunan hükümeti bir fazla esiri besler mi ya Mebrure Hanım, ya öldürür, ya serbest bırakır. Biri ölüm, öteki hayattır, ikincisine şüpheniz olmasın Mebrure Hanım.

Genç kız, kartpostalları tutan elini göğsüne bastırarak içini çekti ve mesut bir tahayyülle gözlerini kırptı:

- Ah... sahi mi söylüyorsunuz? İçime baygınlık geliyor, babam sağsa, ben onu bir daha görürsem çıldırırım zannederim. Başka kim için yaşıyorum?

Nadir ayağa kalktı, Mebrure'ye yaklaştı, elini hafifçe genç kızın omuzuna dokundurarak, samimi bir tahakkümle dedi ki:

- Ben de Fahri gibi düşünüyorum, pederiniz sağdır, yakında da inşallah haber alacağız, artık bu çirkin aileden kurtulmalısınız.

"Çirkin aile" tabiri, Mebrure'yi canlandırdı; mendilini parmaklarıyla didikleyerek Nadir'i tasdik etti:

- Çok doğru, hakkınız var, ben de bunlardan iğrenmeye başladım. İçlerinde azıcık itidalini muhafaza eden bir Behiç var, ona da akıllılık son zamanlarda geldi, eskisi gibi sefahate düşkün bir genç değil... Ötekiler... Anası, kızı, misafirleri, arkadaşları, hep deli, hep ahlâksız... Tam manâsıyla ahlâksız...

Genç kızın heyecanına dikkat eden Nadir, paketinden çıkardığı sigarayı yakmaya vakit aramadan dedi ki:

- Ah, Mebrure Hanım... Pek canlı bir mesele açıyorsunuz. Çünkü... çünkü... Sözde kızlardan bahsediyorsunuz, sözde kızlardan... Bunlara verilecek en iyi isim bu: Sözde kızlar! Serbest kaldıkları zaman gördüğünüz şeyleri çekinmeden yapan bu mahlûklar, koca aramaya başlayınca sıkılgan, utangaç, tecrübesiz, saf görünmesini de pek iyi bilirler. Mebrure Hanım, ben bu kızları eksiksiz tanırım. Bunlar çokturlar Mebrure Hanım, yazın Ada'da, Moda'da, kışın Beyoğlu'nda, Şişli'de, kendilerine rahat, âsude yuvalar yaparlar. Hiçbir gün yerlerinde durmazlar. Her hamlelerinde gayelerine vâsıl olmak için daimî hareket içinde bulunurlar; gayeleri iki şeydir: Âşık ve koca bulmak... Âşıklarını, tahayyül ettikleri gençler arasından seçerler, onlara fedakârlık etmeye de katlanırlar, kendilerine bir damla fazla teheyyüç veren genci kızgın bir et aşkıyla severler... Koca için düşündükleri tamamıyla aksidir: Zeki bir adamla evlenmeye hiç razı değildirler. Yaşlı simsarları, bunamış tüccarları, gizli fikirler ve hareketler keşfetmek hassasından mahrum ihtiyar zenginleri ararlar. Ne isterseniz? Bu zavallı bunakların her gençten fazla servetleri ve her gençten az akılları vardır. "Aklı az, parası çok" tabirini hatırlayınız. Sözde kızların en çok andıkları darbımesel budur. Ben bu matahlardan birkaçını tanırım. Zevcelerini deliresiye severler, en hasisleri bile karılarına karşı cömert ve

fedakârdırlar, kendilerine ihanet edildiğine hiç inanmazlar, ebedî geceye kadar aldanır giderler.

Fahri, karyolasından sıçradı:

- Ah, Nadir Bey, Nadir Bey, şimdi beni coşturacaksınız, kendimi tutamıyorum. Bu ne tereddidir ya Nadir Bey, bu ne çirkef dolu bir kuyunun dibine inmektir? Bu ne baş döndürücü, göz alıcı sukuttur ki, böyle... her gün içimizi paraladığı halde, bizi yine karşılıklı bir mücadeleye hazırlamakta? Ne yapmalı ya Nadir Bey, dostum, bu pek müthiş hal, Yarabbi. Tepemizin ucunda bir neslin ahlâkî çöküntüsünü görüyoruz, sesimizi çıkaramıyoruz, elimizden bir şey gelmiyor, Allah Allah... Bu çıldırtıcı bir şey be Nadir Bey...

- Vallahi öyle Fahriciğim, bize teselli verecek metin ahlâk yapılı, her tesire rağmen faziletkâr gençler, kızlar ve kadınlar da çok var. Fikret'in dediği gibi:

Sen hiç mükedder olma. Senin öz oğulların
Şefkatli kızların da var...

Bu doğrudur ve onları kurtarmak lâzımdır.

Mebrure sordu:

- Belma hasta mı, Fahri Bey?

İki genç birden cevap verdiler:

- Evet; yatıyor.

- Nesi var?

Fahri anlattı:

- Kendisini dün akşam ziyaret ettim, pek bitkin gördüm. Yüzü şu örtü renginde sararmış, gözleri oyuklaşmış, otuz sekiz buçuk harareti var... Beni görünce öyle sevindi ki...

Nadir, Fahri'ye yaklaştı:

- Harareti otuz sekiz buçuğa çıkmış mı?

Arkasından da Mebrure sordu:

- Hastalığı nedir?

- Harareti otuz sekiz buçuk. Hastalığı belli değil. Genç bir doktor gelip gidiyor, Belma'nın eski bir tanıdığı imiş. Bana "zaaf" dedi amma, galiba doğru söylemiyordu.

Mebrure başını kaldırınca Fahri'nin yanık ve isli bakışlarını gördü, kısa bir tahayyül ânı geçirdiğini anladı ve beğenildikleri zaman kadınların

hissettikleri gizli titremeyi duydu. Bu sükûtun fazla manâlaşmasına razı olmayarak bir söz açtı:

- Fahri Bey, Manisa'da dağlara çıkar mıydınız?

- Bir defa çıktım, bir gurup seyrettim Mebrure Hanım, size bahsetmiştim. Asya'nın güzel batılarından biriydi Mebrure Hanım... Çepeçevre dağlar arasında Manisa, akşamları morararak susar; ince rüzgârlarla dağılan seyrek ezan seslerinden sonra belde, sonsuz bir sükûta dalar, karanlık basınca, yamaçtaki evlerde cılız petrol lambalarının titrek ışıkları görülür. Bu güzel bir şeydir Mebrure Hanım, Manisa'nın kimsesizliğine, sahipsizliğine, temiz kalpli insanlarına en yaraşan şey bu pürüzsüz ve devamlı sükûttur, bu karanlıkları sevmiş ve kabul etmiş evlerin loşluğudur Mebrure Hanım.

Genç kız, güzel kokulu bir çiçeği koklar gibi derin ve uzun bir nefes alırken gözlerini kırptı, gülümsedi, başını öne doğru uzattı:

- Bana Manisa'yı ne güzel hatırlattınız. O ezanları ben de severdim bilir misiniz? Kaç kereler, penceremden başımı uzatarak, mahallemizin köşesindeki mescide müezzinin çıkmasını beklerdim. Bilmem o müezzini tanır mısınız?.. İhtiyar bir adam, titrek sesli, hep sabahîden ezan okur, garip nağmeleri vardır.

- Hatırlamıyorum.

- Ah... O adamı ölmeden görmek isterdim. Ne iyi kalbi vardı, ne iyi kalbi vardı, zannederim müezzinlerin hepsi onun kadar iyi olamaz.

Nadir güldü, genç kız devam etti:

- Hiç unutmam, on altı yaşındaydım, bir gece mahallede yangın çıktı, bu müezzin korkmayayım diye beni evine götürdü, yangının alevlerine bakarak çubuğunu yaktı; ben ağlayacak gibiydim: "Acaba yangın bizim evi yakar mı?" diyordum. Adamcağız, en şefkatli bakışıyla bana dedi ki: "A kızım, a yavrum, yangınlar yalnız tahtaları yakar. Biz tahta mıyız ya? Biz insanız, maneviyatımız var, yangından ne pervamız olacak ki? İki rekât namazı nerede olsa kılarız, secde-i rahmana kapanırız." Bana bu sözler ne büyük ideal verdi. Tasavvur edemezsiniz.

Fahri de Anadolu'da rastladığı öz müminlerden, maneviyatı sağlam adamlardan hasretle ve uzun uzun bahsetti. Mebrure ile bir saat kadar hep taşradan, yerlilere mahsus ince ve güzel âdetlerden konuştular. İkisi de bahsin hülya verici tadı içinde, müşterek düşüncelerini, müşterek hasretlerini hatırladılar.

Nadir, bu konuşmayı derin bir sevinçle dinliyor, birbirlerine benzeyenlerin, hakiki eşlerin güzel bir âhenk yarattıklarına dikkat ediyordu. Bu mükâlemeye, âdeta fikirlerin musikisidir denebilirdi. Maamafih, Nadir'in dikkatli sükûtu, Mebrure'yi birdenbire uyandırdı.

Genç kız, hemen ayağa kalkarak saat öğrenmek istedi ve:

- Affediniz.. affediniz... Çok gecikmişim, gitmeliyim, dedi.

Fahri uzayan bir "eyvah"dan sonra sordu:

- Gidiyor musunuz? Acele değil mi? Daha hava kararmadı. Buraca bir mahzur yok, hiçbir kayda bağlı değilim, biraz daha oturunuz.

- Gitmeliyim.

Fahri müteessir görünüyordu, genç kızı yine uzun bir zaman görmemek azabını duymaya başlamıştı, düşündüğü zamanlarda yaptığı gibi, parmaklarını alnında gezdirerek mırıldanıyordu:

- O halde? O halde?

Birden sıçradı:

- Bir istirhamımı kabul eder misiniz?

- Nedir?

- Yarın sizinle Çamlıca'ya gidelim.

Genç kız hayret etti.

- Çamlıca'ya mı?

- Cüretimi affediniz, bu fikir hatırıma âni geldi, İstanbul'un beni en çok bayıltan yeri Çamlıca'dır, zannederim ki orasını görmediniz?

- Hayır amma...

- O halde, kabul ediniz canım, memnun olacaksınız, hava güzel, yollar temizdir, zaten Çamlıca çıplak arazidir, sonbaharda ve kışın daha güzelleşiyor, oradan İstanbul'u görünüz. Olmaz mı? Kabul edersiniz değil mi?

Fahri'nin bu yalvarışı o kadar sıcak ve ısrarlıydı ki Mebrure reddetmek cesaretinde bulunamadı, kabul de edemedi, gencin istirhamlı gözlerine bakmak istemeyerek başını eğdi, düşündü. Düşündü ve kabul etti.

Yer ve saat tayin ettiler. Mebrure odadan çıkarken Fahri bir kibrit çakarak sofayı ve merdivenleri aydınlatmaya koşuyor, teşekkür ediyordu:

- Ne iyi ettiniz, ne iyi ettiniz, yaşarsam bende yarım asır kalacak bir hâtıra, ne güzel gün, size çok teşekkür ederim. Güle güle gidiniz, aman düşmeyiniz, bir kibrit daha yakıyorum, üçüncü basamağa dikkat, kırıkçadır, güle güle... Yarın saat birde... İskelede...

*
* *

Çamlıca dönüşü. Akşamın sekizi. Mebrure köşke gecikti. Ev halkı sofrada idiler; Naciye Hanım, kızı ve Siyret de.

Behiç, o gece, zarif ve şaşaalıydı. Saçları yeni kesilmiş, taranmış, lâcivert elbisesi hiç giyilmemiş, yüzü pembe, gözleri renkli ve parlak... Şen ve kayıtsız sordu:

- Mebrure Hanım, anlatın bakalım, ne yaptınız?

Bu gezintiye Behiç elbette, ötekiler de her nedense ehemmiyet veriyorlardı.

Bir "vallahi" ile Mebrure başladı:

- İstanbul'un kuşbakışı ile bu kadar güzel olduğunu bilmiyordum.

"Aşkolsun" diyen Behiç'ti. Siyret ve Nevin gülüştüler. Behiç hemen değişti.

Naciye Hanım, Çamlıca'da bir düğünü anlatmaya başlamıştı. Önündeki şarap kadehinin verdiği cıvık bir neş'e ile âmiyane taklitler yapıyor, bu hikâyeyi çok dinlemiş Güzide'den, düşünceli görünen Mebrure'den başka herkesi güldürüyordu. Yemek sonuna kadar, düğün hikâyesi bitmedi.

Yorgunluğunu söyleyen Mebrure, odasına çekildi, fakat titretici soğuk bir hava yüzüne çarptı. Sahi, rüzgâr pek keskinleşmişti. Anadolu'nun karakışlarını hatırlatan bir şiddetle esiyordu, sobayı yakmak lâzımdı, soyunmadan bu işle uğraştı.

Odunlar tutuşuncaya, odanın havası ılıyıncaya kadar soyunmadan dolaştı. "Çamlıca gezintisi... Çamlıca gezintisi... Mühim bir gün..." diyordu. Kısıklı'dan Bağlarbaşı' na inerken yolların sükûtu ne güzeldi...

Ufukta kehribar sarısı yılankavi parıltılar vardı. Bütün görünüşler keskin ve berraktı, ağaçları katı iskeletleri, camları kırmızı yanan evler, pembe topraklara gömülü beyaz, temiz taşlar, iniş sonlarında gözden kaybolan demir tramvay yolları, her şey parlıyordu. Fahri gökyüzünde bitmeyen renk oyunlarını göstermişti: Bazı, kurşunî bir bulut kümesinin çatlaklarından sızan bembeyaz, gümüş kadar parlak, keskin bir ışık, karanlıklarda bir projektörden çıkan muntazam huzmeler gibi gittikçe genişleyerek boşluğa yayılıyordu. Bazen da filizî bir renk fışkırıyor, bulutlar

yarıldıkça, kavuniçi bir duman, pembe, turuncu renklerle yavaş yavaş koyulaşarak, nihayet kıpkızıl bir alevin önünde siliniyordu.

Sobada homurtu başladı.

Fırtınanın uğultuları fazlalaştı. Bazı bazı müthiş bir infilâkı andıran rüzgâr, camları zangırdatarak, bahçedeki ağaçları hışlatarak, köşkü sarsıyordu. Tabiatın bu öfkesinde kaba bir şiir vardı, gecenin hailevî dehşetini arttırıyor, meşum tahayyüller uyandırıyordu. Bir aralık bu fırtına o kadar azdı ki, Mebrure yatağa girerek kulaklarını yastığa ve yorgana gömdü, gözlerini yumdu, düşüncelerine, bıraktığı yerden devam etmeye vakit bulmadan, gündüzkü yorgunluğun şiddetli bir hamlesine mukavemet edemedi, uyudu.

*
* *

Behiç de o gecesini düşünmekle geçirmişti. Mebrure'nin Fahri'yle gezintisini beğenmedi, meçhul bir rakibin mücadelesinden korkuyordu. Vakıa Fahri'yi hiç tanımıyor, Nadir'in ara sıra anlatışlarına göre, onu eksik ve silik bir şahsiyet tasavvur ediyordu. Bildiği şey basitti: Bu taşra genci, hararetli, okumuş bir adam... Bir adam amma Mebrure üstünde tesir yapmayacağına nereden emin olabilirdi? Eskiden Rumeli, Anadolu, taşra; muhacir sözleri İstanbulluların sinirine dokunurdu, o insanlarda her zaman bir yabancılık, uzaklık, eksiklik tevehhüm edilirdi, hele kibar âlemlerinde bir taşralı adam, Sahray-ı Kebir'in yarı beline kadar vahşi hayvan postu giyen zencileri gibi tiksindirici tesir bırakırdı. Bugün öyle değil, iş değişti, İstanbul'un hangi köşesinde kaynadığını bilmediği bir takım diğer fikirler, başta milliyetperverlik, mefkûre, turancılık, halkçılık vesaire cereyanları âdeta moda oldu. Hele Mütareke'den sonra, Anadolu'dan gelenler, Paris'ten, Berlin'den, Viyana'dan, Ekslebent'ten, Nis'ten, Venedik'ten gelenlerin itibarından fazlasını kazandılar. Gerçi, Şişli muhitinde, bazı dalkavuk milliyetperverler müstesna tutulursa, bu cereyanı sevenlerin sayısı azdı; gerçi, frenk zevki alanlar, yine kıymet verdikleri âdetleri ve yaşama tarzını değiştirmiyorlardı, fakat Behiç pek iyi keşfediyordu ki, kuvvet ve itibar ötededir, bu cereyan nihayet umumileşecektir. Hele Mebrure gibi doğrudan doğruya düşman zulmü gördüğü için şiddetli vatanperver bir kız, taşrayı ve taşralıları elbette severdi; o halde Fahri'ye karşı zaafı olabilirdi.

Bir çare düşünüyordu: Fahri'den kurtulmak, genç kızı inhisarı altına almak lâzım, lâzım, çok gecikmeden. Bu meseleyi halletmeli, zaten iş fazla uzadı, pek fazla... Ne yapmalı? Meseleyi kati safhasına nasıl getirmeli? Behiç, o güne kadar, Mebrure'ye ciddi, samimi, halûk, milliyetperver görünmeye muvaffak olmuştu. Son günlerde Nevin de yardım ediyor, kendisiyle sahte münakaşalar çıkarıyordu. İş yolunda... Alâ... fakat kâfi değil, daha ileriye gitmek icap ediyor, ne yapmalı?

Behiç, bunu uzun uzun düşündü. Nihayet Fahri gibi, Mebrure'ye bir gezinti teklif etmeye karar verdi. Evvelâ, bu gezintide fazlaca masraf edecek, genç kızı sevindirmeye muvaffak olacaktı. Sonra, geldiği günden beri Mebrure'ye karşı hissettiği derin muhabbeti ve kalp çarpıntısını itiraf edecek, eğer genç kız redde benzer hareketler yaparsa, ona bir istikbâl vaadinde bulunacaktı. Behiç'in tasavvur ettiği tatlı istikbâl vaadi şöyle bir şeydi: Mebrure' ye servetinin yarısını verecek, evlenecekler, hemen Anadolu'ya gidecekler, en güzel şehirde, en güzel çiftliği satın alacaklar, genç kızın babasını da arayıp bulacaklar, çiftliğe getirecekler, senelerce -yahut Mebrure ne kadar isterse- orada yaşayacaklar ve bu mütereddî, ahlâksız, düşkün İstanbul muhitlerinden uzaklaşacaklar... Ah, mükemmel, mükemmel. Mebrure bu vaade elbette pek sevinecekti, her cihetten istediği şeyleri reddedemezdi, kabil değil, kabil değil... Ve şayet Behiç'in bu vaatlerine inanmazsa, ona şimdilik bazı küçük maddî teminat, hattâ bir mukavele, hattâ mühürlü bir kâğıt veya ona benzer bir şey verebilmek kolaydı.

Behiç bu tasavvurunu beğenerek rahat uyudu. Ertesi gün genç kızı öğleden sonra görebildi.

Mebrure, salonda mecmua karıştırıyordu. Behiç, içeriye girdiği zaman şen gözlerle baktı, genç kıza doğrudan doğruya yaklaştı:

- Sizden bir ricam var.

Mebrure, gazeteleri bırakmadan kayıtsızlıkla sordu:

- Nedir?

- Bugün size bir gezme teklif edeceğim.

Genç kız, hayretle omuzlarını kaldırarak bahçeyi gösterdi:

- Bu havada mı?

Hakikaten, dışarıda sulu kara benzeyen ince ve sert bir yağmur, geceden beri fazlalaşan keskin rüzgâr vardı. Behiç de omuzlarını silkti:

- Ehemmiyeti yok, biz otomobille gezeceğiz.

Genç kız düşündü... Otomobille gezmek... Bu her şeyden evvel Behiç’e itimat meselesiydi. Gözlerini piyanoya doğru çevirirken, genç adama da baktı: O, son günlerde pek tekrar ettiği yalvarışlı bir tavırla Mebrure’nin kararını bekliyordu. Maksadı ne olabilirdi? Yine tecavüz mü? Artık çirkin yollarla bir şey kazanamayacağını anlamamış mıydı? Genç kız bu fikre ihtimal veremedi.

Behiç fısıldadı:

- Sustunuz!

Mebrure yanlış bir bahane buldu:

- Üşürüm belki, dedi.

- Üşür müsünüz? Amma yaptınız ha! Mükemmel mersedesle Kutup seyahati bile yapılır. Ben Viyana’da iki arşın boyu karda otomobille gezdim, oo.. üşümek mi? Asla, asla.

- Yalnız üşümek de değil...

- Nedir ya?

Genç kız, yüzünü buruşturarak ikinci sebebi arıyordu:

- Yalnız üşümek değil... Ne bileyim ben... Biraz da arzu... Nedense, otomobil sevmiyorum...

- Kapalı araba?

Mebrure cevap vermedi. Behiç, daha çok yaklaştı, daha çok eğildi, daha çok yalvardı, epey zamandan beri böyle bir gezintiyi özlediğini, teklife cesaret edemediğini, artık istirhamda mahzur görmediğini söyledi, anlattı, genç kızın muvafakatini aldı.

Havadisi işiten Nevin: “Ben de geleyim...” diyor, Behiç’in maksadını geç anlıyarak:

- A... Sahi, ben bu akşam Melike’ye davetliyim, gelemem! Bahanesini buluyordu.

Gezinti saat beşe kararlaştırıldı. Otomobil, Yeniköy’e gidip dönecekti.

Behiç, tanıdığı bir garaja telefon etti, köşke gelerek odasına çıktı, elbiselerini değiştirdi, biraz tuvaletiyle uğraştı.

Mebrure, kendi odasında hazırlanıyordu. Nedense hafif heyecanı verdi. Bu gezintiyi biraz da istiyor ve bu arzusuna hayret ediyordu. Hattâ giyinmesine de ehemmiyet verdi, saçlarıyla, başıyla fazla oyalandı. Salondaki Avrupa mecmualarını sık sık karıştıra karıştıra, kendisinde iyi giymeye karşı yeni bir iştiyak duyuyordu. Hattâ Nevin de onun bu arzusuna geçen gün dikkat etmiş ve söylemişti:

- Oooo... Sen modadan iyi anlamaya başladın, hem de guston var.

Genç kız hazırlığını bitirdiği zaman, saat de beşe geliyordu. Yemek odasına inince Behiç'i geniş paltosuna bürünmüş, yakasını kaldırmış, kalın güderileri takınmış buldu: "Siz bir seyyah gibisiniz." dedi. Hakikaten Behiç bu kıyafetiyle pek zarifti. Siyah paltosunun kalkık yakasına gömülen küçük başı, gölgede kalan dudakları ve tebessümü, açık krem eldivenleriyle -biraz çiğ fakat moda- sade ve necip görünüyordu. Ayağa kalktı, otomobilin hazır olduğunu, fakat caddede beklediğini, yol tamir edildiği için, kapıya kadar gelemeyeceğini söyledi.

Bahçeye yürüdüler.

Hırçın bir hava yüzlerine çarptı. Gökyüzü simsiyah, bulutlu, rüzgâr, sert yağmur tanelerini her tarafa savuruyor, ağaçları korkunç bir çatırtı ile sallıyor, nefes tıkıyordu. Genç kız durakladı: "Bu havada..."

Behiç yürüdü: "Pek nefis hava... Emin olun ki bu hava, otomobil gezintileri için en güzelidir..."

Sokağa çıktıkları zaman Behiç, Mebrure'ye kolunu verdi. Tamir gören yollardan yürümek güçtü. Fakat iki adım atmadan, olduğu yerde durdu, karşı kaldırımda alaca karanlık bir noktaya doğru baktı, genç kızın kolunu sıktı:

- Mebrure Hanım, şu karşıya, şuraya bakınız, iki karartı görüyor musunuz?

Mebrure de görüyordu: Köşkün bahçe kapısının tam karşısında, harâbemsi bir yerin kenarında, iki siyah gölge, birbirlerine sokularak köşkün üst kat pencerelerine bakıyorlar, elleriyle bir şeyler gösteriyorlardı. Mebrure'yle Behiç'in çıktığını birdenbire görememişlerdi, fakat bunlar da durunca gölgeler, görüldüklerini anladılar.

Hava karanlıktı. Sokağın dibinden gelen bir elektrik lâmbasının titreye titreye uzanan ışığında, bu iki gölgenin umumî şekilleri görülüyor, fakat nasıl insan oldukları anlaşılamıyordu. Behiç, şiddetli bir merak sevkiyle onlara doğru bir atım atarken, gölgeler harâbeye döndüler, telâşlı sık adımlarla kaçışarak koyu karanlıkta silindiler.

- Acayip şey...

Mebrure de şaştı:

- Sahi, pek tuhaf... Bunların köşkle meşgul olduklarına şüphe yok...

Behiç'in koluna büzülerek, kısık bir sesle mırıldandı:

- Behiç Bey, korktum, bu akşam vazgeçelim, içeriye girelim, kuzum...

Behiç, düşünceleri arasında cevap verdi:

- Vaz mı geçelim, çocukluk etmeyiniz Mebrure Hanım, korkmaya sebep yok...

Ve genç kızı kolundan tutarak, birkaç adım yürüttü.

Mebrure arasıra duruyor, geri dönmek istediğini söylüyor, fakat, fazla korkak görünmekten de çekinerek ısrar etmiyordu. Behiç, hep teminat verdiği halde, caddeye kadar yürürken, birkaç defa: “Kim olabilir? Ne münasebet?” demekten kendini alamadı.

Otomobil hazırdı. Behiç, tereddüt eden Mebrure’yi ikna için biraz daha uğraştıktan sonra genç kızı elinden tutarak oturttu, şoföre hareket emri verdi.

Otomobil, ateş alan benzinin ilk sarsıntıları arasında öne doğru bir iki defa sallandı ve yürüdü.

Sürat ziyadeleştikçe, elektrikleri yanan dükkânların ışıkları, ürpererek uzanıyor, sulu karın yaptığı hafif bir sis altında dalgalanıyordu. Pencerenin camları hemen buğulandı. Otomobilin içinde küçük elektrik lâmbası vardı. Behiç bir aralık bunu söndürmek istedi, genç kız şiddetle mâni oldu.

Otomobil caddeden ayrılınca, Behiç yağmur hücumuyla koyu bir dumana bürünen yolları, uzaklıkları gösterdi:

- İşte ben bu görünüşleri pek severim. Bu havada otomobilin bu zevki vardır.

Genç kız dalgındı. Behiç’in gösterdiği yerlere bakıyor, gözlerini süzüyor, mühim düşünceler içinde görünüyordu.

Behiç, yavaş yavaş bahse girmek istedi:

- Anadolu, güzeldir değil mi?

- Harikulâde.

- Fakat, refah yok.

- Refah dediğiniz nedir? Elektrik ve otomobilse, belki bunlar yok, fakat kalp rahatı var.

- Ah, o hepsinden iyisi... Hakikaten, bir şehirde hiç bulunmayan hassa...

Sonra, birdenbire canlandı:

- Biliyor musunuz Mebrure Hanım, zihnime mühim şeyler geliyor, kuvvetli arzular kalbimi sıkıyor... artık İstanbul’u terk etmek istiyorum.

Bu cümleyi samimi telâffuz etmeye muvaffak olmuştu. Genç kızın canlı tahayyülle parlayan gözlerindeki hafif sevince dikkat etti:

- Evet, İstanbul’dan ayrılmak, uzak.. uzak yerlere gitmek. Biraz görmediğim diyarlarda dolaşmak, yabancı insanların samimiyetlerine girmek istiyorum. Avrupa’yı tanırım, orada beni eğlendirecek yeni hiçbir şey yok. Avrupa’nın her zevki, her eğlencesi kalıp ve kola içindedir. Her şeyi muayyendir, hattâ kadınların kalpleri bile muayyen kanunlarla hissederler. Aşkın bile evvelden çizilmiş programları, muayyen safhaları vardır. Avrupa taşlaşıyor ve onu taklit eden İstanbul da öyle...

- Çok doğru düşünüyorsunuz.

Behiç, bir sigara yakarak devam etti:

- Vaktiyle Cenubî Afrika’ya seyahat etmek isterdim. Bir romanda orası hakkında merak verici tasvirler görmüştüm. İstanbul’u terk etmek arzusuna düştüğüm gün oralara seyahat edecektim.

Bir “fakat”la durdu. Otomobil arızalı yollarda, fazla sarsıntı vererek sıçrıyor, Mebrure ile Behiç arasında zarurî temaslar hâsıl ediyordu. Hattâ bir defasında genç kız, Behiç’in üstüne o kadar eğildi ki genç adamın dizlerini tutmasaydı, kendine gelemeyecekti. Şehirden tamamıyla uzaklaşmışlardı. Etraf simsiyahtı. Yollar, otomobilin fenerlerinden dökülen muntazam ışıklar içinde, akan bir nehir gibi daimî bir hareketle geçiyorlardı. Karanlıkta fener aydınlığına geçen sulu kar serpintileri, bembeyaz parıldayarak uçuşuyorlardı. Mebrure kalkındı: “Neredeyiz acaba?”

- Tepelerdeyiz Mebrure Hanım, neresi olduğunu tayin edemiyorum, biraz sonra anlaşılır... Ne diyordum? Ha... Seyahat...

Birdenbire sözünü kesti, Mebrure’ye doğru eğilerek gözlerine dikkatle baktı. Tesirini öğrenmek istediği sualini sordu:

- Siz nereye seyahat etmek istersiniz?

- Anadolu’ya.

- Ah, bundan emindim. Sizi Anadolu’ya götüreyim kabul eder misiniz?

Genç kızın gözlerinden fena şüphelerin geçtiğini hissederek sözünü kesmedi:

- Hem de pederinizi ararız, eminim ki pek çabuk malûmat alır, hattâ kendisini buluruz, icap ederse Anadolu’nun her şehrine gideriz.

Mebrure, düşünceli sükûtunu muhafaza ediyordu. Behiç, sıcak bir arzuyu nakleden titrek sesiyle devam etti:

- Çok iyi olur bu Mebrure Hanım, harikulâde iyi olur. Düşününüz, pederinizi de bulursak orada neler yapmayız? Mükemmel bir köşk, bir çiftlik tutarız, sade bir köyün daimî sükûnu içinde serbest, hür, gürültüsüz, ömür sürmek ne zevkli olur kim bilir... Düşününüz, bir ilkbaharda, yalnız çiçeklerle, tarlalarla saf ve sadık çiftlik hayvanlarıyla meşgul olmak ne iyidir.

Genç kız cevap veremiyordu. Gözlerinin de ne düşündüğünü hissettirecek kadar vazıh bir bakışı yoktu.

- Ben bunu evvelce de düşünmüştüm, Mebrure Hanım, sizinle Anadolu'ya bir seyahat, beni bütün ahlâkî zaaflardan kurtarırdı. İstanbul'un mağşuş muhitlerinden ayrılmak, benim için en büyük menfaat olacak, hem ruhen, hem ahlâken, hem iktisaden... Tasavvurum fevkinde bir kazanç... Bunu size birkaç kere teklif etmek arzusuna düştüm, vazgeçtim. Fakat, artık.. bu rabıtamı sizden gizlemek pek fazla azap veriyor, bu his beni tamamıyla değiştirdi, bambaşka bir insan yaptı, herkesi hayrete düşürüyor. Hiç kimse kalbimi sıkan ihtiyaçları anlamıyor, hiç kimse odama kapanıp ne düşündüğümü, ne tahayyül ettiğimi bilmiyor, hattâ Nevin bile, annem bile, Siyret bile... Hepsi şaşıyorlar: "Sana ne oldu?" diyorlar, geçmeyeceğini bildiğim bir buhran içindeyim. Ah... Mebrure Hanım, bunları size ne zamandır söylemek istiyordum.

Genç kız, teneffüsünü sıkıştıran bir teheyyüç içinde, gözlerini yarı kırparak: "Susunuz..." dedi.

- Bunları başka zaman konuşalım Behiç Bey, şimdi pek asabiyim, hislerinizi anlayamamak felâketi var, susunuz, rica ederim.

Sonra gözlerini pencereye yaklaştırdı.

- Neredeyiz?

Biraz geriye döndü, otomobilin arkadaki küçük penceresinden bakmak istedi, fakat, müthiş bir çığlık kopardı.

Behiç şaşırdı:

- Ne var, neniz var, ne oluyor?

Mebrure, bir eliyle göğsünü bastırarak, sapsarı dudaklarıyla kekeledi:

- Küçük.. pencereden.. biri bakıyor!

- Biri mi?

Genç kız, ürpererek gözlerini kapıyor, dizlerini birbirine çarpıyordu:

- Bir adam... Gözleri büyük, taş gibi, hıhh. Gözlerime çarptı.

Şoför, Mebrure'nin çığlığını işitmiş fakat, Behiç'in canını sıkmamak için arkasına bakmamıştı.

Genç adam, hemen camı vurdu, şoföre, “dur!” emri verdi. Makine yavaşladı, durdu.

Hemen atladı, otomobilin arkasına baktı, hiç kimse yoktu, fakat karanlıklarda bir adamın telâşlı ayak sesleri işitiliyordu. Behiç, gözlerini dikerek uzaklaşan bir gölgeye baktı, yanındaki şoföre ve çırağına sordu:

- Arkasından yetişemez miyiz?

- Bozuk bir sokağa sapar, kaybolur.

- Vay melun vay...

Hayrette kalan şoförlere kısaca anlattı. Herifin birinin otomobilin peşine takıldığını söyledi. Şoförler gülüştüler:

- Aman beyim burada Çingeneler vardır, onlar olmalı, her zaman yaparlar.

Otomobilin kapısından başını uzatan Mebrure sordu:

- Nasıl Çingeneler?

- Basbayağı Çingeneler... Geçen arabaların, otomobillerin arkasına takılırlar.

- Niçin?

Şehre inmek için.

Behiç düşündü: Bu herif, şehre inmek için gece yarısı otomobil arkasına takılan Çingenelerden olmasa gerekti ve bu düşünce, onu titretti. Tekrar otomobile bindiği zaman, Mebrure'nin yüzü bembeyazdı. Genç kızın pek şiddetli ısrarı üzerine Behiç şoförlere avdet emrini verdi.

Otomobil biraz daha ilerleyerek geniş bir köşeden döndü.

Mebrure, biraz evvelki hâdisenin sinirlerinde bıraktığı devamlı ihtilâçtan kendini kurtaramayarak titrek dudaklarıyla soruyordu:

- Ah, kimdi acaba? Ne istiyordu?

Behiç, kati bir emniyetle başını salladı:

- Odur.

- O kim?

Behiç, sesini yavaşlattı:

- Mebrure Hanım, İstanbul'u terk edelim.

Genç kızın eteğine gömülen küçük ellerinden birini tuttu, avuçlarının içine aldı, hafif tazyiklerle okşayarak tekrar etti:

- İstanbul'u terk edelim.

İkisi de uzun müddet sustular.

Otomobil tekrar Şişli caddesine girdiği vakit, Mebrure'nin gözlerinde tebessümler parladı.

- Çok korkuyordum, bilmezsiniz, bu gece hâlet-i ruhiyem pek fena idi, caddenin aydınlıkları beni pek sevindirdi.

Köşke girdiler. Misafirler vardı. Nevin: "Ne çabuk döndünüz?" diye soruyordu. Behiç, kapının önündeki gölgeleri, sonraki Çingene hikâyesini anlatınca, Nazmiye Hanım yerinden fırlayarak bağırdı:

- Sahi mi söylüyorsun? A... Felâket geçirdiniz ha? İşte, ben böyle şeyleri hiç sevmem.

*

* *

Mebrure, yatağından henüz kalkmıştı, sabah tuvaletini yapmış, yemek salonuna giderken, hizmetçi Evdoksiya ile karşılaştı. İhtiyar kadın, Mebrure'yi azıcık durdurarak:

- Size bir mektup var, dedi.

Genç kız babasından bir haber geldiği zannına düşerek bağırdı:

- Ne mektubu? Kimden?

Evdoksiya, Mebrure'nin telâşını anlıyacak kadar köşkün iç yüzünü bildiği için acı acı gülümsedi:

- Mektup pederinizden değil, meraklanmayınız, hanımefendi ile Nevin Hanım da zarfa baktılar. Beyazıt'tan geliyormuş... yemek odasında masada duruyor.

Genç kız: "Beyazıt'tan? Beyazıt'tan? Tuhaf şey..." diye mırıldanarak yemek odasına doğru yürüyor, bu mektubu ya Nadir'in, ya Fahri'nin göndermiş olduğunu düşünüyordu.

- Kızım, bak, sana bir mektup var, yazıyı tanıyamadık...

Yemek odasına girince, Nazmiye Hanım, elinde tuttuğu ve hâlâ merakla gözden geçirdiği zarfı Mebrure'ye uzattı.

Açık bir istihza ile sözünü bitirdi:

- Hususi bir şey olacak galiba?

Nevin de çay fincanının arkasına gizlenen sürmeli gözleriyle gülümsüyordu: "Zarfın yazısı titrek bir elden çıkmış" dedi.

Mebrure, bu kinayeli sözlerle kendisine uzatılan mektubu aldı, elinden geldiği kadar ehemmiyet vermez görünerek zarfın üstündeki sık ve güzel

erkek yazılı adresi okudu, annesiyle kızına ayrı ayrı bakarak:

- Fahri göndermiştir, dedi. Mektubu açtı.

Karışık imza okunmuyordu. Fakat, Çamlıca akşamlarından, gökteki şehrâyinlerden gölgeler ve sükûttan coşkun bir kelime yığınıyla bahseden ilk satırlara bakılırsa mektup Fahri'den geliyordu. Fahri'den, hiç şüphe yok dört büyük mektup kâğıdı ince ince, sık sık, zarif küçük satırlarla hep Çamlıca dönüşünden, renklerden, seslerden, gölgelerden, insansız yolların kalbe verdiği yalnızlık tesellilerinden, o lâhûti gökyüzünü hisli bir arkadaşla, bir gönül arkadaşıyla seyretmekteki payansız hazdan bahseden sıcak hâtıralarla doluydu. Mebrure dudaklarının kenarını bir işleme gibi süsleyen hafif, ince bir tebessümle azıcık etrafını da unutarak bu satırları okuyor, yakın maziyi tahayyül ediyordu. Nevin'in sesi onu uyandırdı:

- Mebrure, bize de oku da, güzel şeylerse biz de dinleyelim, eğer hususî değilse...

"Eğer hususî değilse..." Mebrure için, bu mektuba "hususi" demek, ağırca bir ithamı kabul etmekle müsaviydi; hemen cevap verdi:

- Hususî değil, bilâkis, gazetelerde neşredilecek kadar güzel bir yazı... Fahri göndermiş... Çamlıca'daki akşamı yazmış...

Mektubu rastgele birkaç yerinden okuyarak etekliğinin cebine soktu, Nazmiye Hanım: "Güzel, çok güzel, bari bir cevap da sen yaz..." diyor, incitici istihzasını bırakmıyordu.

Nevin dedi ki:

- Eğer sen cesaret vermeseydin, Fahri sana bu mektubu yazmazdı.

Mebrure, hararetli mevzuun cazibesine kapılarak cevap verdi:

- Hayır hiç cesaret vermedim. Elimden geldiği kadar Fahri'ye tabiî göründüm.

- Ben de sana bilerek müsait davrandın demiyorum. Belki bu genç biraz hoşuna gitti, farkında olmayarak kendisine bazı avanslarda bulundun, onu teşvik ettin.

Kahvaltısını bitirerek sobanın yanına giden Nazmiye Hanım, Mebrure'nin gizli arzularını keşfetmek için Nevin'in açtığı kurnazca münakaşayı beğeniyor, sezilmez bir dikkatle bekliyordu. Mebrure itiraz etti:

- Ooo... Tuhaf söylüyorsun Nevin... Ben çocuk değilim.

Nazmiye Hanım kapıya doğru yürüdü. İki genç arkadaşı yalnız bırakarak dışarıya çıktı. Nevin, birdenbire Mebrure'nin elini avucuna

alarak, aşk saniyelerinde erkeklerle yaptığı gibi dudaklarını azıcık uzattı, gözlerini süzdü, incecik bir sesle dedi ki:

- Mebrure'ciğim, beni sever misin?

O kadar samimî görünmüştü ki Mebrure düşünmeden "Elbette" dedi.

- Pekâlâ söyleyeceğim şeylerde zerre kadar menfaatim olmadığına inanır mısın?

Mebrure hafifçe başını eğerek tasdik etti. Nevin'in mühim bir mevzuya girmeğe hazırlandığını anlıyor, gözlerinin içine bakarak bu yeni bahsi merakla bekliyordu.

Nevin başladı:

- Kabul et ki Behiç'in evlenmesi benim hiç işime gelmez. Çünkü evlenirse, ya bu evden çıkar gider, beni büsbütün yalnız ve hâmisiz bırakır, yahut buraya yabancı bir kadın getirir ki benim için daha büyük bir felâkettir. Böyle olunca, Behiç'in evlenmesinde benim hiçbir menfaatim yoktur. Doğru mu, değil mi?

Mebrure, tasdik yerine yine başını eğdi.

- O halde söyleyeceğim şeylerde benim hiçbir menfaatim yok. Yalnız, iki kişiye iyilik etmek istiyorum. Belki sana azıcık ispat ettim ki ben iyilik etmekten kaçan bir kız.. bir kadın değilim.

- Şüphesiz...

- Hah, mersi. Bu kadarcık hakkımı teslim et. Benim iyilik etmek istediğim iki kişiden biri Behiç'tir. Her manâsıyla Behiç'i kurtarmak istiyorum. Kadından, kumardan, içkiden, sefahatten kurtarmak istiyorum. Hayret etme, bu ağır vazife, burada en ziyade bana düşüyor. Onda da bu arzu var, çok var. İyilik etmek istediğim ikinci dost da, sensin!

Mebrure Nevin'in maksadını anlamıştı. Bu neticeye pek şaşmadı, hafifçe güldü: Ne olursa olsun, Nevin'in samimiliği hoşuna gidiyordu. Şimdiye kadar böyle açık konuştukları hiç olmamıştı.

Mebrure'nin elini avuçlarında gittikçe fazla bir okşama ile sıkan Nevin, aynı samimiyeti içinde söyledi:

- Seni kurtarmak, evet... Emin ol Mebrure, bu köşke geldiğin günden beri âdeta her gece seni düşündüm. Benim az çok param var, belki güzel ve sevimli değilim, fakat her istediğim zaman evlenebilirim. Hem, biraz da erkekleri kendime bağlamasını bilirim zannediyorum. Buna güvendiğim için korkum yok istikbalden, meçhul tehlikelerden... Halbuki, sen... sen... Bugün, her şeyden evvel pederini arayıp bulmalısın, bulmak için

aramalısın, taşralara, Anadolu'lara gitmelisin, oralara seyahat için hem para, hem arkadaş, hâmî lâzım... Yalnız başına gidebilir misin? İmkânı yok!

Mebrure'nin koyu bir üzüntü bağlayan gözlerine bakarak, daha emniyetle anlattı:

- Bunu hep düşündük. Annem de, ben de, Behiç de... Aklımıza güzel ihtimaller geliyordu. Fakat Behiç'e de danışmak lâzımdı. Buna hacet kalmadan gördük ki ağabeyim seni çok beğeniyor… Hattâ... hattâ...

Nevin tereddütle ilâve etti:

- Seviyor! Seviyor! Belki bunu sen de anladın, sen de hissettin.

Mebrure, parmaklarını çıtlatarak susuyor, önüne bakıyor, düşünüyordu: Epey zamandır bu aşktan şüphesi vardı.

Nevin devam etti:

- Sen Behiç'in üzerinde büyük tesirler yaptın. Âdeta onun ahlâkını değiştirdin, hepimizi şaşırttın. Behiç dün bir haylazdı. Bugün yirmi yaş büyümüş gibi sakin bir adam oldu. Bu değişiklik senin tesirinden.

Mebrure cevap vermiyordu.

- Senin tesirinden hiç şüphe etme. Behiç mağrur bir gençtir, belki sana kalbini açmağa cesaret edememiştir, belki daha ince bir saniyeyi bekliyor, belki reddolunmaktan korkuyor, fakat, hiç şüphe etme, onun tarafından öle siye seviliyorsun. Bak... biz ne düşündük: Behiç'in de oldukça serveti var, yirmi bin liradan fazladır. Mükemmel bir aile kurabilir. İcap ederse annem de ona yardım eder... Sen ve Behiç. Sen ve Behiç... Ne güzel bir yuva yapabilirsiniz... Evvelâ Anadolu'ya gidersiniz, İhsan Efendi'yi bulursunuz, onu da alır, ya İstanbul'a döner, yahut bir iki sene, orada yaşarsınız. Bu fikri nasıl buldun? Bana cevap ver, yanlış mı düşünüyoruz, söyle?

Nevin sustu.

Mebrure cevap vermek sırasının kendisine geldiğini görünce, epeyce düşündükten sonra başladı:

- Evet, bu tasavvur güzel, Nevinciğim... Her hususta güzel... Evet, Anadolu'ya gitmek, babamı daha yakından aramak, orada bir yuva kurmak, güzel... Behiç gibi, zeki, sevimli bir gençle hayat birliği yapmak güzel... Evet, bu yuva onu sefahatten, beni de... sefaletten kurtarır; ikimizi de, belki mesut eder, güzel.. fakat.. ne diyeyim?

Nevin, bu "Fakat"ın gizlediği esaslı düşünceyi çabuk öğrenmek ihtiyacıyla Mebrure'nin gözlerinin içine bakarak sordu:

- Fakat?

Mebrure birdenbire ayağa kalktı:

- Düşünmek için bana izin ver.

- Düşünmek için mi? Artık buna lüzum var mı ya? Bu çok sade bir iş. Sence de, bizce de düşünülecek bir yeri yok. Hem de, artık son karar verilmeli, uzayan şeyler üzüntülüdür. Hem ne düşüneceksin? Gizli bir şey mi var? Beraber düşünemez miyiz? Beni bir arkadaş saymaz mısın?

Nevin de ayağa kalktı ve Mebrure'nin gözlerinden gözlerini ayırmadı.

Genç kız, küçük tereddütlerden sonra dedi ki:

- Peki... Beraber düşünelim... Sen de bilirsin ki evlenmek ne güç şeydir. İnsan bunu ne düşünmelidir. Söylediğin gibi sade bir iş değil ki, hiç, değil... İki kişi... Biribirini beğenir.. hattâ.. sever... Fakat.. müphem.. pek müphem bir şey daha lâzım,

- Nedir o?

- İtimat.

Nevin bunu anlıyor, fakat kelimeyi bulamıyordu: İtimat. Behiç'in bütün gayreti de bu itimadı vermek içindi, demek hâlâ muvaffak olamamıştı. Biraz kaşlarını büzerek mırıldandı:

- Nasıl itimat Mebrure?

- Bu tabiî bir şey... Behiç'in Belma ile münasebetini hep biliyoruz, nasıl neticelendiğini de gözlerimizle gördük, ben, bu kadar felaketlerimden sonra Belma'nın haline düşmek istemem, bu pek tabii bir şey...

- Bu düşüncende doğru değilsin amma.

- Niçin?

- Kendini Belma ile mukayese etme. O başka, sen başka... Belma... Belma bir koket sayılır, Behiç'in bu muamelesine biraz da kendi lâyıktı. Hem de... Dünkü Behiç başka, bugünkü Behiç başka... Aradaki farkı sen de hissediyorsun.

- Herhalde düşünülecek bir şey...

- Hiç, hiç... Sen bana bir "peki" de, hemen nişanınızı hazırlayalım. Göreceksin: İstanbul'un en parlak ziyafetlerinden birini yaparız, bütün dostlar buna çalışırız, mükemmel, mükemmel bir şey olur, ah, bir kabul et, bir kabul et...

- Canım Nevin, ben reddetmiyorum, düşünmek için biraz izin istiyorum, hattâ bugünkü hissime bakarsan "kabul ettim" de diyebilirim, fakat...

Nevin, ellerini çırparak bağırdı:

- Ne iyi, ne iyi... İş oldu bitti, aferin Mebrure, aferin cici kız, gördün mü ya... Bravo, bravo... Behiç duymasın, çıldırır, vallahi çıldırır.

Arkadaşının boynuna atlıyor, fakat Mebrure ısrar ediyordu:

- Acele etme, Nevin, Nevin, Nevinciğim, biraz düşünmeliyim...

Nevin: "Yok, yok, bu iş bitti, bravo, bravo..." diye bağırarak Mebrure'yi öptü, öptü, onun cevabına zaman bırakmadan, koşa koşa bağıra bağıra odadan çıktı: "Behiç, neredesin, koş, uykuyu bırak, rüyadan daha güzel bir haber var..."

*
* *

Behiç hâlâ uyanmamıştı.

Nevin o hızla kardeşinin odasına koştu, cırtlak sesiyle onu uyandırdı ve Mebrure ile konuştuklarını taze taze anlattı.

Genç adam, yumruklarını göz kapaklarına bastırarak uykusunu dağıtmağa, Nevin'in anlattıklarından hiçbir mühim noktayı kaçırmamağa çalışıyordu. Nevin'in sustuğunu görünce, uykulu gözlerini açıp kapadı:

- Evet, daha iş bitmiş sayılmaz, amma, bu kadar bana yetişir...

Yatağın içinde dimdik sıçrayarak bir sigara ateşledi:

- Bir nişan halkası yetişir... Parlakça bir ziyafet... Birkaç hediye. Bir iki otomobil gezmesi daha... Mesele bitmiştir... Artık bekleyedursun.

Behiç söylerken, Nevin sinsi sinsi gülüyor, kaşlarını oynatarak söyleniyordu:

- Bana dua et, bana.

- Mersi canımın içi, mersi...

Nevin sıçradı:

- Ha... Mersi dedin de hatırıma geldi, şimdi aşağıya inersen Mebrure'yi gör, ona teşekkür et.

- Sahi işi emrivaki haline getirelim. Hakkın var, bu da bir fikir.

Mebrure, yemek odasında yalnız kalınca asabî dolaşmağa başladı. Kalbinde çarpıntıya benzer bir rahatsızlık, sinirlerinde bir uyanıklık hissediyordu. Hiç tahmin etmediği bir zamanda bu teklif, onu çok düşündürdü: Behiç'le evlenmek... Birkaç gündür, etrafındaki hareketlerden, o otomobil gezintisinde Behiç'in söylediği sözlerden bu müphem neticeyi keşfetmişti, fakat böyle ansızın teklife uğrayacağını bilmemişti. Behiç'le evlenmek! Behiç deyince, evvelâ, uzun bir gölge, bir resim, moda

gazetelerinde zarif duruşlarını beğendiği gençlere benzeyen biçimli şekillerden biri gözünün önüne geliyordu. Sonra kıvraklığını, gururunu, hodbinliğini, bazen inceliğini ve sevimliliğini hatırlıyordu. Her mecliste etrafına tahakküm eden, alnını hiç eğmeyen, süzük ve yorgun gözleriyle zaman zaman istihzalı, hâkim gururlu, sakin ve şen bakan, garip hareketleriyle müphem zevkler, saadetler vaat eden, fakat kirpiklerinin dibinde hiç eksilmeyen yalancılık ve aldatıcılık buruşuğuyla bu genç, tehlikeli ve cazipti. Kabul ettiği fedakârlığın ehemmiyeti inkâr olunamazdı. Bütün servetini kendisine feda edecek, zavallı babasını aramak, bulmak için uzun bir seyahatin masrafına da katlanacaktı. Bu Anadolu seyahati, Mebrure için pek canlı bir vaaddi. Behiç'i yalnız bunu düşündüğü için bile sevebilirdi, buna muktedirdi de, parası vardı, bütün Anadolu seyahatinde, her türlü vasıta eksikliğine rağmen, bir ecnebi gibi rahatça gezmek mümkündü. Halbuki... Fahri?... O.. imkân yok.. bazen bir günlük nafakasını bulamayan bu zavallı çocuktan, Behiç'in yapabileceği fedakârlıktan yarısı bile istenemez, beklenemezdi. Mebrure, birdenbire Fahri'nin gözlerini hatırladı. Hiç sönmeyen bir pırıltı ile, sıcak, işleyici ve derin bakan bu gözlerde samimiyetin bütün izleri vardı. Tertemiz, saf bir ruh, bu gözlerde kendisine bakılmasına müsaade ediyordu. Fakat, neye, neye yarar? Yaşamak lâzım, iyi yaşamak lâzım, rahat yaşamak lâzım... Mebrure için bu köşkteki refahı, vasıta bolluğunu bırakmak da güçtü. Artık hicretlerin, parasızlıkların, hastalıkların adi ve çirkin üzüntüleriyle titremeğe razı değildi. İzdivaçta aradığı sükûnun birinci şartı da bu refahtan başka ne idi?

Cebinden Fahri'nin mektubunu çıkardı:

Coşkun kelimeler.

Satırlarda sık sık görünen: "Ah... Mebrure Hanım"lar, talihe, gurbete, yalnızlığa karşı birçok hararetli sitemler, bazen küçük isyanlar, bazen dervişçe bir tevekkül... meselâ, zavallı genç diyor ki: "Koyunuz, bu da böyle olsun Mebrure Hanım... Ben, yine sizin o aziz o ince, o içli ve candan arkadaşlığınızdan birkaç gün daha mahrum kalayım. Odamın, siyah su damlaları sızan küflü duvarları içinde büzüleyim, kırık lâmbadan dökülen yarı karanlık içinde, hep o günkü müstesna ve necip ve samimi ve ilâhi gezintiyi tahlil ederek hararetli alnımı kansız ve soğuk avuçlarıma kapayayım, zarar yok Mebrure Hanım, koyunuz, bırakınız, bu da böyle olsun Mebrure Hanım... Yalnızlığın ona alışanlara verdiği teselli, ispirtonun, düşkünlerine verdiği teselliden çok daha kuvvetli ve derindir. Ben bunu

bilirim, ben kimsesizliğin hudutsuz açık denizlerinde âvare yüzmesini bilirim, ben umman dalgalarının başımın üstünde kudurarak haykırdıkları geceler sabahlara kadar nefesim kesik, göğsüm tıkalı, gözlerim kapalı durmasını bilirim. Mebrure Hanım, bir küçük cevap yazarsanız, bu, en hudutsuz açık denizde, bana kıyılardan görünen bir kurtarıcı ışık ümidi ve tesellisi verir, yazmazsanız ben yine ruhumun gecelerinde yalnız kalır ve karanlıklarına çekilir ve düşünür, düşünür ve susarım Mebrure Hanım...”

Mebrure mektubu katlıyarak cebine koyarken yeisli günlerinde ıstıraplı mektubun kendisine büyük teselliler verici bir arkadaş olabileceğini düşünüyor, onu herhalde cevapsız bırakmamağı tasarlıyordu.

Yemek odasından çıkarken Behiç’le karşılaştı.

Genç adam, âdeta bir hizmetkâr tevazuuyla eğilerek Mebrure’yi selâmlarken, ince bir sesle fısıldadı:

- Demin Nevin beni büyük bir müjdeyle uyandırdı. Saadetin ilk çılgın dakikalarındayım. Size teşekkür edebilmek için söylenebilecek her kelimeyi kuvvetsiz buluyorum.

Mebrure, “Estağfurullah”tan başka bir şey söylemeğe cesaret edemiyerek Behiç’ten ayrılırken öteki, çirkin bir neş’e ile seviniyor, arkasından gelen Evdoksiya’ya emir veriyordu.

- Süt istemem, yalnız çay, vakit öğleyi geçmiştir, amma uyku ha... İsabet, isabet... Bu, böyle, çok iyi oldu. Evdoksiya, şey, çay, hafifçe olsun ha...

Nazmiye Hanım, o günün gecesi Mebrure’ye sofrada dedi ki:

- Kızım, ben bu kadar sene yaşadım, bir kadının sevimli olması için yapabileceği şeylerin hepsini öğrenmeğe çalıştım, fakat hayatımın hiçbir gününde senin gibi sevimli olmağa muvaffak olamadım. Daima da söylerim ya. Ben seni akrabam arasında görmekle iftihar ediyorum.

Mebrure’nin dudak ucuyla teşekkür ederek hafifçe kızaran yüzünü önüne eğdiğini görünce ilâve etti:

- Bunu sana şimdiye kadar söylemek isterdim, fakat ben insanları yüzlerine karşı methetmeyi sevmem, artık benim doğrudan doğruya kızım oluyorsun. Sana bir valde şefkatiyle söylüyorum: İsterim ki Nevin de, bazı hoppalıklarını bırakarak, senin gibi ciddiyet içinde sevimli olabilsin.

Bu sözlerden sonra Mebrure’nin annesinden bahis açtı. Merhumenin güzel bir kadın olduğunu, iyi tabiatlarını, mücevher gibi kalbini anlattı. Mebrure’nin vücutça da, ahlâkça da annesine çektiğini söyledi. Genç kızda

iyi tesir bırakmak için Nazmiye Hanımın kullandığı bu iltifat usulü hakikaten kurnazca idi, genç kız, o gece, odasına çekildikten sonra hep zavallı annesini düşündü: Hiçbir Çerkez'e ve hiçbir saraylıya benzemezdi; titiz, geçimsiz değildi, az konuşur, çok dinler, daima gülümser, dalgın, süzük merhametli bakışlarıyla düşünceli bir sükût içinde, o içi titreyen anne çok yaşamazdı, yaşamak için insanların yaptıkları çirkinliklerden, meşru sayılan âdilik ve faziletsizliklerden hiçbiri onda yoktu: Yalan söylemek bilmezdi, küçücük bir hile ile bile başkalarını aldatmağı beceremezdi, hiç kimseye kini yoktu, hiç kimsenin yalan söyleyebileceğini, kendini aldatabileceğini hatırından geçirmezdi, bütün hayatında, o kadın samur kedisine bile bir fiskecik vurmadı, göz göre göre bir karınca bile ezmedi, geniş ve derin merhametinden insanları değil, en ehemmiyetsiz hayvanları ve küçük böcekleri bile mahrum etmedi.

Mebrure pek iyi hatırlıyordu: Birgün, bitişik komşunun küçük erkek çocuğu, mahallenin köpek yavrularından birini kucaklamış, evinin kapısındaki merdivenin üstüne çıkarak, zavallı yavruyu parmaklıktan aşağı atmıştı. Küçük başı sert kaldırım taşlarına çarpan hayvan, acı ve uzun çığlıklardan sonra öldü. Bu çığlıkları işiten ana köpek, büyük ve gürbüz bir hayvan, hemen yavrusunun başına koştu. Onu yaladı, yaladı ve akşam ezanına kadar, titrek titrek, acı acı uludu, kesik kesik havladı.

Mebrure'nin cumbadan bu vak'ayı gören annesi kapıya koştu, ıstıraplı hayvanı içeriye almak, onu büyücek bir et parçasiyle teselli etmek istedi, bir saatten fazla: "Gel benim zavallı hayvanım gel.. gel kuçu kuçum... Gel aslanım, gel gel..." diye onu çağırdı, muvaffak olamadı, yukarıya kadar bile çıkamayarak, aşağıda taşlığın yanındaki yemek odasında, mindere uzandı, kocası gelip onu okşayıncaya kadar ağladı. Ve kendine gelemedi.

Mebrure bunu düşünürken yüzünü avuçlarına gömerek, kendi kendine diyordu: "Ah... Ben onun gibi olamadım, hayır, yengem de aldanıyor, mübalâğa ediyor, ben anneme çekmedim. Ah... Annemin kalbinden bana bir zerrecik fazilet kalsaydı, babamın bugünkü haline tahammül edemez, kendimden geçer, ya hastalanır ölürdüm, yahut ne olursa olsun, dağ, taş demez, yollara düşer, memleketin her tarafını karış karış, bucak bucak arayarak zavallı adamdan bir haber alırdım. Annem benim yerimde olsaydı bunu yapardı, yapardı hiç şüphesiz, şüphesiz...

Halbuki Mebrure bu mecburi seyahati yapmak için Behiç gibi kalbi ve ahlâkı şüpheli tehlikeli bir adamın kollarına atılmağı kabul ediyordu. Evet,

evet, Behiç’le izdivacına köşkten herkes kat’î bir nazarla bakıyor, genç kızın bunu reddedebileceğine hiç kimse ihtimal vermiyordu. Ona düşünmek hakkı bile çok görüldü.

Vakit gelmişti, ertesi günü son sözünü söylemesi lâzımdı, eğer Behiç’le izdivacı kabul etmeyecekse bunu zaman kaybetmeden anlatmalıydı. Fakat henüz kararını veremiyordu, hattâ, bu meseleyi esaslı düşünemiyordu, zihni perişandı, perişandı.

Kabul güç. Tehlike var. Behiç’e inanmıyor, inansa bile, günün birinde, bu hafif seciyeli gencin eski huylarına dönmeyeceğini bilmiyordu. O halde ne müthiş şey! Beş altı ay, yahut bir sene sonra, aldatılmak, bir kenara bırakılıvermek, bir câmid eşya gibi ayak ucuyla itilmek ne korkunç!

Red güç. Köşkten ayrılmak lâzım. Hayatı kazanmak için bilmediği, görmediği, tanımadığı insanlar arasına karışmalı, izzetinefsi hırpalayan muamelelere katlanmalı. Anadolu’ya gitmekten, babasını aramaktan vazgeçmeli... Kabil mi? Kabil mi?

Muhacirîn Müdüriyeti’ne Yunan Salibiahmer’inden gelen haberi hatırladı. İçini büyük bir merak sardı. Birdenbire, Nadir’i görmek, ona bu meseleleri anlatmak, Muhacirîn’e de gitmek ve bütün bunları yaptıktan sonra, yeni vaziyete göre esaslı düşünmek kararıyla yatağına girdi. Fakat uyuyamadı.

Uyuyamadı, çünkü yalnız kimsesizliğinin azaplarıyla değil, gençliğin hevesleriyle, arzularıyla da, mücadele ediyordu. O gece daha ziyade dikkat etti ki genç bir adamla yaşamağa, o adamın öpmelerine, okşamalarına, tesellilerine, şefkatine, himayesine, maddî ve manevî bütün arkadaşlıklarına ihtiyacı vardı. Küçük küçük, müphem, tatlı arzuların hücumuyla vücudunda ürpermeler hissediyordu. Arada bir doğan bir aşk tahayyülüne kendini bırakarak, ilk nümayişlerden sonra râşeye kadar giden bayıltıcı bir hayâl içinde bütün mantıklarını unutuyordu. Uyanık ve gergin bir hülya teselsülü arasında, utandırıcı tasavvurlardan hiç kurtulamayarak saatlerce düşündü. Saçlarının dibinde sıcak nemler dolaştı. Vücuduna devamlı bir titreme geldi. O saniyelerinde Behiç’le evlenmeğe birkaç defa karar verdi. Hattâ zaafını o kadar seçiyordu ki o sırada, bir gece yaptığı gibi Behiç, yine odaya girmeye cesaret etseydi, kapıdan mağlûp çıkmayacak, belki de ilk şefaat ziyasının perdelerden süzüldüğünü görecekti. Fakat Behiç’in hayaliyle mücadele eden bir başkası daha vardı, bir başkası ki hayali, genç kıza et râşesi vermiyor, derin, daha yüksek arzular uyandırıyordu; Fahri...

Fahri, ah, o mektubun her cümlesi, ayrı ayrı büyüyüp manâlaşan kelimeleriyle Mebrure'nin zihnine yayılıyordu. Bu satırlarda teselli, şefkat, bu satırlarda ebedî can yoldaşlığı, lekesiz ve kuvvetli rabıta vaatleri vardı. O sıcak gözleri ısıtan ruhta Behiç'in dessaslığı, Salih'in düşkünlüğü ve âdiliği, Nadir'in müstehzi felsefesi, Siyret'in hoyrat çapkınlığı yoktu. O hisli Çamlıca arkadaşında, geçici şeylerden ziyade kalıcı şeylere, uzun ve derin rabıtalara meyil gözüküyordu. Amma, neye yarar? Bütün bu yaşamak gürültüleri içinde ruhun vazifesi o kadar azalıyor ki.

*
* *

Sabah olunca hemen giyindi. Evdoksiya'dan başka kimsenin uyanmamasından istifade ederek sokağa fırladı. Geceleyin uyanan sabırsızlığın telâşıyla memurlar gelmeden evvel Muhacirîn'e koştu, bekledi.

Memurlar onu görünce: "Ha! İyi ki geldiniz!" dediler.

Mebrure, oturduğu sandalyeden sıçrayarak kalktı ve bağırdı:

- Haber mi var?

- Bilmiyoruz amma, Müdür Bey sizi görmek istiyordu. Bir haber olacak.

Hayatının sayılı merak ve helecanlarından biriyle titreyerek, genç kız memurlara kollarını uzattı:

- Müdür Bey nerede? Ne zaman gelir?

- Maalesef bugün gelmez. Fransız muharrirlerinden biriyle barakaları dolaşacaklar, sonra Yakın Şarka gidecek. Bugün çok işi var.

"Ah..." diyen Mebrure'nin kolları düştü. Acaba Salibiahmer'in haberini mi verecekti Müdür Bey? Bunu memurlara sordu:

- Hayır, dediler, Nadir Bey size onu söylemiştir, daha yeni bir haber var galiba...

- Ah, ah çıldıracağım, siz hiçbir şey bilmiyor musunuz?

Memurlar hiçbir şey bilmiyorlardı. Genç kızın merakına ve helecanına azıcık ortak olmaktan başka bir şey yapamadılar.

- O halde?

- Yarın, saat onbirde uğrayınız.

- Müdür Beyin evinde telefon yok mudur?

- Yarın, burada, kendisini görünüz, daha iyi olur.

Ne garip şey! Mebrure’nin içinde şüpheli bir sevinç vardı. Merdivenleri sebepsiz bir acele ile inerken bin türlü saadetler tasavvur ediyordu. Nadir’in evine gitmek için tramvaya binince, daha sükûnetle düşünmeye başladı ve memurların ketum davranmaları ona şüpheli göründü. Kabil mi bilmesinler? Muhacirlere ait haberleri, elbette memurlar da öğrenirler; vazifeleri de başka nedir? Mutlaka biliyorlar? Ah, evet, bu haberden onların da malûmatı var, fakat, işte, besbelli ki gizliyorlar, gizliyorlar, öyleyse fena.. bir.. haber olmalı... Fena bir haber... Kalbi çarpmaya başladı. Bütün ümitleri, birdenbire simsiyah kesilmişti. Zaten boş yere sevinmesi de saflıktı. Ahh.. kara bir habere hazırlanmak lâzımdı, lâzım, lâzım... Yoksa kötürüm olmak bile mümkündü, babasının ölümünü duyduğu gün böyle korkunç bir akıbete düşebileceğini birkaç kere tahmin etmiş, amma, her defasında da, ölümden sonra felce uğrayıp hayattan ayrılmaya da razı olmuştu. Gün geçtikçe babasını o derece seviyordu.

Nadir’i evinde bulamadı.

Validesiyle görüştü. Merhametli kadın, Mebrure’yi eksilmeyen bir dikkatle dinledi, ilk günde söylediği gibi. “Eğer içimden gelen seslere inanılırsa ben öyle hissediyorum ki pederiniz sağdır, sizi kucaklayacaktır, rahat rahat yaşayacaksınız...” dedi ve bir anne şefkatine en muhtaç zamanını keşfederek Mebrure’yi bütün kuvvetiyle kucakladı, göğsünde sıktı, titreyen sesiyle, tekrar söyledi.

- Kızım, kızım, yavrum. Emin ol ki bir kız çocuğum olsaydı onu senden fazla sevemezdim. Muhacirîn’den bir haber alınca bana gel, malûmat ver, meraktan gece uyku uyuyamayacağım.

Uzun müddet konuştular.

Pazar olduğu halde Nadir, her vakitkinin aksine bir müstesna iş için evden çıkmış, ne zaman geleceğini haber vermemişti.

Mebrure, Hayriye Hanımın nahif titrek ellerini öperek ayrıldıktan sonra Fahri’ye gitti, genci, açık bir kitap sahifesine başını eğmekten gözleri yorulmuş ve biraz kızarmış buldu.

Fahri, inanılmayan saadetlere kavuşanların çılgın sevinciyle bağırıyordu:

- Bu ne? Siz ha, gökten mi geliyorsunuz? Bir yıldızdan mı düşüyorsunuz? Siz... Siz...

Mebrure, teklifsizce bir sandalyeye oturdu:

- Beni fazla vefasız zannetmişsiniz. Sizi ziyaret edeceğimi ümit etmeliydiniz.

- Ah, doğrusu, bu kadar cesur olamadım. Pek lütufkâr olduğunuzu biliyorum, fakat bu derecesi...

- Pek tabiî...

Genç kız, fikrini fazla oyalayan Muhacirîn hâdisesini anlattı, uğursuz şüphelere düştüğünü söyledi.

Fahri, yanık alnının büklümlerinde parmaklarını gezdirerek muhakeme etti:

- Hayır, korkmaya lüzum yok, sizin meseleniz hususî bir şey... Müdür-i Umumî onu bizzat takip ediyor, memurlara malûmat vermesi lâzım gelmez... O halde gizli bir şey yok, korkmayınız; hakkınız var, inkâr etmem, bizi kalbimizden tutan işlerde vesvese, en tabii hissimizdir. Fakat biraz daha sabır, yarın anlarız.

- Amma, Fahri Bey, tahmin eder misiniz ki artık sabrımın son haddindeyim. İnsanın en büyük felâketlere bile hazırlandığı, "Ne olursa olsun, usandım, boğuluyorum" dediği, ölüme kadar her şeyi kabul ettiği zamanlar vardır, ben o haldeyim. Artık hayatıma son istikametimi vermek istiyorum. Köşkte uzun müddet kalamam, yahut büyük bir fedakârlığa mecbur olacağım. Bu fedakârlığı size söylerim. Büyük... Büyük bir fedakârlık.

Fahri'nin daha fena ihtimallerden şüpheleneceğini düşünerek izah etti:

- Öyle bir fedakârlık ki beni meşru ve kanunî bir surette istemediğim bir rabıtaya mecbur edecek...

Genç adam, Mebrure'ye doğru koşarak kısılmış bir sesle sordu:

- İzdivaç mı?

- Öyle ya.

- İmkânı yok: Behiç'le mi?

Genç kız sustu. Öteki, şarapnelle vurulmuş gibi insanı birdenbire çöktüren sert bir ıstırabın sadmesiyle arkaya doğru sendeledi. Ve Mebrure'ye bakakaldı. Bu habere inanmak istemiyor, genç kızdan âdi şakalara mahsus bir küçük kahkaha bekliyor, olduğu yerde belirsizce sallanarak mırıldanıyordu. "İmkân.. yok.. im.. kân.. yok..."

Mebrure biraz tereddütle:

- Niçin? dedi.

Bu “niçin?” daha müthişti. Ah, demek ki bu genç kız, Behiç için herkesin düşündüğü şeyi kabul etmiyordu. Demek ki, ya o sihirbaza kanmış, yahut onu bütün âdilikleri, çirkinlikleriyle beğenmişti... Ah... Evet, çünkü o sihirbaz, böyle tavanı ve döşemeleri çatlak, dört mevsimin rüzgârlarına karşı muhafazasız bir han odasının bîkesi değildi; çünkü, kim olursa olsun, kadın erkek, biraz da şık renk, güzel koku, ipek ve boya demektir; çünkü bu genç kız da, nihayet Havva’nın o ihtiraslı çocuklarından biridir ki yüz büyük kalbe bir Amerikan otomobilini tercih eder.

Fahri’nin gözlerindeki ithamlı pırıltılarla bu sükûtu, Mebrure’yi korkuttu. Genç kız, artmış bir heyecanla anlattı:

- Sualimi tuhaf buldunuz değil mi? Haklısınız, doğru. Behiç için size anlatılan şeylerin hepsi doğru. Amma bugün değil. Hayır. Bugün, Behiç, bambaşka bir adamdır. Kumarbaz değil, çapkın değil, hilekâr değil, sefih değil, gece adamı değil, hodbin değil. Onun daima basit ve duygusuz bir kalp taşıdığını kabul ederim, fakat ahlâkını değiştirdiğini de biliyorum. Bu izdivaca beni mecbur edecek sebepler bunlardır zannetmeyiniz. Hattâ, Behiç’in bana aşkı -belki siz bunu da bilmiyordunuz- sebep olmuyor, hayır... Bir tek şey, Fahri Bey, bir tek şey. Behiç beni Anadolu’ya götürecek.

- Yalandır Mebrure Hanım.

- Şartımız o. Yoksa evlenmeyeceğiz.

Fahri başını eğdi. Teessürünü belli etmemek için yaptığı derunî mücadele onu titretiyordu. Birkaç kere, uzun “Ah... Mebrure Hanım”larından biriyle başlayarak paranın sade vücudu yaşamaktan değil, kalpleri de sevmekten menettiğini ve insanların en ilâhî gayelerine kadar tasalluta muvaffak olduğunu, işte bu hâdisenin pek iyi ispat ettiği gibi, genç bir kızın akl-ı selimini, felce uğrattığını haykıra haykıra anlatmak istedi:

- Ah... Mebrure Hanım, dedi.

Genç kız hemen ayağa kalktı:

- Saat kaç, lütfen bakar mısınız?

Fahri şaşırdı:

- Aceleniz?

- Sözünüzü kestim, affediniz... Fakat, hemen gitmeliyim. Muhacirîn’e uğramak istiyorum. Nadir Beyi de arayacağım, günler pek kısa, geç kalmaktan korkuyorum.

Fahri, belki son defa yalnız kaldığı genç kızı kapıya kadar teşyi ederken derin bir zaaf içinde: “Şerefle...” diyebildi ve kendi kendine kalınca

kırmızı koltuğuna uzanarak başını arkaya bıraktı, saatlerce kımıldamadan, uyur gibi dalgın ve hareketsiz kaldı.

*

* *

O akşam köşk kalabalıktı. Güzide ve annesi, Nizamettin Bey, Siyret ve Melike misafirdiler.

Hava kararırken köşke dönen Mebrure, bütün ev halkını yemek odasında buldu. Onu taşkın bir sevincin gürültüleriyle karşıladılar. Birkaç kişi, önde Nizamettin Bey, likör kokan nefesini saçarak, arkasından Siyret, iki büklüm kıvrılarak, sonra Güzide, biraz gülümseyerek Mebrure'nin etrafını aldılar.

- Tebrik ederiz, bravo, ne güzel bir haber işittik...

Diyorlardı. Bu müşterek sevincin ikinci sebebini Mebrure pek iyi keşfetti! Masanın üstünde tıpaları yeni açılmış birkaç nevi likör şişesi vardı. Ev sahipleri ve misafirler, tokuşan ilk kadehlerin neşesi içinde, parlayan gözlerle genç kıza bakıyorlar, bağırıyorlardı:

- Vallahi aşkolsun! Behiç'i siz ıslah ettiniz, Mebrure Hanım!

Nazmiye Hanım da, bu gürültülü meclislere ne zamandır muhtaç, Mebrure'ye tebessümler yağdırarak, oturduğu koltukta bol sigara dumanları savuruyor, hâdisesiz geçen günlerin intikamını almak ister görünüyordu. Dördüncü kadehin tatlı muvazenesizliğiyle sarsılarak ayağa kalktı, gözucuyla Naciye'ye ve Siyret'e bakarak dedi ki:

- Mebrureciğim, köşke uğur da getirdi. Kısa bir zaman içinde ne hoş kararlar! İki tane izdivaç! Hem de kimler evleniyorlar? Behiç'le Siyret...

Kısa ve yumuk serçe parmağının ağır bir hareketiyle sigarasının külünü boşluğa fiskeleyerek bağırdı:

- Behiç, pokerden vazgeçsin, geceleri sokağa çıkmasın, kulüpten istifa edip Hilâliahmer'e yazılsın, iane versin? Bunları bana Madam Dotep söyleseydi inanmazdım.

Sonra Mebrure'ye döndü:

- Al şu kadehi kızım...

Galiba bir şartröz uzatıyordu. Mebrure küçük tereddütten sonra kadehi alıp hafifçe dudaklarına dokundurdu. Nevin haykırdı:

- Hepsini iç, hepsini... Biz beşincideyiz, korkma!...

Genç kız hepsini içti.

Soruyorlardı:

- İstanbul'dan ne haber? Muhacirîn'e gittiniz mi?

- Gittim ya, gittim ya... Pek tuhaf bir haber... Anlaşılamadı... Müdür-i Umumî mutlaka beni görmek istiyormuş, bugün de ecnebilerle meşgulmüş, memurların da bir şeyden haberleri yok...

Genç kıza yeni bir kadeh uzatmak için yaklaşan Behiç, pembeleşmiş yüzünü eğdi:

- Nadir Bey'i görmediniz mi?

- Hayır, bugün Pazar, evindedir zannettim, yokmuş... Talihim fena gitti, Fahri'ye... Fahri Bey'e uğradım...

- O da yok muydu?

- O vardı. Beni temin etti, fena bir haber olamaz dedi, biraz teselli buldum.

- Yunan Salibiahmer'inden gelen cevap olmasın!

- Değilmiş. Yeni bir habermiş.

Susuldu ve düşünüldü. Yeni bir haber! Bu köşk için de mühim bir şeydi. İhsan Efendi'nin sağlığını bildiriyorsa iyi... Behiç'in projesine ziyan gelmez, nişandan, nikâhtan evvel kızı Anadolu'ya göndermek icap eder, bu seyahat de herhalde Behiç'in kârınadır, yollarda yalnızlığın vereceği fırsatlar pek çoktur. Fakat... İş tersineyse? Haber fenaysa? Kız bu felâketin ilk delilikleriyle, başka telkinlere de kapılarak köşkü bırakır giderse?

- O halde Muhacirîn'e yarın gitmelisiniz.

Behiç'in bu cümleyi telâffuz eden dudaklarının küçük ihtilâçlarında ve titrek sesinde endişe belliydi. Mebrure buna dikkat ederek cevap verdi:

- Tabiî.. tabiî...

Nevin de Mebrure'nin kadehini doldururken onu sarhoş etmeye karar vermiş görünüyordu:

- Bu likör vakitsiz amma, şişeleri açmış bulunduk, daha yemeğe de çok vakit var, daha iç; haydi, hatırım için.

Mebrure, gözlerini etrafındakilere gezdirirken, Nizamettin Bey güldü:

- Öyle ya, herkesin hatırı için birer kadeh içse, on kadehe yaklaşır.

Nevin, şımarık şımarık bağırdı:

- Ne olur? Çok mu? Alışsın bunlara... Değil mi Mebrure? Sen bu zevzeklere bakma, iç.. haydi.. hah.. söyle, oo...h, bravo... Berikilerden haber yok mu? Salih'ten, Belma'dan...

Kendi de bir kadeh yuvarlıyor, likör sarhoşluğunun fena sonunu hiç düşünmeden, sık ve deli kahkahalar atıyordu.

- Behiç bize demin de anlattı, Salih sizin otomobilin arkasına mı takılmış?

- Hangi otomobilin?

- Canım, geçen akşam Behiç'le Yeniköy'e gitmediniz mi?

Mebrure, birdenbire dirilen korkunç hatıranın tahayyülüyle gözlerini ve ağzını açtı: "Ha... Evet.. şu.. bilmem?"

- İşte o, Salih'miş.

- Ne biliyorsunuz?

Behiç: "Eminim" dedi ve ortaya bir Salih bahsi çıktı. Efkâr-ı umumiyeyi oyalıyan her mesele etrafındaki gürültülü münakaşalar gibi, bu bahis de, en sükûtîleri bile canlandırdı, en az hayâlperverlere bile korkunç ihtimaller düşündürdü, en cesurlara bile telâş verdi. Siyret diyordu ki:

- Yavrum Behiç, bilirsin ki ben korkak bir adam değilim, pratik düşünürüm. Bu hâdiseye ehemmiyet vermek lâzım. Salih yabana atılacak herif değildir, ummadığımız fenalıklara bile cüret eder mi eder! Çünkü senden iki kuyruk acısı var, hem kız kardeşinin, hem de kendisinin menfaati namına... Sade menfaat de değil, bir de amur propr meselesini hesap et... Şakaya gelmez. Salih kibirli, cakayı seven bir adamdır.

Behiç, kadınların hoşuna gittiğini pek iyi bildiği halde salon kahkahalarından biriyle alaycı bir dudak büktü:

- Ne yapabilir? Dilenci gibi köşkün kapısında dolaşır. Çingeneler gibi otomobilin arkasına takılır, başka?...

- Yok; bu iş Salih'in alelâde maceralarından birine benzemiyor, devamlı bir kinin ârazını gösteriyor. Kin her şeyi yaptırır.

- Meselâ ne?

- Vesveseli bir adamsan ölüme kadar düşün.

- Vesveseli olmadığımı bilirsin.

- Öyleyse, fena bir sokak patırtısı, külhanbeyvarî bir hücum, keskin bir çakının yapabileceği zarar, bayıltan bir baston vuruşu... Ne diyeyim? Yirmi dört saatlik zabıta vakalarından hiç eksilmeyen felâketlerden biri ki terzi kalfası Lefter, yahut hamal İbrahim için belki mühim bir şey değildir, fakat senin başına gelirse.. çirkin...

- Küçük ihtiyatlarla buna mâni olurum.

- Bilmem artık...

Kadınlar, fikirlerin intizamlı teselsülünü bozan heyecanla bahse karıştılar. Güzide mağlûp Faust'da okuduğu tüyler ürpertici vakaların hayallerine kadar yayılan korkularını anlattı. Melike, bahçedeki çıtırtılardan ürkmeye başladı. Naciye Hanım, Salih'ten her şey umduğunu söyledi. Nazmiye Hanım da, biraz evvelki neşeli sohbetlerin vardığı bu tekinsiz bahsin, likörün tatlı sarhoşluğuyla yaptığı tezada hiddetlenerek Salih'e de, kız kardeşine de lânetler savurdu. Bu meseleyi kendi başına halledebileceğini anlatarak Evdoksiya'ya emir verdi:

- Yemek, Evdoksiya!

- Anne çok erken.

- Dokuzu çeyrek geçiyor.

Saatlere bakılırken dışarıda Napolyon havladı. Uzaktan, bahçe kapısının üst üste çalınan çıngırağı işitildi.

- Koş Evdoksiya!

- Gelecek var mı?

Gözler birbirine soruşturuyordu: Hayır... Kim olabilir?...

Naciye Hanım, kalkık kaşlarıyla başını sallayarak meclisin sükûtunu örseledi:

- Bunda bir haber var.

Sahi, çıngırak, sinirli ve telâşlı bir elin hiç yorulmayan çevik hareketleriyle sert sert çevriliyor, âdeta fasılasız bir ses çıkarıyordu.

Bütün bakışlar, oda kapısında birikti. Ayakta duran erkekler azalarının küçük hareketlerini de tatil ederek, odanın sükûtunu çoğaltıyor, heykelî duruşlariyle kadınların telâşını da arttırıyorlardı.

Mebrure, sık sık yaptığı gibi, elini kalbine bastırarak, yanında duran Behiç'e mırıldandı:

- Hissikablelvuku ne kuvvetli şey...

Bilmeden herkesin düşüncesini söylemişti. Naciye Hanım, Nevin, Güzide, Melike, hep bir ağızdan haykırıştılar:

- Pek doğru.

Napolyon, daima havlıyordu. Çıngırağın sesi kesildi, fakat hayvan susmadı.

Behiç, düşünüyordu: Salih mi acaba?

Mebrure düşünüyordu: Babasından bir haber olmasın?...

Nazmiye Hanım, düşünüyordu: Gelen Salih'se, bir gürültünün önünü almak için, vaktiyle o erkek üstünde tesirini gördüğü vaatli bakışlardan

birinin hiç faydası olmaz mıydı?

Siyret düşünüyordu: Behiç yeni heyecanları sever amma, şu dakikadakini değil.

Napolyon'un çığlıkları kesilmiyordu Behiç asabileşti:

- Evdoksiya da amma uzattı ha!

Nizamettin Bey, içlerinde en soğukkanlısı, saatine bakarak güldü:

- İki dakika pek uzun geldi değil mi?

Dışarıda ayak sesleri duyuldu. Evdoksiya geliyordu. Bir saniye sonra öğrenilecek habere sabrı kalmıyanlar ayağa kalkarak oda kapısına yürüdüler.

Evdoksiya, elinde kocaman bir demet çiçekle içeriye girdi ve bağırdı:

- Kale patlasin! O ne kapı çaliş öyle? Sekiz yasindadır, on yasindadır, bir piç köskü yıkazak...

Demeti Nevin'e verdi:

- Size bu, küçükhanım.

Nevin, kötürüm olmuşa benzeyen eliyle buketi alırken, çiçeklerin arasından masanın üstüne küçük bir kart düştü. Behiç kartı hemen alarak yüksek sesle okudu ve yere fırlattı:

“ Nevin Nâfi Hanımefendiye,

“Fazıl Şakir'den en derin hürmetleriyle.”

Nazmiye Hanım, kızının evvelâ beyazlaşıp sonra pembeleşen, nihayet kıpkırmızı kesilen yüzüne baktıktan sonra:

- Yemek, Evdoksiya dedi.

*

* *

Mebrure sabahleyin erken, Muhacirîn'e koştu.

- Müdür-i Umumi Bey?

- Gelmedi.

- Ne zaman gelir?

- Öğleden sonra.

- Meseleyi öğrendiniz mi?

Memurlar: “Hayır” dediler.

Genç kız öğleye kadar nasıl vakit geçireceğini düşünerek merdivenleri inerken, iptida sevinçle, sonra hayretle durakladı: Nadir, kendisinde hiç görülmeyen bir telâşla, merdivenleri ikişer ikişer çıkıyor, genç kıza hiç dikkat etmiyordu. Halinde fevkalâde günlere mahsus büyük heyecanların şaşkınlığı vardı, gecikilen bir şeye yetişmek istiyor gibiydi; ancak Mebrure'nin durduğu basamağa gelince onu görebildi ve yüksek sesle bir:

- Hah!

Diyerek durdu, iki üç defa derin derin nefes aldı, fena bir haber vermek için tereddüt edenlerin ve yumuşak kelime arayanların sükûtiyle genç kıza bakıyordu.

Mebrure, genç adamın ellerini yakalayarak bağırdı:

- Ne var? Telâşınız ne? Fena bir haber mi var? Beni korkutuyorsunuz.

Nadir, yutkuna yutkuna cevap verdi:

- Fena... Ben de sizi aramak, beni görsün diye haber bırakmak için geliyordum. Bugün... Buraya... Uğrayacağınızı.. biliyordum, iyi tesadüf...

Uzak bir yerden koşa koşa gelen bir adam gibi Nadir, göğsünü sıkıştıran nefes darlığıyla güç söz söylüyordu.

Mebrure, arkasını duvara dayayarak, işitmek istemediği kara haberin kâbusiyle titreyerek Nadir'e bakıyor, kısılmış bir sesle soruyordu:

- Babama dair haber mi öğrendiniz?

Nadir bağırdı:

- Yok canım, hayır, Allah göstermesin, fena haber o değil.

Biraz, nefes alarak genç kızın koluna girdi:

- İnelim, yürüyelim, fena haber başka: Dün siz bana gelmişsiniz. Pazar olduğu halde evde bulunamadım, çünkü Cerrahpaşa'ya gittim ve elîm bir işle meşgul oldum, elîm, pek elîm... Mebrure Hanım: Salih çıldırdı!

- Ne diyorsunuz?

- Evet... evet... dün tımarhaneye götürüldü, başında ben vardım, müthiş hikâye.. bunu görmemeliydim, canım sıkıldı, ben.. Salih'i severdim... Bütün insanları sevdiğim gibi... Ah... Görmeliydiniz.

- A... Vah vah... Tuhaf... Yazık.

- Dahası var; Belma'nın hali de fena... Kız derin bir ye'se düştü, teselli edilemeyecek bir halde... Sizi mutlaka görmek istiyor, en büyük arzusu bu...

- Benden ne umuyor? Nesi var? Hasta mı?

- Hasta.. fena hasta.

- Hastalığı nedir?

- Ne tahmin ederseniz o. Son derece zaafı var. Yatakta doğrulamıyor.

- Salih Beye felâket ne zaman geldi?

- Evvelki gece gelmiş. Gece yarısı yataktan fırlamış: "Bu kemikleri ayıklayın!" diye bağırmıya başlamış. Odanın her tarafını kemiklerle dolu görüyormuş, zavallı babası, annesi, kardeşleri etrafına üşüşmüşler, biçareyi okşamışlar, teselli etmişler. Biraz kendine gelmiş, fakat sabaha kadar birkaç defa muvazenesini kaybetmiş.

- Ne korkunç!

- Beni sabahleyin evden aradılar. Sebebini söylemediler. Cerrahpaşa'ya gittim. İşte o sırada da siz bize gelmişsiniz ya hani... Berbat bir hal... Kapıdan girer girmez, taşlıkta biçareyi gördüm. Avazı çıktığı kadar bağırıyor, kendini taşlara vurmak istiyor, yanındakileri tanımıyordu: Babası, bekçi, imam, onu zapt etmek için uğraşıyorlardı. Beni de tanımadı. Zavallı Mustafa Efendi ağlıyordu: "Hep içkiden... içkiden..." diyordu. Meseleyi bilmiyor ki.

- Hangi mesele?

- Yürüyünüz, benimle geliniz, her şeyi öğreneceksiniz, fakat, daha evvel şu kızı teselli etmemiz lâzım... Size muhtaç... Koşunuz... İşte tramvay.. atlayınız, ben de biniyorum.

Mebrure tramvaya binince Şişli'den uzak yerlerde içten içe tutuşan faciaların hakiki sebebini bulmaya çalışıyordu: Yarabbi! Ne kadar kini olursa olsun, bir insan eski bir arkadaşının öfkesinden aklını kaybetmez ya? Evet, Behiç'in Belma'ya fenalık ettiği, Salih'e hakaret yaptığı malûm ve bunlar acı şeyler, ağır şeyler... Amma, pek tuhaf, kabil mi ki yalnız bunun için Salih delirsin, Belma hastalansın... Bunda mutlaka başka sebep var, Nadir'in dediği gibi bir mesele var... Genç adam, Mebrure'ye vaktiyle bir sırdan bahsetmişti. Fakat sır ne demek? Bu zamanda herşey basit... İnsanlar arasında büyük sırlar kaldı mı? Genç kız bu sır kelimesinin mübalâğa edildiğini ve tam yerinde kullanılmadığını biliyordu. Yanında oturan birkaç ihtiyar kadının, bir genç mektepli kızın, işini sakin bir alışkanlıkla yapan biletçinin sade rahat yüzlerine bakarak düşündü ki, bütün insanların yabancılara karşı sır diye sakladıkları şeyler, eşe dosta kolayca itiraf edilen bazı kusurlardan, zaaflardan, kabahatlerden başka nedir?

Tramvay yürüdükçe, Mebrure zihninde birçok hayalî roman taslakları yapıyor, bu kadar acı sonlara yürüyen vak'alarda Salih'le Belma'ya nasıl bir rol verebileceğini anlayamıyordu. Görünen şey sadeydi: Belma, Behiç'le

aşk yapmıştı. Altı sene beraber yaşamıştılar. Behiç, her çapkın adamın yaptığı gibi, Belma'yı izdivaç vaadiyle oyalıyordu. Fakat, bir taraftan da bu yorgun münasebetten kurtulmaya ihtiyacı vardı. Kendisi ortaya çıkınca, Behiç onunla meşgul oldu, Belma'yı ihmâl etti. Buna Belma kızdı, tabiî bir şey, kadınların ölümü atılmak ve unutulmaktır, biraz da asabi kız, Behiç'i idare edeceği yerde, hemen ona isyana kalktı. Eh, hoyrat, şımarık bir erkek, buna tahammül etmezdi ya, hele Behiç gibisi hiç; bu isyanı bahane yaparak Belma ile alâkasını kesti. Buna Salih kızdı. Köşkte çirkin bir kavga oldu, fakat, daima suyun üstüne çıkmak isteyen Behiç, Salih'i zabıtaya verdi. Bu defa, Salih büsbütün kızdı. İntikam almak istedi, muvaffak olamadı, kendini kaybetti amma, tuhaf şey... Beklenmedik bir sırada... Vâkıa, Salih'in delilikleri söyleniyordu, geceleri sayıklıyormuş, uyku uyutmuyormuş falan... Amma... Hangi insan bu kadar deli değildir, yahut, kimin böyle asabî geceleri olmaz... Ona çıldırmak denmezdi, fakat bu, tam delilik, zırdelilik!

Genç kız Nadir'in anlattığı sahneleri muhayyilesinde büyüterek hatırladı. Belma'nın vaziyetini düşündü, "Dünyada ne çok talihsiz var!" dedi.

Mahalleye girince Nadir parmağıyla ahşap bir evin sokağa doğru eğilen yıkık cephesini gösterdi:

- İşte bu ev!

- Ne harap!

- Salih de bu evi hiç sevmezdi: "Hünkârın ahırı bile bundan rahattır. Padişahın atı kadar da olamıyorum!" derdi. Fakat rahatlığın dışarı hayatta değil, kafatasımızın içinde olduğunu bilseydi, tevekkül ederdi.

- Ben daha ziyade Belma'ya acıyorum.

- Eğer felâketlerimiz, zaaflarımızın cezalarıysa Belma'ya acınmaz. Çünkü Behiç'e karşı gösterdiği saflık, yahut adale, sinir ve kalp zaafı pek fazlaydı. Fakat... İrademiz elimizde değil...

Eve geldiler.

Kapıyı Belma'nın küçük kardeşi açtı, büyük felâketler görmeye alışmamış çocuk gözlerinin bütün hayretiyle bakıyordu. Nadir'in sorduklarına kesik kesik cevap verdi:

- Babam hastahanede... Annem de... Komşuya gitti. Hatice ablam "Beni yalnız bırakın!" dedi. Bana "misafirler gelirse sen de mektebe git" dedi.

Nadir, çocuğu hemen kucakladı:

- Haydi, git mektebe öyleyse!

Belma’nın yattığı oda en üst kattaydı. Loş ve gıcırtılı merdivenleri çıktılar.

Oda kapısına gelince Nadir durdu:

- Sizi Belma ile yalnız bırakacağım Mebrure Hanım.

- Niçin?

- Bana da ricası öyle. Evde hiç kimse olmasını istemedi. Fakat ben, en aşağı katta mutfağın yanı başındaki yemek odasında otururum. Siz konuşun, sonra gelip beni bulun. Belma’ya karşı bir tek lütufkârlığınız olacak, biliyorsunuz tabii: Teselli.

- Şüphesiz.. amma... Biraz gelseydiniz.

- Hayır, yalnız giriniz daha iyi... İtiniz kapıyı, topuzu kırıktır, vurmak istemez, ben aşağıda sizi bekliyorum.

- Peki...

Mebrure, nedense titreyen eliyle, kapıyı yavaşça itti, odaya girdi.

*

* *

İlâç ve kömür kokan bozuk bir hava yüzüne çarptı. Yarı inik, kalın ve kirli muşamba perdelerin, sık delikli kafeslerin iyice kararttığı odanın köşesinde hastanın demir karyolasını, yazma bir yorgan altında kıvrık vücudunu, yastığa yapışık gibi tel tel ayrılıp dağılmış saçlarını ve yüzünün uçuk rengini gördü. Karyolaya doğru ilk adımlarını atarken, Belma da gözlerini büyüterek açmış, Mebrure’yi tanır tanımaz, başını yastığa bırakarak, mütevekkil bir hasta sevinciyle gülmüştü: Her kelimesinde dişleri arasından kısa bir soluğun hışırtısı çıkan zahmetli bir tekellümle: “Mersi... Mersi... Ricamı... kabul... ettin kardeşim... Gel... Yaklaş...” diyor, yorgandan kansız ve titrek ellerini çıkararak uzatıyordu.

Mebrure, bu terli ellerden birini avucuna alırken, yatağın başucundaki sandalyeye ilişmiş, hastanın fersiz gözlerinde bir sitem ışığı görerek daha ziyade yerleşmiş, mantosunun ön düğmelerini çözerek uzun bir zaman oturmaya hazırlanmıştı. Ne için çağrıldığını, ne söylemek lâzım olduğunu bilmiyor, birinci kelimeleri bulmakta güçlüğe uğruyordu:

- Demin... Nadir Beyden öğrendim, tramvaya atlıyarak geldim, bir saniye kaybetmedim.

Hastanın kırışık ve renksiz yüzünde, söz söylemek için çektiği üzüntünün ihtilâçları beliriyordu.

- Mersi... Çok mersi... İyi kız olduğunu.. bilirim... Yoksa çağırmazdım.

Mebrure, yastığın boş kalan bir tarafına dirseğini dayayarak hastanın alnına elini koydu, üstüne eğildi, hiçbir tiksinme duymadığını anlatmakla verdiği ilk teselliden sonra elini çekti:

- Hararetiniz pek az... Vücutça da zayıf değilsin, kederden gelen muvakkat bir zaaf... Geçer.

Bu zaafla mücadelede biraz galip gelen hasta, yavaş yavaş kendini toplayarak, yatağın içinde doğruldu, kaşlarını kaldırarak, gözlerini birkaç kere açıp kapayarak yüzündeki kırışıkları azaltan bol ve derin nefesler aldı:

- Geçsin, geçmesin... Mebrureciğim... Artık, beni düşünme, ben.. bittim.. ben ölüyorum.. yalnız yalnız... Seni düşünüyorum.

Mebrure, anlamayarak hastaya baktı. Belma’nın azar azar canlanan gözlerinde sabit bir düşüncenin parıltısı vardı, sözünü tekrarladı:

- Evet... Seni, yalnız seni düşünüyorum. İki gün evvel haber.. aldım, Siyret.. Salih’e söylemiş. Behiç’le evleniyormuşsunuz.

Birdenbire dirilen hasta, Mebrure’nin gözlerine yapışkan bir tecessüsle baktı, vereceği cevaptan evvel sözüne devam etti:

- Bilmezsin, Mebrure.. bu haber.. bu haber.. bizi.. beni ve Salih’i nasıl çığrımızdan çıkardı. Ah... Dinle... İtiraz etme, iyi dinle, bugün seni bunun için çağırdım... Bak... Neye benzeteyim? Böcekli, kurtlu, yılanlı bir dereye düşüyorsun... Hiç.. hiç, farkında olmadan, kendini bir gün, bu pis, hastalıklı, cerahatli suyun dibinde bulacaksın. Hem de...

Beynini tırmalayan acı bir fikrin verdiği ıstırapla söylüyor, cümlelerini küçük öksürükler yırtıyordu.

Mebrure son fasıladan istifade ederek hemen cevap verdi:

- Haber pek doğru değil. Böyle bir bahis oldu. Fakat ben katî muvafakat cevabı vermedim, onlar kendi kendilerine gelin güvey oldular.

- İyi.. iyi... Her neyse... Bugün değilse yarın... Onların seni de aldatacaklarını biliyorum, itiraz etme, biliyorum, muhakkak...

Biraz evvelki hasta değildi. Yanaklarının ucuna kan gelmiş, gözleri cilâlanmış, asabî söz söyleyen dudakları gerilip büzülerek fazla kımıldamaya başlamıştı.

- Muhakkak Mebrure... Ah... O köşkü bana sor.. bana, korkma... Sor, sor... En doğru şeyleri benden öğreneceksin. Bak, haklı mıyım, değil miyim?

Şüphesiz ki samimiydi. Her tereddüdü silen temiz bir kalp açıklığı ile söylüyordu.

- Beni dinlemeye tenezzül edersen, emin ol ki zararlı çıkmayacaksın ve.. yemin ederim, yalnız seni düşünerek söylüyorum. Yalnız seni düşünerek buraya çağırdım. Yalnız seni düşünerek annemi komşuya, küçük kardeşimi mektebe gönderdim, evin yalnız kalmasını istedim. Çünkü.. sana.. birkaç senelik bir maziyi anlatacağım. Dinlersin, üzülmezsin değil mi?

Mebrure acele cevap verdi:

- Hayır, hayır... Bilâkis... Mademki bir cihetten bana da taallûku var, bilâkis... Fakat... yorulacaksın... senin için telâş iyi bir şey değil.

- Başkalarına anlatılmayan, içte kalan kederlerin teheyyücü daha zararlıdır. Hem de... Beni bırak, artık beni düşünme.. dedim ya: Ben ölüyorum.

- Beni müteessir ediyorsun, kendi felâketini mübalağa etme.

- Ah, Mebrure, sus cicim, mübalâğa yok vallahi... Pek samimi söylüyorum, artık bir Belma, bir Hatice yok, ah bitti, herşey bitti.

Ağlamamaya çalışıyordu. Fakat gözlerinin dibi kızarmış, parlak bir çizgiyle ıslanmış, küçük bir damla, kirpiklerinin ucundan sızarak yanakların buruşuklarına dağılmıştı. Dudaklarını ısırıyor, küçük dilini gıcıklayan hıçkırık parçalarını zaptetmek için yutkunuyor, hafif hafif öksürüyordu.

- Herşey bitti. Düşündüğüm yalnız sensin. İlk tanıştığımız günlerde ben kıskanç ve fenaydım. Hattâ.. sana kinim de vardı. Hattâ.. bütün erkeklere senin aleyhinde bulundum. Hattâ.. herkesin içinde birden ayağa kalkarak senin yüzüne haykırmak, “ahmak” diye de bağırmak istiyordum. Bilmem, hatırında mı? Bir oyun oynamıştık da ben senin için, “Mumya” demiştim. Halbuki sen bana: “Zarif kız” yazdırdın. O inceliğin bile beni kızdırdı. Beni kıskanmadığına çok öfkeleniyordum. O zamanlar pek asabiydim, ah, bilmezsin, bilmezsin, sonradan öyle bir uyanış uyandım ki, öyle bir uyanış uyandım ki...

Yatağında büsbütün sivrilerek Mebrure’nin elini yakaladı, sıktı, akları şişen gözlerini açarak daha yüksek sesle, daha müteheyyiç, daha sıcak anlattı:

- Öyle bir uyanış uyandım ki, ah, Mebrure, bu tavanı basık odamda geçirdiğim geceleri, karyolamı sarsarak, göğsümü yırtarak ağladığım geceleri bütün genç kızlar bilseler; ah Mebrure, benim felâketime habersiz koşan binlerce Müslüman kızına bu karanlık odadan haykırabilsem, kısık ve öksürüklü sesimi duyurabilsem; ah, Mebrure, ne diyeyim? Burada, şu karşıki evlerde, başka semtlerde, hattâ uzak yerlerde, denizaşırı memleketlerde, İstanbul'da ve dışarıda yaşayan bazı genç kızlara: "Heyy yollarını şaşıranlar... Vazifelerini unutanlar... Ne yapıyorsunuz? Nereye gidiyorsunuz? Bir adım ilerinizde sizi bekleyen çukurları ve kuyuları görmeden nereye.. nereye?" diye, avazım çıktığı kadar uzun bir çığlık koparabilsem... Ahh, ahh, tahayyül edemezsin, ne büyük, ne derin bir teselli nefesi alacağım, hattâ bu, son nefes bile olsa.

Mebrure titredi. Hastada bu ne umulmaz coşkunluk, şişkin ve dolu kalple bu ne boşalmak ihtiyacı, bu ne sarsıntı, bu ne büyüklük, Belma bu muydu? Köşkün şımarık misafiri, Şişli'nin, Beyoğlu'nun cıvık, hoppa kızı, her çirkin aşk sahnesinin sinirli ve titiz aktrisi bu muydu? Tuhaf şey? Ne tahavvül? Sahte mi acaba? Yalan mı söylüyor? Bir gizli plân mı var? Hayır, sahte değil, yalan söylemiyor, gizli plânı yok, yüzünde hiçbir hünerle yapılamayacak samimî, ciddî bir takallüs, gözlerinde temiz ve büyük bir ruhun sönmeyen alevi, bütün vücudunda çelik tel gibi kudretli bir geriliş var, hiçbir sanatkâr maharetiyle titretilemeyen kısık, tıkanık bir sesle anlatıyor ve hiç şüphe edilemez ki samimi, samimi.

- Şimdi biraz sonra anlayacaksın... Ben sana Behiç'le nasıl aşk yaptığımızı söyleyecek değilim. Bunu herkes kadar, sen de tahmin edebilirsin, belki de işitmişsindir; Behiç'i ben Nadir'in evinde tanıdım, hep o kurnaz ve desiseli erkekti, güzeldi, kadınlardan çok yorgun değildi, pek kibar ve ince görünüyordu. Bende aranılan erkeğin tesirini yaptı. Ben ki, buranın, bu mahallenin kızıyım. Babam, biliyorsun, hocadır. Annem hayatı Mahmutpaşa'ya kadar tanır. Fakat o hoca ve bu kadın, kendi âlemlerinden memnundular, benden fazla mesuttular. Ben bu saadeti beğenmedim. Neden, bilmiyorum, mektepte arkadaşlar arasında anlatılan hikâyelerden mi? Okuduğum romanlardan mı? Seyrettiğim piyeslerden, kurdelelerden mi? Kulağıma gelen meçhul saadetlerden mi? Tuhafiye mağazalarının camlarında, mecmualarda, kartpostallarda gördüğüm tuvalet eşyasından ve resimlerden mi bilmiyorum. Bilmiyorum, bir ilkbahar, bundan altı sene evvel, şu mahalleden, şu evden, şu köşedeki mescitten, babamdan,

annemden, birdenbire iğrendim. Ama nasıl iğreniş. Tahmin edemezsin. Atılmak, başka bir dünyaya, başka bir hayata atılmak istiyor, bunun için deliriyordum. Kendi kendime süslü bir istikbal düşündüm: Aktris olmak! Aktris olmak! Huu... Dehşet! Bir Aktris, ne serbesttir, ne iyi, rahat, eğlenceli yaşar! Eğer bir sinema filmine girebilirse Avrupa'ya gider, Amerika'yı da görür, para da kazanır, şöhret de alır, beğenilir de, sevilir de, alkışlanır da... Mükemmel, mükemmel... diyordum... İsmimden başlıyarak, kendime ait, her eski şeyi bıraktım: Hatice'ydim, Belma oldum. Cerrahpaşa kızıydım, Beyoğlu kadını oldum. Eskilerin "yapma" dedikleri, ihtiyarların çirkin buldukları, hocaların günah saydıkları ne varsa merakla ve zevkle yaptım. Bu arzumda bana en çok kolaylık gösteren Behiç'tir. Beni hemen Şişli'deki evine ve odasına götürdü. Viyana tiyatrolarına, operasına, aktris hayatına, gece yarısı eğlencelerine dair bildiklerini, gördüklerini hep anlattı, anlattı. Meşhur aktrislerin -onlar meşhur mudurlar bilmiyordum ya, fakat inanıyordum- kendisine hediye ettikleri imzalı kartpostalları, fotoğrafları gösteriyor, "Viyana'ya gideriz, seni evvelâ küçük bir kumpanyaya takdim ederim, yavaş yavaş başlar, sonra büyür, şöhret de, para da kazanırsın" diyor, hem istidadımı, hem de güzelliğimi methediyordu. Ah, bir budalaca Hatice için o ne canlı ve gıcıklayıcı hayaldi, ah, bu hayale ne seve seve kapıldım, ruhumu bu hayale ve vücudumu Behiç'e nasıl bıraktım, hem ne çabuk, ne kolayca...

Mebrure'den yarım bardak su istedi, bir hamlede içti:

- Behiç'in odasında bir uzun koltuk vardır, bilir misin?

- Hayır, iyice hatırlamıyorum.

- Bravo... Uzun koltuğu bilmemek, tanımamak senin yegâne meziyetindir. Bilenler benim halime gelirler. Meselâ Handan, meselâ Melike... Onlar o uzun koltuğu pek iyi bilirler. Çünkü orada, bir kızın mukaddes şeyini bıraktık. Ah ne büyük servetimizi, boş ve kuru vaatlerle değiştik. Burasını geçelim oh olsun bana, şu halime oh olsun. Demek ki dünyada yapılan budalalıklar ve günahlar cezasız kalmıyor, oh olsun. Hem de tuhaf bir şey söyleyeyim mi? Ben, bu ilk zaafımızdan istifade ettiği için Behiç'e kızmıyorum, hayır... Beni kızdıran şey başka, büsbütün başka, dinliyor musun? Canın sıkılıyor mu?

- Hiç, asla, devam et...

- Behiç'le, bir sene kaçıklar gibi yaşadık. Benden başka metresi yoktu, bütün masraflarımı veriyor, beni, benim onu sevdiğim kadar sevmiyordu,

bana âşık değildi, amma, fedakârdı, inkâr etmem, çok fedakârdı. Arzularımı kolayca yerine getiriyordu. Bu bir sene geçince, Melike'yle münasebete başladı. Beni idare ediyor, az kıskandırıyor, isyana sürüklemiyordu. Zaten, ben de, Melike'yle rekabete vakit bulmadan, bir sabah, bu evde, bu odada, bu karyolada bir şey öğrendim. Müthiş bir şey, alabildiğine müthiş: Gebeydim!

Mebrure'nin gözleri hayretle tutuşup söndü. Hasta tükenmeyen heyecanıyla anlatıyordu:

- Gebe! Düşün bir kere, karnımda, hükümetin, ailemin, muhitimin tanımadığı bir çocuk taşıyordum. O gün, ilk şüpheyle Behiç'e koştum. Kâfir mahlûk sert parmaklarını karnımda gezdirerek hınzırca güldü: "Burada mı çocuk? Sıkıvereyim, gitsin" dedi. Ehemmiyet vermiyordu. "Biraz daha büyüsün, dünyasını görmeden onu çinko leğene düşürmenin yolu var" diyordu. Fakat, evden işitecekler, anlayacaklar diye titriyordum. Bol elbise çarşaf yaptırdım, azar azar büyüyen şişkinliği belli etmemeğe muvaffak oldum, bir ay geçince Behiç'e yalvarıyordum: "Ne yapacağız?" Bana küçük bir kutu toz verdi: "Bunu iç, korkma!" dedi. İtiraz ettim, hattâ, birinci defa olarak bağırdım, bu cinayeti kendi elimle yapamayacağımı söyledim, dinlemedi. Eve gelince, yine bu odada, düşündüm, düşündüm. Çocuk üç aylık vardı, kımıldıyordu. Onu öldürmekle bir insan öldürmek arasında ne fark var? Bir insan, hiç olmazsa kendini müdafaa edebilir, ya çocuk? Hem de kanını kendi içime akıtarak, vücudunu kendi vücudumda boğarak... Kabil değildi, hiç, hiç... Halbuki, doğarsa, yaşarsa, babası bu çocuğu kurtarmağa, benimle evlenmeğe de mecbur olacak, vaatlerini tutacaktı. Fakat, eve karşı ne yapabilirdim? Nasıl gizliyebilirdim? Düşün bir kere...

Yarım bardak su daha içti:

- Bir şey bana yardım etti. Babamın Bolu'da evi, akrabası vardı. Mevsim gene ilkbahardı. Annemiz, küçük kardeşimi, Salih ağabeyimi de yanına alarak Anadolu'ya götürmek istedi. Onlar hep razı oldular. Ben: "Kat'iyyen gitmem, Nâfi Bey'lerde kalırım" dedim. Salih de bana yardım etti. Çünkü Behiç'le münasebetimi, onun bana yardımlarını, günün birinde beni nikâhla da alacağını biliyor, fakat işin pek ileri gittiğine ihtimal vermiyordu. Behiç'le münasebetimi alelâde bir muaşaka zannediyordu. Babamı kandırdı, beni İstanbul'da bıraktı. Gebeliğimi köşkten de, bu mahalleden de gizlemek için ta Vaniköy' ünde bir oda kiraladım. Orada oturmağa başladım. Behiç kızıyor: "Allah aşkına, Belma, bir de çocuk

belâsı çıkarma, iç şu ilâcı!” diyordu. Ben cevap veriyordum: “İçtim, tesiri yok ne yapayım?” Günlerimiz hep mücadeleyle geçti. Behiç, fena sinirleniyordu. Bir gün, aşırı bir hiddetle yüzüme bağırdı: “Ben piç istemem. Düşün, taşın, ne yaparsan yap.” Düşündüm, taşındım, ah, Mebrure, bende çok kalp zaafı vardır, inanmazsın, bir sinek bile öldüremem, değil bir çocuk, bir çocuk... Onu doğurmağa ve yaşatmağa karar verdim. Ne olursa olsun, ne olursa olsun, babası çocuğunu tanımazsa, dilenecektim, sürünecektim, fakat onu yaşatacaktım.

Mebrure dişlerini sıkarak fısıldadı:

- Müthiş!

- Müthiş ya... O halimi tahmin edebiliyor musun? Vücudumda başka bir vücut vardı. Bunu benden başka kimse istemiyordu. Kanun onu tanımıyor, muhit bilmiyor, babası reddediyordu. Herkesin nefret edeceği bu insanı, ben tek başıma büyütecektim, kolay mıydı ya? Kolay, güç, fikrimden dönmedim. Ne ilâç içtim, ne hain ebelere koştum, ne Behiç’in gürültülerine kulak astım, beş ay daha, kendimde o maddî, manevî ağırlığı taşıyarak bekledim.

Sustu. Dışarıda sokağa doğru gittikçe yaklaşan bir dilencinin gazeli, uzun boğumlu, yayık nağmelerle dağılıyor, ara sıra bir hava cereyanına katılarak büsbütün yakına geliyordu. Bu seste hiç bitmeyen bir şikâyetin boğuk titremeleri vardı: Dilenci Kısas-ı Enbiyâ’nın acı bir menkıbesini söylüyor, sahiden ağlayan bir sesle hep şu nakaratı tekrarlıyordu: “Yakup ağlar, Yusufum deyu!..”

Belma, kulağını bu sesten kurtararak devam etti:

- Herkesin gözünde günahkârdım, çocuğumu yaşatmaya hakkım yoktu, takatim yoktu, insanlar tarafından değil, Allah tarafından da himaye edilemezdim. Bak, ne günler: Bir Salı, -Salıların uğursuzluğuna çok inanırım- ağrılarım başladı. Siyret’e telefon ettim, Behiç’i çağırttım. Şunu söyleyeyim ki benim gebeliğimden hiç kimsenin haberi yoktu. Köşktekiler, yalnız Boğaziçi’nde bir odada oturduğumu biliyorlardı. Behiç o gece, bir doktor arkadaşıyla geldi. İki gece kaldılar, bir de gizli ebe getirdiler. Behiç diyordu ki: “Bu çocuk ölü doğacak!” Sebebini söylemiyordu. Üçüncü gece, sabaha karşı Behiç’in ağzımı kapayan sert parmakları arasında haykırmak istiyor, muvaffak olamıyor, çırpınıyordum. Gözlerimin arkasında, bey nimin içinde, şimşek gibi uzun ve parlak çizgiler tutuşuyordu. Acı, ağrı, sızı, dehşet, dehşet! Vücudumun sade bir tarafında değil, belimden

göğsüme, arkama, enseme, başıma kadar her yerimde müthiş zonklamalar, burkulmalar, kırılır gibi kemik ağrıları... Ne uzun, ne uzun sürdü! Huu. O geceyi anlatamam ki... Behiç ellerimi tutuyor, ağzımı kapamağa, sesimi işittirmemeğe çalışıyordu. Ebe, doktor terlemişler, ikisinin de yüzleri kıpkırmızı, gözleri keskin ve korkunçtu; çok, çok uğraştılar. Ben, bayıldım.

Hasta, küçük sarsıntılarla yavaş yavaş öksürerek terli alnına düşen saçlarını parmaklarıyla arkaya itti:

- Hatırlamak bile terletiyor: Bayılmıştım. Gözümü açınca, kendimi çok rahat buldum, anladım, sordum: “Sağ mı?” Üstüme eğilen Behiç, müteessir: “Sağ!” dedi. Fakat doktorla hemen Fransızca konuşmaya başladılar. Ebe yüzüme bakıyor, sahte bir teselliyle: “Geçti, geçti!” diyordu.

Belma, biraz durdu, düşündü, başını kaldırarak Mebrure’ye dik dik baktı:

- Çocuk sağdı, bana gösterdiler. O saniyeyi sana anlatamam. Öyle bir bağırış bağırmışım ki yanımdakiler korkarak kaçtılar. Çocuğumun eti yoktu. Mebrure, sen bunu tasavvur edemezsin, evet çocuğumun eti yoktu. Bütün kemikleri, ince bir deri altında birer birer sayılıyordu. Kafası kocamandı, başından ayaklarına kadar her tarafta sapsarı derisinin üstünde, nasıl söyleyeyim, tespih böceklerine benzeyen kabarcıklar, benek benek sivilceler, lekeler vardı. Doktorun Behiç’e söylediği Fransızca kelimelerden bir tanesinin mânâsını da anlayarak bu zavallı çocuğun hastalığını öğrendim.

Mebrure, bir sürü çocuk hastalıkları hatırlayarak Belma’ya bakıyor, bunu keşfetmeye çalışıyordu. Hasta, güç işitilen bir sesle, dudaklarının ucunu hafifçe kıpırdatıp başını sallıyarak Mebrure’nin kulağına eğildi: “Frengi!”

Mebrure, iradesini birdenbire kaybederek ayağa kalktı, sandalyesini geriye çekti, bağırdı:

- Sus! Doğru mu söylüyorsun? Nasıl oluyor? Kimden?

Hasta, ifşa ettiği sırrın genç kızdaki teessüründen memnun, dudaklarını sıyırıp geçen korkunç bir tebessümden sonra cevap verdi:

- Babasından!

- Behiç’ten mi?

- Evet... Evet Mebrure, Behiç’ten... Behiç’ten... pek şaşırdın değil mi? Zavallı kız, zavallı kız. Vallahi bunu sana, hep seni düşündüğüm için

söylüyorum ve seni buraya hep bunun için çağırdım, yoksa ben kendi dertlerimle boğulup giderdim, ne ehemmiyeti var, zaten ölmüş bir kadınım.

Ve, yüzünü birdenbire şişirip söndüren kızıl bir kan hücumundan sonra tıkayıcı hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Göğsünden yırtılan kalın bir muşamba sesine benzeyen boğuk ve çatlak bir ince ses geliyordu. Alt çenesi sallanıyor, dişleri birbirine vuruyordu. Kendini güç topladı ve Mebrure'den hiçbir teselli beklemediğini anlatan cesur bir talâkatla, hikâyesine başladı:

- Ne yapayım? O zaman da, böyle, daha fazla.. daha fazla ağladım. Doktor beni temine çalışıyor: "Yanlışınız var, bunlar isilik sivilceleri..." diyordu. Sabaha kadar beni aldatmak istediler, muvaffak olamadılar. Behiç'in bir işaretiyle doktor da, ebe de bizi yalnız bırakıp gittiler. Deniz loş bir parıltı ile uyanıyordu. Balıkçı kayıklarından bir türkü sesi geldi. Horozlar yırtık sesleriyle haykırıştılar. Uğursuz sabahta oğlumun yaralı, bereli vücuduna, babasının çatık ve düşünceli yüzüne baktım. Karyolamda dimdik oturarak sordum: "Benim sana ne fenalığım vardı?" O Behiç değildi. Bütün gururunu kaybetmişti. Yüzüme yalvararak baktı, ağlamamak için dudaklarını ısırıyordu: "Böyle olacağını bilmiyordum" dedi, günün birinde nihayet anlaşılacak şeyi gizlemeye kalkmadı, hastalığı Viyana'da Rejina ismindeki mürebbiyesinden aldığını, muntazam tedavi ettirdiğini, kimseye geçeceğini hiç ummadığını söyledi: "Şans, fena şans, berbat şans, ne yapalım, yavrucuğum, elden bir şey gelmez ki.. oldu bir kere..." diyor, başını eğerek günahını hafif göstermeye çalışıyordu. Sonra ümitler vermek istedi. Bu illet, monden hastalıkmış, herkeste varmış, kadın âlemlerinde gezenler, bundan kurtulamazmış. Zaten katî tedavisi hemen hemen bulundu gibiymiş. Avrupa'da bunun için hep kongreler yapılıyormuş. Günün birinde bu hastalığın kan çıbanı kadar bile ehemmiyeti kalmayacakmış. Mış, mış, mışlar... Ben, dinlememek, aldanmamak için başımı çeviriyor, "sus, yeter!" diye bağırıyordum.

Hasta biraz durup başladı:

- O günden sonra müthiş geceler geçirdim. Kanımı muayene ettirmiştim, şüphe kalmadı, bende de vardı, çocuğumda da... Behiç, yanımdan hiç ayrılmıyordu. Ağladıkça boynuma sarılıyor, bin bir türlü teselli yolu buluyordu: "Dert ortağıyız, hayatta ebediyen beraberiz, fena mı? Fena mı? Birbirimize sarılırız, yaşarız, paramız da var, neden korkalım?" diyordu ama, "Ya bu, ya bu çocuk?" diye sorunca ben, cevap vermiyor, sinirleniyor, kabahati bana yükletmeye kalkıyordu. Aramızda çirkin

kavgalar oldu. Ona çok fena, çok ağır şeyler söyledim. Fakat, bir taraftan da, o menhus odadan kurtulmak, hayata çıkmak, delice yaşamak, eğlenmek istiyordum. Çocuğuma karşı hissim tuhaftı. Onu sevmiyordum, fakat nasıl söyleyeyim? Ona içimi yiyen bir merhamet duyuyordum. Bir gece, çocuk kustu, yatağı kirletti. Behiç, gözleri dört açılarak uykusundan uyandı, gözlerimin içine baktı: "Benim bir fikrim var, itiraz etmeyeceksin!" Fikrini öğrenince haykırdım: "Olmaz, bu çocuk yaşamalı, tedavi görmeli, biz ona karşı borçluyuz, onu bir sütnineye veririz, masraf ederiz, onu yaşatırız!" dedim. Fakat, o günden sonra, babası, çocuğunun her ağlayışında bağırıyor: "Bu musibet yaşamamalı, istemiyorum, zorla değil a... Yaşamamalı..." Nefretle titriyordum. Bu hainlik beni bitiriyordu. Günlerce kavga ettim, çocuğu göğsümde sıkarak: "O benimdir, benim, benim, sen karışma!" diye inledim. Amma neye yarar? Babasının elindeydim, param yoktu, çocuğa da kendime de bakamazdım, zorla iş olmayacağını anlayarak yalvarmaya başladım. Behiç fikrinde ısrar ediyordu: "Yaşamamalı..." Hattâ o kadar ileri gitti ki, ayaklarına kapandığım halde, beni tekmeleyerek bağırdı: "Yaşamamalı, yoksa ayrılırız..." O gece sesimi çıkarmadım. Yavaş yavaş onun gönlünü belki alırım sanıyordum. Birkaç gece hep buna çalıştım, diyordum ki: "Hem sana da çok benziyor, bak, gözleri tıpkı... Biraz büyüse, kendini toplasa, tedavi görse, ne güzel çocuk olacak!" Cevap vermiyordu. Bakışlarından korkuyordum. Çocuk yüzünden, başladı bana da fena muamele yapmaya, ağır sözler söylüyordu. Bir gece kaşları çatıktı. Ağzından bir kelime çıkmıyordu. Sorduğum şeylere de cevap vermedi. Yemek yemeden, odanın içinde sinirli sinirli geziyor, hiç yüzüme bakmıyordu. Ben çocuğun banyosuyla uğraşıyordum, o, dolaştı, dolaştı, birdenbire yanıbaşımda gelip durdu:

" - Belma!"

Gözlerimi, korkarak ona çevirdim.

" - Ne var?" dedim.

" - Dinle beni!.. Kararım katî, itiraz istemem: Bu piçi defedeceğiz," dedi.

Şaşkın şaşkın sordum:

" - Nasıl defedeceğiz?"

Biraz durdu, etrafına bakındı, sesini yavaşlatarak cevap verdi:

" - Sen o işi bana bırak, dedi. Canavarca arzusunu gözlerinden anladım, bağırdım, avazım çıktığı kadar bağırdım:"

“ - Sen delirdin. Çocuğun katili mi olacaksın? Allah’a inanmıyorsun, kanun tanımıyorsun. Vicdanın da mı yok?” dedim. Yüzüme dikkatli dikkatli baktı. Çalımını hiç değiştirmedi. Kımıldamadan, yavaşça cevap verdi:”

“ - Kararım katî, diyorum. Bu iş, hem bu gece bitecek, zaten gece ilerledi, beş dakika sonra işe başlayabiliriz Demez mi? O kadar katî, o kadar hâkim söylüyordu ki onun kararından çevirmenin güç olacağını hissettim. Ama ne olursa olsun, düşünür müyüm ya? Çocuğun üstüne kapanarak başımı ona çevirdim, son sözümü söyledim:”

“ - Ben varken hiçbir şey yapamazsın.

Çirkin çirkin güldü:

“ - Çocukluk etme, dedi, aramızda da kavga çıkmasın! Pişman olacak ben değilim, sonunu sen düşün.”

Onun bu serinkanlılığını gördükçe ben fena öfkeleniyordum.

“- Behiç, pek çirkin görünüyorsun gözüme bu akşam... Seni âdeta bir.. bir.. hayduda benzetiyorum, çekil yanımdan, şaka yapıyorsan vazgeç... Bu gece sinirliyim.. tahammülüm yok lâtifeye...”

“- Hangi lâtife, çocuk mu oldun sen? Lâtife matife değil, kararım katî diyorum, müzakereye de lüzum yok, bu işi hemen yapamazsam rahat uyku da uyuyamam.”

Pek ciddi söylediğini görünce ben de ayağa kalktım, ona doğru bir iki adım attım:

“- Ne yapacaksın? Maksadın nedir? Sen delirdin mi?”

“- Maksadım piçin işini bitirmek. Bırak onu bana. Sen hiç karışma. Yalnız, arkamdan gel, uzaktan... Şimdi rasathane korusuna çıkarız, ben her şeyi hesapladım, korkma...”

“- Ee?”

“- Çıkarız koruya... Rasathaneye gitmeden biraz aşağıda, çam ağaçlıklı, bir küçük meydan var. Orada herşey hazır...”

“- Herşey ne?”

“- Gündüzden ben yerini hazırladım: Bir küçük çukur... Üstüne toprağı atınca, iki dakikada boğulur gider, onun canından ne olacak?”

Yapmak istediği şeyi gözümün önüne getirince, deli gibi oldum, çocuğu kucaklamak için salıncağa doğru yürüdüm, üstüme öyle bir atılış atıldı, saçlarımı öyle bir yakalayış yakaladı, beni yere öyle bir atış attı ki, kendimi toplayıp ayağa kalkıncaya kadar, çocuğu salıncaktan yakaladı, vıyaklata vıyaklata kucağına aldı, oda kapısına yürüdü, dışarıya çıktı,

arkasından fırladım. Büyük adımlarıyla bahçeye atılmış, geriye hiç bakmadan koşuyordu... Ne kadar olsa erkek, karanlıkta gözleri iyi görüyor, ben ayaklarımı taşlara çarpıyor, bazen vücudumu ağaçlara vurarak sendeliyordum. Bütün kuvvetimle haykırdım:

"- Behiç... Behiç... Allah aşkına Behiç... Merhamet et... Kuzum Behiç... Allah aşkına..."

Simsiyah karanlıkta hiç cevap gelmedi. Bahçenin yüksek fıstık ağaçları, garip garip inildiyor, korkunç sesler çıkarıyorlardı. Biraz daha koştum, durdum, kulak verdim: Tâ uzaklardan, çocuğun haykıran sesini işitir gibi oldum. Koru tarafından bir köpek havladı. Kalbim yırtılacak gibi çarpıyordu. Öyle iken yine koştum. Korunun parmaklığını da aştım, hep çam ağaçları arasından kıvrıla kıvrıla inen bir yol yukarıya çıkardı. Bütün hızımla yürüdüm, yürüdüm. Karanlıkta ayaklarım taşlara vuruyor, haykırıyor, gözlerim iyice kararıyordu. Bütün o yollarda kaybolmak da mümkündü. Titreye titreye bir daha bağırdım: "Behiç... Behiç... Behiç..." Kulağıma boğuk akisler geldi. O köpek bir daha uludu. Yokuşu biraz daha çıkınca durdum. Çamların arasından Boğaz; karşı kıyının sönük ve parlak binlerce ışığının ürperen akisleriyle boylu boyunca uzanıp gidiyordu. Yolu bulmak için epey uğraştıktan sonra, yeni bir gayretle yürüdüm, yürüdüm, sonunda çamlıklı küçük meydana girdim, fakat gözlerim hiçbir şey seçemiyordu. Sağıma doğru, çalılara benzeyen karartılar arasında bir hışırtı duydum, başımı yerlere doğru eğip gözlerimi açarak o tarafa birkaç adım attım, bir insan soluğu işittim, yaklaştım, Behiç'in sesi beni irkiltti:

"- Belma, sen misin?"

Sesin geldiği tarafa yürürken ayağıma bir şey vurdu, hafif bir çığlık kopardım; yere eğildim: Behiç toprağa yüzükoyun yatmış, kulağını dayamıştı, beni gördü, kımıldamadan:

"- Sus!" dedi.

Zaten, bayılacak gibiydim, büyük bir ağacın gövdesine yaslandım, birbirine vuran çenelerimin gürültüsü başımı uğuldatıyordu. Ne yapıyor diye ona baktım: Kulağını yerden hiç ayırmıyordu. Bilmem ne kadar öylece durdu: On saat mi, on dakika mı, on saniye mi, tahmin edemem... Sonra, bir sıçrayışta ayağa kalktı, hırıltıya benzeyen korkunç bir sesle fısıldadı: "Haydi, yürü, her şey bitti. Artık sesi çıkmıyor..." Elinde uzun ve siyah bir şey vardı, bir kazma, onu birkaç adım ötede, kuyu gibi bir yere attı. Ben yaşamıyor gibiydim, kalbimin üstünde, sanki.. ağır bir gülle vardı, güç

nefes alıyordum, korkulu rüyalarda olduğu gibi, çenem kilitlenmiş, göğsüm.. böyle.. sımsıkı ezilmiş, sesim çıkmıyordu. Behiç koluma girdi, kulağıma eğildi: "Budalalık etme... Büyük bir yükten kurtulduk, metin ol" diyordu, amma, onun da sesinde titreme var, ayakları burkulur gibi oluyor, sendeliyordu. Arasıra duruyor, her yere kulak veriyor, içini çekerek titriyordu... Hele.. uzakta.. o menhus köpek, acı acı, boğuk boğuk, birkaç kere daha uludu, uludu."

Hasta, omuzlarının devamlı bir ihtilâcı içinde, gözlerini hafifçe yumdu, dudaklarının kenarını kırıştıran bir nefret duygusuyla, öylece kaldı. Mebrure de kımıldamıyor, gözlerini Belma'ya dikerek, hiçbir tarafa kaydırmadan, uzun uzun, dikkatle bakıyordu. Böyle bir zaman sustular.

Belma, âni bir hamleyle gözlerini açtı. Dirseğini yastığa dayayarak yatağının içinde biraz kalktı, karyolanın başucundaki dolaba doğru eğildi, kudretsizlikten titreyen ellerini dolabın üstünde biraz dolaştırırken Mebrure yardımına koşmak istedi.

- Ne istiyorsun? Söyle bana.

- Hiç, bir ilâç.

Mermerin üstünde, dörde bükülü küçük bir kâğıdı buldu, açtı, Mebrure'nin yardımını reddederek yarım bardak suya bu kâğıdın içindeki tozu döktü, küçük bir kaşıkla karıştırarak ilâcı bir hamlede içti. Yüzü buruştu. Dışarıya kıvrılan dudakları arasından, ıstırapla birbirine kenetlenmiş iki sıra dişi gözüktü. Kaşları çatıldı. Gözlerinde fena bir düşüncenin gölgesi kımıldadı:

Mebrure sordu:

- İlâç pek mi acı, Belma?

- Evet...

- Yoruldunsa biraz dinlen, sonra anlatırsın.

Hasta, yorganı biraz çekerek, kısılmış vücudunu ve titremekten kurtulamayan omuzlarını örttü, dirseğini yastığa ve elini yüzüne yaslayarak: "Hayır, yorulmadım" dedikten sonra anlattı:

- Eve döndüğümüz zaman, odaya girince, bir saniye ayık duramadım, kapının eşiğine yakın mindere uzanıvererek bayıldım. Gözlerimi açınca kendimi Behiç'in kollarında buldum: "Belma... Belma... Yavrum.. ben yanındayım.. korkma.. bir şey yok.. emin ol kurtulduk.. artık rahatız.. artık bu köyde kapanıp kalmayacağız.. İstanbul'a gideceğiz... Serbestçe yaşayacağız... Emin ol kurtulduk" diyor, soğuk avuçlarını saçlarıma

daldırarak başımda gezdiriyordu. Vücudumu bir sarsıntı yakaladı. Başımdan topuklarıma kadar her tarafım öyle müthiş titriyordu ki kendimi zapt etmek.. hiç mümkün değildi. Sen bu sinir titremesine uğramadınsa bilmezsin. Neye benzeteyim? Bir fırtına, ince bir dalı nasıl sallar? İşte öyle... Sanki, her tarafım, ayrı ayrı benden kopacak, sökülecek, ayrılacak gibi sarsılıyordu. Behiç'in beni saran kolları da sallandı. Yüzüne bakamıyordum. Gözlerini görürsem gene bayılırım sanıyordum. O benim nefretimi anlayarak elinden geldiği kadar müşfik davrandı. Sabaha kadar uyumadı. Hep teselli verdi. "Belmacığım, yavrum sen ne çocuk, ne acemi şeysin... Bu geceki kabahatimizde, günahımızda yalnız değiliz ki... İstanbul'un birçok insanları bu işi yaptılar, yapmağa mecbur oldular... Meseleyi îzam ediyorsun... Yarın başka, bambaşka düşüneceksin... Hele, Şişli'ye hayata, eğlencelerimize, kalabalıklara bir dönelim, bak.. hatıranda bir şey kalır mı? Sus yavrum, ağlama..." Kâfir tesellinin yollarını da bilir... Ah... Mebrure, Mebrureciğim... beni o gece kandırdı, bu çocuğun zaten tedavi edilemeyeceğini, ileride birçok felâketlere mahkûm olduğunu, hele mazisi de öğrenilirse büsbütün rezaletlere uğrayacağını anlatıyor, âdeta ölümünü hayırlı göstermek istiyordu. Ben Vaniköyü'nün o vahşi, ıssız evinde, aylardan beri çektiğim azaplardan, ne olursa olsun kurtulmağa da çok muhtaç idim. Korunun müthiş manzarası aklıma geldikçe, gözlerimi açarak, bu hayali kovmağa çalışıyordum. Behiç de, o anlarda, bu gayretimi anlıyor, bana yardım ediyor, başka şeylerden bahsederek beni oyalamaya uğraşıyordu.

Hasta, yorganın altında biraz kıvranarak devam etti:

- Nihayet zaten sonbahar da gelmişti. Şişli'ye döndük. Çocuktan hiç kimsenin haberi yoktu. Yalnız beni mesanemden hasta biliyorlardı. "Çok zayıflamışsın" dediler. On beş gün sonra Anadolu'dan ailem de geldi. Buraya davet ettim. Köşktekilere benim Vaniköyü'nde oturduğumu Salih'e haber vermemelerini de rica ettim. Her şey tabiî oldu. Hiç kimse, hiçbir şeyden şüphelenmedi. Kış yaklaştığı için Nevin'in hafta başı kabulleri hararetleniyordu. Köşkteki hayat başladı. Ondan ötesini sen de tahmin edersin. Behiç'le iyi geçiniyorduk. Nevin'le de iyi arkadaştık. Nevin bana, kardeşinden gizli paralı âşıklar buluyordu. Beraber eğleniyorduk. Vakıâ Behiç de kendi havasındaydı. Gözümün önünde birçok çapkınlıklar yaptı, fakat bana daima ehemmiyet veriyor, izzet-i nefsimi hiç kırmıyordu. Maddeten de birçok yardımlarını gördüm.

Belma, tekrar, daha şiddetle yüzünü buruşturarak dudaklarını ısırdı, elini karnına bastırdı. Biraz daha kıvrandı, gizlenmez bir ıstırap içindeydi.

- İlâç rahatsız ediyor, çok sert... Kısa keseyim... İşte böylece, seneler geçti. Behiç'le o hatırayı pek az anıyorduk. Bir doktor ikimizi de tedavi ediyordu. Fakat ben, hastalığa çok mukavemet gösteremiyordum. Birkaç defa tedavinin devreleri yenileşti. Son zamanlarda, bakımsızlık yüzünden, gene azdı. Tedaviyi pek ihmal ettim. Behiç'le ayrıldıktan sonra para da bulamıyorum. Nevin'den de yardım yok. Bu eve geldikten beri, hayatımın en fena gecelerini geçiriyorum. Salih'in hali malûm. İlk günler, Behiç'ten intikam almak sevdasına düştü, zavallı tuhaf tuhaf şeyler tasavvur ediyordu. Hiçbirini yapamadı. Cerrahpaşa'da bir külhanbeyi ile uyuşmak istedi, onu da kandıramadı. Düşün ki o Behiç'in bana yaptığı büyük fenalığı bilmiyor, beni.. yalnız.. terkedilmiş bir kadın zannediyordu. Ben de gizleniyordum. Fakat bir gece.. hastalığım çok azdı... Başımı tokmaklayan keskin bir ağrı ile ağlamaya başladım. Babam, annem, ağabeyim koşuştular. Doktor getirmeğe kalktılar, istemedim, babamla annemi yatırdım, Salih'le yalnız kaldım. Baş ağrısından çıldıracak bir hale gelmiştim, kederimi anlatmağa ihtiyacım vardı, ne olursa olsun dedim ve Salih'e bütün meseleyi olduğu gibi söyledim. Ah.. ah, Mebrure keşke söylemez olsaydım, dilim tutulsaydı... Beni dinledikten sonra birdenbire değişiverdi: Yumruklarını sıkmaya, homurdanmaya başladı. "Öldüreceğim" diyordu. Sabaha kadar uyumadı. Odamdan çıkmadı, büyük adımlarla dolaşarak, hep, hep: "Kurtulamaz.. işi bitti... öldüreceğim!" dedi. Ertesi gün eve sarhoş geldi. Odasına çekildi. Kimseyle konuşmadı. Daha sonraki günler, gece yarısı uykusunu bırakarak evin içinde dolaşıyor, ne yaptığı anlaşılmıyordu. Sairfilmenam mıydı? Kederinden yatakta duramıyor muydu? Başka maksatları mı vardı? Anlaşılamadı.

Belma birdenbire yatağında sıçradı ve küçük bir çığlık kopardı.

- Ah sancı.. sancı... Birdenbire neşter gibi mideme saplandı... Of... Biraz su...

Mebrure hemen bardağı doldurarak uzattı, hasta kurumuş ve derileri çatlamış dudaklarını ıslatıp şapırdatarak suyu içti; "Bir daha, içim alev alıyor..." diyordu, bir daha içti, yorganı üstünden atarak yatağın içinde oturdu, iki kat bükülü, yumruğunu midesine bastırarak birkaç kere sallandı, sallandı. Sık sık hıçkırığı tutuyordu.

- Ah... Mebrure.. boğazım kupkuru.. hiç.. hiç ıslanmıyor… Sancı dehşet... Fakat... dinle… Dinliyor musun?

- Yorulma, Belma, kardeşim...

- Bana artık Belma deme... Ben Hatice'yim, Hatice... Bu ismi çok.. çok seviyorum. Çünkü, tam, müslüman, Türk kızı ismi... Dinle... Kuzum Mebrure...

Hep yumruğunu midesine bastırıp vücudunun üst tarafını sallayarak anlattı:

- Bu.. bu meseleyi.. artık.. herkes öğrenecek, dolabımda.. zabıtaya hitaben.. bir mektup var. Artık kimseye gizli kalmayacak... Şimdiye kadar bunu bir Behiç.. bir Salih.. bir de Nadir ve ben biliyorduk.

- Nadir mi? Ona söyledin miydi?

- Evet... Yalnız ona.. ona.. çünkü.. Nadir.. çok temiz kalplidir. Ha.. evet. Ne diyordum. Evet... Salih ağabeyim.. o günden beri muvazenesini kaybetti. Ben de çok hastalandım... Bir gün.. ha, evvelki gün.. -of... sancı müthiş Mebrure- evvelki gün.. ben ve Salih.. akşam üzeri.. köşke gitmeğe karar verdik... Behiç'i yalnız.. görecektik... Onu, merhametli, insaflı.. olmağa.. davet edecektik... Gene.. kafa tutarsa.. diyecektik ki: "Seni zabıtaya vereceğiz... Vaniköy meselesini ilân edeceğiz..." Bilmem, Salih'in fikri buydu. Şaşkınlıktan ben de kabul ettim. Karlı bir havada akşam, geç vakit -çünkü Behiç köşkte en ziyade o vakitler bulunur- köşkün.. önüne geldik... Karşısında bir viranelik vardır. Oradan köşke bakıyor.. nedense, tereddüt ediyorduk.

Mebrure canlandı:

- Hangi gün bu? Dün değil, evvelki gün değil mi?

- Evet... İşte.. onu söyleyeceğim... Biz dururken.. siz.. Behiç'le.. Köşkten çıktınız... Evvelâ, siz bizi gördünüz... Fakat.. galiba tanıyamadınız... Biz de tanınmamak için viraneliğe kaçtık. Sonra... Salih.. beni yalnız bıraktı.. arkanızdan koştu... Ben.. bir fenalık yapar diye deli gibiydim... Evde onu gece yarısına kadar bekledim... Kan ter içinde geldi... Saçları çivi gibi dikilmiş, göz bebekleri şişmişti. Fena fena soluyordu... Otomobilin arkasına takılışını anlattı... Sizin konuştuklarınızı hep dinlemiş... "Eyvah... Mebrure de aldanıyor galiba..." diyordu. Sonra.. bilmem.. bir şey yapamayacağını anlamış. Galiba sen de onu.. otomobilin küçük penceresinden görmüşsün... Otomobil durmuş, o da, güç belâ

kaçmış... Gece yarıları... Kâğıthane sırtlarından dolaşarak Şişli’ye dönmüş... Oradan eve...

Hasta, söz söylerken, son derece güçlük çekmeğe başlamıştı. Hep kıvranıyor, hep “midem.. midem.. of.. parçalanıyor.. nefes alamıyorum” diyor, terliyordu. Mebrure, Hatice’nin böyle birdenbire fenalaşmasından ürkerek ayağa kalktı:

- Nen var, Hatice, söyle, ne oluyorsun? Ne yapayım? Doktor çağırayım mı?

- Otur.. otur... Bir dakika daha... Bir dakika.. dinle... Ben.. sana.. söylemek istiyorum ki.. Behiç.. müthiş.. müthiş adamdır: Yalancı.. kalpsiz.. hain.. menfaatperest.. zevkine düşkün bir.. bir adam... Berbat bir adam... Mebrure.. ona.. ötekilere.. çünkü ötekiler de öyledir: Nevin de.. Nazmiye de.. benim gibi hastadırlar. Hep fena adamlar, hep ahlâksızlar... Ah.. sus, ben neler bilirim neler... Geçelim... Ha.. onlara hiç aldanma, hatta.. bana.. vadet.. artık köşke gitmeyeceksin, vadet... Mebrure, vallahi.. hep seni düşünüyorum.. hep.. ve bütün temiz, namuslu, öz Türk kızlarını... Hepsini düşünüyorum... Ah, onlara anlatabilsem, onlara anlatabilsem...

Ve bazı, yüzünü yastığa gömüp dizlerini yatağa vurarak, bazı da arka üstü dönüp göğsünü ve midesini yumruklayarak çırpınıyor, kıvranıyor, karyolayı hattâ odayı sarsarak ağlıyordu:

- Vadet... Mebrure, Mebrureciğim...

Genç kız ayakta, ne yapacağını şaşırmış, hastanın üstüne eğiliyor:

- Vaat ediyorum, Hatice... Kardeşim... Yeminle vaat ediyorum... Amma.. nen var, söyle, ne yapayım?

Hatice cevap veremiyor, artık kısa kısa, çiy, keskin çığlıklarla sıçrıyor, boğulur gibi hırıldıyordu. Istırapları içinde kekeledi:

- Mebrure.. ben bittim.. ben tükeniyorum... Demin.. o.. kâğıttan boşalttığım şey... içtiğim şey.. zehirdi, süblimeydi...

Mebrure: “Ne, ne? Süblime mi? zehir mi?” diye yüksek bir haykırış haykırarak oda kapısına koştu, topuzu sökercesine çekerek kanadı açtı, sofaya, merdiven başına fırladı, ince sesinin en son kudretiyle bağırdı:

- Nadir Bey... Nadir Bey... Nadir Bey...

Aşağıda hareketler oldu. Bir kapı açıldı, Nadir’in sesi geldi:

- Mebrure Hanım? Ne var?

- Koşunuz, çabuk geliniz, koşunuz...

Acele ayak seslerinden sonra Nadir, merdivenin köşesinde göründü, “ne var?” derken, Mebrure, üstüste söylüyor, ayaklarını yere vuruyordu:

- Koşunuz, Belma kendini zehirledi.

Nadir; üç basamağı birden atlayarak sofaya çıktı:

- Ne? Zehir mi?

Cevap beklemeden hastanın öğürtüleri işitilen odaya koştu, hemen karyolaya gitti ve biraz durakladı. Hatice başını karyoladan sarkıtarak yerlere gasyan ediyor, ağzından safralı ve kanlı sular boşalıyordu. Nadir, omuzlarını tutmasaydı, hasta muvazenesini kaybederek yataktan yere düşecekti. Muttasıl öğürüyor, sık sık hıçkırığı tutarak çırpınıyor, ara sıra, acı acı bağırıyordu. Genç adam, hastanın nabzını tutar tutmaz Mebrure’ye döndü:

- Haydi, Mebrure Hanım, son vazife, doktora.. doktora.. koşunuz... Caddede.. köşede... Eczane.. doktor olmazsa eczacı... Kim olursa... Zehirlenen var deyiniz. Çabuk...

Mebrure koştu.

Nadir, hatırında kalan mektep malûmatıyla zehirlenenlerin küçük dilini gıcıklamak lâzım geldiğini düşündü, hastanın başını tutarak ağzını açtırdı, parmağını soktu. Fakat nafileydi. Biçarenin ağzından kanlar, liyme liyme pıhtılı elyaf çıkıyordu. Bu dehşetli gasyan bir aralık durdu, hastanın kuvveti birdenbire azaldı, bakışları bulandı. Nadir tarafından arka üstü yatırıldığı zaman, başı omuzlarından kopmuş gibi kırılarak yatağa düşmüştü.

Genç adam, Salih’in odasında, “Ev Hekimi”, isminde eski bir eser olduğunu ve bu eserde her türlü hastalıklarla beraber, zehirlenenler için de çabucak yapılabilecek tedavi yazıldığını zannetti, koştu, kitabı buldu ve hastanın odasına gelerek, pencerenin önünde açtı:

Aradığı sayfada ilk cümlelerden biri şuydu:

“Fi’l-i intihar denaetinde müstamel olan zehir ise afyon ve bunun mürekkebatıdır.”

Daha aşağı satırlarda:

“Semumun envaı, ekser müellifin indinde kabul olunduğu veçhile, dört sınıf üzere olup muharrişat, muhaddirat-ı muharrika, ufniyyattan ibaret iken, etıbba-yı meşhureden ve Fransa tabib-i kanunîsi doktor Tardiyo, semumu beş kısma taksim...”

Hasta, karyolasında gırtlağı kesilen bir insan gibi hırıltı ve boğuk bir feryadla sıçradı. Nadir'in imdadına koşmasına vakit kalmadan, gene mecalsiz, uzandı.

Genç adam, hemen hastanın nabzını yakaladı. Gayrı muntazam darbeler hissediyordu. Bir taraftan da, ne yapabileceğini öğrenmek için, kitabın zehir kısmını okumakta devam etti:

1- Semum-ı muhrişe.

2- Semum-ı münkasatülkuva.

3- Semum-ı müthişe.

4- Muhride.

5- Semum-ı müteheyyicetülâsap."

Sahifeyi hiddetle çevirdi: "Hay Allah cezasını versin... Ya tedavisi?" diyordu, okudu:

"Bir kimsenin, hakikaten zehirlendiği ve ne nevi zehir istimal kılındığı ancak erbabının malûmu bir şey olmakla burada zikir ve tahriri nâbecadır."

Hasta, hafif hafif sıçrıyarak inildiyordu. Nadir, fena sinirlenerek sahifeyi çevirdi:

"Fakat umumiyetle zehirlenenlerin imdadına koşulduğu zaman, semmin dahilen ve haricen istimal olunduğuna nazaran icray-ı tedabiri ikiye münkasimdir. Semmin dahilen istimalinde emr-i müdavat dört devreye taksim olunur. Devre-i ûlâ = Semmin deverân-ı deme..."

Hasta, keskin bir çığlık daha kopardı. Nadir, kitap sahifesine parmağını sokarak Hatice'nin üstüne eğildi:

- Dur, merak etme, şimdi geliyor... Doktor gelecek...

Birçok kelimeleri anlaşılmayan eksik, müphem cümlelerle hasta, ıstıraplı bir tekellüm içinde kekeliyordu:

- Gelmesin.. istemem... Hem.. olsun.. ben.. dedim.. Artık.. artık.. ben Müslüman.. Türk.. kız.. Allah...

- Belma.. kardeşim...

- Ben.. Hatice.. yim... Ben...

- Hatice, kardeşim, ben yanındayım, ben Nadir...

Hasta, birden gene yorularak sustu, çarpılan ağzı ve yastıktan daha beyaz yüzüyle başını yana eğdi.

Nadir, kitapta, bir sürü tafsilât arasında, anî bir tedaviye fayda verecek hiçbir satıra tesadüf etmedi. En son şu satırı okudu:

“Nihayet kelâm, sayi-i fen ve san’atta herbir madde ve cevherin bir zıddı yani panzehiri mevcut ve malûm ise de ancak erbabına ve ehline tevdî olunmuş olduğundan her evde hekimlik edecek olan böyle umumî bir kitapta onların yegâne zikir ve beyanı, melhuz olan fayda ve muhassenatı gene bilâkis tehlike ve mazarratı dai olacağından, def’an bilmahzur bu kadarla iktifa olunarak alt tarafını hâdim-i vatan ve insaniyet olan etıbbaya terk ve havale eylemek, herhalde onlara müracaat...”

Nadir, gürültülü bir hareketle kitabı kapayarak minderin üstüne fırlatıp attı, kitaplarla hayat arasındaki farka ömründe ilk defa hırslandı, hastanın soğuk bir terle ıslak alnına avucunu koyarak durdu.

Merdivenlerden ayak sesleri geliyordu. Mebrure’nin sesi işitildi:

“Buradan... Doktor...”

Kapı açıldı, doktor önden, elinde ilaç şişeleriyle, Mebrure arkadan, içeriye girdiler: Doktor, ihtiyar bir adamdı. Mebrure’nin şikayetli gözlerine bakılırsa, bu ihtiyara vazifesini çabuk yaptırmak için pek zahmet çektiği anlaşılıyordu. İlâç şişesinin tıpasını sökmeye çalışırken, daha fazla öfkelendi:

- Öf, doktor, böyle acele ilâç şişelerinin tıpası da bu kadar sıkıştırılır mı ya?...

Üç kişi, birkaç dakika, bu işle uğraştılar.

Mebrure, ilâcı hazırlarken, doktor hastasının nabzını aldı, yüzünü buruşturdu. Nadir’e sordu:

- Uyuyor mu?

- Bilmem? Demin çok gasyan etti, şimdi daldı.

- Süblime mi kullanmış?

İlâç bardağını doktora uzatarak Mebrure cevap verdi:

- Evet, kendisi öyle söyledi.

Doktor, hastasının ismini öğrenerek üstüne eğildi. Komşusunu çağıran bir mahalle kadını makamlı sesiyle onu uyandırmak istedi:

- Hatice Hanım... Hatice Hanım. Kızım... Hu... Kızım... Hatice Hanım...

Hatice, aralarından ışıksız gözlerinin donuk rengi görülen gözkapakları yarı kısık, yüzünün derisi gergin ve soluk, çenesi yanına doğru kaymış, cevap vermedi, kımıldamadı.

Bu sükûttan kuşkulanan Mebrure, yarı beline kadar hastanın üstüne düşerek ellerini yakaladı, bağırdı:

- Hatice... Hatice.. kardeşim.. aç.. biraz gözlerini...

Hatice kımıldamadı.

Bu sefer Nadir yakınlaştı, eğildi. Parmaklarını dokundurarak hastanın soğumuş çenesini biraz salladı, müstesna anlarda çoğalan keskin bir dikkatle Hatice'nin gözlerinde küçük bir hareket arayarak seslendi:

Hatice kımıldamadı.

- Aman, doktor, müthiş bir hal...

Sonra Mebrure'ye döndü:

- Koşunuz, Mebrure Hanım, komşulara haber veriniz, annesini çağırtsınlar, kendileri de gelsinler... Doktor... Bu dalgınlık değil, doktor... Bu, fena bir uyku...

Mebrure, kederli teneffüslerini işittirerek odadan çıkarken, doktor, hastanın nabzı elinde, ne yapacağını bilmiyor, etrafına telâşla bakınarak kekeliyordu:

- Ne yapsak? İlâcı nasıl içirsek?

- İlâç nedir?

- Bir mukayyi...

- Size yardım ederim.

Nadir, küçük ilâç kaşığının ters ucunu, hastanın yarı açık duran dişleri arasından ağzına hafifçe soktu, kaşığı alt dişlere dayayarak basit bir manivelâ kuvveti yaptı, ağzı biraz açmağa muvaffak oldu:

- Doktor, ilâcı akıtalım... Getiriniz...

Hastanın gözlerindeki aralık biraz daha çoğalmış, ağzından fena kokulu nefesler dağılmaya başlamıştı. Hâlâ şuursuzluğun o muammalı sükûtu içinde donuk gözler, hiçbir mânâ verilemeyen sabit, istikametsiz, garip, korkunç bakışlarıyla hareketsizdiler. Doktor ilâcı akıttı. Suyun bir kısmı dışarıdan sızarak, dudakla diş etleri arasında birikip çeneye doğru yürüyordu. Birkaç yudum içeride kaldı. Hastanın dili, çelimsiz bir kımıldanışla bu ilâcın damlalarını içeriye çekti, gözkapakları biraz kımıldadı.

İhtiyatsız doktor, bu manzaradan hemen ümitsizleşerek Nadir'e Fransızca: Sefini.. bitti demişti, bu kelimelerden sonra, hastanın hiç kımıldamayan gözbebekleri, birdenbire Nadir'e doğru kaydı, dudakları biraz titreyerek açıldı, dili içeride oynadı, damağına vurdu. Bir şey mi söylemek istiyordu?

Doktor hastanın ayaklarına elini götürürken Nadir üstüne eğiliyor, kulağını ağzına yaklaştırıyordu:

- Bir şey mi söyleyeceksin? Hatice... Ha? Bir şey mi söyleyeceksin?

Hastanın gözkapakları gene kımıldadı.

- Kime dair? Ailen için mi?

Cevap yok.

- Mebrure'ye dair mi?

Cevap yok.

- Başkasına dair mi?

Gözkapakları kımıldadı.

- Behiç'e dair mi?

Gözkapakları kımıldadı. Hastanın gözü, kaşlarını hafifçe buruşturan bir gayretle biraz daha kenara döndü, karyolanın başındaki dolaba ilişerek durdu.

Nadir, titremişti. Hayatın ölüme geçen bu esrarlı hududunda, can çekişen bir insanın son arzusunu, en samimi, en doğru vasiyetini anlatmak için ne derin bir azaba katlandığını görüyor, fâniliğin dehşetli ıstırabını duyuyordu:

- Dolapta bir şey mi var?

Gözkapakları ağır ağır oynadı.

- Bir mektup mu?

Cevap yok.

Tecrübesi malûmatından fazla doktor, Nadir'i kolundan yavaşça tutarak geri çekti:

- Yetişir... Bitti... Bakınız çeneye...

Alt çene, aşağıya sarkarak bir iki defa sallandı ve sola doğru çarpılarak hareketsiz kaldı.

*

* *

Aşağıda çığlıklar kopuyor, merdivenlerde karışık, gürültülü ayak sesleri yaklaşıyor, sofada bir kadın, ölünün annesi keskin ve acı, haykırıyordu.

- A....y... ay.. evlâdım.. yavrum... A...y...

Kapının kanadı, arkasındaki dolaba büyük bir çatırtı ile vurarak ardına kadar açıldı: Uçuk siyah renkli çarşaf pelerinin önü açık, dar ve buruşuk

yüzünde kirpiksiz ve kızarmış gözleri hadakasını şişirmiş, çatık kaşlarının uçları sivrilmiş, kısa boylu, zayıf bir kadın, kollarını yukarı gerip uzatarak, büyük ellerinin parmaklarını kıvırıp açarak odaya girdi, karyolanın ayakucunda başlarını eğmiş, sessiz, hareketsiz yere bakan doktorla Nadir'i görerek son ümidini de kaybetti, boğmaca öksürüğüne benzeyen uzun, yırtıcı, boğuk bir çığlıkla yatağın üstüne kapandı, bağırdı:

- Kızım, evlâdım... Hatice... Hatice... Yavrum... Meleğim... Hatice... Hatice... Hatice...

Son heceleri daha keskinleşerek, uzanan, kulaklarını tırmalayan bu "Hatice... Hatice... Hatice..."lerden sonra, kadın, yerde, kanlı ve pıhtılı kusmuk birikintilerini görerek, yatağın kenarına arka üstü düştü, bayıldı.

Doktor, Nadir, Mebrure ve iki komşu, ikisi de yaşlı ve şaşırmış ihtiyar kadın, anneye koştular. Kimi bardağı yakalıyor, Mebrure'nin hatırlatmasıyla pencere kenarında yıkayarak suyla dolduruyor, kimi de camları açıyor, doktorla Nadir yardım ederek kadıncağızı pencere önünde, bir eski kanepeye taşıyordu. Mebrure akıl etti:

- İçeriki odaya götürelim, kadına bir şey olacak..

Fakat yavaş yavaş kendine gelen anne, ıstıraplı iniltileri arasında itiraz ediyordu:

- Olmaz... Gitmem... Çocuğum... Yavrum...

Dermansız bacakları üstünde sallanarak, yardımla ayağa kalktı, hiçbirini dinlemedi, yatağa koştu, bu sefer, tükenmiş bir sesle, için için, kesik kesik soluyarak ağladı, ağladı.

Komşu kadınlar, kimsenin yüzüne bakmıyorlar, sımsıkı avuçladıkları çarşaflarıyla yüzlerini çeneye kadar örterek susuyorlardı. Gözlerinde acımaktan ziyade korku, hayret ve kin vardı.

Biri, kendini tutamayarak, ölünün üstüne eğildi, çatlak bir kadın sesiyle bağırdı:

- Hatice... Hatice.. kız.. zavallı kız.. seni, tangolar öldürdüler.

Doktor'a, Nadir'e, Mebrure'ye bakarak, sıyrılmış dudakları arasında birbirine geçmiş çürük dişleriyle başını iki yana salladı, tekrar tekrar birkaç kere söyledi: "Tangolar.. tangolar.. tangolar..."

Nadir, o eziyetli sükûtu içinde, bu "Tangolar"ın manâsını düşündü: Tangolar, halis Türk, dini bütün Müslüman mahallelerinde yeni kadınlara verilen isimdi. Birkaç sene evvel, dekolte bir moda yüzünden işitilen bu isim, memleketin en kibar mahallelerine kadar her yere yayılmış, onlarca

pek iğrenç bir zihniyete lakap yerinde kullanılmış, bugüne kadar unutulmamıştı. Onlarca tango demek, dinini, milliyetini sevmeyen; mahallesine, ailesine, isyan eden; ırzını, namusunu satan, her günâhı işleyen ve böyle, Allah tarafından, bin türlü hastalıklarla, hırıldaya hırıldaya gebertilen melun karı demekti. Onlarca bu memlekette muharebe ve açlık ölümüne kadar her felâketin: Yangınların, koleraların, İspanyol hastalıklarının, kuduzun bir tane sebebi tangolardı. Onlarca Allah, gâvura acıyor, bu tangolar yüzünden Müslümanlara gazap ediyor, aman vermiyordu. Onlarca bugüne kadar çekilen eziyetler bir şey değildi, bunun dahası vardı, kim bilir, gökyüzü yekpare kızgın bir bakır gibi tangolu milletin başına çökecek, çoluk, çocuğa kadar ne masumların başlarını bile yakacak, dağlayacak, haşır haşır haşlayacaktı.

Annesi hıçkırırken, komşu kadın onu omuzundan sarstı:

- Kalk kadın, ağlama, nefesini tüketme, kalk, oldu olacak, Allah'ın yazdığı bozulmaz, kalk, sana yazık oluyor, Hatice'nin bu hale geleceğini imamın karısı bana on kere söyledi.

Anne, bir boğuk inilti kopararak, kızının yorgan altında tostoparlak katılaşmış vücuduna sarıldı. Hatice'nin sarkık çenesi bu sarsıntıyla oynadı.

O zamana kadar hiç ağzını açmayan öteki komşu kadın, doktoru kolundan dürttü:

- Ayol, İhsan Bey, ne afallaştın öyle!... Allah'tan korkunuz yok mu? Şu ölüceğin çenesini bağlayıverelim.

Araştırdılar, bir tülbent.

Bu işi, o kadın kendi başına yaptı. Galiba alışkındı, çabuk bitirdi.

*

* *

O günün gecesi, köşkün salonunda bütün elektrikler, büyük avize, raflardaki renkli ampuller, piyanonun mumları, sofanın bütün lâmbaları yakılmıştı.

Nevin'in her aklına estikçe yaptığı davetlerden biriydi. Misafirler Behiç'e Fransa'dan yeni gönderilen lezzetli Bordo şarabının tatlı uyuşukluğuyla sofradan kalkarak, birer ikişer merdivenlere koşuyorlar, ne muntazam bir sohbetin devamına, ne de bir sualin cevabına benzeyen kırık dökük fikirler, nükteler söyleyerek, gülüşerek salona gidiyorlardı.

Hepsi, yaşlılar ve gençler, kadınlar ve erkekler pek nadir bir ittifakla şenlendiler. Nizamettin Bey, meclisin odayı eksiksiz doldurduğunu görünce, sivil giyinmiş bir ecnebi zabiti gibi, dik yakasının içinde hareketsiz duran başını omuzlarıyla birlikte etrafa çevirerek bağırıyordu:

- Madam, mösyö.. silvuple.. bir şey arz etmek istiyorum.

Kendisini dinleyenlere dönerek fikrini söyledi:

- Yeni salon oyunu öğrendim, pek nefis bir şey, lütfen dikkat ediniz, bizi çok eğlendirecek...

Ve tarif ediyordu, herkes alâka gösterdi. Ebe, gözü bağlanarak bir köşe koltuğuna oturtulacak; evvelâ bir kişi, ebenin önüne gelecek; sesini gücü yettiği kadar gizleyerek, meselâ kısık bir nefesle, birkaç kelime söyleyecek, eğer ebe bunu keşfederse kurtulacak ve yerine öteki geçecek, keşfedemezse, önünde duranın vücudunu yoklamaya da salâhiyeti olacak, böylece, her ebe, gözleri bağlı, karşısındakinin kim olduğunu, ya kısık sesinden, yahut da vücudunun bir hususiyetinden keşfetmeye çalışacak.

Oyun beğenildi. Güzide ellerini çırpıyor, küçük başını fazla uyutan bir şarap sersemliğiyle oraya buraya koşuyor, düşünceli görünen Behiç'i kolundan çekiyordu:

- Haydi Behiç Bey, ebe olunuz.

- Bırak beni Güzide... Bu akşam hastayım...

Behiç'in bu cevabına herkes dikkat etti. Bir çocuk gibi sıçrayan Naciye Hanım, birdenbire durarak, yüksek sesle sordu:

- Neniz var, Behiç Bey?

- Hiç, bir migren.

Bu can sıkıntısının doğru sebebini öğrenmeye çalışanlar, anlıyorlardı ki mecliste Mebrure yoktu, sabahleyin erkenden çıkan genç kız, hâlâ gelmemiş, yemek sonuna bile yetişememişti. Halbuki bu davetten kendisine azıcık bahsedilmişti de...

Nazmiye Hanımla Nevin de Behiç'e yaklaştılar:

- Sahi, sahi... Nedir?

Güzide bağırdı:

- Ben anlıyorum.

Etrafını birdenbire çeviren bu neşeli kalabalık içinde düşünceli ve zayıf görünmeyi gururuna yediremeyen Behiç, ebeliği kabul ederek koltuğa otururken, Nazmiye Hanım, kızına soruyordu:

- Mebrure nerede kaldı dersin, Nevin?

- Bilmem ki anne, gene o Fahri'yle randevusu olmasın?

- Kabil mi? Olsaydı bizden gizlemezdi.

Ebenin etrafında çınlayan kahkahalar, ana kızı o tarafa sürükledi. Gözleri bağlanan Behiç, Refia'nın dekolte omuzunda parmaklarını gezdirerek:

- Güzide, sensin!

Diyor, keşfedemiyor, sinirli sinirli bükülen dudaklarıyla herkesi güldürüyordu. Yavaşça dizlerine oturan Nevin'i de tanımayarak: "Bu Refia Hanım olmalı!" demiş, o kızın kendisine karşı devamlı zaafını da ilân ederek herkesi güldürmüş, amma, ebelikten kurtulamamıştı. Nihayet Nizamettin Beyi yakaladı, kendi yerine oturttu.

Güzide, iskarpinlerinden birini çıkararak, ufacık, ince ayağını ebenin buruşuk avucuna koydu, sesini kısarak sordu:

- Ben kimim, biliniz bakayım?

Birdenbire canlanan parmaklarıyla Güzide'nin topuğunu okşayan ebe, tanımamazlıktan gelerek: "Durunuz bakayım? Biraz müsaade!" diyor, heyecanlı tetkikini daha yukarılara doğru uzatıyordu. O kadar ileri gitti ki Naciye Hanım bağırdı:

- Siyret, şu ebeyi uykusundan uyandır!

Tek ayağı üstünde sekerek geriye kaçan Güzide, Siyret'in koluna asılarak iskarpinini takarken: "Bilemedi, bilemedi..." diyor, yanaklarını şişiren dolgun kahkahalarla gülüyordu.

Oyun pek sevildi. Birçok oyunların tersine herkes ebe olmak istiyor, sahte yanlışlıklar yapıyordu. En ciddileri bile cıvıtan muvazenesiz bir sevinçle meclis, örtüsüz telmihlere, behimî nüktelere, taşkın hareketlere de müsamaha etmeye başlamıştı.

Fakat birdenbire bütün sözler salonun kapısına çevrildi, sofada birkaç kişinin gürültülü, telâşlı ayak sesleri vardı. İki sarsıntıdan sonra kapı yavaşça açıldı: Nadir, Mebrure, Fahri ağır ağır içeriye girdiler. Üçü de, fazla ışıklardan gözleri kamaşmış gibi kaşlarını çatmış, yüzlerini buruşturmuş, bütün o şen meclise gülümsemeye hiç lüzum görmeden, hakarete benzer bir ciddiyetle salonun ortasına kadar yürüdüler. Nadir, cesur ve işleyici bakışlarını herkesin yüzüne ayrı ayrı dağıtarak masaya iki elini koydu, eldivenlerini çıkardı. Mebrure önüne bakıyordu. Fahri gözlerini boşluğa dikmişti. Üçü de kısa bir boyun kırışıyla umumu selâmladılar.

Piyanoya belini yaslayan Behiç, elleri pantolonunun cebinde, başını göğsüne eğmiş, aşağıdan yukarı bakan parlak ve mütecessis gözleriyle ilk sözü söyledi:

- Nadir Bey, nereden bu geliş böyle? Ne resmiyet bu?

Nadir bu suale doğrudan doğruya cevap vermeyerek kararsız duran Mebrure'yle Fahri'ye birer sandalye uzattı, kendisi ayakta kalarak, bir kere daha şüphesiz en rahatsız edici bir merakla izahat bekleyenlerin yüzüne ayrı ayrı baktı, hafif gülümsedi, "affediniz"le başladı:

- Bizi affediniz, gitmek mecburiyetindeyiz. Mebrure Hanımı İstanbul'da alıkoymak istediğimiz için buraya üçümüz de haber vermek vazifesiyle geldik. Her şeyden evvel size kendisinden pek çok bahsettiğim Fahri Beyi takdim ederim.

Fahri ayağa kalktı, herkese umumî ve sade bir selâm verdi. Böyle meclislerde beğenilmediklerine emin olanların tevazuuyla yerine oturarak hareketsiz kaldı. Bütün bakışların kendi üzerinde buluştuğunu hissederek hafifçe kızarmıştı.

Nadir, tam karşısında oturan Nazmiye Hanımın kendisine dik, yapışkan, devamlı bakarak çabuk izahat istediğini görüyordu, acele etti:

- Belki biraz da bu neşeyi bozacak kadar sevimsiz olacağım. Gene affınızı isterim. Düşündürücü bir haber vereceğim. Zannederim ki bu haberle hep alâkadarız.

Boynundaki ebelik mendilini hâlâ çıkarmayan Siyret, köşe koltuğunu bırakarak Behiç'e doğru yürürken, Nadir tamamladı:

- Dün saat üçte Salih çıldırdı, bugün, aynı saatte, kız kardeşi Belma intihar etti:

Oturanlar hep ayağa kalktılar. Nazmiye Hanım ve kızı, sesinin titreyişinden Nadir'in ciddi olduğunu hemen anlayarak bağırdılar:

- Öldü mü?

Nadir, hâlâ vaziyetini değiştirmeyen Behiç'e bakarak cevap verdi:

- Öldü. Yarın sabah cenazesi kalkıyor.

Etraftan birçok: "Nasıl, ne suretle? Ne tarzda?"lar yağdı. Gözler, şiddetli bir merakla ateş aldı. Bütün salon halkı, masanın dört yanında, günün en mühim haberini büyük bir memur ağzından işitmek isteyen gazeteciler gibi dizildiler.

- Nasıl? Anlatınız, Nadir Bey, pek mühim...

Yalnız Behiç yerinden kımıldamıyor, gözlerinin altına dolup toplanan kırışıklara dikkat edilmezse, pek sâkin ve kayıtsız görünüyordu. Nadir, bir kere daha Behiç'i apaşikâr süzdükten sonra anlattı:

- Fena hastaydı. Mebrure Hanımla yalnız başına görüşmek istiyordu. Salih'in cinneti de onu berbat etmişti, bu sabah bana haber gönderdi, mesut bir tesadüfle Mebrure Hanımı Muhacirîn'de buldum, beraber Cerrahpaşa' ya gittik. Hasta, evden annesini ve kardeşini uzaklaştırmıştı. Ben de aşağıdaki yemek odasına oturarak Mebrure Hanımı onunla yalnız bıraktım. Sonra...

Nadir, kısaca, intiharın tarzını anlattı. Nevin, genç adımın kolunu tutmuş, titreye titreye bağırıyordu:

- Müthiş... Müthiş... Pek müthiş...

Nazmiye Hanım, ne diyeceğini şaşırmıştı, Nadir'in yüzüne bakıyordu. Siyret, Behiç'in fikrini öğrenmeye pek muhtaçtı, arkadaşına dikkatle bakıyor, yüzünün en zayıf kımıldanışına ehemmiyet veriyordu. Bu merak umumileşti. Herkes daima piyanonun önünde hareketsiz ve sakin duran Behiç'e bakarak onun fikrini dinledi.

Behiç doğruldu, başını kaldırdı, ellerini pantolonunun cebinden çıkararak uğuşturken Nadir'e iki adım attı:

- Basit bir zabıta vakası, dedi.

Nadir hemen cevap verdi:

- Evet, bir zabıta vakası, iyi keşfettiniz. Behiç Bey, çünkü Belma'nın zabıtaya karşı bir mektubu var.

- Nasıl şey bu?

- Bir mektup ki, Boğaziçi'nin ıssız bir korusunda gece yarısı işlenmiş büyük bir günahın itirafıdır.

Behiç bir kelime söyleyemedi, ağzında garip bir tutkunluk, çenesinde asabî, sert bir kımıldanış göründü. Yüzü hemen kızardı ve gözkapakları çırpındı. Nadir'e etrafındakilere bakamıyor, lâkırdı söyleyemiyor, en küçük hareket iktidarını kaybediyordu. Gözlerini yana doğru biraz kaydırınca, Mebrure'nin kendisine inatlı bir dikkatle keskin, fena baktığını gördü, büsbütün şaşırdı.

Daha fazla kalmayı lüzumsuz gören Nadir, hemen Mebrure'ye ve Fahri'ye işaret etti, meclisten izin istedi. Hep o donuk yüzlü başlar, soğuk bir nezaketle eğilerek bu izni verdiler. Nazmiye Hanım, birdenbire hissettiği bir lüzumla Nadir'in arkasından koşuyordu:

- Acele ettiniz, Nadir Bey, azıcık daha...

Diyordu. Behiç'in sesi işitildi:

- Bırak anne, burası cinayet mahkemesi değil. Avukata lüzum yok.

Arkadaşına yardım etmek isteyen Siyret'in, pek asabileşen Nevin'in, hep müstakbel kocası gibi hareket eden Güzide'nin kahkahaları gidenlerin arkasında çınladı. Nazmiye Hanım salonun kapısını örttükten sonra hâlâ o derin endişesiyle dedi ki:

- Gülmeyiniz, bu haber canımı sıktı, beynimden vurulmuşa döndüm.

Behiç bir kere daha güldü:

- Zaten onların başına gelecek buydu. Belma Pinamenilkelivari ölmek istediğini bana söylerdi. Allah rahmet etsin, fena kız değildi, fakat, Cerrahpaşa'da yaşayıp da ne yapacaktı? Akıllı davranmış, aferin, memnun oldum.

Ve Siyret'e dönerek ilâve etti:

- Ebe sendin Siyret, yaklaş da gözlerini bağlıyayım, ebelikten kolay kolay yakayı sıyıramazsın.

Fakat sıyırdı. Hiç kimse oyun istemiyordu. Tabi Salih'le Belma bahsi açıldı ve gece yarısına kadar sürdü. Nizamettin Beyle Refia'dan başka herkes, bu intiharı basit ve ehemmiyetsiz bulmaya çalıştı. Ve, Behiç, o gece sabaha kadar uyuyamadı, odasında yapayalnız birkaç paket sigara tüketti, şafak sökerken biraz daldı, rüyasında cinayet mahkemesinin loş koridorlarını gördü.

*

* *

Nadir, Mebrure'yle Fahri'yi o gece, evinde misafir etti. Şehzadebaşı'na geldikleri zaman saat onu geçiyordu. Üçü de Nadir'in odasında sabahın dördüne kadar oturdular.

Fahri, Nadir'e sormuştu:

- O orta kanepede oturan siyahlı kadın mıydı Nazmiye Hanım?

- Evet.

- Yanındaki kadın?

- Naciye, Güzide'nin annesi.

- Dekolte kız? Hani seni kolundan tutuyordu?

- Nevin.

- Ben de öyle tahmin ettim. Piyanoya dayanan Behiç'ti, yanındaki de Siyret, değil mi?

- Evet.

Fahri, birçok defalar Nadir'den bahsini işittiği köşk halkını birer birer gözlerinin önüne getirerek düşünüyor, alt dudağını ısırarak başını sallıyordu, göz ucuyla Mebrure'ye bakıyordu:

- Berbat, berbat bir aile bu, dostlar, tahminimden daha berbat, pek düşkün, pek sefil bir aile bu... Hele o Behiç, hele o Behiç? O...

Kelime aramak için biraz durdu:

- Ne diyeyim? Bir salon haydudu, müstekreh bir adam, şımarık, seciyesiz, küstah bir adam... Ah, ah Nadir Bey, hele biz çıkarken arkamızdan onların yılışık bir gülüşmeleri vardı, ne söyleyeyim, öfkemi, gazabımı anlatamam ki... Ters yüzü dönüp salona girmek, hepsinin yüzüne ayrı ayrı haykırmak isterdim: "Siz benden değilsiniz, Türk ve Müslüman cemiyetinden değilsiniz, bu memlekete, izini belli etmeyen kör yılanlar gibi sokulmuşsunuz, siz bizden değilsiniz, siz hiçbir milletten değilsiniz, şu içinizdeki masum kızı, Güzide'yi siz bitirdiniz, Belma'yı siz öldürdünüz, Salih'i siz çıldırttınız, her fenalığa katlanacak kadar âdiliklere alışkın Salih bile size karşı izzetinefis sahibi oldu. O külhanbeyi, o mütereddi şark erkeği bile sizden yüksekti. Aklını kaybetti, fakat son haysiyetini kaybetmedi... Sizse.. eee...

Nadir'e dönerek hırçınlaştı:

- Ah, Nadir Bey, bunlar, kendi öldürdükleri zavallının cenazesi karşısında da sırıtabiliyorlar, artık bu ölüm... Bundan daha beteri var mı? Belma bugün ölüdür, dostlar! Şimdi, Cerrahpaşa'da, o tavanı basık, çarpık, eğri büğrü odada, bir idare kandilinin kör ışığı altında yatıyor, düşününüz, artık, Belma, yarın sabah uyanmayacak, güneşi görmeyecek, sütçünün, gazetecinin sesini duymayacak. Nadir Bey, Mebrure Hanım, düşününüz, bu kız daha bu sabah gözlerini açtı, uyandı, kımıldadı, yanındakilerle konuştu, fikirlerini, arzularını söyledi, daha bu sabah yaşıyordu, bütün yaşayanlar gibi nefes alıyor, bakıyor, görüyor, işitiyor, hissediyor, anlıyordu. Bütün yaşayanlar gibi hareket içindeydi. Şimdi kaskatı... Şimdi görmüyor, anlamıyor, söylemiyor... Canım.. birkaç saat içinde ne bu tezat, Nadir Bey, Mebrure Hanım anlatınız, fikrinizi söyleyiniz.

Ötekilerin sustuğunu görerek ateş aldı:

- Biz mi aldanıyoruz canım, böyle düşündüğümüz için budala mı oluyoruz? Fazilet hakikaten cansız, ölü bir şey mi? Nedir bu, Nadir Bey, Mebrure Hanım? Çocuğunu, metresini öldüren bir katil, hâlâ elektrikler ve süsler içinde, bir genç kadının cenazesine basarak bize gülüyor, bizi küçük düşürebiliyor, şarap kokan frengili nefesini yüzümüze üfleyerek bizi istihfaf, bizi tahkir ediyor; sonra yüksek muhitlerde itibar görüyor, en münevver kadınlarımızı ve genç kızlarımızı bile aldatabiliyor, birinin haysiyetiyle, ötekinin kanıyla oynuyor ve hâlâ elektrikler içinde, hâlâ sırıtıyor, hâlâ mesut, hâlâ...

Etrafına bakındı, coşkunluğunu ifade edebilecek müthiş kelimelerden birini kendisine hatırlatması için Nadir'e bir göz attı, arkadaşının hep dinlediğini görünce devam edemedi, tıkanır gibi sallandı, sustu.

Nadir sakindi, gözlerinin altı hafif bir tebessüm kıvrımıyla buruşmuştu. Fahri'yi coşturan bu hadiselerin bütün sebeplerini ve neticelerini pek iyi bilen tecrübeli bir adam sükûnetiyle dinliyor, kımıldamıyor, demek istiyordu ki: "Bunlar oluyor, olacak, mademki yaşıyoruz?"

Mebrure öyle değildi. Fahri'nin her kelimesi, genç kızı titretiyor, Belma'yı bitirenlere karşı korkunç bir isyana hazırlanıyordu. İkisi de aynı şeyi düşünüyorlardı. Aynı şeyi istiyorlardı ve müşterek bir kuvvetleri olsa aynı tarzda kullanacaklardı. Yarabbi, fakat ne yapabilirlerdi? İkisi de Nadir'in yüzüne baktılar, ondan fikir beklediler.

Nadir söyledi:

- Hakkın var Fahri, bu böyle ve böyle olduğunu da ben pek eskiden bilirim. Fakat bizim elimizden gelen şey nedir? Yalnız söylemek! Söyleyince de her zaman, vaaz vericilikle itham ediliriz, ukalâ tanınırız, şimdi, benim yerime, vukuat söz söylüyor: Belma intihariyle hepimize, hattâ bütün memlekete hizmet etti. Evvelâ kendi kendisini cezalandırdı, sonra kendisi gibi yaşamak isteyenlere ders verdi. Bir sözde kızın kavuşabileceği en büyük saadeti gösterdi: Ne istersiniz, bu saadet, haysiyetsiz ve merhametsiz bir hayatın üzüntülerine göre, ölümden başka nedir? Ve nihayet, bize Behiç'i tanıttı. En büyük gayesi de buydu. Boter'in kostümleriyle örtülen bir zilleti ifşa etmek istemişti ve muvaffak oldu. Artık, azıcık şüphesi olanlar da Behiç'i tanıyacaklardı. Hem de gazetelerle tanıyacaklardı. Zabıta Belma'nın mektubunu okuyunca harekete geçecek, Behiç'i tevkif edecek, Vaniköyü'nde tahkikat yapacak. Mektupta

mükemmel izahat var; hattâ ebenin, doktorun isimleri ve adresleri bile yazılı, doğrudan doğruya cinayet!

Mebrure sordu:

- Behiç'i tevkif ederler mi?

- Şüphe mi var? İlk yapılacak şey o... Ben müdüriyette, bugün geç vakit, muavinle görüştüm. Size söylemiştim, buna çok ehemmiyet verdiler. Bilirsiniz ki zabıta şu sıralarda işsizdir, büyücek mesele arıyor, yarın bu vak'a gazetelerde, bizim bile anlayamayacağımız bir sürü ilâveler ve mübalâğalarla ilân edilecektir.

Mebrure düşündü, Fahri yerinden sıçrayarak ellerini çırptı:

- Ah, bu manzarayı görmek isterdim. Behiç'in iki süngülü jandarma arasında boynunu eğerek yürüdüğünü bir tasavvur ediyorum, adalet hesabına göğsüm kabarıyor, Nadir Bey.

- Bu derece kine lüzum yok. Artık her şey bitti. Şimdi bize düşen şey, yarın, Belma'yı Edirnekapı'daki tahtezzemin apartımanına bıraktıktan sonra bu hadiseleri sakin sakin düşünmektir. Doğrusu, Behiç de tevkif edilirse ha yatının tarihini bitirmiş bir adam olacak. Ehemmiyet vermeye değmeyecek.

- Ya ailesi? Nazmiye Hanım, Nevin?

- Onlar da bu rezaletten sonra bütün tesirlerini kaybedecekler, muhitte yaşayamayacaklardır. Cerrahpaşa'da bir ev tutmalarını kendilerine tavsiye etmek isterdim.

Gülüştüler.

Mebrure'nin gözleri dalıyordu. Başı yavaşça göğsüne doğru inerek teneffüsü sıklaşıyor, kalbinin çarpıntısı işitiliyordu. İki erkek, genç kıza dikkat ederek bakıştılar. Mebrure silkindi, kendine geldi. Belma'yı düşündüğünü söyledi. O müthiş saatten beri, kendini dalgınlıktan kurtaramıyor, ara sıra, etrafını unutarak, hep o Cerrahpaşa' daki odayı düşünüyor, hastanın bütün hareketlerini, sözlerini, ihtilâçlarını göz önüne getiriyordu. Bunları, ömrü oldukça, hiç, hiç unutamayacaktı. Ve İstanbul denince, Şişli'deki evle Cerrahpaşa'dakinin farkını, birinin öteki üzerindeki meş'um tesirini hatırlayacaktı. Genç kız, birçok yerlerinde, heyecanla kesilen ekli büklü, rabıtasız, şaşkın fakat kuvvetini hiç kaybetmeyen tesirli cümlelerle Belma'yı anlatıyordu:

- Karyolanın içinde bir sıçrayışları, sarsıla sarsıla bir ağlayışı vardı... Kızarık gözlerini açarak, kaşlarını kaldırarak, Vaniköyü gecesini bir anlatıyor, Behiç'le münasebetini, kendi günahlarını bir tahlil ediyordu,

görmeliydiniz. Ağlamamak için ne çektiğimi bilmezsiniz. Amma, ıstırabımı pek iyi hissediyordu. Sonra, bardağa boşalttığı süblimeyi iştiha ile, seve seve, iksir gibi içişi vardı. Ah... bilir miydim, bilir miydim, böyle gözümün önünde.. bu korkunç şeyi yapacağını bilir miydim? Yoksa, vicdan azabı beni de öldürürdü.

Sonra, mahrem bir şey söyler gibi ilâve etti:

- İtiraf ederim ki beni o kız, o zavallı kız, Belma kurtardı. Yoksa aldanıyordum, ister istemez, bile bile aldanıyordum. Hattâ... Köşkte, Behiç'le izdivacımızın kararı emrivaki gibi gösterildi. Birkaç gün daha geçseydi, birkaç gün daha geçseydi, bitmiş.. bitmiş bir kızdım.

- Ah, Mebrure Hanım, odamda beni yapayalnız bırakıp çıktığınız günü hatırlıyorum.

- Susunuz! Sizden af dilemek ihtiyacındayım, o gün size biraz haşîn oldum, biliyorum, biliyorum, hakkınız var.

- Hayır bilâkis pek sevimliydiniz, daima olduğu gibi... Fakat aldanıyordunuz, uğrayacağınız felâketi tahmin edemiyordunuz, ben o gün, bunu çok düşündüm, size hakikati anlatmak için Belma gibi fedakârlığa kendimi hazır buldum. Fakat, onun kadar muvaffak olamayacaktım.

- Öyle demeyiniz, ben daha köşktekilere karşı hiçbir şey kabul etmiş değildim. Eğer buna mecbur olsaydım, sebebi yalnız babamdı. Anadolu'ya gidebilmek için kabule mecbur olacaktım. Behiç'e karşı hiç bir arzum yoktu.

Mebrure sustu. Hakikati biraz değiştirmiş, fakat bunun farkında olmamıştı. Artık, Behiç'e karşı zayıf olmadığını ilân etmek ihtiyacındaydı. Bu ihtiyacın sevkiyle, Belma'nın korkunç hikâyesini de hatırlayarak, Behiç'in aleyhinde bulundu, ilk gördüğü günden beri hiç beğenmediği bu adamın basit arkadaşlığını güç kabul ettiğini, o köşkte yaşamak için bundan başka çare göremediğini anlattı. Behiç'le izdivaca mecbur olsaydı, bunu "maişet için katlanılan fedakârlıkların en büyüğü" telâkki edeceğini söyledi.

Nadir:

- Fedakârlık kelimesi hafiftir, dedi.

Fahri ilâve etti:

- Belâ deyiniz, Mebrure Hanım, belâ!

- Belki fedakârlık, belki belâ, belki ölüm, her neyse.. bugün, çok, çok şükür, artık, o tehlikeden uzağım... Fakat kendimi düşünecek halde de bulunmuyorum, ne yapacağım? Artık köşke gitmezsem, nereye

sığınabilirim? Muhacirîn bana bakar mı? Yüzlerce, binlerce bedbaht arasında, beni nasıl barındırabilir?

Bu sualler kendisine sorulmuş gibi, Nadir hemen cevap verdi:

- Yo...k, artık düşünmeyiniz, burada, benim evimde, bir hemşireden fazla kıymetiniz var, çünkü bir kızkardeşim olsaydı, sizin kadar nazarımda kıymet kazanacağını ümit edemezdim. Annem de bu fikirde. Yalnız fedakârlık size düşer, bu hakir yuvada muvakkaten oturmayı kabul ediniz, bizim manâsız refakatimize katlanınız, sonrası kolay, zaman yaratıcıdır, pederinizden haber gelir, yahut size bir muallimlik buluruz, yahut...

Fahri'ye baktı: "Yahut bu gencin varidatı çoğalır"; "yahut"un gizli manâsını sezdiler, Fahri kızardı.

Mebrure hemen teşekkür etti:

- Lütufkâr olduğunuzu biliyordum. Fakat, İstanbul'da yaşamak beni muazzep ediyor. Herhalde Anadolu'ya gideceğim, Manisa'da idare düzelmiştir, belki zayi olan haklarımı bulurum.

- Ümit etmem. Yunan idaresini unutmayınız, sizi biraz daha fazla tazyik etmekten başka bir şey yapmazlar.

Mebrure cevap vermedi.

Vakit gecikmiştir. Nadir, genç kızı annesinin odasına götürdü, hazırlanmış yatağını gösterdi.

Nadir'le Fahri de bir odada yatacaklardı. İki erkek, başka odalardan yatak taşıdılar. Samimi arkadaşlık gecelerinde memnuniyetle yapılan bir iş ki, o yaşın gençliğini az yorar.

Fahri yatağına girerken, gene bir "Ah..." salıverdi:

- Nadir Bey, ne yapacağız canım? Bu kız içimde yerleşmeye başladı. Sesini hâlâ kulağımda hissediyorum, vallahi, en hafif ihtizazlarına kadar bu ses beni bırakmıyor... Hele gözlerini unutamıyorum, yollarda birçok kadınları ona benzedikleri için beğeniyorum. Ona benzeyenler, fazilete, güzelliğe, bizzat kadınlığın kendisine yaklaşmış oluyorlar... Bu bir his ki, metin ve sabit, hiç değişmiyor, gün geçtikçe daha kazanıyor, bu his ki, onunla ben, bütün hayatı ve kitapları daha iyi anlıyorum ve kendimi romanlardaki kahramanların çoğuna benzetiyorum, ne dersin? Nadir Bey, aşk budur, değil mi?

Nadir güldü:

- Laroşfoku der ki: "Bir tane aşk, binlerce taklidi vardır"; seninki hangisinden acaba?

- O... Hiç şüphe yok, birincisinden.

- Dikkat et amma, Laroşfoku, vehimlerle hakikatler arasındaki farkı en iyi tanımış adamdır. Aşkların çoğu, zorla yaratılan bir vehimden daha çabuk zail olurlar.

Fahri düşündü, Nadir'in bu müstehzi felsefelerinden biriyle mahkûm olmamak için kendini müdafaa etti:

- Ben, hakiki aşkla gölgelerinin farkını Laroşfoku kadar bilirim Nadir Bey! Çünkü aramızda üç asır fark var. Her genç bu kadarını öğrenmiştir. Korktuğum şey nedir biliyor musunuz? Hiç istemeden kıskanç olmak.

Nadir gene, güldü:

- Benim tarafımdan bir teminata ihtiyacın varsa: Emin ol! Behiç'e benzemeyeceğimi vâdederim, zaten Mebrure bu evde çok durmayacak, öyle hissediyorum.

- Aman Nadir Bey, fena bir vesvesenizi yakaladım. Kuzum, böyle konuşmayalım, bunu söylemek istemiyorum, maksadım başkaydı, maksadım...

Durdu, siparişle tedarik edilen maksatlardan hiç biri aklına gelmiyordu. Nadir bunu anlayınca gene güldü:

- İşte şimdi, bin tane taklitlerden birine değil, hakiki aşka girdiğini anlıyorum. Benden sana izin: İstediğin kadar sev, sev oldu olacak, elbette bir çaresini buluruz.

Günün birikmiş asabiyetiyle büsbütün boşalarak, uzun kahkahalarla gülmeye başladı, yatak ucundaki lâmbayı üflüyor, yorganı başına çekiyor, hâlâ gülüyor ve düşünüyordu: "Her şey ne çabuk geçiyor, Belma artık bir mazi oldu. Cerrahpaşa'da bir hayat bitti. Burada benim evimde berikisi başlıyor... Mebrure ve Fahri... Mebrure ve Fahri... Ve'yi kaldıralım: Mebrure Fahri! İşte bir mühür yazısı, yahut bir kart dö vizit, yahut bir imza. Mebrure Fahri... düşünülecek mesele..."

Mebrure, sabahleyin geç uyandı. Hayriye Hanım, baş ucunda duruyor:

- Yorgunsun, uyu daha kızım, rahatına bak! diyordu.

Genç kız, vaktin öğleye yaklaştığını öğrenince sıçradı.

- Nadir Bey, Fahri gittiler mi?

- Çokta...n, kızım, onlar sabahleyin erkenden çıktılar.

Sesi biraz titredi.

- Biliyorsun ya, onlar Cerrahpaşa'ya gittiler. Cenaze.. için.

- Sa... hi... Evet...

Oturma odasına geldikleri zaman Hayriye Hanım, genç kızın gözlerinin içine bakarak, kederli bir merakla öğrenmek istiyordu.

- Dün neler olmuş yavrum, ne müthiş şeyler?... Gece ben erken yattım, seni göremedim, a... beynimden vurulmuşa döndüm, zavallı Hatice... Zavallı Hatice...

Gözleri Mebrure'ninkilerden ayrılarak, kenarda bir çay ibriği duran mangala dikildi, yapıştı kaldı:

- Zavallı kız... Ben Nadir'e söyledim. Bu kız Türk kızıdır, iyi kalpli bir tazeye benziyor, köşktekilerle nasıl dost oluyor, şaşıyorum, derdim. Zavallı Hatice... Meğer kızın başına da ne gelmiş... a... dünyada çok şey oluyor... Şaşmamak mümkün değil... Tuhaf.. pek tuhaf.. bence... Hatice'de de kabahat var, amma o Behiç, o Behiç yok mu? İşte onu yakalamalı, onu cezalandırmalı! Hatice.. kendini öldürdü ha... Amma, büyüklük etti kız.. çok büyüklük etti... Şu Behiç'in mahiyetini ortaya vurdu.

Mebrure de dalgındı. Kulağında hep Belma'nın sesi vardı. Onun çığlıklarını hatırlıyordu. Sonra Salih'i düşündü:

- Ya Salih ne yapar?

Hayriye Hanım, elini çenesine iki defa vurarak başını salladı:

- Sus kızım sus... Büsbütün çıldırır, haber almasa bari... Öğrenmese keşke... Sus... duyar diye içim sızlıyor.

Biraz durduktan sonra:

- Onda da kabahat var, dedi, onda da kabahat var... Bu zamanın gençlerine, tazelerine, ne oldu bilmem ki? Bir delilik, bir çılgınlık, bir hoppalıktır gidiyor... Şaşıp kalıyorum... Mahallelerini, evlerini beğenmiyorlar... Hayatlarını değiştirmek istiyorlar... Baksana, Hatice bile, Hoca Mustafa Efendi'nin kızı, ille aktrist olacağım diye tutturuyordu. Ben mutaassıp bir kadın değilim. Genç kızların, memur, muallime, mağazalarda tezgâhtar olmalarına itiraz etmem. Tiyatroya gitsinler, çalgılı kahveye de gitsinler, kızmam. Amma, aktrisliği zihnim almıyor, bir Müslüman kızına yakıştıramıyorum, ayıp değil a... Zaten oyuncular, bizde, kim ne derse desin, âdi insanlar... Hiç kibar sınıfından, asilzade bir gencin oyuncu olduğunu gördünüz mü?.. Olmaz... Misal yok... Hatice'ye ben bunları söyledim de... Amma.. kabil mi anlatmak? Nadir ki Hatice'yi Salih'ten fazla idare etmesini bilir, dediğini ona yaptırırdı. O bile söz dinletemedi.

Hayriye Hanım durup durup söylüyordu:

- Zavallı Hatice... Ne olursa olsun acırım doğrusu... Daha yirmi beşinde yoktu... Güzelce bir taze... Yüzünü öyle tuhaf tuhaf boyamasa pek güzel bir tazeydi, yazık oldu, vah vah, vah.. tuh, pek yazık.

Sonra Mebrure'ye döndü:

- Ne imiş o Muhacirîn haberi, kızım?

- Daha öğrenemedim efendim. Bugün gidip soracağım. Vakit olmadı ki...Hemen gitmek istiyorum.

- Kahvaltınız hazır. Buyurun kızım... Siz gidip gelinceye kadar ben yemeği de hazırlarım.

Mebrure kahvaltısını bitirince giyindi, evden çıktı.

Muhacirîn'e giderken, alt katta, camlı kapının yanındaki hademeye Müdir-i Umumîyi sordu. Muhacirîn'e ilk geldiği gün genç kızı fena karşılayan hademe de oydu, Müdir-i Umumîyi soranlara gösterdiği müstesna bir nezaketle cevap verdi:

- Ha.. ha... Tam vaktinde geldin hanım, biraz evvel yukarı çıktı, koş odasına girmeden yakala, sofadadır şimdi.

Mebrure koştu. Müdir-i Umumînin odasına gelince kapıda, kalem memurlarından birini görerek tanıdı. Memur da genç kızı görür görmez canlı bir alâka gösterdi:

- Oooo... Siz misiniz efendim... İyi ki geldiniz. Müdür Bey içerde...

- Gireyim mi?

- Bir kere haber verelim.

Hademe içeriye girdi, çıktı:

- Lütfen biraz beklesinler, diyor.

Genç kız, memurla beraber kaleme girerek bir sandalyeye ilişti.

Memurlar, birbirine bakışarak Mebrure'yi gösteriyorlar, alçak sesle konuşuyorlardı. Bir tanesi, genç kıza sordu:

- Müdür Beyi mi göreceksiniz?

- Evet.

- Müdür Bey içeride, buyursanıza...

- Biraz beklesin demiş... Siz hâlâ pederim hakkındaki haberi öğrenemediniz mi?

Memurlar gene gülüşerek bakıştılar. Gözlerinde istihza vardı, genç kız titredi. Memurun biri cevap verdi:

- Öğrendik.

Mebrure hafif bir çığlık kopardı:

- Ya... Nedir?

- Ne olduğunu söyleyemeyiz. Müdür Bey kendisi anlatsın.

- Söylenmesinde bir mahzur mu var?

- Belki vardır, bilmiyoruz, fakat bu meseleyi Müdir-i Umumî bey takip ediyor, bizim karışmamızı belki istemez.

- Niçin istemesin? Resmî muamelât gizli olur mu?

- Hayır, bu gizli bir şey değil... Gayet basit. Biz de söyleriz, amma, bir dakika sonra müdürün kendisinden öğreneceksiniz.

- O bir dakika ne uzundur, bilir misiniz?

Hademe içeri girdi:

- Mebrure Hanım kim? Müdür Bey istiyor.

Mebrure: “Hah” diye kalktı, hademenin arkasından yürüdü. Koridorda biraz bekledi.

Kalbi çarpıyordu. Biraz sonra, ya bu koridorun tavanı başına yıkılacak, yahut, sevinçten kendini kaybedecekti. Böyle helecanlar birkaç tanedir: Mahkeme kararının tebliğinden birkaç dakika evvel, ağır mahkûmların helecanı bu nevidendir, büyük bir hastalıktan şüphe edenlerin kan tahlili raporunu almadan evvel duydukları helecan bu nevidendir. Tembel bir mektep çocuğunun “sene-i tedrisiye” sonunda, numara kâğıdını almazdan birkaç dakika evvelki helecanı bu nevidendir. Kur’a efradının kışla avlusunda, künyeleri okunurken çektikleri helecan bu nevidendir. Ve nihayet, uzak bir yerden gelmesi ümit edilen bir sevgiliyi rıhtımda beklerken, vapurun yaklaştığını gören bir âşığın helecanı da bu nevidendir ki insanı üç dört dakika içinde bir kalp hastalığına yakalatabilir.

Zil çaldı.

Mebrure, hademe tarafından topuzu çevrilip aralık edilen kapıdan, yarı karanlık, büyük odaya girdi. Gözleri birdenbire seçemedi. Eşya, koltuklar, müdürün yazıhanesi, yavaş yavaş beliriyordu. Yüzüne, büyük sobadan gelen koyu bir sıcaklık çarptı.

Müdir-i Umumî, pencerenin önünde siyah gölgesi görünen dik vücuduyla ayaktaydı, genç kızın hareketlerine dikkat ediyordu, koltuklardan birini gösterdi, gayet ciddi:

- Oturunuz Mebrure Hanım, dedi.

Mebrure, koltuğa otururken, hafifçe sararmıştı. Müdürün bu ciddiyetini hiç beğenmedi. O zatta, fena bir haber vermek isteyenlerin tereddüdü ve ihtiyatı vardı.

Müdir-i Umumî şefkatli ve samimi görünmek için sesini alçaltarak Mebrure'nin yüzüne baktı:

- Sizi hususî görmek istemekliğimin sebebi vardır. Pederiniz hakkındaki haberi vermezden evvel, size bazı şeyler söyleyeceğim.

Genç kız titreyerek gözlerini kaldırdı. Karşısındakinin şefkate, samimiyete, teselliye benzeyen bakışları ve bu ilk sözleri onda korkunç şüpheyi uyandırmıştı. Nefes bile almayarak dinledi.

- Evet, Mebrure Hanım. Bütün muhacirler bize vediadır. Hepinize karşı kendimizi hâmi telâkki etmek hem zevkimiz, hem de vazifemizdir. Sizi bu telâkkimizden hariç tutamayız. Burada da, biz sizin hâminiz sayılırız. Bilmem bu nokta-i nazarımızı kabul eder misiniz?

Genç kız heyecanından büsbütün incelen sesiyle, kekeleyerek cevap verdi:

- Beni korkutuyorsunuz efendim, müthiş bir haber mi var?

- Yo... bak.. neler düşündünüz... Hayır, hayır, evvelâ müjdemizi söyleyelim: Pederiniz sağ... Kendisiyle muhabere ettik.

Mebrure kollarını ileri uzatarak koltuktan fırladı, Müdir-i Umumî'ye bir adım attı, yumruklarını sıkarak, omuzlarını kaldırarak, gözlerini açarak bağırdı:

- Sahi mi? Sahi mi söylüyorsunuz?

Müdir-i Umumî hayret etti, biraz geriye çekildi, saatinin kordonunu sallayarak güldü:

- Bu hayretiniz nedir? Bilmiyor muydunuz?

- Hayır!

- Memurlar söylemediler mi?

- Hayır, memurlar bana sizinle görüşmem lâzım geldiğini, bu haberi kendileri vermeğe salâhiyetleri olmadıklarını söylediler.

Müdir-i Umumî bir daha güldü:

- Tuhaf şey... Memur zihniyeti işte... Halbuki ben Mebrure Hanıma hususî bir şey söyleyeceğim, bana gelsin, dedim. Bu müjdeyi size vermekten onları menetmedim.

Genç kız, ayakta, hâlâ boşlukta sallanan kolları, sıkılmış yumrukları, kalkık omuzlarıyla, her büyük saadete inanmayanlar gibi gözleri ve ağzı açık, şaşkın, hareketsiz duruyor, "Tuhaf şey..." diyor, sonra, sevincine arkadaş aramak ister gibi etrafına bakınarak, ölçüsünü anlamadığı fazla yüksek bir sesle söylüyordu:

- Ayy... Pederim sağ ha... Bu müjde gizlenir mi? Ah, beni ne kadar şaşırttılar.

Daima gülümseyen Müdir-i Umumî'ye şiddetle yalvardı:

- Kuzum, şimdi, nerede, söyleyiniz, çıldırıyorum, bana fenalık gelebilir, söyleyiniz...

Olduğu yerde titreyerek sallanmağa başlamıştı. Haberi işitince kızaran yüzü sararıyordu. Müdir-i Umumî, onu kendi eliyle koltuğa oturttu, hakikaten bir aksülâmelden korkarak itiraz etti:

- Yooo... Böyle acele sevinmeğe lüzum yok, durunuz bakalım, söylediklerim bitti mi ya... Biraz sabrediniz...

Mebrure dinlemiyor, dizlerini birbirine bastırarak, gözleri hülyalı söylüyordu:

- Sağ ya, sağ ya, bu haber kâfi, hasta da değil, esir de değil...

- Değil.

- Kâfi... Ah... Ben onu bir daha görecek miyim Müdür Bey?

- Şüphesiz göreceksiniz, fakat...

- Ne zaman, ne zaman, yakında mı? Söyleyiniz, kuzum.

Müdir-i Umumî, yazıhanesine oturdu, beyaz kolluklarını birer pamuk ucuyla geriye iterek dirseklerini masaya koydu, başını genç kıza eğdi:

- Dinleyiniz, acele yok, pederiniz sağ, şimdi Amasya'da... İzmir'den Bursa'ya gelmiş, orada sizin İstanbul'a gittiğinizi öğrenmiş, burada Taksim'de bir akrabanız varmış, oraya haber göndermiş, cevap alamamış.

Genç kız, birdenbire anlamadı:

- Taksim'de akrabamız mı?

- Evet.

Mebrure, Nazmiye Hanımın Şişli'den evvel Taksim'de oturduğunu, hattâ Bandırma'dan buraya ilk geldiği gece, Nafi Beyin evini Taksim'de aradığını unutmuştu, hatırladı:

- Affedersiniz, anladım, evet...

- Cevap alamayınca, Ankara vasıtasıyla tahkikat yapmak istemiş, Ankara'ya gitmiş, burasıyla ancak İzmit telgraf hattı vardı, bir aralık kapandığı için muhabere edememiş. Nihayet bizim gazetelere verdiğimiz ilân, orada eline geçmiş, buraya bilhassa sizin için bir emanetçi göndermiş. Bana da bir mektubu var. Diyor ki: "Kızım size emanet, buraya sâlimen göndermeğe tavassut etmenizi rica ederim."

Müdir-i Umumî, yazıhanesinin gözünde çok aramadan bir mektup buldu. Genç kıza gösterdi:

- Bu, bana yazdığı... İşte.. bakınız.. bu mektup da size, buyurun.

Genç kız mektubu kaptı, yırttı ve gözlerini sulandıran derin bir teheyyüçle, sık sık nefes alarak okudu, bir daha okudu, gözlerine yaklaştırarak her kelimeyi ayrı ayrı heceleyerek bir daha okudu... Mektup uzun değildi, biraz da ticarî bir lisanla yazılmıştı:

“Sevgili kızım,

“İstanbul’da olduğunu gazetelerde okudum. Sevincimden deli divane oldum. Benim başımdan geçen şeyler pek çok. Buraya geldiğinde anlatırım. Bugünlük, Elhamdülillahi Taâlâ, melunlardan kurtuldum. Şimdi Amasya’ya gidiyorum, orada evvel Allah, bir küçük mağaza açacağım. Sen doğruca oraya gel, gelmezden evvel hareketini telgrafla bildir. Emanetçi ile sana üç yüz lira gönderiyorum. Paranın içinde on bir altın var. Lira İstanbul’da altı yüz seksene gidiyormuş. On bir altınımız yedi bin dört yüz küsur kuruş eder. Mütebakisi de kâğıt paradır. Hesabı şaşırma. Emanetçiyi gördükten sonra vapur vaktini anlamakta acele etme. On beş yirmi gün daha İstanbul’da kalabilirsin. Ben o zamandan evvel Amasya’ya varamam. Bildiklere selâm eyle. Benden yana merakın olmasın, iyiceyim. Senin dahi âfiyette daim olmanı Cenab-ı Vâcibülvücut’tan niyaz ile gözlerinden öperim sevgili kızım, evlâdım.”

Mebrure utanmasaydı, mektubu dudaklarına götürecek, ardı arkası gelmeyen buselerle öpecekti, Müdir-i Umumî bunu hissediyordu:

- Gördünüz ya, müjde büyük...

- Bunu size hiç ödeyemeyeceğim efendim.

- Bu, bir suretle mümkündür. Görüyorsunuz ya, ben sizi buradan sâlimen göndermeğe ahlâken de, vazifeten de mecburum, binaenaleyh zaten evvelâ söylemek istediğim şey de buydu, vakt-i hareketinizi tayin edince bana geliniz, buradan Anadolu’ya gidecek emniyetli memurlardan birini size terfik edeyim.

Genç kız düşünüyordu, Müdür-i Umumî teyit etti:

- Mevsim kış. Buradan Amasya’ya gitmek kolay değil, yolları bilmezsiniz.

- Pek doğru söylüyorsunuz ve pek lütufkârsınız, fakat, başka, başka bir şey düşünüyorum.

Müdir-i Umumî, bu düşünceyi de keşfetmeye çalışıyor, genç kızın gözlerine dikkatle bakıyordu. Bir şey tahmin etmişti, amma, yanılmaktaki mahcubiyetten korkuyordu. Zayıf bir ima ile sordu:

- Yoksa, Anadolu'ya gitmek için, yalnız değil misiniz? Belki bir tanıdığınız, yahut akrabanızdan biri de size refakat eder?

Genç kız gülerek başını eğdi, cevap vermedi.

Müdir-i Umumî ayağa kalktı:

- Pekâlâ, düşününüz bakalım, ben Nadir Beyle de görüşürüm, emanetçi yarım saate kadar buraya uğrar, paketinizi ondan almak için bekleyiniz, ister burada, ister kalemde oturunuz, benim işim var, çıkıyorum, şimdilik Allaha ısmarladık.

Genç kız, teşekkür etmek için ne yapacağını şaşırıyor, intizamsız minnettarlık kelimeleri söylüyor, Müdir-i Umumî odadan çıkarken bütün bu işlerin vazifeden başka bir şey olmadığını, Mebrure'ye temin ediyordu.

*

* *

Birdenbire gözlerinde her şey başkalaştı. Sokağa çıktığı zaman yüzüne çarpan soğuk hava ona tatlı geldi. Yolda yanından geçen insanların hepsini iyi, sevimli, güler yüzlü görüyordu. Cağaloğlu, İstanbul'un en zarif ve şen bir semti oldu, bir kolacı dükkânından çıkan sarı kediyi kucaklamak istedi. Türbe'ye giderken koltuk değnekleriyle ikiye bükülmüş, yüzü kıpkırmızı, beyaz sakallı, gözleri çapaklı ve ağrılıklı bir ihtiyar dilenciye babasından gelen paradan başka ne kadar serveti varsa hepsini verdi.

Tramvaya binince, bu verdiği sadakanın kendisine ait olmadığını ve Nevin'den alındığını düşündü. Fakat ne ehemmiyeti var? Artık bu borcu ödeyemeyecek halde değildi. Başka şey düşündü. Sabit hiçbir fikri yoktu. Zihninde bir koşuşma, bir telâş, birkaç düşüncenin birden hücumunu hissediyordu. Çok sevinmenin ıstırabını da anladı. Yanında oturan bir ihtiyar kadın, ona dikkatle bakıyor: "Ne var a kız, aklını mı oynatıyorsun?" demek istiyordu. Yahut Mebrure öyle zannetti ve o da, zihninden şu cevabı verdi: "A kadın, aklımı oynatıyorum ya, çünkü, ben dünyanın en mesuduyum, en mesudu... Anlıyor musun? En mesudu." Fakat bir kelime konuşmadılar. Biletçi gelince Mebrure uyandı. Şimdi nasıl para verecek?

Bozukluk yok, paralarını fukaraya verdi, öyleyse babasının gönderdiği paketi açmak lâzım, bu da uzun ve.. tehlikeli. Fakat başka çare:

- Bir tane Şehzadebaşı.
- Bu tramvay Aksaray’a gider.
- Ne yapayım?
- İniniz.

Biletçi zili vurdu. Genç kız indi. İstediği de oydu. Yürümek daha iyi, İstanbul bu saatte çok güzel: Caddeler, ansızın boşalan dairelerin, mekteplerin çalışan insanlarıyla doluyor, herkesin yüzünde, çalışmaktan istirahata geçenlerin sevinci var. Dükkânlar kalabalık. Tramvay bekleme yerlerinde aceleci halk birikintileri, mektepliler, yüksek sesle şakalaşarak, yan yana yürüyor, içtimaî zaruretlerin ve muaşeretin ihmal edildiği bir yaşın hürriyetini tadıyorlar... En çok gürültü yapanlar tramvaylar bir, akşam gazetecileri iki; sattıkları gazetenin ismini ciyak ciyak bir hecelemeleri var, boş bulunanları yerlerinden sıçratıyorlar. Bir tane almalı mı, lüzumu yok, zaten müvezzi de durmuyor, koşuyor, koşuyor, böyle hiç kimsenin önünde durmazsa gazetesini kime satacak? Gazetelerin çok hizmetleri var, şu ilân gazetede çıkmasaydı, babası onun İstanbul’da berhayat olduğunu öğrenemeyecekti... İşte dört kişi, müvezzii çevirdi. Demek böyle yakalamalı. Garip şey. Eyvah, bir otomobil, Mebrure’yi ıslatarak geçti, şoför gülüyor. Öyle ya, şehirde dalgın olmamak lâzım. Behiç’le otomobil gezintisini hatırladı. Ha.. şimdi bir gazete tedarik etmek lâzım işte... Belki Belma’nın intiharı yazılmıştır? Belki değil, muhakkak...

Mebrure biraz koştu, müvezzie yetişemedi. Vezneciler’e kadar yürüdü, tütüncülere daha gazete gelmemişti. Ne aksilik! Eve gidinceye kadar da hiçbir yerde bulamadı. Kahvelerin camları arkasında oturanların akşam gazetelerini dikkatle süzdüklerini görüyordu. İçeriye girip okumak gibi acayip bir arzuya bile düştü, merakı o kadar fazlaydı. Sonra hatırladı. Müvezzi bulsa bile hani yüz para? Ne şaşkınlık? İkramiye kazananların delirdiklerini işitirdi, yalan değil, zihin şaşırıyor doğrusu... Salih’i düşündü: Zavallı, zavallı, diyordu, bir zavallı o işte...

Nadir’in evinde kapıyı açan küçük hizmetçiydi:

- Hanım sizi yemeğe bekliyor, dedi.
- Bu vakte kadar mı? A.. ne zahmet... Ne zahmet...

İçeriye koştu. Hayriye Hanım, kurulu sofranın etrafında dolaşıyordu. Mebrure’yi görünce sevindi:

- Geldiniz mi?

- Ne zahmet, beni mi beklediniz? A... pek mahcup oldum.

- Zararı yok kızım, işin olduğunu biliyordum, acıkmışsındır.

- Bilâkis tıkandım. Sevinçten, sevinçten... Bilmezsiniz ne kadar seviniyorum... Babamdan haber aldım, sağmış. Amasya'ya gidiyormuş, orada mağaza açacakmış, bana mektup ve para göndermiş, yakında gideceğim, babama, Anadolu'ya, rahata kavuşacağım, bakınız mektuba, işte, alınız, okuyunuz, okuyunuz...

Mebrure titreye titreye çantasını açarak mektubu bulup hayretten ne söyleyeceğini şaşıran Hayriye Hanıma uzatıyor, "Okuyunuz" diyordu. Hayriye Hanım: "Ben okuma bilmem, sen oku kızım, şaştım bu işe, sevinçten deli olacağım!" dedi.

Genç kız mektubu okudu.

Hayriye Hanım, ayakta duruyor, Mebrure'ye bakıyor, küçük bir tebessümle ağzı açık, ne söyleyeceğini hâlâ bilmiyordu:

- Ben de tıkandım şimdi... Bak hele... Peder sağmış ha... Ben sana demedim mi kızım, içten gelen seslere inanmalı, demedim mi?

Ve sandalyelerden birini genç kıza çekerek ilâve ediyordu:

- Aldanmam, bu hissimde aldanmam, otur kızım yemeğe çalış, otur, ilâhî Mebrureciğim, nihayet pederine kavuşuyorsun ha? Bak buna pek sevindim.

Küçük hizmetçi kız da, gülerek Mebrure'ye bakıyor, dilinin ucuna gelmiş bir şeyi söylemek ister gibi görünüyordu. Hayriye Hanım, bunu anladı:

- Ne o kız? Sen ne gülüyorsun?

Besleme utandı. Gülerek küçük elleriyle yüzünü örttü, biraz durarak:

- Benim de.. Anadolu'da.. babam var, dedi.

Mebrure beslemeye hayretle baktı, bir abla samimiyetiyle:

- Öyle mi yavrum? dedi.

- Ya.. o da.. Zonguldak'ta... Kömür ocağında.

Hayriye Hanım tasdik ediyordu:

- Sahi.. sahi.. kızcağızımızın da babası Anadolu'da. O da burada kimsesiz... Ben ona annelik ediyorum.

Mebrure dayanamadı, yerinden kalktı, küçüğün al al olmuş toplu yanaklarını, sarı, yumuşak saçlarını avuçladı: "Aferin, diyordu, ne de güzelsin!"

Tekrar yerine oturunca, baştan sonuna kadar, Muhacirîn'de müdürü beklerken ne hissettiğini, kendisiyle ne konuştuğunu, evvelâ yanlış anlayarak nasıl telâş ettiğini Hayriye Hanıma söyledi:

- Bilseniz şimdi ben neyim? Ben yarı deliyim. Bu saadeti zihnime sığdıramıyorum, bana yalan geliyor, sanki bazı insanlar bana acımışlar, Müdir-i Umumi'ye gitmişler, onunla böyle bir plân tertip etmişler, babamın yazısı taklit edilerek bu mektup yazılmış, zenginin biri bu paraları feda etmiş, filân, filân... Demek daha büyük bir saadet olsaydı, çıldıracaktım. Daha büyük saadet olmaz ya, değil mi?

- Tabiî kızım, bu en büyük devlet... Sıhhat bir ana baba iki... Ah, evlâtlarımız bizi kaybetmeden kadrimizi bilseler... Ben eminim ki en hayırsız, en hoyrat evlât bile, anasını, babasını kaybedince onların kadrini anlar... Amma, ne fayda ki?... Bunu ana baba bilmez...

- Ben babamı daima sevdim, fakat bu derece sevdiğimi bilmiyordum. Hakikaten, insan sevdiklerinin kadrini yokluklarında anlıyor.

- Bak evlâdım, benim babam titiz, geçimsiz bir adamdı, beni sık sık döverdi. Ben annemi daha çok severdim. O da tersine. Beni çok şımartırdı. Belki de beni çok şımarttığı için babam çok döverdi, belki de, babam çok dövdüğü için annem şımartırdı, orasını bilmiyorum, fakat babamdan korkar, hattâ, açık söyleyeyim, nefret ederdim. Vakta ki babam öldü, evimizden cenazesi çıktı, bir ağlayış ağlamışım, bir bağırış bağırmışım ki dört gün hasta yatmışım.

Bu "ölüm ve hastalık" kelimeleriyle Mebrure irkildi. Pencereden havaya baktı. Hatice, dün, tam bu vakitte kendisine müthiş maceralarını anlatıyor, tam bu vakitte hüngür hüngür ağlıyor, tam bu vakitte zehiri bardağa boşaltarak içiyordu. Belki de bugün bu saatte toprak altındaydı, belki de üstüne son kürek vurulmuş, vücuduna yeryüzünden ışık geçecek bir tek toprak deliği bırakılmamıştı. Mezarın etrafındakileri düşündü: Kimbilir, zavallı Mustafa Efendi, bir gün evvel yaptığı gibi, ne boğuk boğuk ağlamıştı? Kimbilir, onu teselli için Nadir ve Fahri ne eziyet çektiler, onlar ki, bu manzaradan sonra Mustafa Efendi kadar teselliye muhtaçtılar... Ah... Belma, Belma, Hatice, zavallı Hatice...

Akşam, Mebrure ve Hayriye Hanım, sokak üstündeki cumbalı odada, Nadir'le Fahri'yi beklediler. Hava kararıyordu. Kırık bir kafes deliğinden içeri kayan sarı bir güneş ziyası silindi. Sokakta, yolcuların ayak sesleri seyrekleşti. Şehzade Camiinin müezzinleri, uhrevî terennümlerine

başladılar. Köşeyi dönen helvacının uyuşturucu bir makamla tekrarladığı kelimeler, uzaklaştı. Mercan, etli ve uzun tüylü bir kedi, minderin üstünde horulduyordu.

Müezzinler sustular, ayak sesleri bitti, helvacı kayboldu, odanın içinde, Mercan'ın horultusuyla saatin tiktaklarından başka ses kalmadı. Mebrure de, Hayriye Hanım da konuşmak için takatsizdiler, Mebrure, İstanbul akşamlarının bu garipliğini dinliyordu.

Kapı.

Belki Nadir'le Fahri. Onlar! Taşlıktan sesleri geliyor, beslemeye kısa bir şey sordular.

Oda kapısı açıldı: Nadir'le Fahri, ikisi de yorgun, başları eğik, hafif hafif sallanarak içeri girdiler... Nadir, elindeki gazeteyi masaya bırakarak mindere oturdu, yastığa dayandı, ezik ve yorgun sesi işitildi:

- Bitti, gömdük.

Fahri de oturdu, sustular.

Hiç kimsenin bir şey söylemeğe dermanı yoktu. Son vazife, iki erkeği de maddî, manevî tüketmişti. İkisi de arkalarına yaslanıyorlar, kımıldamıyorlardı. Kuvvetli solukları duyuluyordu. Odada, dört kişinin düşündüğü şey birdi: Hatice'nin ölümü.

Sükût uzun sürdü:

Nadir, yavaşça doğrularak: "Anne... Lâmba!" dedi.

Hayriye Hanım kapıya doğru yürüdü, beslemeye seslendi, büyük taşlıkta bir uzun "lâm...ba" kelimesi uğuldadı.

Fahri de doğrulmuştu, karanlıkta parıltısı görülen gözleriyle genç kıza baktı, yorgun sesi, boğazında takılarak, ağır ağır çıktı:

- Mebrure Hanım... Bugün.. güç bir iş yaptık... Çok.. yorulduk. Bitiğiz şimdi... Aklıma.. şu geldi: Zavallı Hatice müsaade etmeliydi de mezar taşının üstüne bir Arap şairinin mezarındaki şu cümle yazılmalı ve bütün sözde kızlara hitap etmeliydi: "Dün sizin gibiydim, yarın benim gibi olacaksınız!"

Besleme lâmbayı getirdi:

Odada her şey, birdenbire parladı. Mercan uyandı, silkindi, yumuk gözlerini açarak yere sıçradı. Karşıki evde bir ut sesi gene "Ferahfeza" semaisini çalmaya başladı.

Mebrure: "Ah," dedi, "Bu üç şehidin zevcesi değil mi?"

Nadir ayağa kalktı, bir “Evet...” fısıldadı, masanın üstünden gazeteyi aldı:

- Bakalım Hatice’yi yazıyor mu?

Herkes masanın etrafına üşüştü. Birinci sayfa açıldı. İkincide yok. Üçüncüde de görünmüyor. Fahri parmağını uzatarak son sütunu gösterdi. Başlar uzandı. Nadir okudu: “Bir kadın intiharının ifşa ettiği esrar” Büyük serlevha. Altında: “Behiç’le metresi, dört sene evvel çocuklarını öldürüp gizlice gömmüşlerdir. Dün kadının intiharı üzerine iş meydana çıktı. Zabıta faaliyette.” İkinci serlevhadan sonra havadis: “Dün öğleden sonra saat dört raddelerinde, Cerrahpaşa’da Belma nam-ı müsteariyle tanınan Hatice isminde bir genç kadın, süblime içmek suretiyle intihar etmiştir. Bu intiharın sebebi kadının zabıtaya hitaben bıraktığı mektuptan anlaşılmıştır. Mektup şudur:

‘İntihar ediyorum. Sebebi hem bir vicdan azabı, hem de bazı genç kızları bir katilin elinden kurtarmaktır. O katil, esbak Viyana sefareti müsteşarlarından merhum Nâfi Bey oğlu Behiç’ tir. Şerik-i cürmümdü. Dört sene evvel Vaniköyü’nde koruda bir çocuğumu diri diri gömdü. Ben onu menetmeye muvaffak olamadım, bu sırrı sakladım. Çocuk hastalıklı idi. Babası yaşamasını istemedi. Halbuki hastalık çocuğa babasından geçti. Bugün bu hakikati size bildiriyorum. Tahkikat yapınız. Bu mektuba, korunun bir de küçük krokisini ilâve ettim. Zarp işareti çizili yeri kazınız. Bir çocuk iskeleti arayınız. Bugün, Nişantaşı’nda Kabile Kadriye Hanımı ve Sirkeci’de muayenehanesi olan Doktor Şemsettin Beyi tevkif ediniz. Onlar bu çocuğu bilirler. İntiharımın Behiç’ten başka müsebbibi yoktur.’

Bu mektup üzerine mevzubahis olan Behiç, bu sabah Şişli’de taht-ı tevkife alınmıştır. Ebe Kadriye Hanım tevkif edilmiş, küçük bir tazyikten sonra müntehirenin Vaniköyü’nde hastalıklı bir çocuğunu doğurttuğunu, bu çocuğun Behiç’e ait olduğunu, başka bir şey bilmediğini söylemiştir. Müddeiumumilik tarafından bu sabah Vaniköyü’nde, işaret edilen yerde hafriyat icra edilmiş, bir cenin kafatası bulunmuştur. Tahkikak devam ediyor.”

Nadir gazeteyi okuduktan sonra, minderin üstüne fırlattı.

- Bu mesele artık mazidir. Düşünmeğe değmez...

Mebrure, dalgın mırıldandı:

- Behiç yakalandı, ha... Bu sabah... Köşkte...

Fahri, ellerini uğuşturarak yürüdü, Nadir'i kolundan tuttu.

- Fakat Nadir Bey, Behiç'e şu rezalet, şu ilân yetişir. Aşkolsun Hatice'ye.

Hayriye Hanım da "Tuhaf şey, tuhaf şey" diyordu. Odadakiler gene sustular. Herkes, gene düşünüyordu. Neden sonra, Hayriye Hanım, oğluna döndü:

- Ayol, Nadir, haberin var mı? Mebrure Hanıma pederinden mektup geldi.

Nadir'le Fahri, düşüncelerinden birdenbire uyanarak, sıçradılar, ikisi birden sordular:

- Ne zaman? Nasıl? Nereden?

Hiç inanmadan genç kıza bakıyorlar, bir yanlışlıktan bahsedildiğini sanıyorlardı.

Mebrure, bütün gözlerin kendisine baktığını görünce artan bir sevinçle bağırdı:

- Evet... Babam sağ... mektubu var... Bakınız...

Ve cebinden mektubu çıkarırken, Muhacirîn vakasını bütün intibalarıyla anlattı.

Nadir'le Fahri, ayakta birbirlerine yaslanarak, bu haberin ehemmiyetini kavrayamıyacak kadar yorgun, Mebrure'yi dinliyorlardı. Nadir, hikâyenin bir noktasında, Mebrure'nin sözünü keserek sordu:

- Kuzum Mebrure Hanım, Müdir-i Umumî'nin size hususî söylemek istediği şey neymiş?

- Pederimden kendisine mektup gelmiş ya... "Sizi, ben Anadolu'ya sâlimen göndermeğe ahlâken de, vazifeten de mecburum. Yanınıza bir memur katacağım" dedi.

Nadir'le Fahri bakıştılar. Fahri dudaklarını ısırdı. Nadir genç kıza sordu:

- Siz ne dediniz?

- Bu himayeyi kabul etmedim. Başka bir şey düşündüğümü söyledim.

- Ne düşündünüz?

Mebrure, Nadir'e doğrudan doğruya cevap vermedi. Heyecandan biraz da pembeleşen Fahri'ye bakarak anlattı:

- Ne düşündüğümü Müdir-i Umumî Bey de öğrenmek istedi: “Yoksa Anadolu’ya beraber gidecek bir arkadaşınız mı var?” diye sordu.

Mebrure, daha sabit bir bakışla, uzun uzun Fahri’yi süzdü. Nadir gene sordu:

- Siz ne cevap verdiniz?

- Ben başımı eğdim, sustum, Müdir-i Umumî’yi tasdik ettim.

- Bu arkadaşınız kim?

Fahri titriyordu. Bu arkadaş kim? Mebrure’ye yalnız bu seyahatte değil, bütün hayat seyahatinde yoldaşlık edecek kim? Tanımadığı bir başkası mı var? Bir başka rakip, bir başka sihirbaz, Behiç’ten daha mâhir, kendisinden daha âşık bir genç? Bir erkek? Bu kim? Öğrenmek için, hemen en büyük fedakârlığa hazırdı.

Nadir genç kıza bakıyordu. Hiçbir yanlış yapmadığına emin olarak, gayet kati, söyledi:

- Ben bu arkadaşı biliyorum, Mebrure Hanım.

Genç kızın gözlerini kendisine kaldırdığını görünce, Nadir, Fahri’yi gösterdi:

- Mebrure Hanım, bu genç arkadaşı tebrik etmemize izin verir misiniz?

Genç kız, itiraz etmedi, gülümsedi. Bu tebessüm ona çok yaraşmış olmalı!

Kelimeler

âbanî: Krem rengi pamuklu dokuma üzerine turuncu ipekle kasnakta işlenmiş kumaş.

âdab-ı muaşeret: Görgü kuralları.

aksülâmel: Zıt eylem, tepki, reaksiyon.

âmirane: Buyurur gibi, emredercesine.

amur propr: Öz saygı, izzet-i nefs.

aniverse: Doğum günü.

asrî: Züppe.

avdet: Dönmek.

behimî: Cinsel ihtiras içinde olan, şehevi.

berhayat: Hayatta olan, canlı, yaşayan.

beyzî: Yumurta biçiminde, oval.

bîkes: Kimsesiz, yalnız, hamisiz.

bilmahzur: Sakıncasız.

binlik: Bin dirhem (yaklaşık üç litre) sıvı alan büyük şişe.

bonnüi: İyi geceler.

Boter: 20. yüzyılın ilk çeyreğinde, İstanbul'un en meşhur terzi dükkanlarından biri.

Cenab-ı Vâcibülvücut: Zâtı yani kendi kendisiyle var olan, var olması için başka bir varlığa muhtaç bulunmayan Allah.

dellal: Satışlarda aracılık yapan kimse.

denaet: Alçaklık, adilik, zillet.

derunî: İçten, gönülden, ruhsal.

dessas: Karşısındakini hile ve düzenle aldatmaya çalışan kimse.

devâir: Daireler.

Düyun-î Umumiye: Osmanlı İmparatorluğunun dış borçları ve bunların tasfiyesi için kurulan idare.

ekser: En çok, en fazla, çoğunlukla.

emr-i müdavat: Tedavinin gerektirdikleri.

envaı: Çeşit çeşit.

ferahfeza: Musikimizde acem aşiran makamı ile yegahta buselik beşlisinin birleşmesinden meydana gelen ve yegah perdesinde karar kılan bir birleşik makam.

fevkinde: Üstünde, ilerisinde, ötesine geçmiş.
fi'l-i intihar: İntihar eylemi.
gaşyedici: Bayıltıcı.
gusto: Zevk, beğeni.
hadaka: Elmas.
hailevî: Korkunç biçimde, trajik.
halâvet: Sevimlilik, tatlılık, şirinlik.
hâlet-i ruhiye: Psikolojik durum.
halûk: Herkesle iyi geçinen, ahlaklı, iyi ve temiz huylu.
hâmiye: Kadın koruyucu, kadın hâmi.
harekât-î harbiye: Savaş hareketleri.
hatt-ı hareket: Bir işi yapmak için tutulacak yol.
heyet-i askeriye: Askeri kurul, heyet, topluluk.
hezeyan: Anlamsız ve yersiz söz söyleme veya böyle bir davranışta bulunma.
Hilâliahmer: Kızılay.
hissikablelvuku: Olacak bir şeyi olmadan önce haber veren duygu, önsezi.
hodbin: Bencil, egoist.
hüsnü tesir: İyi etki.
iane: Yoksullara yardım için verilen para, yardım.
icray-ı tedabir: Yürütme ile ilgili tedbirler.
iffet: Namus.
ihtisas: Uzmanlık, bilgi, hüner.
iktiza: Gerekli olma, gerekme.
inhinâ: Eğilme, bükülme.
istical: Acele, sabırsızlanma.
istihfaf: Küçümseme, hor görme, hafife alma.
itimad-ı nefis: Nefse güvenmek.
ittihaz: Edinme, kabul etme, alma.
izam: Gereğinden fazla önem verme.
izhar: Açığa verme, meydana çıkarma.
jüp: Etek.
karnakatısı: (karnaksı) Can sıkan şeyler hakkında sövüntü olarak söylenir.
kart dö vizit: Kartvizit.
kaşkorse: Ten üzerine giyilen hafif kadın fanilası.
krepdöşin: Çin ipeğinden yapılan bir tür kumaş.
kreyyon: Kurşun kalem.

kudsî: Kutsal, mukaddes.

kulör: Renk, boya.

kur'a efradı: Askerlik çağında olanlardan kura isabet eden asker adayları.

lâhûti: İlahi.

lâta: Eskiden ilmiye ricalinin giydiği, yakası, kolları ceket biçiminde, uzun çuhadan üstlük.

mağşuş: Karışık, hileli.

maron glâse: Kestane şekeri.

maruf: Bilinen, belli, malum.

mâruf eşhas: Bilinen kişiler.

mazarratı dai: Zararı davet eden.

melhuz: Umulan, beklenen.

methal: Giriş.

mon homme: "Erkeğim"; dönemin ünlü bir şarkısı.

muaşaka: Karşılıklı sevgi.

muhacir: Göçmen.

muhaddirat-ı muharrika: Tahrik eden, kışkırtan uyuşturucu.

muharrişat: Azdırıcı olan.

muhassenat: Yararlı, güzel, hayırlı işler.

muhtelif: Farklı, çeşitli.

mukaddeme: Giriş, sonuç, başlangıç.

mukayyi: Kusturan, kusturucu.

muslin: Bez ayağı desenli, genellikle boyalı veya baskılı, kalınca olanları çarşaf ve yastık kılıfı olarak kullanılan hafif pamuklu kumaş.

mustatil: Dikdörtgen.

muvakkat: Geçici.

müdir-i Umumî: Genel müdür.

mühmel: Kendi haline bırakılmış, önemsenmemiş.

mükâleme: Karşılıklı konuşma, söyleşme.

münasip: Uygun.

münkasim: Kısımlara ayrılmış, bölünmüş.

müntehire: İntihar eden kadın.

mürekkebat: Mürekkep maddeler, birleşikler.

müstamel: Kullanılmış, kullanılan.

müstekreh: Tiksinilecek nitelikte olan, iğrenç.

müteheyyiç: Heyecanlanmış, coşkulu.

mütereddi: Değeri, seviyesi düşmüş.
nadir: Benzeri az bulunur, ender.
nahif: Zayıf, çelimsiz.
nam-ı müstear: Takma ad.
necip: Soyu sopu temiz, soylu.
nihayet kelâm: Son söz olarak.
nokta-i nazar: Görüş açısı, görüş.
nümayiş: Gösteri.
parti döplezir: Eğlence partisi.
rabıta: Bağ.
raşe: Titreyiş, ürperiş.
reste-lâ tranquille!: Rahat dursana!
rop: Vücudu dizlere veya baldırlara kadar örten tek parçadan meydana gelmiş kadın giysisi.
sabahî: Sabaha ait. (Sabâ makamının halk arasında söyleniş şekli.)
sadme: Çarpma, tokuşma, vurma.
sahabet: Koruma.
Sahray-ı Kebir: Büyük Sahra çölü.
sairfilmenam: Uyurgezer.
sakım: Serap.
Salibiahmer: Kızılhaç.
sayi-i fen: Bilimsel çalışma.
sefih: Malını, mülkünü zevk ve eğlence yolunda harcayan.
semum-ı münkasatülkuva: Kuvveti azaltan zehir.
semum-ı muhrişe: Tahriş edici zehir.
semum-ı müteheyyicetülâsap: Siniri, asap bozukluğunu arttıran zehir.
semum-ı müthişe: Dehşet verici zehir.
sene-i tedrisiye: Eğitim yılı.
sevk-i tabiî: İç güdü, insiyak.
seyyal: Akan, akıcı.
silvuple: Lütfen.
suitefehhüm: Yanlış anlama.
sukut: Düşme, aşağı inme.
sükûtî: Sessiz, suskun, az konuşan.
şartröz: Bir Fransız likörü.
şefaat: Birinin suçunu bağışlamak için aracılık etmek.

şehrâyin: Şenlik, gösterişli şenlik.

şerik-i cürm: Suç ortağı.

taaccüp: Şaşırma, şaşma, hayret etme.

taflan: Gülgillerden, kışın yaprağını dökmeyen, çiçekleri beyaz, meyveleri zeytinimsi, bahçelerde süs ağacı olarak yetiştirilen, olgun meyveleri yenilebilen ağaççık.

tahtezzemin: Toprak altı.

taht-ı tevkif: Gözaltı, hapishane.

takallüs: Büzüşme, çekilme.

talâkat: Düzgün ve güzel söz söyleme, dil açıklığı.

teehhül: Evlenmek.

tehalük: Büyük bir istekle koşma, atılma, çok isteme.

teheyyüç: Coşma, heyecanlanma.

tekellüm: Söz söyleme, konuşma, kelam etme.

telmih: Bir sözde açık olarak belirtilmemiş bir noktayı, dinleyenin anlamasını sağlayacak biçimde verilen ipucu.

tercüme-î hal: Biyografi, özgeçmiş.

teselsül: Birbirine eklenip gitme, zincirleme.

tevehhüm: Kuruntuya kapılma, evhamlanma.

tezhip: Yaldızlama, yaldızla süsleme.

vakt-i hareket: Hareket zamanı.

vâsıl: Ulaşma, erişme.

vâsi: Geniş.

vecd: Sevgi, hayranlık gibi ağır basan, yoğun bir heyecan yüzünden doğan coşkunlukla kendinden geçme.

vedia: Emanet.

yezit: Kendisinden nefret edilen kimseye söylenen söz.

zâhiren: Görünüşte.

zendost: Kadınlara düşkün erkek.

zikir: Sözünü etme, anma, söyleme.